

EBA/GL/2026/06

26 June 2026

(Peržiūrėtos) gairės dėl bendrųjų procedūrų ir metodikų, skirtų priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesui (SREP) ir priežiūriniam testavimui nepalankiausiomis sąlygomis pagal Direktyvą 2013/36/ES

Pareiga laikytis gairių ir teikti pranešimus

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamos laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje ir dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma konkrečioje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės yra visų pirma skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 28/12/2026 privalo EBI pranešti, ar laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Iki šio termino negavusi jokio pranešimo, EBI laikysis nuomonės, kad kompetentingos institucijos gairių nesilaiko. Pranešimus reikėtų siųsti užpildžius EBI interneto svetainėje pateiktą formą su nuoroda „EBA/GL/2026/06“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, turintys reikiamus įgaliojimus pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB, (OL L 331, 2010 12 15, p. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

1 antraštinė dalis. Dalykas, taikymo sritis, apibrėžtys ir įgyvendinimas

Dalykas

1. Šiose gairėse konkrečiau išdėstyta bendra priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (toliau – SREP), nurodyto Direktyvos 2013/36/ES² 48n, 97 straipsniuose ir 107 straipsnio 1 dalies a punkte, įskaitant šios direktyvos 76–87 straipsniuose nurodytos rizikos valdymo organizacinės sistemos ir tvarkymo vertinimą, įskaitant pinigų plovimą ir terorizmo finansavimą, tvarka ir metodika, taip pat procesai, kurie vykdomi, ir veiksmai, kurių imamasi pagal šios direktyvos 48o, 98, 100, 101, 102, 104, 104a, 104b, 104c, 105 straipsnius, 107 straipsnio 1 dalies b punktą ir 117 straipsnį. Šiomis gairėmis siekiama pateikti bendrą metodiką, kurią kompetentingos institucijos galėtų naudoti atlikdamos priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, atsižvelgdamos į savo SREP, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 100 straipsnio 2 dalyje. Be to, šiose gairėse, remiantis Direktyvos (ES) 2024/1619 104a straipsnio 7 dalimi, taip pat nurodoma, kaip įgyvendinti reikalavimus tais atvejais, kai įstaiga tapo saistoma rezultatų apatinės ribos.
2. Šios gairės nenustato metodikos, pagal kurią EBI, bendradarbiaudama su kitomis kompetentingomis institucijomis pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 22 straipsnį, atliktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, tačiau jose aprašomi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis intervalai, kuriais padedamos nustatyti tinkamos aplinkybės būsimiems EBI testavimams nepalankiausiomis sąlygomis, kaip vienos iš priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dalių, atlikti.

Taikymo sritis

3. Kompetentingos institucijos turėtų šias gaires taikyti, laikydamosi Direktyvos 2013/36/ES 110 straipsnyje nustatyto taikymo lygmens ir atsižvelgdamos į Direktyvos 2013/36/ES 108 ir 109 straipsnių reikalavimus ir galimybes reikalavimų netaikyti.
4. Konsoliduojamų patronuojančiųjų ir patronuojamųjų įmonių atveju kompetentingos institucijos turėtų koreguoti savo atliekamo vertinimo lygmenį ir detalumą, kad šis atitiktų taikymo lygmenį, nustatytą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 II antraštinės dalies pirmos

² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

dalis reikalavimus, pirmiausia pripažintų galimybes netaikyti reikalavimų, numatytų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 7 ir 10 straipsnius ir pagal Direktyvos 2013/36/ES 21 straipsnį.

5. Jeigu įstaiga turi patronuojamąją įmonę toje pačioje valstybėje narėje, bet Reglamento (ES) Nr. 575/2013 pirmoje dalyje numatytų galimybių netaikyti reikalavimų nebuvo suteikta, galima laikytis proporcingo kapitalo ir likvidumo pakankamumo vertinimo metodo ir daugiausia dėmesio skirti vertinimui, kaip kapitalas ir likvidumo atsargos paskirstyti tarp subjektų ir kokių galimų kapitalo ir likvidumo atsargų perdavimo kliūčių esama grupės viduje.
6. Tarpvalstybinių grupių atveju procedūrų reikalavimus turėtų koordinuotai taikyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 116 arba 51 straipsnius įsteigtos priežiūros institucijų kolegijos. 10 antraštinėje dalyje išsamiau paaiškinta, kaip šios gairės taikomos tarpvalstybinėms grupėms ir jų subjektams.
7. Jeigu įstaiga yra įsteigusi likvidumo pogrupį pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 8 straipsnį, kompetentingos institucijos turėtų vertinti riziką likvidumui ir finansavimui ir taikyti priežiūros priemones į tą pogrupį įtrauktiems subjektams likvidumo pogrupio lygmeniu.

Kam skirtos šios gairės?

8. Šios gairės skirtos Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies i ir viii punktuose nurodytoms kompetentingoms institucijoms.

Apibrėžtys

9. Jei nenurodyta kitaip, Reglamente (ES) Nr. 575/2013³, Direktyvoje 2013/36/ES, Direktyvoje 2014/59/ES⁴ arba EBI Gairėse dėl įstaigų atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis⁵ vartojamos ir apibrėžtos sąvokos šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Šiose gairėse taip pat vartojamos šios sąvokos:

už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakinga priežiūros institucija – priežiūros institucija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2024/1624 2 straipsnio 1 dalies 45 punkte, atsakinga už priežiūrą, kaip įstaigos laikosi to reglamento nuostatų.

Kapitalo rezervo reikalavimai – nuosavų lėšų reikalavimai, nurodyti Direktyvos 2013/36/ES VII antraštinės dalies 4 skyriuje.

³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

⁴ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012 (OL L 173, 2014 6 12, p. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

⁵ EBI gairės dėl įstaigų atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis (EBA/GL/2018/04).

Konsoliduojanti įstaiga – įstaiga, kuri privalo laikytis prudencinių reikalavimų pagal Reglamento (ES) 575/2013 1 dalies 2 antraštinės dalies 2 skyrių, remiantis konsoliduota būkle.

Likvidumo atsvaros pajėgumas – įstaigos gebėjimas išlaikyti perviršines likvidumo atsargas trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais arba galimybė naudotis tomis likvidumo atsargomis reaguojant į nepalankiausių sąlygų scenarijus.

Finansavimo rizika – rizika, kad įstaiga vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais neturės pastovaus finansavimo šaltinių, dėl to atsiras esamos arba galimos rizikos, kad įstaiga visiškai negalės įvykdyti savo finansinių įsipareigojimų, pavyzdžiui, įvykdyti mokėjimų ir patenkinti užtikrinimo poreikių, kai vidutiniu ar ilguoju laikotarpiu sukaks jų terminas, arba šių įsipareigojimų negalės įvykdyti nepriimtina nepadidinusi finansavimo sąnaudų.

Skolinimas valiuta – skolinimas paskolos gavėjams kita valiuta negu šalies, kurioje yra paskolos gavėjo buveinė, oficiali atsiskaitymo valiuta, nepaisant teisinės kredito priemonės formos (pvz., įskaitant atidėtuosius mokėjimus arba panašius finansinius susitarimus).

Skolinimo valiuta rizika – esama arba galima rizika, kylanti įstaigos pajamoms ir nuosavoms lėšoms dėl skolinimo valiuta paskolos gavėjams, kurių rizika neapdrausta.

Vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (angl. ICAAP) – procesas, per kurį nustatomas, įvertinamas, valdomas ir stebimas vidaus kapitalas ir kurį įstaiga vykdo pagal Direktyvos 2013/36/ES 73 straipsnį.

Vidaus likvidumo pakankamumo vertinimo procesas (angl. ILAAP) – procesas, per kurį nustatomas, įvertinamas, valdomas ir stebimas likvidumas ir kurį įstaiga vykdo pagal Direktyvos 2013/36/ES 86 straipsnį.

Įstaigos kategorija – įstaigos sisteminės svarbos rodiklis, priskirtas atsižvelgiant įstaigos dydį ir veiklos sudėtingumą bei mastą.

Tos pačios dienos likvidumas – lėšos, kuriomis įstaiga per savo darbo dieną gali naudotis, kad atliktų mokėjimus tikruoju laiku.

Tos pačios dienos likvidumo rizika – esama arba galima rizika, kad įstaiga nesugebės veiksmingai valdyti savo tos pačios dienos likvidumo poreikių.

Makroprudencinis reikalavimas arba priemonė – kompetentingos arba paskirtos institucijos nustatytas reikalavimas arba priemonė, skirta makroprudencinei arba sisteminei rizikai mažinti.

Reikšminga valiuta – valiuta, kuria įstaiga turi reikšmingų balansinių arba nebalansinių pozicijų.

Pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo (PP / TF) rizika – rizika, kaip apibrėžta EBI rizika grindžiamos priežiūros gairėse⁶.

Veiklos atsparumas – tai įstaigos gebėjimas vykdyti ypatingos svarbos ar svarbias funkcijas net ir esant veiklos sutrikimams.

Bendrasis kapitalo reikalavimas – bendro SREP kapitalo reikalavimo, kapitalo rezervų reikalavimų ir makroprudencinių reikalavimų suma, išreikšta kaip nuosavų lėšų reikalavimai.

Bendrasis svarto koeficiento reikalavimas – bendro SREP svarto koeficiento ir G-SII svarto koeficiento rezervo reikalavimo suma pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalį.

Bendrasis SREP vertinimas – bendrojo įstaigos gyvybingumo esamos padėties įvertinimas, pagrįstas SREP elementų vertinimu.

Bendrasis SREP balas – skaičiais išreikštas bendrosios rizikos įstaigos gyvybingumui rodiklis, nustatomas atlikus bendrąjį SREP vertinimą.

1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimai (angl. P1R) – nuosavų lėšų reikalavimai, kuriuos įstaiga turi taikyti pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 trečią, ketvirtą ir septintą dalis ir Reglamento (ES) 2017/2402 2 skyrių.

2 ramsčio gairės (angl. P2G) – nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų laikyti ir kurios turėtų viršyti įstaigai taikomus bendruosius kapitalo reikalavimus, lygis ir kokybė, nustatyti pagal šiose gairėse nustatytus kriterijus.

2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos (angl. P2G-LR) – nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų laikyti ir kurios turėtų viršyti įstaigai taikomus bendruosius svarto koeficiento reikalavimus, lygis ir kokybė, nustatyti pagal šiose gairėse nustatytus kriterijus.

2 ramsčio reikalavimai (angl. P2R) – papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, nustatyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą, susiję su rizika, išskyrus pernelyg didelio svarto riziką.

2 ramsčio reikalavimai dėl pernelyg didelio svarto rizikos (angl. P2R-LR) – papildomų nuosavų lėšų reikalavimai, nustatyti pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą, susiję su pernelyg didelio svarto rizika.

Reputacijos rizika – esama arba galima rizika, kylanti įstaigos pajamoms, nuosavoms lėšoms arba likvidumui dėl žalos įstaigos reputacijai.

Norima prisiimti rizika – visa ir visų rūšių rizika, kurią įstaiga nori prisiimti, atsižvelgdama į savo rizikos valdymo pajėgumus ir verslo modelį, kad pasiektų strateginius tikslus.

⁶ EBI gairės dėl rizika grindžiamo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros metodo savybių ir veiksmų, kurių atsižvelgiant į riziką reikėtų imtis vykdant priežiūrą pagal Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnio 10 dalį (iš dalies keičiančios Bendras gaires 2016 72) (toliau – Rizika grindžiamos priežiūros gairės) (EBA/GL/2021/16).

Rizikos balas – skaitinė išraiška, apibendrinanti atskiros rizikos kapitalui, likvidumui ir finansavimui priežiūrinį vertinimą, kurio rezultatas – tikimybė, kad rizika įstaigai turės reikšmingą prudencinį poveikį (pvz., galimus nuostolius), atsižvelgus į rizikos valdymą ir kontrolę, taip pat prieš svarstant įstaigos gebėjimą sumažinti riziką turimais kapitalo arba likvidumo ištekliais.

Rizika kapitalui – atskiros rizikos rūšys, kurios, jei pasireikš, per artimiausius 12 mėnesių turės reikšmingą prudencinį poveikį nuosavoms įstaigos lėšoms. Prie šių rizikos rūšių priskiriama Direktyvos 2013/36/ES 79–87 straipsniuose nurodyta rizika, bet ne tik ji.

Rizika likvidumui ir finansavimui – atskiros rizikos rūšys, kurios, jei pasireikš, turės reikšmingą prudencinį poveikį įvairių laikotarpių įstaigos likvidumui.

SREP elementas – vienas iš šių elementų: verslo modelio analizė, vidaus valdymo ir visos įstaigos rizikos kontrolės priemonių vertinimas, rizikos kapitalui vertinimas, SREP kapitalo vertinimas arba SREP likvidumo ir finansavimo vertinimas.

Priežiūros lyginamieji rodikliai – konkrečiai rizikai taikomos kiekybinės priemonės arba metodika, kurias kompetentinga institucija sukūrė, kad galėtų apskaičiuoti nuosavas lėšas, reikalingas rizikai arba rizikos elementams, kurie nėra numatyti Reglamentu (ES) Nr. 575/2013, padengti.

Išlikimo laikotarpis – laikotarpis, per kurį įstaiga gali tęsti savo veiklą susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms ir vis tiek vykdyti savo įsipareigojimus.

Bendra rizikos pozicijos suma – bendra rizikos pozicijos suma, apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnyje.

Bendrasis SREP kapitalo reikalavimas (angl. TSCR) – nuosavų lėšų reikalavimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies a–c punktuose, ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, nustatytų pagal šiose gairėse išdėstytus kriterijus, susijusių su rizika, išskyrus pernelyg didelio svarto riziką, suma.

Bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas (angl. TSLRR) – nuosavų lėšų reikalavimų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, ir papildomų nuosavų lėšų reikalavimų, nustatytų pagal šiose gairėse išdėstytus kriterijus, susijusių su pernelyg didelio svorto rizika, suma.

Paskolos gavėjai, kurių rizika neapdrausta – mažmeniniai paskolos gavėjai ir MVĮ paskolos gavėjos, kurių rizika neapdrausta nei natūraliu, nei finansiniu rizikos draudimu ir kuriems dėl kredito valiutos ir rizikos draudimo valiutos neatitikimų kyla rizika; natūralus rizikos draudimas pirmiausia apima atvejus, kai paskolos gavėjai gauna pajamų užsienio valiuta (pvz., piniginių perlaidų ir (arba) eksporto pajamų), o finansinis rizikos draudimas paprastai reiškia, kad yra sudaryta sutartis su finansų įstaiga.

Gyvybingumo balas – skaitinė išraiška, apibendrinanti SREP elemento priežiūrinį vertinimą ir atspindinti riziką įstaigos gyvybingumui, atsirandančią dėl vertinto SREP elemento.

Taikymo terminas

10. Šios gairės taikomos nuo 2027 m. sausio 1 d.

102, 103, 239, 462, 463 punktai ir 470 punkto f papunktis taikomi nuo 2027 m. sausio 1 d., išskyrus nuostatą dėl rizikos, susijusios su tikslinių finansinių sankcijų neįgyvendinimu ir vengimu jas taikyti, kuri taikoma nuo 2027 m. liepos 10 d.

12 antraštinė dalis taikoma nuo 2027 m. sausio 11 d.

Panaikinimas

11. 2022 m. kovo 18 d. EBI gairės dėl bendros priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo proceso (SREP) ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tvarkos ir metodikos (EBA/GL/2022/03) ir EBI gairės dėl IRT rizikos vertinimo per priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP) (EBA/GL/2017/05) panaikinamos nuo 2027 m. sausio 1 d. Nuorodos į panaikintas gaires laikomos nuoroda į šias gaires.

2 antraštinė dalis. SREP sistema

2.1. SREP sistemos apžvalga

12. Kompetentingos institucijos turėtų turėti išsamią SREP sistemą, apimančią toliau nurodytus komponentus, kuriuos reikėtų reguliariai vertinti, atsižvelgiant į EBI interneto svetainėje atskirai paskelbtą teisės aktų sąrašą, pagal kurį turėtų būti vertinama, kaip įstaiga laikosi reikalavimų. 2.4 skirsnyje pateiktame SREP priežiūros intensyvumo modelyje aprašoma, kaip šią sistemą galima pritaikyti įvairioms institucijoms, taikant proporcingumo principą. Tai yra šie komponentai:

- a. įstaigos priskyrimas kategorijai, kaip nurodyta 2.1.1 skirsnyje;
- b. pagrindinių rodiklių stebėseną, kaip nurodyta 3 antraštinėje dalyje;
- c. verslo modelio analizė (VMA), kaip nurodyta 4 antraštinėje dalyje;
- d. vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimas, kaip nurodyta 5 antraštinėje dalyje;
- e. rizikos kapitalui vertinimas, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje;
- f. įstaigos nuosavų lėšų pakankamumo vertinimas, kaip nurodyta 7 antraštinėje dalyje;
- g. rizikos likvidumui ir finansavimui vertinimas, taip pat SREP likvidumo ir finansavimo vertinimas, kaip nurodyta 8 antraštinėje dalyje;
- h. bendrasis SREP vertinimas (įskaitant priežiūros priemonių taikymą ir, jei reikia, ankstyvosios intervencijos priemonių taikymą) ir pranešimas, kaip nurodyta atitinkamai 9 antraštinėje dalyje ir 2.1.2 skirsnyje.

13. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad SREP yra tęstinis procesas, per kurį visos priežiūros veiklos rezultatai ir visi prieinami informacijos šaltiniai integruojami į išsamią įstaigos priežiūros apžvalgą. SREP turėtų būti atsižvelgiama į šiuos aspektus:

- a. ankstesnių SREP vertinimų, verslo modelio analizės ir nuolatinės ne vietoje vykdomos priežiūros rezultatus;
- b. įstaigos finansinę atskaitomybę, strateginį (-ius) planą (-us), reguliavimo ataskaitas (t. y. bendrosios ataskaitos – COREP, finansinės ataskaitos – FINREP ir kredito registras, jei toks yra) bei vidaus ataskaitas (pvz., valdymo informacija, kapitalo ir likvidumo ataskaitos, vidaus rizikos ataskaitos);
- c. įstaigos ICAAP / ILAAP ir veiklos atkūrimo planavimo priemonės;
- d. patikrinimus vietoje
- e. vidinių modelių vertinimus;
- f. tikslinę nuodugnių tyrimų analizę;
- g. horizontaliąsias temines peržiūras;

- h. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis analizę;
- i. trečiųjų šalių ataskaitas (pvz., audito ataskaitas, kapitalo / kredito analitikų ataskaitas);
- j. kitus atitinkamų sektorių arba makroekonominis tyrimus / apklausas.

2.1.1. Įstaigų priskyrimas kategorijai

14. Kompetentingos institucijos turėtų priskirti visas prižiūrimas įstaigas keturioms skirtingoms kategorijoms pagal atitinkamų įstaigų dydį, sisteminę svarbą, veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą ir atsižvelgdamos į Direktyvos 2013/36/ES 97 straipsnio 4 dalį. Skirstymas į kategorijas turėtų atitikti įstaigų finansų sistemai keliamos sisteminės rizikos įvertinimą.
15. Jei kompetentingos institucijos nustato, kad vienoje įmonių grupėje skirtingų įmonių svarba, remiantis 17 dalyje išvardytais elementais, yra nevienoda, jos gali taikyti skirstymą į kategorijas individualiu lygmeniu, kad būtų atsižvelgta į šiuos skirtumus (pvz., priskirdamos skirtingas kategorijas įvairioms grupės patronuojamosioms įmonėms ir (arba) konsoliduotam subjektui).
16. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai peržiūrėti suskirstymo į kategorijas rezultatus, taip pat atsižvelgdamos į įvykius, kurie gali turėti įtakos verslo modelių rizikingumui, arba į svarbią įmonių veiklą, pvz., parduodama didelė investicijų dalis, vyksta susijungimas arba įsigijimas, imamas svarbaus strateginio veiksmo.
17. Siekdamas užtikrinti minimalų palyginamumo lygį, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų remtis šiomis kategorijomis:
 - ▶ 1 kategorija – visos įstaigos, kurios Reglamento (ES) 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 146 punkte apibrėžtos kaip „didelės įstaigos“. Kompetentingos institucijos proporcingumo sumetimais „dideles įstaigas“ gali priskirti 2 arba 3 kategorijos įstaigoms, jeigu jos nėra G-SII. „Didelių įstaigų“, kurios nėra G-SII, priskyrimas kitai kategorijai turėtų būti atliekamas laikantis toliau nurodytų 2 ir 3 kategorijų kokybinių kriterijų, atsižvelgiant į įstaigos dydį, sisteminę svarbą, veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.
 - ▶ 2 kategorija – i) vidutinio dydžio ir didelės įstaigos, išskyrus 1 kategorijai priskirtas įstaigas, kurios nėra „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, kaip nurodyta Reglamento (ES) 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punkte, ir veikia keliose verslo linijose, įskaitant ne bankininkystės veiklą, arba vykdo plačią tarpvalstybinę veiklą ir mažmeniniams klientams ir įmonėms teikia kredito ir finansinius produktus; ii) nesisteminės svarbos specializuotos įstaigos, savo verslo linijose arba mokėjimo sistemose, arba prekybos finansinėmis priemonėmis platformose / rinkose užimančios reikšmingą rinkos dalį; iii) dėl savo dydžio, veiklos ar verslo modelio (pvz., institucinės užtikrinimo sistemos centrinės įstaigos, pagrindinės sandorio šalys, CVPD, centriniai kooperatiniai bankai arba centriniai taupomųjų kasų bankai) tam tikros valstybės narės ekonomikai (pvz., dėl viso turto, palyginti su bendruoju vidaus produktu – VT/BVP) arba bankininkystės sektoriui svarbiomis laikomos įstaigos.
 - ▶ 3 kategorija – i) mažos ir vidutinio dydžio įstaigos, išskyrus 1 ir 2 kategorijoms priskirtas įstaigas, kurios nėra „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, kaip nurodyta Reglamento

(ES) 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punkte, ir veikia tik keliose verslo linijose arba nevykdo reikšmingos tarpvalstybinės veiklos, mažmeniniams klientams, įmonėms ar instituciniams klientams daugiausia siūlo kredito produktus ir ribotą skaičių finansinių produktų; ii) specializuotos įstaigos, kurios savo verslo linijoje, mokėjimų sistemose arba finansų biržose užima ne tokią reikšmingą rinkos dalį.

- 4 kategorija – visos įstaigos, kurios Reglamento (ES) 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 145 punkte yra apibrėžtos kaip „mažos ir nesudėtingos įstaigos“, ir visos kitos mažos nesudėtingos įstaigos, kurios nepatenka į 1–3 kategorijų taikymo sritį (pvz., vykdančios nedidelio masto veiklą ir savo verslo linijoje užimančios nereikšmingą rinkos dalį).

2.1.2. Nuolatinis rizikos vertinimas, problemų sprendimo sistema ir priežiūros priemonės

18. Kompetentingos institucijos turėtų nuolat vertinti riziką, su kuria įstaiga susiduria arba gali susidurti, vykdydamos savo priežiūros veiklą pagal 2.4 skirsnyje nustatytą SREP priežiūros intensyvumo modelį.
19. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų vertinimų išvados būtų aiškiai dokumentuotos, daugiausia dėmesio skiriant pagrindinėms nustatytų trūkumų priežastims. Šios išvados turėtų atspindėti SREP baluose, skiriamuose pagal šias gaires, ir jomis turėtų būti grindžiamos paskesnės priežiūros priemonės, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 102, 104 ir 105 straipsniuose ir nacionalinės teisės aktuose, ir, kai taikoma, ankstyvosios intervencijos priemonėms, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje, arba bet kokiam pirmiau nurodytų priemonių deriniui.
20. Vykdydamos nuolatinę priežiūros veiklą, kompetentingos institucijos turėtų imtis tinkamų ir savalaikių tolesnių veiksmų, siekdamos užtikrinti, kad įstaiga veiksmingai pašalintų nustatytus trūkumus. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų sukurti aukšto lygio problemų sprendimo sistemą, susijusią su priežiūros priemonėmis, kuri padėtų pasirinkti tinkamiausias (tiek kiekybines, tiek kokybines) priemones nustatytiems trūkumams pašalinti. Tai nedaro poveikio priežiūros įgaliojimams, numatytiems pagal taikomą teisinę sistemą, ir kompetentingų institucijų diskrecijai nustatyti tinkamiausias priemones atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes ir trūkumus.
21. Ankstesnėje pastraipoje minėtoje sistemoje turėtų būti atsižvelgiama į šiuos veiksmus, kurie nebūtinai turi būti vykdomi griežtai nuosekliai ir kurių intensyvumas gali būti atitinkamai didinamas arba mažinamas:
 - a. užmegzti intensyvesnį priežiūros dialogą su įstaiga, pavyzdžiui, surengti susitikimą su vadovaujančiu organu arba pareikalauti, kad įstaiga atliktų įsivertinimą;
 - b. informuoti apie taisomuosius veiksmus, kurių tikimasi iš įstaigos (neprivalomos priemonės), kaip antai priežiūros institucijų lūkesčius arba rekomendacijas;

- c. reikalauti, kad įstaiga imtųsi konkrečia(-čių) taisomojo (-ųjų) veiksmo (-ų) (privalomų priemonių), pavyzdžiui, nustatytų kokybines priemones, kurių įstaiga turi laikytis, ir (arba) nustatytų / padidintų 2 ramsčio reikalavimus arba likvidumo reikalavimus;
- d. užtikrinti priežiūros priemonių vykdymą siekiant pašalinti nustatytus trūkumus, pavyzdžiui, administracines nuobaudas, taisomąsias priemones arba baudas.

22. Rinkdamosi priežiūros priemones, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti visą problemų sprendimo seką, atsižvelgdamos į turimą informaciją, įstaigos pobūdį, dydį ir sudėtingumą bei būtinybę užtikrinti, kad nustatyti trūkumai būtų pašalinti laiku. Priemonės turėtų būti parenkamos atsižvelgiant į šiuos aspektus, jei jie taikomi:

- a. numatomą priemonių įgyvendinimo rezultatą ir, kai įmanoma, numatomus terminus, per kuriuos įstaiga turi pašalinti trūkumus;
- b. trūkumų rimtumą ir galimą rizikos ribojimo poveikį, jei problema nebūtų sprendžiama (t. y. ar būtina šią problemą spręsti taikant konkrečią priemonę), taip pat tai, ar trūkumai jau buvo pašalinti ar išspręsti taikant kitas priemones;
- c. įrodytą įstaigos gebėjimą arba ketinimą pašalinti trūkumus;
- d. tai, ar taikant kitas priemones, būtų pasiektas tas pats tikslas, o įstaigai padarytas administracinis ir finansinis poveikis būtų mažesnis;
- e. galimybę, kad nustatyta rizika ir pažeidžiamos sritys gali būti tarpusavyje susijusios arba viena kitą sustiprinti, arba ir viena, ir kita, ir dėl to gali prireikti griežtesnių priežiūros priemonių;
- f. visus kitus veiksnius, kuriuos kompetentingos institucijos laiko svarbiais.

23. Nedarant poveikio kompetentingų institucijų diskrecijai pasirinkti tinkamiausias priemones, visos turimos kiekybinės ir kokybinės priemonės turėtų būti naudojamos taip, kad būtų galima kuo geriau pašalinti rizikos lygį ir (arba) trūkumus. Reikėtų atsižvelgti į rizikos pobūdį (kiekybinį ir (arba) kokybinį), problemų sprendimo procesą ir tai, kad kiekybinės priemonės turėtų būti taikomos siekiant pašalinti vidaus valdymo, įskaitant vidaus kontrolės priemones, trūkumus, taip pat išspręsti kitus klausimus, jeigu kitos priežiūros priemonės nebuvo veiksmingos arba laikomos nepakankamomis nustatytiems trūkumams pašalinti per tinkamą laikotarpį⁷.

24. Šios antraštinės dalies nuostatos nedaro poveikio kompetentingų institucijų galimybei imtis su bet kurios priežiūros veiklos rezultatais (pvz., patikrinimų vietoje, valdymo organo narių tinkamumo vertinimo, pagrindinių funkcijų vertinimo) tiesiogiai susijusių priežiūros priemonių, jeigu iš tokios veiklos rezultatų matyti, kad norint pašalinti reikšmingus trūkumus, reikia nedelsiant imtis priežiūros priemonių.

⁷ Pagal Europos Sąjungos ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB, 104a straipsnio 1 dalies b punktą (OL L 176, 2013 6 27, p. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11>).

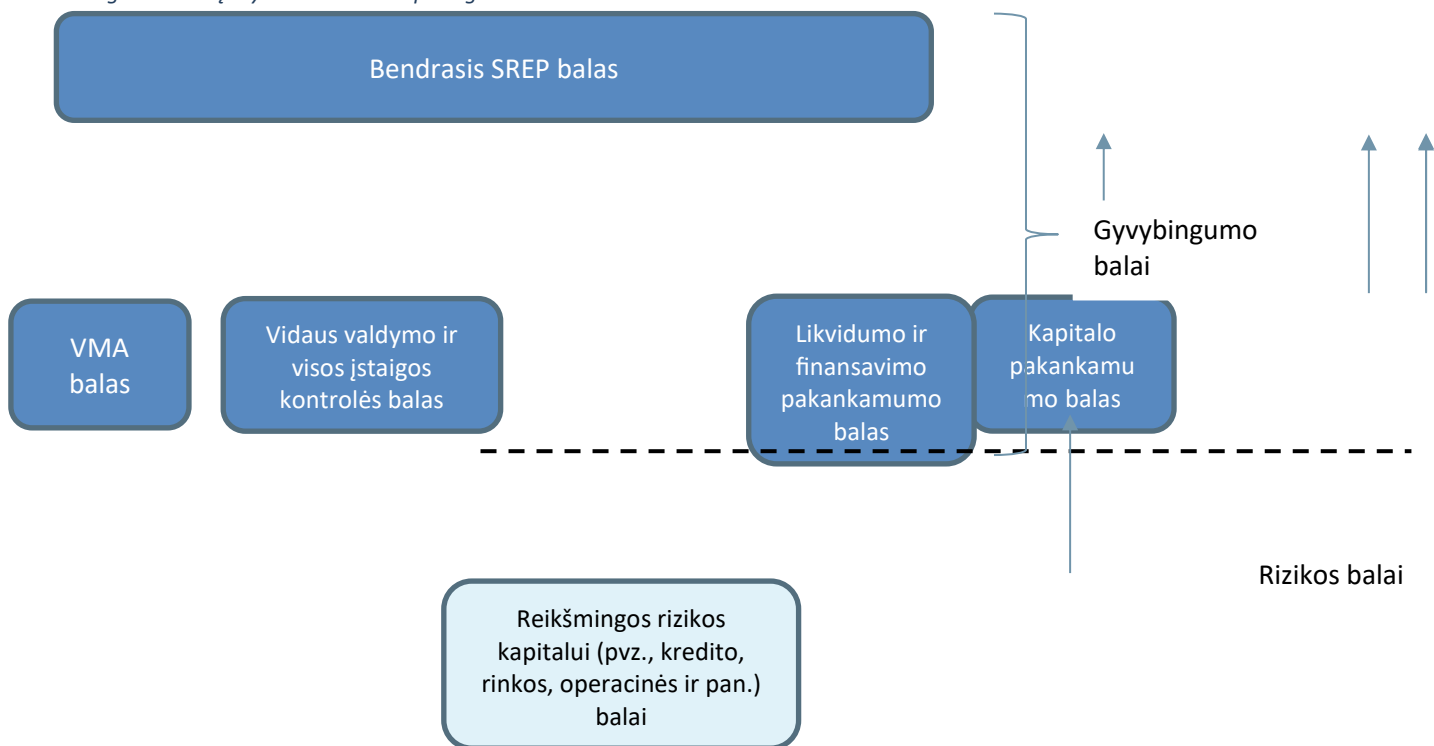
2.1.3. Dialogas su įstaigomis

25. Kompetentingos institucijos, vykdydamos priežiūros veiklą, turėtų palaikyti dialogą su įstaigomis.
26. Kompetentingos institucijos turėtų pranešti įstaigai apie SREP vertinimo rezultatus pagal 9 antraštinę dalį ir informuoti įstaigą apie bet kokius veiksmus, kurių reikia imtis siekiant laikytis priežiūros priemonių, taikomų remiantis tais rezultatais.

2.2. Balų skaičiavimas per SREP

27. Kompetentingos institucijos turėtų taikyti nuoseklią balų sistemą, kuri padėtų palengvinti bendravimą tarp kompetentingų institucijų ir priežiūros institucijų kolegijų, skatintų palyginamumą ir vienodas veiklos sąlygas visose įstaigose, taip pat sudarytų sąlygas nustatyti priežiūros išteklių ir priemonių prioritetus vertinant SREP elementus. Jos turėtų apibendrinti savo vertinimų rezultatus, priskirdamos rizikos balus, SREP elementų balus ir bendrąjį SREP balą.
28. Skirdamos rizikos balus, SREP elementų balus ir bendrąjį SREP balą, kompetentingos institucijos, vadovaudamosi priežiūrinio sprendimu, turėtų atsižvelgti į kiekvieno atitinkamo šių gairių skirsnio ir antraštinės dalies pabaigoje pateiktose lentelėse išdėstytus analizės kriterijus. Nors šie aspektai yra atskaitos taškas skiriant balus, jie neturėtų būti aiškinami kaip mechaninis kontrolinis sąrašas, kurį reikia užpildyti dėl kiekvieno elemento, taip pat jie neturėtų būti vertinami kaip nustatantys elementų svarbos hierarchiją. Jais siekiama padėti kompetentingoms institucijoms skirti balus, atsižvelgiant į įvairių vertinamos įstaigos konkrečių matmens elementų sąveiką ir aktualumą.
29. Rizikos balais siekiama nustatyti tikimybę, kad rizika kapitalui, likvidumui ir finansavimui turės reikšmingą poveikį įstaigai. SREP elementų balai ir bendrasis SREP balas rodo, kokio dydžio yra rizika, kylanti įstaigos gyvybingumui; visų pirma, bendrasis SREP balas turėtų atspindėti priežiūros institucijos vertinimą atsižvelgiant į bendrą įstaigos gyvybingumą, kaip nurodyta 9 antraštinėje dalyje.

1 diagrama. Balų skyrimo sistemos apžvalga

30. Balų reikšmės: 1 (maža rizika), 2 (vidutinė arba maža rizika), 3 (vidutinė arba didelė rizika) ir 4 (didelė rizika – tai blogiausias įmanomas įvertinimas). Papildomas balas „F“ skiriamas tik bendrajam SREP balui, kaip paaiškinta 38 dalyje. Įgyvendindamos gaires, kompetentingos institucijos savo vidaus reikmėms, pavyzdžiui, planuodamos išteklius, gali skirti detalesnius balus, tik turi užtikrinti, kad būtų laikomasi bendrosios šiose gairėse numatytos vertinimo balais sistemos.

31. Kompetentingos institucijos, atlikusios SREP vertinimus, balus turėtų peržiūrėti ne rečiau, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje nustatytame SREP priežiūros intensyvumo modelyje. Rezultatai taip pat turėtų būti peržiūrimi nepagrįstai nedelsiant, atsižvelgiant į naujus reikšmingus faktus ar pokyčius.

2.2.1. Rizikos balai

32. Rizikos balai skiriami siekiant apibendrinti riziką kapitalui (kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje). Šie balai rodo tikimybę, kad rizika įstaigai darys reikšmingą prudencinį poveikį (pvz., galimus nuostolius), po to, kai įvertinama rizikos kontrolės priemonių šiam poveikiui (t. y. likutinei rizikai) sumažinti kokybė, tačiau prieš įvertinant įstaigos gebėjimą sumažinti riziką turimais kapitalo arba likvidumo ištekliais.

33. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti rizikos balą, įvertindamos įstaigos būdingą rizikos lygį ir deramai atsižvelgdamos į įstaigos rizikos valdymo ir kontrolės sistemos tinkamumą. Visų pirma, tinkama rizikos valdymo ir kontrolės sistema gali padėti sumažinti konkrečios rizikos

prudencinį poveikį, o silpna sistema – tą poveikį sustiprinti. Būdingos rizikos bei valdymo ir kontrolės priemonių tinkamumo vertinimas turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į 6 lentelėje nurodytus aspektus, susijusius su kredito ir sandorio šalies rizika, 8 lentelėje – su rinkos rizika, 10 lentelėje – su operacine rizika, 12 lentelėje – su palūkanų normos ir kredito maržos rizika bankinėje knygoje (IRRBB ir CSRBB), o 17 lentelėje – su likvidumu ir finansavimu.

34. Vertindamos riziką kapitalui, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į atitinkamas pakategores (pvz., koncentracijos riziką arba šalies riziką atliekant kredito ir sandorio šalies rizikos vertinimą, kaip nustatyta 6 antraštinėje dalyje). Atsižvelgdamos į bet kurios iš šių pakategorių svarbą konkrečiai įstaigai, kompetentingos institucijos gali nuspręsti jas vertinti ir skirti individualius balus.

35. Kompetentingos institucijos gali naudoti skirtingus rizikos balų skyrimo metodus – jos gali skirti balus „rizikai“ ir „rizikos valdymui ir kontrolės priemonėms“ (taip gaunamas tarpinis ir galutinis balas) arba skirti juos kartu. Kompetentingos institucijos taip pat gali susumuoti visą su kapitalu susijusią riziką, nustatydamos bendrą balą.

2.2.2. SREP elementų balai ir bendrasis SREP balas

36. Baigdamas bendrąjį SREP vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti išsamią įstaigos rizikos profilio ir gyvybingumo apžvalgą, remdamosi keturiais SREP elementais:

- a. verslo modeliu ir strategija, kaip nurodyta 4 antraštinėje dalyje;
- b. vidaus valdymu ir visos įstaigos kontrolės priemonėmis, kaip nurodyta 5 antraštinėje dalyje;
- c. kapitalo pakankamumu, kaip nurodyta 7 antraštinėje dalyje;
- d. likvidumo ir finansavimo pakankamumu, kaip nurodyta 8 antraštinėje dalyje.

37. Kapitalo pakankumas bei likvidumas ir finansavimo pakankumas rodo įstaigos kapitalo ir likvidumo išteklių pajėgumą sumažinti (arba) padengti riziką kapitalui ir likvidumui bei finansavimui, kaip nustatyta 6 ir 8 antraštinėse dalyse, ir (arba) kitus elementus, kuriems, kaip nustatyta 7 antraštinėje dalyje, buvo numatytos papildomos nuosavos lėšos.

38. Galutinis balas yra bendrasis SREP balas. Į jį įtraukiami keturi aukščiau nurodyti SREP elementų balai ir priežiūros institucijos vertinimas. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad bendrasis SREP balas atspindėtų įstaigos bendrą gyvybingumą, įskaitant tai, ar įstaiga yra „žlunganti arba galinti žlugti“ pagal Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnį, atsižvelgiant į EBI gaires dėl „žlungančių arba galinčių žlugti“ įstaigų⁸. Jeigu iš bendrojo SREP vertinimo rezultatų matyti, kad galima daryti išvadą, jog įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kompetentingos institucijos turėtų skirti balą „F“ ir laikytis bendradarbiavimo su pertvarkymo institucijomis tvarkos, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje.

39. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad SREP elementų balai ir bendrasis SREP balas:

⁸ EBI gairės dėl skirtingų aplinkybių, kai įstaiga laikoma žlungančia ar galinčia žlugti, aiškinimo pagal Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnio 6 dalį (EBA/GL/2015/07).

- a. atspindėtų tikimybę, kad siekiant išspręsti susirūpinimą keliančius klausimus reikės taikyti priežiūros priemonės;
- b. būtų laikomas pagrindu priimti sprendimą, ar taikyti ankstyvosios intervencijos priemonės pagal EBI gaires dėl ankstyvųjų intervencinių priemonių taikymo pradžios⁹; ir
- c. būtų pagrindas nustatyti priežiūros išteklių prioritetus ir planuoti priežiūros išteklius bei nustatyti prioritetus priežiūros analizės programoje.

2.3. Organizacinė tvarka

40. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų organizacinė tvarka, skirta SREP vykdyti, apimtų bent jau šiuos aspektus:

- a. priežiūros darbuotojų pareigų ir atsakomybės už SREP, atskaitomybės ryšių įprastomis aplinkybėmis ir ekstremaliaisiais atvejais aprašą;
- b. išvadų ir priežiūros sprendimų dokumentavimo ir registravimo tvarką;
- c. išvadų ir balų tvirtinimo tvarką, taip pat problemų sprendimo procedūras, jeigu kompetentingoje institucijoje nuomonės išsiskiria, įprastomis aplinkybėmis ir ekstremaliaisiais atvejais;
- d. tvarką, pagal kurią, laikantis būtiniausio priežiūros intensyvumo modelio, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje, užmezgamas dialogas su įstaiga, siekiant įvertinti atskirus SREP elementus;
- e. tvarką, pagal kurią konsultuojamasi su įstaiga ir įstaigai pranešami SREP rezultatai, taip pat palaikomas ryšys su priežiūros institucijų kolegijomis, jeigu grupės ir jų subjektai yra tarpvalstybiniai, laikantis Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 710/2014¹⁰.
- f. vidaus patikras ir atsvarų sistemą, kad būtų galima veiksmingai priimti sprendimus, užtikrinti rezultatų nuoseklumą ir atskaitomybę.

41. Apibrėždamos dialogo su įstaigomis tvarką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kokių galimų padarinių turėtų balų pateikimas institucijoms, atsižvelgiant į joms tenkančias informacijos atskleidimo prievoles pagal Reglamento (ES) Nr. 596/2014¹¹ ir direktyvų 2014/57/ES¹² bei 2004/109/EB¹³ reikalavimus.

⁹ EBI gairės dėl ankstyvųjų intervencinių priemonių taikymo pradžios (EBA/GL/2015/03).

¹⁰ 2014 m. birželio 23 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 710/2014, kuriuo nustatomi techniniai įgyvendinimo standartai, susiję su bendro sprendimo proceso dėl konkrečios įstaigos riziką ribojančių reikalavimų taikymo sąlygomis pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/36/ES (OL L 188, 2014 6 27, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/710/oj).

¹¹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB (OL L 173, 2014 6 12, p. 1).

¹² 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/57/ES dėl baudžiamųjų sankcijų už manipuliavimą rinka (Manipuliavimo rinka direktyva) (OL L 173, 2014 6 12, p. 179, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/596/oj>).

¹³ 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, skaidrumo reikalavimų suderinimo, iš dalies keičianti Direktyvą 2001/34/EB (OL L 390, 2004 12 31, p. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/109/oj>).

2.4. Proporcingumas ir priežiūros veikla

42. Kompetentingos institucijos turėtų pritaikyti priežiūros veiklos, vykdomos įstaigos atžvilgiu, apimtį, dažnumą, detalumą ir intensyvumą atsižvelgdamos į jos kategoriją ir laikydamosi proporcingumo principo. Planuodamos SREP veiklą, kompetentingos institucijos turėtų vadovautis 1 lentelėje nurodytu būtiniausiu SREP priežiūros intensyvumo modeliu. Šiame modelyje priežiūros veiklos intensyvumas susiejamas su įstaigos kategorija. Šis modelis neturėtų būti aiškinamas kaip kliūtis paskirstyti išteklius nustatytiems priežiūros prioritetams. Todėl kompetentingos institucijos, neatsižvelgdamos į įstaigos kategoriją, gali nustatyti savo vertinimo kryptį ir detalumo lygį taip, kad jie atspindėtų įstaigos rizikos profilį, įvairių rizikų reikšmingumą, tendencijas ir naują riziką, nustatytą stebint 3 antraštinėje dalyje nurodytus pagrindinius rodiklius, atliekant 11 antraštinėje dalyje nurodytus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis arba remiantis ankstesnių SREP vertinimų rezultatais.
43. Pagal šį modelį kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie visus SREP elementus (verslo modelio analizę, valdymą ir (arba) vidaus kontrolės priemones, riziką kapitalui, riziką likvidumui ir finansavimui) laikydamosi 1 lentelėje nustatyto minimalaus dažnumo ir kartu galėti kasmet atlikti prasmingą ir išsamų įstaigos gyvybingumo vertinimą (bendrojo SREP vertinimo santrauka).
44. Ši nuomonė turėtų būti grindžiama informacija, surinkta vykdant įvairią priežiūros veiklą, išvardytą šių gairių 13 punkte. Visų pirma kaip atskaitos tašką bendrojo SREP vertinimo įvertinimui ir santraukai galima naudoti ankstesnių metų informaciją, jeigu kompetentinga institucija, kartu atsižvelgdama į kas ketvirtį vykdomą rodiklių stebėseną, nustatė, kad įstaigos rizikos profilis reikšmingai nepasikeitė.
45. Kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su įstaigų valdymo organais ir vyresniaisiais vadovais¹⁴, laikydamosi 1 lentelėje nurodyto minimalaus dažnumo. Neatsižvelgiant į įstaigos kategoriją, kompetentingos institucijos turėtų aktyviau imtis veiksmų, siekdamas įgyvendinti ankstesnių SREP vertinimų išvadas arba stebėti įstaigas, kurių rizikos profilis yra didesnis ar sparčiai kintantis, arba kurių bendrasis SREP balas yra prastas, o tai atspindi rimtą susirūpinimą priežiūros srityje.
46. Jeigu įstaigos priklauso tarpvalstybinėms grupėms, kompetentingos institucijos turėtų aptarti, kaip jos planuoja atlikti SREP vertinimą priežiūros institucijų kolegijų sistemoje, siekdamas anksti nustatyti susirūpinimą keliančius klausimus bei suderinti ir koordinuoti institucijų taikomą metodiką, kaip nurodyta 10 antraštinėje dalyje.

¹⁴ Kaip apibrėžta 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB, 3 straipsnio 9 dalyje (OL L 176, 2013 6 27, p. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11>).

1 lentelė SREP taikymas įvairių kategorijų įstaigoms

Kategorija	Pagrindinių rodiklių stebėseną	Visų SREP elementų vertinimas (ne rečiau kaip)*	Bendrojo SREP vertinimo santrauka	Būtiniausias priežiūros intensyvumo / dialogo su įstaigos valdymo organu ir vyresniąja vadovybe lygis
1	Kas ketvirtį	Kas metus	Kas metus	Tęstinis / nuolatinis
2	Kas ketvirtį	Kas dvejus metus	Kas metus	Tęstinis / nuolatinis
3	Kas ketvirtį	Kas trejus metus	Kas metus	Atsižvelgiant į riziką – ne rečiau kaip kas 3 metus
4	Kas ketvirtį	Kas trejus metus, gali būti pratęsta iki 5 metų**	Kas metus	Atsižvelgiant į riziką – ne rečiau kaip kas 3 metus

* Peržiūros apimtis ir išsamumas pritaikomi taip, kad atspindėtų įstaigos rizikos profilį, įvairių rizikų reikšmingumą, taip pat priežiūros veiklos metu nustatytas tendencijas ir naują riziką. Tai gali būti grindžiama ankstesniais vertinimais, jeigu, remiantis turima informacija (pvz., rodiklių stebėseną ir teikiamomis ataskaitomis), niekas iš esmės nepasikeitė, nepriklausomai nuo įstaigos priskyrimo kategorijai.

** Minimalus visų SREP elementų vertinimo dažnumas 4 kategorijos įstaigoms gali būti prailgintas nuo 3 iki 5 metų, jeigu: i) jų rizikos profilis yra stabilus ir žemas, finansiniai rodikliai stabilūs, o maržos pakankamos, ir ii) kas ketvirtį atliekama pagrindinių rizikos rodiklių (PRR) stebėseną nekelia susirūpinimo.

47. Jeigu kompetentingos institucijos nustato, kad įstaigų rizikos profilis panašus arba joms poveikį gali daryti panaši nauja rizika, vienu kartu jos gali atlikti teminius keleto įstaigų SREP vertinimus (pvz., gali atlikti smulkių hipotekinių paskolų teikėjų verslo modelio vertinimus, jeigu tikėtina, kad per šį vertinimą dėl visų šių įstaigų kils tie patys veiklos gyvybingumo klausimai). Panašių rizikos profilių įstaigų atveju, pavyzdžiui, esant panašioms verslo modeliams ar pozicijų geografinei vietai pagal Direktyvos 2013/36/ES 97 straipsnio 4a dalį, kompetentingos institucijos taip pat gali naudoti pagal poreikius pritaikytas SREP taikymo metodikas.

48. Įstaigų, kurios įtrauktos į priežiūros analizės programą, nurodytą Direktyvos 2013/36/ES 99 straipsnyje, atveju kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad priežiūros intensyvumas ir SREP taikymo lygmuo būtų nustatytas toje programoje.

49. Planuodamos priežiūros veiklą, kompetentingos institucijos turėtų koordinuoti savo veiklą viduje, siekdamas užtikrinti nuoseklų vertinimą, taip pat su kitomis šalimis, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančiomis vertinime, ypač tais atvejais, kai reikalinga jų pagalba.

3 antraštinė dalis. Pagrindinių rodiklių stebėseną

50. Kompetentingos institucijos turėtų reguliariai stebėti pagrindinius finansinius ir nefinansinius rodiklius ir stebėti, ar keičiasi įstaigų finansinės ir veiklos sąlygos ir rizikos profiliai. Jeigu atliekant stebėseną paaiškėja, kad įstaigos rizikos profilis labai pasikeitė, arba pastebima neįprastų kurių nors rodiklių reikšmių, kompetentingos institucijos turėtų ištirti priežastis ir prireikus patikrinti atitinkamo SREP elemento vertinimą, įskaitant, kai tinkama, rizikos balą, kad būtų atsižvelgta į naują informaciją. Kompetentingos institucijos turėtų reguliariai peržiūrėti ir prireikus atnaujinti savo stebėsenos rodiklius ir priemones, kad jie išliktų aktualūs ir veiksmingi.
51. Laikydamosi 2.4 skirsnyje aprašyto SREP priežiūros intensyvumo modelio, kompetentingos institucijos turėtų bent kartą per ketvirtį stebėti visų įstaigų pagrindinius finansinius ir nefinansinius rodiklius, o atsižvelgdamos į duomenų prieinamumą (pvz., rinkos duomenis), nustatyti dažnesnę stebėseną, kad būtų atsižvelgta į konkrečios įstaigos ypatumus arba naują riziką ir tendencijas.
52. Kompetentingos institucijos turėtų sukurti stebėsenos sistemas, kad nustatytų rodiklių (ar rodiklių derinių) modelius, svarbius pokyčius ir neįprastas reikšmes, pavyzdžiui, nustatydamos reikšmingumo ribomis pagrįstus įspėjimus. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti problemų sprendimo procedūras, kurios padėtų šalinti anomalijas. Didelius pokyčius arba neįprastas rodiklių reikšmes, ypač jeigu pokyčiai yra neįprasti panašių įmonių grupės veiklos rezultatams, kompetentinga institucija turėtų laikyti pagrindu skubiai atlikti nuodugnesnį tyrimą.
53. Kompetentingos institucijos turėtų pritaikyti stebėsenos sistemas ir anomalijų atveju taikomas problemų sprendimo procedūras taip, kad jos atitiktų įstaigos dydį, sudėtingumą, verslo modelį ir rizikos profilį, sutelkdamos dėmesį į geografines vietas, sektorius ir rinkas, kuriose įstaiga vykdo veiklą.
54. Stebėsenos sistemos turėtų būti grindžiamos bent kompetentingoms institucijoms pateikta informacija ir duomenimis, juos gali sudaryti EBI rodiklių suvestinės arba rodikliai. Stebėsenos sistemose turėtų būti naudojami bent šie kiekvienos įstaigos rodikliai:
- rodikliai, susiję su įstaigos verslo modelio analize (žr. 4 antraštinę dalį), vidaus valdymu ir kontrolės priemonėmis (žr. 5 antraštinę dalį), rizika kapitalui (žr. 6 antraštinę dalį) ir rizika likvidumui bei finansavimui (žr. 8 antraštinę dalį), pernelyg didelio sverto rizikos rodikliai (žr. 7 antraštinę dalį) ir rodikliai, nustatyti taikant Reglamentą (ES) 2022/2554;
 - visi koeficientai, kurie apskaičiuojami pagal Reglamentą (ES) 575/2013 ir nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinama Direktyva 2013/36/ES ir pagal kuriuos apskaičiuojami būtiniausi

prudenciniai reikalavimai (pvz., bendras 1 lygio nuosavas kapitalas, padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis, grynas pastovaus finansavimo rodiklis, svėro koeficientas);

- c. minimalūs nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimai (MREL), kaip nurodyta Direktyvoje 2014/59/ES;
- d. atitinkami rinkos duomenimis grindžiami rodikliai (pvz., kapitalo kaina, kredito įsipareigojimų neįvykdymo apsigėitimo sandorių marža, obligacijų marža);
- e. jei taikytina¹⁵, ypač individualių ar sisteminių įvykių atveju – veiklos atkūrimo rodikliai, naudojami pačios įstaigos veiklos atkūrimo planuose;
- f. prireikus kiekybine arba kokybinė informacija, gauta iš kompetentingoms institucijoms pateiktų ataskaitų, kuri gali būti susijusi su PP / TF rizika.

55. Kompetentingos institucijos kartu su kiekvienos įstaigos rodikliais turėtų naudoti atitinkamus makroekonominius tų geografinių vietų, sektorių ir rinkų, kuriose įstaiga veikia, rodiklius, jeigu jų turi. Jos taip pat turėtų apsvarstyti galimybę kaip informacijos apie alternatyvius požiūrius šaltinį naudoti atitinkamus nepriklausomus rinkos tyrimus ir analizę, įskaitant grėsmių aplinkos ataskaitas, jei tokių yra.

¹⁵ Jei nepanaikinta taikant supaprastintus įpareigojimus, kaip nustatyta 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/59/ES, kuria nustatoma kredito įstaigų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistema ir iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 82/891/EEB, direktyvos 2001/24/EB, 2002/47/EB, 2004/25/EB, 2005/56/EB, 2007/36/EB, 2011/35/ES, 2012/30/ES bei 2013/36/ES ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1093/2010 bei (ES) Nr. 648/2012, 4 straipsnyje (OL L 173, 2014 6 12, p. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

4 antraštinė dalis. Verslo modelio analizė (VMA)

4.1. Bendrosios nuostatos

56. Šioje antraštinėje dalyje išdėstyti įstaigos verslo modelio ir strategijos vertinimo kriterijai. Šio kompetentingų institucijų atliekamo vertinimo tikslas – visapusiškai įvertinti įstaigos veiklą tiek dabartiniu, tiek ateities požiūriu, nustatyti esmines esamas ar potencialias pažeidžiamas sritis, kurios greičiausiai turės reikšmingą poveikį įstaigai, bei įvertinti jos verslo modelio ir strategijos bendrą patikimumą. Atlikus šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti:

- a. esamo įstaigos verslo modelio gyvybingumą, įvertintą pagal tai, ar taikydamos šį modelį įstaigos per kitus 12 mėnesių galės gauti pakankamą grąžą;
- b. įstaigos strategijos tvarumą, įvertintą pagal tai, ar įstaiga, remdamasi savo strateginiais planais ir finansinėmis prognozėmis, per ateinantį, ne trumpesnį negu trejų metų, laikotarpį galės gauti pakankamą grąžą.

57. Kompetentingos institucijos turėtų naudotis VMA rezultatais savo atliktam visų kitų SREP elementų vertinimui pagrįsti. Kompetentingos institucijos, vertindamos SREP elementus, gali vertinti konkrečius VMA aspektus, visų pirma atlikti verslo modelio kiekybinį vertinimą (pvz., suprasdamos, kad finansavimo struktūra gali būti rizikos likvidumui vertinimo dalis).

58. Atlikdamos VMA, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į aplinkos, socialinius ir valdymo (ASV) rizikos veiksnius, teikdamos pirmenybę ekologinės pertvarkos ir fizinei rizikai, siekdamos įvertinti šių rizikos veiksnių strategines ir rizikos ribojimo pasekmes įstaigos verslo modeliui trumpalaikiu, vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu.

59. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų naudoti verslo modelio analizę, kad įvertintų joms žinomos PP / TF rizikos prudencinį poveikį, susijusį su įstaigos verslo modeliu. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų naudotis iš už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų gauta informacija ir papildyti savo vykdomos priežiūros išvadas bei įvertinti, ar dėl jų kyla su PP / TF rizika susijusių prudencinių klausimų. Jei iš vertinimo matyti, kad dėl įstaigos verslo modelio kyla su PP / TF rizika susijusių problemų dėl rizikos ribojimo, kompetentingos institucijos turėtų verslo modelio riziką ribojančio vertinimo rezultatais pasidalyti su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakinga priežiūros institucija¹⁶.

60. Atlikdamos VMA, kompetentingos institucijos turėtų remtis bent šiais kiekybinės ir kokybinės informacijos šaltiniais:

¹⁶ Pagal EBI bendradarbiavimo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje gaires (EBA/GL/2021/15).

- a. įstaigos einamųjų metų strateginiu (-iais) planu (-ais), prognozėmis ir ekonominėmis prielaidomis;
- b. finansinėmis ataskaitomis (pvz., pelno ir nuostolių, balanso);
- c. reguliavimo ataskaitomis (COREP, FINREP ir kredito registru, jei toks yra);
- d. vidaus ataskaitomis (valdymo informacija, įskaitant – jei įmanoma – verslo linijų indėlį į pelningumą, kapitalo planavimą, likvidumo ataskaitas, veiklos atsparumą, vidaus rizikos ataskaitas);
- e. veiklos atkūrimo planais;
- f. pertvarkymo planais, įskaitant pertvarkymo institucijos atlikto darbo ir pateikto pertvarkymo galimybės vertinimo rezultatus, pagal Direktyvos 2014/59/ES 14 straipsnį;
- g. įstaigos ASV rizikos mažinimo planu, kuris turi būti parengtas pagal Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 2 dalį;
- h. trečiųjų šalių ataskaitomis (pvz., audito ataskaitomis, kapitalo / kredito analitikų ataskaitomis) ir
- i. kitais susijusiais tyrimais ir (arba) apžvalgomis (pvz., Tarptautinio valiutos fondo (TVF), makroprudencinių institucijų ir įstaigų, Europos institucijų).

4.2. VMA sričių, į kurias reikia sutelkti dėmesį, nustatymas

Vertinimo sritys

61. Taikydamos 2 antraštinėje dalyje nustatytą priežiūros intensyvumo modelį, kompetentingos institucijos savo analizėje turėtų sutelkti dėmesį į reikšmingiausias įstaigos verslo modelio vertinimo sritis. VMA taikymo sritis ir išsamumas gali skirtis priklausomai nuo tos įstaigos jau atliktų priežiūrinių tikrinimų skaičiaus ir pobūdžio. Šis vertinimas bet kuriuo atveju turėtų sudaryti sąlygas kompetentingoms institucijoms susidaryti nuomonę apie įstaigos verslo modelio gyvybingumą ir tvarumą.
62. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie tai, ar įstaigos verslo modelio pokyčiai, palyginti su ankstesniu priežiūriniu tikrinimu, yra reikšmingi, kad galėtų nuspręsti, kokia turėtų būti vertinimo apimtis ir išsamumas, ir koku mastu ankstesnis priežiūrinis vertinimas gali būti naudojamas kaip atskaitos taškas naujam vertinimui. Formuodamos tokią nuomonę, kompetentingos institucijos visų pirma turėtų įvertinti, ar įstaigos veikloje įvyko reikšmingų pokyčių šiose srityse:
- a. anksčiau pateiktame ir įvertintame strateginiame plane;
 - b. balanso struktūroje ir sandaroje, įskaitant pelno šaltinių ir jų koncentracijos pokyčius, turto augimą, įsipareigojimų struktūros pokyčius arba atitinkamų finansinių ir rizikos rodiklių pokyčius, ir atsižvelgti į 3 antraštinėje dalyje nurodytos rodiklių stebėsenos rezultatus;
 - c. valdymo srityje ir veikloje, įskaitant kitų įmonių įsigijimus, susijungimus ar pardavimus, verslo sričių plėtrą ar uždarymą arba geografinių rinkų plėtrą ar pasitraukimą iš jų bei IT infrastruktūros pokyčius.

Svarbiausių verslo linijų nustatymas

63. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti įstaigos verslo sričių reikšmingumo vertinimą, siekdamas nustatyti pagrindines sritis, kurioms verslo modelio analizėje reikėtų skirti didžiausią dėmesį. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. verslo linijų svarbą pelnui gauti / nuostoliams patirti, įskaitant geografines vietas, patronuojamąsias įmones / filialus ir produktų linijas, kurios yra reikšmingiausios, atsižvelgiant į jų indėlį į bendrąsias pajamas / išlaidas, riziką (pvz., remiantis bendra rizikos pozicija arba kitais rizikos matais) ir (arba) organizacinius / teisės aktais nustatytus prioritetus (pvz., konkrečius viešojo sektoriaus bankų įpareigojimus siūlyti konkrečius produktus);
- b. ankstesnius priežiūros metu nustatytus faktus, įskaitant tuos, kurie nustatyti atliekant patikrinimus vietoje (kai remiantis šiais nustatytais faktais galima nustatyti rodiklius, susijusius su verslo linijomis, kurias reikia toliau tirti), taip pat vidaus arba išorės audito ataskaitose pateiktas išvadas ir pastabas, ar vidaus audito funkcijas vykdančys darbuotojai nustatė konkrečių problemų, susijusių su tam tikrų verslo linijų tvarumu ar gyvybingumu;
- c. teminių priežiūrinių tikrinimų rezultatus, – ar atlikus viso sektoriaus analizę paaiškėjo bendrų pagrindinių klausimų, dėl kurių reikėtų atlikti papildomą tam tikros įstaigos analizę;
- d. svarbą strateginiams planams, – ar kurias nors verslo linijas įstaiga nori stipriai išplėsti arba susiaurinti;
- e. palyginimus su panašiomis įmonėmis, – ar kurios nors verslo linijos rezultatai buvo neįprasti (buvo išskirtis), palyginti su panašiomis įmonėmis, jeigu tokia informacija yra prieinama kompetentingoms institucijoms. Siekdamas nustatyti atitinkamas panašias įstaigas VMA atlikti, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į konkuruojančius produktus ar verslo linijas, orientuotas į tą patį pelno šaltinį / tuos pačius klientus, reguliavimo režimus ir veiklos vietos geopolitinės rizikas, taip pat kitus veiksnius, būdingus sektoriui, kuriame veikia įstaiga.

4.3. VMA patikimumo vertinimas ir pažeidžiamumo nustatymas

64. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti įstaigos dabartinio verslo modelio kiekybinių požymių analizę, siekdamas įvertinti jos gebėjimą generuoti priimtina pelną trumpalaikiu, vidutinės trukmės ir ilgalaikiu laikotarpiu, atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką bei jos finansavimo ir kapitalo struktūras. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:

- a. pelningumo veiksnius, įskaitant tendencijas, įvertinant pagrindinius įstaigos pelningumo elementus, atėmus straipsnius ir vienkartinės priemonės, pajamų srautų suskirstymą, sąnaudų suskirstymą ir paskirstymą, vertės sumažėjimo atidėjinius bei pagrindinius rodiklius (pvz., grynąją palūkanų maržą, sąnaudų ir pajamų santykį, paskolų vertės sumažėjimą ir rizikos sąnaudas). Šį vertinimą galima papildyti atitinkamų pagal riziką pakoreguotų pelningumo rodiklių (pvz., paskirstyto kapitalo grąžos rodiklio (ROAC) arba pagal riziką

pakoreguotos kapitalo grąžos rodiklio (RAROC)) analize, jeigu tokie rodikliai yra prieinami ir laikomi patikimais;

- b. balansą, įskaitant tendencijas, vertinant turto ir įsipareigojimų sudėtį, finansavimo struktūrą, bendrą rizikos poziciją ir nuosavų lėšų pokyčius bei pagrindinius rodiklius (pvz., nuosavo kapitalo ar turto grąžą, pagrindinį 1 lygio kapitalą, finansavimo trūkumą), taip pat pelno (nuostolio) ataskaitoje ir balanse atsispindinčias koncentracijas, susijusias su klientais, sektoriais ir geografinėmis vietovėmis;
- c. norimą prisiimti riziką ir priimtinos rizikos lygį, vertinant įstaigos nustatytas oficialias ribas pagal rizikos rūšį ir tai, kaip šių ribų laikomasi, siekiant suprasti riziką, kurią įstaiga nori prisiimti siekdama gerinti savo finansinius veiklos rezultatus, ir užtikrinti veiklos atsparumą. Tai taip pat turėtų apimti atsparumą poveikiui, kurį sukelia IRT sutrikimai.

65. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kokybinius esamo įstaigos verslo modelio ypatumus, siekdamas suprasti įstaigos verslo modelio sėkmės priežastinius veiksnus ir pagrindinius priklausomybės veiksnus. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:

- a. verslo aplinką, įvertinant ateities perspektyvas, kuriomis vadovaujasi įstaiga, remiantis jos pagrindinėmis arba reikšmingomis geografinėmis ir verslo rizikomis. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų stengtis geriau suprasti pagrindinius makroekonominis kintamuosius, rinkos tendencijas, konkurencinę aplinką ir kitus svarbius pokyčius (pvz., reguliavimo ir teisinius pokyčius);
- b. pagrindines vidaus ir išorės priklausomybes, vertinant pagrindinius išorės ir vidaus veiksnus, kurie gali turėti įtakos verslo modelio sėkmei, atsižvelgiant į susijusias valdymo ir vidaus kontrolės priemones;
- c. franšizę ir konkurencinio pranašumo sritis, vertinant įstaigos reputaciją ir santykių su klientais, tiekėjais ir partneriais tvirtumą, taip pat tai, ar yra sričių, kuriose įstaiga turi konkurencinio pranašumo, palyginti su panašiomis įstaigomis;
- d. IRT palaikymą, vertinant IRT ir verslo derinimo lygį ir tinkamumą strategijos, tikslų, veiklos, išteklių ir funkcijų atžvilgiu, taip pat svarstant, ar su IRT susiję susirūpinimą keliantys klausimai galėtų turėti įtakos įstaigos verslo strategijai ir tikslams.

66. Kompetentingos institucijos turėtų papildyti analizę, atlikdamos perspektyvinę (tiek kiekybinę, tiek kokybinę) institucijos finansinių prognozių ir strateginio plano analizę, siekdamas suprasti pagrindines prielaidas ir sąsajas, verslo strategijos tikėtinumą ir rizikingumą. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:

- a. bendrąją strategiją ir sėkmės veiksnus, vertinant pagrindinius kiekybinius ir kokybinius valdymo tikslus ir atotrūkį tarp numatomo verslo modelio (jį įgyvendinus) ir dabartinio modelio;
- b. prognozuojamus finansinius veiklos rezultatus, vertinant įstaigos prielaidų, kuriomis grindžiama jos strategija ir prognozės, patikimumą ir nuoseklumą;

- c. vykdomuosius pajėgumus, vertinant vadovybės pasiekimus įgyvendinant ankstesnes strategijas ir prognozes, taip pat pačios įstaigos bendrą gebėjimą verslo veikloje pasinaudoti konkurenciniais pranašumais ir sėkmės veiksniais bei veiksmingai užtikrinti pelną. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:
- i. išlaidų paskirstymo sistemos pakankumą, t. y. ar ji tinkamai atspindi verslo linijų ir (arba) vienetų pelningumą;
 - ii. lėšų pervedimo kainodaros sistemą, t. y. ar tinkamai nustatomas kiekvienos verslo linijos / vieneto, produkto ir kliento grynųjų pajamų komponentas;
 - iii. paskolų kainodaros sistemą, t. y. ar tinkamas paskolų kainodaros proceso valdymas, kainodaros metodikos, visų paskolų kainodaros sudedamųjų dalių tinkamas įvertinimas, taip pat *ex post* pelningumo stebėseną ir ataskaitų teikimas apie produktų kainodaros sprendimus;
 - iv. pajamų paskirstymo sistemą tarp Sąjungoje įsteigtų įstaigų, priklausančių trečiųjų šalių grupėms, ir kitų tos grupės subjektų, įsteigtų už Sąjungos ribų ir neįtrauktų į ES patronuojančios įmonės konsoliduotąją ataskaitą – siekiant užtikrinti teisingą pelno ir nuostolių paskirstymą tarp sandorių gyvavimo cikle dalyvaujančių subjektų ar verslo sričių bei tinkamą valdymą.

67. Savo analizėje kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bet kokį verslo modelio ir veiklos poveikį padidėjusiai PP / TF rizikai, įskaitant su kriptoturtu susijusią veiklą ir indėlių priėmimą arba juridinių asmenų steigimą ar naudojimą didelės rizikos trečiosiose šalyse, kaip nustatyta pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnį. Jei toks poveikis yra, jį prireikus turėtų papildyti kiekybinė analizė, kurioje dėmesys visų pirma būtų skiriamas pajamų reikšmingumui ir pajamų iš operacijų, kurios vykdomos tokiose didelės rizikos trečiosiose šalyse, reikšmingumui, vartotojų, kuriems įstaiga taiko sustiprintą išsamų patikrinimą, pozicijų koncentracijoms, kaip nustatyta Direktyvos 2015/849 II skyriaus 3 skirsnyje. Kompetentingos institucijos turėtų keistis su poveikiu susijusia informacija su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakinga priežiūros institucija, kaip nustatyta 59 dalyse.

4.4. Verslo modelio gyvybingumas ir tvarumas

68. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos verslo modelio atsparumą išoriniams sukrėtimams ir jo prisitaikymo prie struktūrinių pokyčių gebėjimą, atsižvelgdamos į jo sugebėjimą juos amortizuoti ir prisitaikyti prie išorinių veiksnių, galinčių kelti grėsmę verslo ir strateginiams tikslams. Prie kompetentingų institucijų analizuotinų sričių reikėtų priskirti šias sritis:

- a. su klimatu susijusią ir kitą aplinkosauginę riziką, vertinant jos poveikį dabartinei ir būsimai įstaigos verslo aplinkai ir verslo strategijai, įstaigai kylančią reikšmingą pertvarkos ir fizinę riziką, taip pat plano, skirto stebėti ir mažinti finansinę riziką, kylančią dėl ASV veiksnių, įskaitant riziką, kylančią dėl perėjimo prie reguliavimo tikslų, visų pirma su klimatu susijusių tikslų, taikomų jurisdikcijoje (-ose), kurioje (-iose) įstaiga veikia, rengimo ir įgyvendinimo;

- b. skaitmenizaciją, vertinant naujų technologijų naudojimo ir diegimo lygį ir poveikį įstaigos verslo strategijai ir verslo planui, vykdymo pajėgumams ir sąnaudų kontrolei, taip pat pajamų gavimui;
- c. veiklos atsparumą, peržiūrint įstaigos veiklos atsparumo koncepciją ir tai, kaip vadovybė ją derina su verslo strategija;
- d. geopolitinę riziką, vertinant geopolitinio neapibrėžtumo šaltinį ir jų įtraukimą į verslo strategiją, taip pat jų finansinį poveikį įstaigos dabartiniam ir būsimam pelningumui, kartu atsižvelgiant į įstaigos gebėjimą atlaikyti tokius neapibrėžtumus, pavyzdžiui, diversifikuojant geografinį ir verslo profilį;
- e. su kriptoturtu susijusią veiklą, jei taikytina, įvertinant, kaip įstaiga teikia su kriptoturtu susijusias paslaugas ir vykdo bet kokią kitą su kriptoturtu susijusią veiklą.

69. Remdamosi atlikta analize, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti arba atnaujinti savo nuomonę dėl:

- a. pagrindinių sričių, kuriose įstaiga, atsižvelgiant į jos verslo modelį ir strategiją yra arba gali būti pažeidžiama, pavyzdžiui, per didelė koncentracija ar prisiimama rizika, prastas strateginis pelningumo valdymas ir vykdomieji pajėgumai;
- b. dabartinio institucijos verslo modelio, kaip apibrėžta 56 dalyje, gyvybingumo, atsižvelgiant į jos kiekybinius veiklos rodiklius, norimą prisiimti riziką, finansavimo struktūrą, pagrindinius sėkmės veiksnius ir priklausomybes bei verslo aplinką;
- c. įstaigos strategijos tvarumo, kaip apibrėžta 56 dalyje, remiantis jos strateginio plano ir finansinių prognozių pagrįstumu, taip pat atsižvelgiant į priežiūros institucijos vertinimą dėl numatomų finansinių rezultatų, bendrosios strategijos, veiklos atsparumo lygio ir vykdomųjų pajėgumų. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti įstaigos gebėjimą užtikrinti savo vidutinio ir ilgojo laikotarpio atsparumą aplinkos rizikoms, atsižvelgdamos į ne trumpesnę kaip dešimties metų laikotarpį, be kita ko, peržiūradamos įstaigos atliktas aplinkos verslo modelio atsparumo analizes, parengtas laikantis EBI gairių dėl aplinkos scenarijų analizės¹⁷.

4.5. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

70. Remdamosi gyvybingumo ir tvarumo, taip pat bet kokios galimos rizikos ir pažeidžiamumo įstaigai vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos verslo modelį. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas gyvybingumo balas, pagrįstas 2 lentelėje nurodytais analizės kriterijais.

2 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas verslo modelio balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencinė įstaigos padėtis pasirinktose rinkose yra tvirta ir tikėtina, kad laikantis strategijos ji bus sustiprinta. Įstaiga gauna stiprią ir stabilią grąžą, kuri yra proporcinga

¹⁷ EBA/GL/2025/04

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
	mažą riziką.	<p>prisiimamai rizikai, atsižvelgiant į jos norimą prisiimti riziką ir finansavimo struktūrą, ir kuri nėra susijusi su pernelyg didele prisiimama rizika arba nerealistiška strategija.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nėra reikšmingos turto koncentracijos arba netvarių koncentruotų pajamų šaltinių. Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos patikimomis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. Įstaiga nagrinėja strateginę reikšmingos ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, poveikį savo verslo modeliui trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu, taikydama patikimą pertvarkos planavimo procesą. Strateginiai planai yra tinkami atsižvelgiant į esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti.
2	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia vidutinę arba mažą riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga vienoje arba keliuose pagrindinėse rinkose patiria konkurencinį spaudimą savo produktų ir (arba) paslaugų atžvilgiu. Esama tam tikrų abejonių dėl strategijos šios padėties keliamiems klausimams spręsti. Įstaiga gauna vidutinę grąžą, palyginti su panašiomis įstaigomis ir (arba) ankstesniais veiklos rezultatais, kuri iš esmės atitinka įstaigos prisiimamą riziką, atsižvelgiant į jos norimą prisiimti riziką ir finansavimo struktūrą. Tam tikras turtas arba kai kurie pajamų šaltiniai yra koncentruoti. Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos optimistinėmis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. Įstaiga savo verslo modeliui reikšmingą ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, strateginį poveikį iš esmės išsprendžia taikydama bendrą pagrįstą, bet ne visiškai griežtą pertvarkos planavimo procesą. Strateginiai planai yra pagrįsti pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti, tačiau kai kurios rizikos esama.
3	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia vidutinę arba didelę riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos konkurencinė pozicija pasirinktose produktų ir (arba) paslaugų rinkose yra silpna, kelių verslo linijų perspektyvos yra geros. Įstaigos rinkos dalis gali reikšmingai sumažėti. Yra abejonių dėl strategijos šios padėties keliamiems klausimams spręsti. Įstaigos gaunama grąža dažnai būna menka ar nestabili arba neproporcinga jos prisiimamai rizikai, atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką arba finansavimo struktūrą, todėl kyla priežiūros problemų. Turto arba pajamų šaltinių koncentracija yra reikšminga. Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos pernelyg optimistinėmis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. Įstaiga tik iš dalies ištiria savo verslo modeliui reikšmingos ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, strateginį poveikį. Jos pereinamojo laikotarpio planavimo procese pastebima tam tikrų trūkumų ir (arba) neatitikimų. Pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti strateginių planų gali būti neįmanoma įgyvendinti.
4	Verslo modelis ir strategija įstaigos gyvybingumui kelia didelę riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Konkurencinė įstaigos pozicija pasirinktose produktų ir (arba) paslaugų rinkose labai silpna, įstaigos verslo linijų perspektyvos labai menkos. Labai maža tikimybė, kad strateginiai planai padės ištaisyti padėtį. Įstaigos gaunama grąža yra labai menka ir labai nepastovi arba

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<p>norint gauti tinkamą grąžą reikia priimti nepriimtino dydžio riziką arba naudoti nepriimtina finansavimo struktūra.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įstaiga turi pernelyg koncentruotų turto pozicijų arba netvarių koncentruotų pajamų šaltinių. • Įstaigos parengtos finansinės prognozės pagrįstos labai nerealistiškomis būsimos verslo aplinkos prielaidomis. • Įstaiga susiduria su reikšminga ASV rizika, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizine rizika, ir neatsižvelgia į strategines pasekmes savo verslo modeliui. Jos pereinamojo laikotarpio planavimo procesas neatitinka bendros verslo strategijos. Jos pereinamojo laikotarpio planavimo procese pastebima rimtų trūkumų ir (arba) neatitikimų. • Pagal esamą verslo modelį ir vadovybės pajėgumus jį taikyti strateginių planų įgyvendinti neįmanoma.

71.Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustato įstaigos verslo modelio trūkumus. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl priežiūros priemonės rūšies, remdamosi jos veiksmingumu šalinant konkretų nustatytą trūkumą.

72.Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą) arba jų derinį, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

3 lentelė. Nebaigtinis galimų pagal VMA numatytų priežiūros priemonių sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, m ir n punktus. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) pakoreguotų strategijoje numatytą finansinį planą, jeigu jis nėra pagrįstas vidaus kapitalo planais arba patikimomis prielaidomis;
b) pakeistų organizacinę struktūrą, sustiprintų rizikos valdymo ir kontrolės funkcijas, sugriežtintų tvarką, kad galėtų įgyvendinti verslo modelį arba strategiją;
c) pakeistų ir sustiprintų IT sistemas, kad galėtų įgyvendinti verslo modelį arba strategiją;
d) pakeistų verslo modelį arba strategiją;
e) sumažintų produktams, kuriuos ji kuria ir (arba) platina, būdingą riziką, įskaitant reikalavimą pakeisti tam tikriems produktų pasiūlymams būdingą riziką ir (arba) reikalavimą patobulinti produktų kūrimo ir priežiūros valdymo ir kontrolės priemones;
f) sumažintų savo sistemoms būdingą riziką, įskaitant reikalavimą tobulinti sistemas, didinti investicijas arba spartinti naujų sistemų diegimą, ir (arba) reikalavimą gerinti sistemų kūrimo ir priežiūros valdymo ir kontrolės priemones;
g) sumažintų su jų veikla susijusią riziką, įskaitant išorės paslaugų teikėjams perduotą veiklą, ir reikalaujant pakeisti arba sumažinti tam tikrą veiklą, siekiant sumažinti su ja susijusią riziką, ir (arba) reikalaujant tobulinti valdymo ir kontrolės priemones bei išorės paslaugų teikėjams perduotos veiklos priežiūrą;
h) sumažintų ASV riziką, ypač aplinkos riziką, koreguojant savo verslo strategiją; šiuo tikslu gali būti reikalaujama sugriežtinti tikslus, priemones ir veiksmus, numatytus institucijos plane, kuris turi būti parengtas pagal Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 2 dalį.

5 antraštinė dalis. Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimas

5.1. Bendrosios nuostatos

73. Vertindamos vidaus valdymą ir visoje įstaigoje taikomas kontrolės priemones, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.

74. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos vidaus valdymo tvarkos tinkamumą, atsižvelgdamos į verslo modeliui ir įstaigos veiklai būdingos rizikos pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, koku mastu įstaiga laikosi taikomų teisinių ir reguliavimo reikalavimų, susijusių su patikimomis vidaus valdymo sistemomis, įskaitant ankstesnėje pastraipoje išvardytus reikalavimus, ir nustatyti bet kokius trūkumus. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar esama reikšmingos rizikos, kylančios dėl prastos vidaus valdymo tvarkos, ir koks yra galimas jų poveikis rizikos profiliui, veiklos atsparumui ir įstaigos tvarumui. Šiais tikslais, laikantis proporcingumo principo ir 2 antraštinėje dalyje apibrėžto priežiūros įsipareigojimo, turėtų būti įvertinti šie aspektai:

- a. organizacinė struktūra, valdymo organas ir jo komitetai;
- b. rizikos kultūra ir verslo elgesys;
- c. atlygio politika ir praktika;
- d. vidaus kontrolės funkcijos;
- e. rizikos valdymo sistema;
- f. IRT sistemos, rizikos duomenų apibendrinimas ir pranešimas apie riziką;
- g. PP / TF rizika ir su rizikos ribojimu susiję klausimai;
- h. veiklos atkūrimo planavimo valdymas.

75. Kompetentingos institucijos, vertindamos sritis, nurodytas ankstesnės pastraipos a–f punktuose, turėtų atsižvelgti į ASV riziką ir pirmenybę teikti ekologinės pertvarkos ir fizinei rizikai.

76. Vidaus valdymo vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis konkrečiu rizikos valdymo ir kontrolės priemonių vertinimu, kaip nurodyta 6 ir 8 antraštinėse dalyse, taip pat ICAAP ir ILAAP vertinimu atliekant SREP kapitalo vertinimą (7 antraštinė dalis) ir SREP likvidumo ir finansavimo vertinimą (8 antraštinė dalis). Be to, 7 antraštinėje dalyje aptartų per ICAAP atliekamų skaičiavimų ir (arba) kapitalo įverčių analizę pagal atskiras rizikos sritis ir visi per šią analizę

nustatyti trūkumai turėtų būti laikomi informacijos šaltiniu vertinant šioje antraštinėje dalyje aptartą bendrąją ICAAP sistemą.

77. Atlikdamos bendrą vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos gebėjimą veiksmingai ir laiku pašalinti nustatytus trūkumus ir (arba) kompetentingų institucijų nurodytas priežiūros problemas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos veiklos rezultatai rodo jos gebėjimą ir ketinimą veiksmingai bei laiku išspręsti priežiūros problemas ir (arba) nustatytus trūkumus, taip pat ar į tai jau buvo atsižvelgta vertinant kitas SREP sritis. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šių elementų vertinimą:
- a. valdymo organo vaidmenį, kurį jis atlieka: i) vertinant įstaigos valdymo tvarkos veiksmingumą, ypač susijusį su taisomosiomis priemonėmis, ir ii) imantis tinkamų priemonių, siekiant išspręsti priežiūros problemas ir (arba) trūkumus (veiksmingas reagavimas į priežiūros problemas);
 - b. rizikos kultūrą įstaigoje;
 - c. pateiktos ir su kompetentinga institucija apsikeistos informacijos tinkamumą ir savalaikiškumą;
 - d. vidaus ataskaitų apie padėties ištaisymo veiksmus, teikiamų valdymo organui, vyresniajai vadovybei ir vidaus kontrolės funkcijų vykdytojams, kokybę;
 - e. vidaus kontrolės funkcijų vykdytojų vaidmenį peržiūrint taisomųjų veiksmų, kurių imamasi, tinkamumą ir veiksmingumą.

78. Vertindamos vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės priemones patronuojamosios įmonės lygmeniu, be šioje antraštinėje dalyje išvardytų elementų, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar grupės lygmeniu nustatyta politika ir procedūros nuosekliai įgyvendinamos patronuojamosios įmonės lygmeniu ir ar grupės subjektai ėmėsi tinkamų priemonių užtikrinti, kad jų veikla atitiktų visus taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus.

5.2. Organizacinė struktūra, valdymo organas ir jo komitetai

79. Vertindamos įstaigos organizacinę struktūrą, valdymo organą ir komitetus, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi Direktyvos 2013/36/ES 74, 88 ir 91 straipsnių, EBI gairių dėl vidaus valdymo¹⁸ bei bendrų ESMA ir EBI gairių dėl valdymo organo narių ir pagrindinių pareigų einančių asmenų tinkamumo vertinimo¹⁹. Vertindamos įstaigos organizacinę ir veiklos struktūrą ir, kai taikytina, grupės struktūrą, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, atsižvelgti į tai, ar:

- a. ji yra tinkamai ir aiškiai sukurta, numatant aiškiai apibrėžtą, skaidrų ir nuoseklų atsakomybės paskirstymą, įskaitant valdymo organą ir jo komitetus;
- b. ji būtų tinkama atsižvelgiant į veiklos ir operacijų mastą ir sudėtingumą;
- c. ji yra skaidri suinteresuotųjų subjektų, įskaitant darbuotojus ir akcininkus, atžvilgiu.

¹⁸ EBA/GL/2021/05.

¹⁹ EBA/GL/2021/06.

80. Vertindamos įstaigos valdymo organą kompetentingos institucijos, be kita ko, turėtų analizuoti, ar:

- a. valdymo organas išmano ir supranta įstaigos teisinę, organizacinę ir veiklos struktūrą („savo struktūros pažinimas“) ir jos riziką, įskaitant tinkamą priežiūrą;
- b. kai taikytina, konsoliduotos įstaigos valdymo organas supranta ne tik tai, kaip organizuojama grupės veikla, bet ir įvairių grupės subjektų paskirtį ir jų tarpusavio sąsajas bei ryšius;
- c. vadovybė kaip visuma tinkamai supranta įstaigos verslo modelį ir veiklą bei, reguliariai dalyvaudama mokymuose, nuolat atnauja žinias ir įgūdžius, susijusius su atitinkamomis rizikomis, įskaitant IRT rizikas, ASV riziką ir kitą naują riziką.
- d. įstaiga yra parengusi įvairovės ir įtraukties valdymo organe skatinimo politiką ir reguliariai ją vertina, įskaitant lyčių pusiausvyrą, ir tai, ar valdybos sudėtis, veikimas ir tęstinumo planavimas padeda veiksmingai priimti sprendimus ir atitinka įstaigos įvairovės ir įtraukties tikslus;
- e. valdymo organo nariai veiksmingai bendradarbiauja, įskaitant jo valdymo ir priežiūros funkcijų atstovus;
- f. kiekvienas valdymo organo narys veikia nepriklausomai, skiria pakankamai laiko ir yra tinkamai informuojamas apie įstaigos rizikos padėtį;
- g. priežiūros funkciją vykdančio valdymo organas, jei taikoma, įsteigė rizikos, audito, skyrimo ir atlygio komitetus, taip pat ar šie komitetai atlieka savo užduotis, kaip nustatyta taikomoje teisinėje ir reguliavimo sistemoje.

81. Vertindamos įstaigos valdymo organo ir jo komitetų sudėtį bei veikimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į bet kokias atitinkamas išvadas, gautas atlikus įstaigos valdymo organo narių ir pagrindinių pareigų einančių asmenų tinkamumo vertinimus, kuriuos atliko pati įstaiga arba, jei taikytina, kompetentingos institucijos. Kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti įstaigos pagrindinių funkcijų nustatymo proceso rezultatus ir įvertinti individualios atskaitomybės lygį, atsižvelgdamos į atskirus pranešimus apie visų valdymo funkcijų atliekančio valdymo organo narių, vyresniosios vadovybės ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vaidmenis ir pareigas, taip pat pareigų žemėlapi, įskaitant išsamią informaciją apie atskaitomybės ryšius, atsakomybės paskirstymą ir asmenis, kurie yra įstaigos valdymo tvarkos dalis, ir jų pareigas.

5.3. Rizikos kultūra ir verslo elgesys

82. Vertindamos įstaigos rizikos kultūrą ir verslo elgesį, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip įstaiga laikosi EBI vidaus valdymo gairių. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, vertinti, ar:

- a. įstaiga turi nuoseklias įmonės vertybes ir tvirtą rizikos kultūrą, kurias i) užtikrina veiksmingos ir patikimos politikos kryptys bei procedūros, komunikacija ir mokymai visiems darbuotojams, įskaitant elgesio kodeksą ir tinkamą interesų konfliktų valdymo sistemą bei

pranešimo mechanizmus, skirtus skatinti atsakingą, etišką elgesį bei stebėti ir valdyti susijusių šalių riziką, ir ii) skatina atvirą komunikaciją ir veiksmingą kritišką vertinimą;

- b. valdymo organas, aukščiausioji vadovybė ir pagrindines pareigas einantys darbuotojai yra įsipareigoję skatinti tvirtą rizikos valdymo ir įmonės kultūrą bei atsakingą verslo veiklą;
- c. visoje įstaigoje pastebimas aukštas rizikos suvokimo lygis;
- d. įstaiga įtraukia rizikos suvokimą į savo sprendimų priėmimo procesus, įskaitant atitinkamą atsakomybę už riziką.

83. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra įdiegusi tinkamą sistemą, skirtą sandoriams su susijusiomis šalimis nustatyti, dokumentuoti ir valdyti, įskaitant patvirtinimo procedūrą, rizikos ribas, įprastas rinkos sąlygas, stebėsenos ir ataskaitų teikimo mechanizmus. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti valdymo organo vykdomos priežiūros lygį.

5.4. Atlygio politika ir praktika

84. Vertindamos įstaigos atlygio politiką ir praktiką, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi Direktyvos 2013/36/ES 74, 92 ir 94 straipsnių, Deleguotojo reglamento (ES) 2021/923 bei EBI gairių dėl patikimos atlygio politikos²⁰. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, vertinti, ar:

- a. įstaiga visam personalui taiko tinkamą ir lyčių atžvilgiu neutralią atlygio politiką bei praktiką, kurią tvirtina, reguliariai peržiūri ir prižiūri vadovybė, ir ar ši politika atitinka galiojančius teisinius bei reguliavimo reikalavimus;
- b. vidaus kontrolės funkcijų vykdytojai dalyvauja rengiant atlygio politiką ir tikrina, ar ji tinkamai peržiūrima, stebima ir atnaujinama;
- c. atlygio politika ir praktika skatinamas patikimas ir veiksmingas rizikos valdymas, be kita ko, atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką, susijusią su ASV rizika, ir atitinka įstaigos verslo ir rizikos strategijas, rizikos kultūrą ir organizacines vertybes, ilgalaikius įstaigos interesus ir interesų konfliktų priemones bei neskatina prisiimti pernelyg didelės rizikos;
- d. įstaiga, laikydamosi galiojančių teisinių ir reguliavimo reikalavimų, teisingai nustatė visus savo darbuotojus, kurių veikla daro esminį poveikį jos rizikos profiliui;
- e. kintamojo ir fiksuotojo atlygio santykis yra tinkamas, o kintamoji atlygio dalis neviršija 100 proc. nustatytųjų darbuotojų fiksuotosios atlygio dalies (arba 200 proc., pritarus akcininkams);
- f. įstaiga tinkamai priskyrė fiksuotas ir kintamas dalis, nesinaudodama priemonėmis ar netaikydama praktikos atlygio reikalavimams apeiti;
- g. kintamas atlygis nustatomas atsižvelgiant į veiklos rezultatus (vertinant tiek finansinius, tiek nefinansinius kriterijus) ir į tai, ar įstaiga laikosi atitinkamų teisinių ir reguliavimo reikalavimų, susijusių su atidėjimo ir išlaikymo laikotarpiais, išmokėjimu finansinėmis priemonėmis, taip pat su susigrąžinimo ir nuobaudų sąlygomis.

²⁰ EBA/GL/2021/04.

5.5. Vidaus kontrolės funkcijos

85. Vertindamos įstaigos vidaus kontrolės funkcijas, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, kaip įstaiga laikosi EBI vidaus valdymo gairių ir atitinkamų Reglamento (ES) 2022/2554 (SVAA)²¹ nuostatų. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, vertinti, ar:

- a. įstaiga turi tinkamą visas sritis apimančią vidaus kontrolės sistemą, atitinkančią „trijų gynybos linijų“ modelį, įskaitant tinkamai vykdomas, veiksmingas ir nepriklausomas rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijas;
- b. vidaus kontrolės funkcijų vadovai i) skiriami tinkamu hierarchiniu lygiu, kuriuo jiems užtikrinami atitinkami įgaliojimai ir autoritetas, reikalingas jų pareigoms vykdyti, ii) turi tiesioginę prieigą prie valdymo organo, atliekančio priežiūros funkciją, ir gali jam tiesiogiai atsiskaityti, bei iii) turi visus užduočių vykdymui būtinus išteklius;
- c. įstaiga yra nustačiusi tinkamą rašytinę vidaus kontrolės politiką ir aiškiai paskirsto sistemos įgyvendinimo pareigas, atskiria pareigas, taiko patikimas administracines ir apskaitos procedūras ir patikimą ataskaitų teikimo tvarką.

86. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar rizikos valdymo funkcija veikla apima visą įstaigą, ar susidaromas išsamus vaizdas apie visą riziką, aktyviai dalyvaujama rengiant įstaigos rizikos strategiją nuo pat pradžių ir stebima, kaip ji veiksmingai įgyvendinama. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų nustatyti, ar rizikos valdymo funkcijas vykdančios darbuotojos suteikia valdymo organui išsamią, atnaujintą ir svarbią su rizika susijusią informaciją, kad jis galėtų nustatyti įstaigos norimos prisiimti rizikos lygį ir susijusias rizikos ribas. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į rizikos valdymo funkciją vykdančių darbuotojų atliktą rizikos strategijos ir norimos prisiimti rizikos patikimumo ir tvarumo vertinimą ir jų dalyvavimą vertinant reikšmingų pokyčių arba išimtinių sandorių poveikį įstaigos ir grupės bendrai rizikai (jei taikytina).

87. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar atitikties užtikrinimo funkciją vykdančios darbuotojos veiksmingai vertina ir mažina atitikties rizikas, kylančias dėl taikomų teisinių ir reguliavimo reikalavimų, sutartinių įsipareigojimų arba vidaus taisyklių ir elgesio kodeksų, įskaitant etikos taisykles, nesilaikymo, bei užtikrina, kad priimant visus svarbius rizikos valdymo sprendimus į šias rizikas būtų tinkamai atsižvelgiama.

88. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar vidaus audito funkciją vykdančios darbuotojos nepriklausomai peržiūri įstaigos politikos, procedūrų ir vidaus kontrolės priemonių tinkamumą bei veiksmingumą ir ar visa įstaigos veikla, įskaitant trečiųjų šalių paslaugų teikėjų vykdomą veiklą, atitinka teisinius ir reguliavimo reikalavimus, ir pateikia objektyvų patikinimą pagal audito planą ir išsamią darbo programą. Kai taikytina, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar visos grupės vidaus audito funkcija yra nepriklausoma, ar ji turi visos grupės rizika

²¹ SVAA – 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1060/2009, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 909/2014 ir (ES) 2016/1011, (OL L 333, 2022 12 27, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj>).

pagrįstą audito planą, tinkamus išteklius ir svarbą, taip pat ar funkcijai priskirta tiesioginė ataskaitų teikimo konsoliduojančiosios įstaigos valdymo organui linija.

5.6. Rizikos valdymo sistema

89. Vertindamos įstaigos rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi EBI gairių dėl vidaus valdymo, SVAA ir kitų EBI gairių, priimtų pagal Direktyvos 2013/36/ES 74 straipsnio 3 dalį dėl vidaus valdymo tvarkos, procesų ir mechanizmų. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, vertinti, ar:

- a. įstaiga yra įdiegusi tinkamą rizikos valdymo sistemą ir tinkamus rizikos valdymo procesus, apimančius tinkamą ir įgyvendinamą rizikos strategiją, norimą priimti riziką, įskaitant trečiųjų šalių rizikos valdymo politiką, ICAAP ir ILAAP sistemas, taip pat testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumus ir rezultatus;
- b. jei taikytina, ar visai grupei taikoma rizikos valdymo sistema apima visas reikšmingas rizikas, neatsižvelgiant į tai, ar rizika kyla iš nekonsoliduojamų subjektų, ir susidaro išsamų vaizdą apie visas rizikas, su kuriomis įstaiga susiduria arba gali susidurti;
- c. galutinė atsakomybė už rizikos strategiją, norimą priimti riziką ir rizikos valdymo sistemą tenka valdymo organui, kuris užtikrina tinkamą vadovavimą ir priežiūrą;
- d. įstaiga, o prireikus – konsoliduojanti įstaiga, yra parengusi ir įgyvendinusi tinkamą rizikos strategiją bei nustačiusi norimą priimti riziką, kurioje aptariama visa reikšminga rizika įstaigai, numatomos rizikos ribos ir tolerancija bei atspindi įstaigos finansinius išteklius;
- e. rizikos valdymo sistema numato tinkamas rizikos nustatymo, vertinimo, mažinimo ir stebėjimo procedūras, taip pat apibrėžia, koku mastu ji yra integruota į bendrąją įstaigos strategiją ir kokį poveikį jai daro;
- f. sprendimų priėmimo procesai yra aiškūs, skaidrūs ir tinkamai dokumentuojami, juose atsižvelgiama į atitinkamus rizikos aspektus ir į tai, ar apie politiką ir politikos pakeitimus pranešama tinkamai ir laiku;
- g. tarp verslo strategijos, rizikos strategijos, skaitmeninės veiklos atsparumo strategijos, norimos priimti rizikos ir rizikos valdymo sistemos ir kapitalo bei likvidumo valdymo sistemų, taip pat įstaigos plano mažinti ASV riziką pagal Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 2 dalį yra tinkamos ir nuoseklios sąsajos.

90. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra parengusi tinkamai dokumentais įformintą naujų produktų tvirtinimo politiką, kurią tvirtina valdymo organas ir kurioje atsižvelgiama į su naujomis rinkomis, produktais ir paslaugomis susijusius pokyčius ir svarbius su jau turimomis rinkomis, produktais ir paslaugomis susijusius pokyčius, įskaitant išimtinis sandorius. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti, ar rizikos valdymo ir atitikties užtikrinimo funkcijas vykdančys darbuotojai tinkamai dalyvauja vertinant ir tvirtinant naujus produktus arba reikšmingus esamų produktų pakeitimus, atsižvelgiant į atitinkamų kontrolės priemonių tinkamumą.

ICAAP ir ILAAP sistemos

91. Vertindamos įstaigos ICAAP ir ILAAP sistemas, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi EBI gairių dėl ICAAP ir ILAAP informacijos²². Įstaigos ICAAP ir ILAAP sistemų vertinimas turėtų apimti periodinę ICAAP ir ILAAP peržiūrą ir jame turėtų būti nustatytas jų patikimumas, veiksmingumas ir visapusiškumas. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. vertinti, kaip ICAAP ir ILAAP yra integruoti į įstaigos bendrąją rizikos valdymo ir strateginio valdymo praktiką, įskaitant kapitalo ir likvidumo planavimą, taip pat tai, kiek šie procesai yra orientuoti į ateitį;
- b. vertinti ICAAP ir ILAAP tinkamumą, siekiant įvertinti ir palaikyti tinkamą vidaus kapitalo ir likvidumo lygį, kad būtų padengta įstaigos rizika, ir priimti pagrįsti verslo sprendimai (pvz., dėl kapitalo paskirstymo pagal verslo planą), taip pat ir nepalankiausiomis sąlygomis;
- c. įvertinti, ar ICAAP ir ILAAP yra integruoti į sprendimų priėmimo ir valdymo procesus visais įstaigos lygmenimis (pvz., nustatant ribas, vertinant veiklos rezultatus);
- d. patikrinti, ar valdymo organas reguliariai prižiūri ICAAP ir ILAAP sistemas, įskaitant šių sistemų ir jų rezultatų patvirtinimą;
- e. įvertinti, ar ICAAP ir ILAAP nuosekliai ir proporcingai įgyvendinami visose įstaigos verslo linijose ir teisiniuose subjektuose bei ar jie apima visas reikšmingas rizikas, su kuriomis įstaiga susiduria arba gali susidurti;
- f. įvertinti atitiktį susijusiems teisiniams ir reguliavimo reikalavimams, taip pat išnagrinėti, ar įstaigos ICAAP nustato naują riziką ir (arba) mažą tikimybę, didelio poveikio riziką, įskaitant IRT riziką, aplinkos riziką ir geopolitinį neapibrėžtumą;
- g. vertinti, ar nukrypimas nuo standartinio įstaigos ICAAP arba ILAAP vienam ar daugiau jos juridinių subjektų arba verslo linijų yra pagrįstas.

92. Šie vertinimai turėtų padėti nustatyti 2 ramsčio reikalavimus ir įvertinti kapitalo pakankumą, kaip aptarta 7 antraštinėje dalyje, taip pat įvertinti likvidumo ir finansavimo pakankumą, kaip aptarta 8 antraštinėje dalyje.

Įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis vertinimas

93. Vertindamos įstaigos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip įstaiga laikosi EBI testavimo nepalankiausiomis sąlygomis gairių²³ ir EBI aplinkos scenarijų analizės siekiant integruoti aplinkos riziką gairių. Šis vertinimas apima įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos peržiūrą, atsižvelgiant į įstaigos dydį ir vidinę organizacinę struktūrą, taip pat į jos veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

94. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti kokybinį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos vertinimą, taip pat kiekybinį testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų vertinimą. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į kokybinių ir kiekybinių vertinimų

²² EBI gairės dėl SREP tikslais surinktos ICAAP ir ILAAP informacijos (EBA/GL/2016/10)

²³ EBI gairės dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (EBA/GL/2018/04).

rezultatus ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis (žr. 11 antraštinę dalį) rezultatus, siekdamas įvertinti kapitalo ir likvidumo pakankamumą ir nustatyti tinkamas priežiūros priemonės, kurių institucija turėtų imtis reaguodama į nustatytus trūkumus. Jei atliekant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis peržiūrą nustatoma įstaigos valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumų, vertindamos šias sritis kompetentingos institucijos turėtų į juos atsižvelgti. Be to, įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai gali būti naudojami vertinant įstaigos kapitalo planavimą ir nustatant likvidumo reikalavimus, siekiant įvertinti likvidumo pakankamumą.

95. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, koku mastu testavimas nepalankiausiomis sąlygomis įtrauktas į įstaigos rizikos valdymo sistemą, įskaitant tai, kaip į testavimą nepalankiausiomis sąlygomis atsižvelgiama nustatant įstaigos norimą prisiimti riziką ir ribas. Be to, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos vyresniosios vadovybės ir valdymo organo dalyvavimą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programoje, įskaitant su tuo susijusį vidaus ataskaitų teikimą, taip pat testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir jo rezultatų integravimo į sprendimų priėmimo procesus laipsnį.

96. Kompetentingos institucijos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir siūlomus valdymo veiksmus turėtų vertinti tiek iš individualios, tiek iš visos sistemos perspektyvų. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti galimybes įgyvendinti valdymo priemones kritinėse situacijose, įskaitant tai, ar šių priemonių įgyvendinimo terminai yra realistiški, ir atsižvelgti į konkrečios įstaigos ypatumus. Peržiūrėdamos tarpvalstybinių grupių testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programas, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į galimas kliūtis kapitalo ir likvidumo perdavimui grupėse ir grupės vidaus finansinės paramos susitarimų veikimui, kurios gali atsirasti nepalankiausiomis sąlygomis.

97. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis²⁴ rezultatus ir tai, ar įstaiga sugeba susiklosčius bet kuriam nepalankiam scenarijui atitikti taikomus bendruosius SREP kapitalo reikalavimus ir ar įstaiga yra nustačiusi valdymo veiksmus galimiems bendriesiems SREP kapitalo reikalavimų pažeidimams šalinti. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į testavimų nepalankiausiomis sąlygomis poveikį įstaigos finansinio sverto koeficientui bei jos tinkamiems įsipareigojimams, saugomiems tam, kad būtų išpildyti minimalūs tinkamų įsipareigojimų reikalavimai (MREL), kaip nurodyta Direktyvoje 2014/59/ES.

98. Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į visus žinomus būsimus reguliavimo pokyčius, kurie darys poveikį įstaigai testavimo nepalankiausiomis sąlygomis srityje ir laikotarpiu.

²⁴ Šioje dalyje apibrėžti testavimai nepalankiausiomis sąlygomis neapima atvirkštinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis.

5.7. IRT sistemos, rizikos duomenų apibendrinimas ir rizikos ataskaitų teikimas

99. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos IRT sistemos yra patikimos, atsparios ir tinkamos visų įstaigos rizikos rūšių, produktų ir sandorio šalių pozicijų dydžiui, sudėčiai ir kokybei matuoti, vertinti ir apie jas pranešti, taip pat ar jos padeda visapusiškai užtikrinti rizikos duomenų apibendrinimo galimybes įprastomis sąlygomis ir nepalankiais laikotarpiais.
100. Kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, ar įstaiga plėtoja ir išlaiko tinkamus rizikos duomenų apibendrinimo ir pranešimo apie riziką pajėgumus, atitinkančius jos rizikos profilį ir sisteminę svarbą. Vertindamos įstaigos rizikos duomenų apibendrinimo ir rizikos ataskaitų teikimo pajėgumus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į BCBS 239 principus dėl veiksmingo rizikos duomenų apibendrinimo ir rizikos ataskaitų teikimo²⁵, taikomus prižiūrimoms įstaigoms, kurioms galioja šie principai. Visų pirma, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga sugeba parengti tikslus, nuoseklius, išsamius ir patikimus rizikos duomenis bei ataskaitas, apimančias visą įstaigą, atsižvelgiant į visas reikšmingas rizikas ir tinkamai atspindinčias įstaigos rizikos profilį bei kapitalo ir likvidumo poreikius, taip pat ar šie duomenys ir ataskaitos gali būti parengtos ir laiku bei lanksčiai pateiktos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei. Kai tinkama, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga visoje grupėje yra įdiegusi veiksmingą valdymo informacijos ir atsiskaitymo sistemą, kuri taikoma visiems padaliniais ir juridiniams subjektams, ir ar ši informacija įstaigos patronuojančiosios įmonės valdymo organui pateikiama laiku.
101. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos valdymo organas tvirtina įstaigos rizikos duomenų apibendrinimo ir rizikos ataskaitų teikimo sistemą bei prižiūri jos veiksmingą įgyvendinimą, įskaitant tinkamų išteklių skyrimą šioms tikslams pasiekti. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaigos rizikos duomenų apibendrinimo pajėgumai ir rizikos ataskaitų teikimo praktika yra nepriklausomai patvirtinami pagal įstaigos vidaus kontrolės sistemą.

5.8. PP / TF rizika ir su rizikos ribojimu susiję klausimai

102. Analizuodamos vidaus valdymo sistemą ir visos įstaigos kontrolės priemones, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti ir į iš už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingos priežiūros institucijos gautus vertinimus, taip pat įvertinti, ar dėl jų kyla su rizikos ribojimu susijusių problemų. Priešingai, jei kompetentingos institucijos vertinime nurodyta, kad dėl įstaigos vidaus kontrolės priemonių ir valdymo sistemos bei visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumų kyla rizikos ribojimo problemų, susijusių su PP / TF rizika ir tikslinių finansinių sankcijų nevykdymo arba vengimo rizika, kompetentingos institucijos turėtų to vertinimo rezultatais pasidalyti su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis priežiūros institucijomis.

²⁵ Bazelio bankų priežiūros komiteto veiksmingo rizikos duomenų apibendrinimo ir pranešimo apie riziką principai (BCBS 239).

103. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos bendroji vidaus valdymo ir rizikos valdymo sistema apima ir PP / TF rizikos valdymą, taip pat riziką, susijusią su tikslinėmis finansinėmis sankcijomis, jų nevykdymu ir vengimu.

104. Kompetentingos institucijos turėtų pradžiai požiūriu įvertinti, ar laikomasi valdymo organo vaidmenų ir pareigų, susijusių su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistema. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bet kokią po jų vertinimo iš už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų gautą papildomą informaciją pagal EBI gaires dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis²⁶.

5.9. Veiklos atkūrimo planavimo valdymas

105. Norėdamos įvertinti vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemones, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti išvadas ir trūkumus, kuriuos nustatė pagal Direktyvos 2014/59/ES 6 ir 8 straipsnius vertindamos veiklos atkūrimo planavimo valdymo sistemą.

106. Be to, SREP elementų, įskaitant vidaus valdymą ir visos įstaigos kontrolės procesus, vertinimo išvados turėtų būti pagrindas vertinti įstaigos veiklos atkūrimo planus.

5.10. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

107. Atlikusios pirmiau aptartą įvertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę dėl įstaigos vidaus valdymo procedūrų ir visos įstaigos kontrolės priemonių pakankamumo. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas gyvybingumo balas, pagrįstas 4 lentelėje nurodytais analizės kriterijais.

4 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos organizacinė struktūra yra tvirta ir skaidri, įskaitant aiškias rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų atsakomybės sritis ir prisiimamos rizikos atskyrimą. Valdymo organo sudėtis ir veikimas yra tinkami. Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas yra tinkamas ir, jei taikoma, laikomasi direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. Laikomasi tvirtos rizikos kultūros ir verslo elgesio, įskaitant interesų konfliktų valdymą ir informavimo apie pažeidimus procesus. Įstaiga yra nustačiusi įvairovės politiką, kuria skatinama valdymo organo sudėties įvairovė, ir laikosi nustatytų tikslų.

²⁶ EBA/GL/2022/05.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Atlygio politika atitinka įstaigos rizikos strategiją ir ilgalaikius interesus. • Nustatyta tinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir likvidumo planavimą. • Nustatyta tinkama vidaus kontrolės sistema ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės. • Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijos vykdomos nepriklausomai, efektyviai ir joms skirta pakankamai išteklių, o vidaus audito funkcija vykdoma pagal nustatytus tarptautinius standartus ir reikalavimus. • IRT sistemos, rizikos duomenų kaupimas ir rizikos ataskaitų teikimas yra tinkami. • ASV rizika tinkamai integruota į vidaus valdymo ir rizikos valdymo sistemą. • Veiklos atkūrimo planavimo valdymo sistema yra tinkama. • Įstaiga greitai reaguoja į kompetentingų institucijų nustatytus trūkumus ir (arba) išreikštas abejones bei veiksmingai juos pašalina per trumpą laiką, užtikrindama patenkinamus rezultatus. Be to, įstaiga per visą šį procesą aktyviai teikia ataskaitas ir informuoja kompetentingas institucijas.
2	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia vidutinę ar nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos organizacinė struktūra iš esmės yra tvirta ir skaidri, įskaitant aiškias rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų atsakomybės sritis ir prisiimamos rizikos atskyrimą. • Valdymo organo sudėtis ir veikimas iš esmės yra tinkami. • Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas iš esmės yra tinkamas ir, jei taikoma, laikomasi direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. • Iš esmės laikomasi tvirtos rizikos kultūros ir verslo elgesio, įskaitant interesų konfliktų valdymą ir informavimo apie pažeidimus procesus. • Įstaiga yra nustačiusi įvairovės politiką, kuria skatinama valdymo organo sudėties įvairovė, ir iš esmės laikosi nustatytų tikslų arba įgyvendino tinkamas priemones politikoje nustatytiems tikslams pasiekti. • Atlygio politika iš esmės atitinka įstaigos rizikos strategiją ir ilgalaikius interesus. • Nustatyta iš esmės tinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<p>nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir likvidumo planavimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> Nustatyta iš esmės tinkama vidaus kontrolės sistema ir tinkamos vidaus kontrolės priemonės. Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijos yra nepriklausomos ir iš esmės yra veiksmingos. IRT sistemos, rizikos duomenų apibendrinimas ir rizikos ataskaitų teikimas iš esmės yra tinkami. ASV rizikos integravimas į vidaus valdymo ir rizikos valdymo sistemą iš esmės yra tinkamas. Veiklos atkūrimo planavimo valdymo sistema iš esmės yra tinkama. Įstaiga per priimtą laikotarpį gali tinkamai pašalinti daugumą nustatytų trūkumų ir (arba) išspręsti kompetentingų institucijų nurodytas problemas ir, jei taikoma, laikosi kompetentingų institucijų nustatytų su šiais trūkumais susijusių ataskaitų teikimo reikalavimų.
3	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia vidutinę-didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos organizacinė struktūra ir atsakomybės sritys nėra iki galo skaidrios, o funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, nėra iki galo atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Kyla abejonių dėl valdymo organo sudėties ir veikimo tinkamumo. Kyla abejonių dėl to, ar valdymo organo nario įsipareigojimo laikas yra tinkamas ir, jei taikoma, nesilaikoma direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. Kyla abejonių dėl rizikos kultūros ir verslo elgesio, įskaitant interesų konfliktų valdymą ir (arba) informavimo apie pažeidimus procesus. Įstaiga nepatvirtino įvairovės politikos ir neįgyvendino priemonių, skirtų užtikrinti tinkamą įvairovės lygį valdymo organe. Susirūpinimą kelia tai, kad atlygio politika gali neatitikti įstaigos rizikos strategijos ir ilgalaikių interesų. Kyla abejonių dėl rizikos valdymo sistemos ir rizikos valdymo procesų, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kapitalo planavimo ir (arba) likvidumo planavimo tinkamumo. Kyla abejonių dėl vidaus kontrolės sistemos ir vidaus kontrolės priemonių tinkamumo.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> • Kyla abejonių dėl rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir vidaus audito funkcijų nepriklausomumo ir efektyvaus veikimo. • Kyla abejonių dėl IRT sistemų tinkamumo, rizikos duomenų apibendrinimo ir rizikos ataskaitų teikimo. • Kyla abejonių dėl to, ar tikslinga ASV riziką integruoti į vidaus valdymo ir rizikos valdymo sistemą. • Buvo įvertinta, kad veiklos atkūrimo planavimo valdymo sistema gali turėti reikšmingų trūkumų ir (arba) yra esminių jo įgyvendinimo ir priežiūros problemų, kurios nebuvo visiškai išspręstos. • Įstaiga susiduria su dideliais sunkumais arba rodo ribotą ketinimą tinkamai šalinti kompetentingų institucijų nustatytus trūkumus ir (arba) susirūpinimą keliančius klausimus, susijusius su taisomųjų veiksmų kokybe ir (arba) jų įgyvendinimo terminais, o tai gali reikšti, kad problemą reikia spręsti aukštesniu lygmeniu. Įstaiga taip pat susiduria su sunkumais teikdama ataskaitas kompetentingoms institucijoms apie savo sanavimo pažangą.
4	Vidaus valdymo ir visos įstaigos kontrolės priemonių trūkumai kelia didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos organizacinė struktūra ir atsakomybės sritys nėra skaidrios, o funkcijos, kurias atliekant rizika prisiimama, nėra atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. • Valdymo organo sudėtis ir veikimas yra netinkami. • Valdymo organo narių įsipareigojimo laikas yra nepakankamas ir, jei taikoma, jis neatitinka direktoriaus mandatų apribojimo reikalavimo. • Rizikos kultūra ir verslo elgesys, įskaitant interesų konfliktų valdymą ir (arba) informavimo apie pažeidimus procesus, yra netinkami. • Įstaiga nepatvirtino įvairovės politikos, valdymo organe nėra įvairovės ir įstaiga neįgyvendino priemonių, kad pasiektų tinkamą įvairovės lygį. • Atlygio politika nėra suderinta su įstaigos rizikos strategija ir ilgalaikiais interesais. • Netinkama rizikos valdymo sistema ir rizikos valdymo procesai, įskaitant ICAAP, ILAAP, NPAP, testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, kapitalo planavimą ir (arba) likvidumo planavimą. • Rizikos valdymo, atitikties užtikrinimo ir

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<p>(arba) vidaus audito funkcijos nėra nepriklausomos, neveikia veiksmingai ir (arba) vidaus audito funkcija neveikia pagal nustatytus tarptautinius standartus ir reikalavimus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vidaus kontrolės sistema ir vidaus kontrolės priemonės yra netinkamos. • IRT sistemos, rizikos duomenų apibendrinimas ir rizikos ataskaitų teikimas yra netinkami. • ASV rizikos integravimas į vidaus valdymo ir rizikos valdymo sistemą yra netinkamas. • Buvo įvertinta, kad veiklos atkūrimo planas turi reikšmingų trūkumų ir (arba) yra esminių jo įgyvendinimo ir priežiūros problemų, kurios nebuvo visiškai išspręstos. • Įstaiga negali arba neketina tinkamai pašalinti nustatytų trūkumų ir (arba) kompetentingų institucijų išreikštų abejonių ir neturi pajėgumų juos pašalinti per priimtina laikotarpį po to, kai klausimas buvo perduotas kompetentingoms institucijoms. Be to, įstaiga susiduria su dideliais sunkumais teikdama ataskaitas kompetentingoms institucijoms apie savo sanavimo pažangą.

108. Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustato trūkumų įstaigos vidaus valdymo ir visoje įstaigoje taikomų kontrolės priemonių srityse. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl priežiūros priemonės rūšies, atsižvelgdamos į jos veiksmingumą šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones arba jas derinti su kitoje išvardytomis priemonėmis, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti. SVAA pažeidimų atveju kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti SVAA 50 straipsnyje numatytas atitinkamas korekcines ir taisomąsias priemones.

5 lentelė. Galimas ir nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, sudarytas remiantis įstaigos vidaus valdymo ir visoje įstaigoje taikomų kontrolės priemonių vertinimu

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, g, j, l, m ir n punktus ir Reglamento (ES) 2022/2554 50 straipsnį. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) stiprintų valdymo organo ar jo komitetų vaidmenį ir užtikrintų aktyvesnį jų dalyvavimą;
b) parengtų ir įgyvendintų taisomųjų veiksmų planus trūkumams šalinti;
c) stiprintų vidaus kontrolės priemones;
d) tobulintų vidaus valdymo sistemą;
e) stiprintų ataskaitų teikimo mechanizmus ir priežiūrą;
f) apribotų kintamąjį atlygį;
g) įdiegtų atitikties valdymo sistemas;
h) taikytų papildomas arba dažnesnius ataskaitų teikimo reikalavimus;

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, g, j, l, m ir n punktus ir Reglamento (ES) 2022/2554 50 straipsnį. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:

i) stiprintų konkrečias priemones, procesus, mechanizmus ir strategijas;

j) iš naujo atliktų testavimą nepalankiausiomis sąlygomis naudojant pakeistas prielaidas;

k) tobulintų ASV rizikos, ypač aplinkos rizikos, valdymo ir rizikos valdymo mechanizmus.

6 antraštinė dalis. Rizikos kapitalui vertinimas

6.1. Bendrosios nuostatos

109. Kompetentingos institucijos turėtų balais įvertinti riziką kapitalui, kuri laikoma reikšminga įstaigai.
110. Šioje antraštinėje dalyje išdėstyta bendra metodika, kurią reikia taikyti vertinant atskiras rizikos sritis, rizikos valdymą ir kontrolės priemones. Joje nesiekama išvardyti visų metodų, kompetentingoms institucijoms leidžiama atsižvelgti į kitus papildomus kriterijus, kuriuos, remdamosi savo patirtimi ir atsižvelgdamos į įstaigos specifiką, jos laiko svarbiais.
111. Šioje antraštinėje dalyje kompetentingoms institucijoms pateikiamos šių rizikos kapitalui rūšių vertinimo balais gairės:
- a. kredito ir sandorio šalies rizika;
 - b. rinkos rizika;
 - c. operacinė rizika;
 - d. palūkanų normos rizika bankinėje knygoje (angl. IRRBB).
112. Šioje antraštinėje dalyje taip pat išdėstyti kiekvienos iš pirmiau nurodytų rizikos rūšių porūšiai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant riziką kapitalui. Atsižvelgiant į kiekvieną šių porūšių reikšmingumą konkrečiai įstaigai, juos balais vertinti galima atskirai. I–IV prieduose pateikiamas nebaigtinis kredito rizikos, rinkos rizikos, operacinės rizikos ir IRRBB pakategorių, kurias kompetentingos institucijos turėtų atitinkamais atvejais apsvarstyti, sąrašas.
113. Sprendimas dėl reikšmingumo priklauso nuo priežiūros institucijos išvadų. Tačiau vertinant skolinimo užsienio valiuta riziką atsižvelgiant į ESRV rekomendaciją dėl skolinimo užsienio valiuta²⁷, rizikos reikšmingumas turėtų būti nustatomas remiantis šia riba: paskolos užsienio valiuta paskolos gavėjams, kurių rizika neapdrausta, sudaro bent 10 proc. visos įstaigos paskolų knygos (visos paskolos ne finansų bendrovėms ir namų ūkiams), kai tokia visa paskolų knyga sudaro bent 25 proc. viso įstaigos turto.
114. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti ir kitą riziką, kuri įvardijama kaip reikšminga konkrečiai įstaigai, nors ji nėra įtraukta į pirmiau pateiktą sąrašą (pvz., pensijų riziką, strateginę ir verslo riziką, įsikišimo riziką, vidaus ir tarpusavio rizikos koncentraciją). Toliau išvardyti aspektai gali būti naudingi rizikos nustatymo procese:

²⁷ 2011 m. rugsėjo 21 d. Europos sisteminės rizikos valdybos rekomendacija dėl skolinimo užsienio valiuta (ESRB/2011/1) (OL C 342, 2011 11 22, p. 1).

- a. bendros rizikos pozicijos sumos veiksniai;
- b. įstaigos per ICAAP nustatyta rizika;
- c. rizika, kylanti dėl įstaigos verslo modelio (įskaitant riziką, kurią nustatė kitos panašų verslo modelį taikančios įstaigos);
- d. informacija, surinkta atliekant pagrindinių rodiklių stebėseną;
- e. vidaus ir išorės audito ataskaitose pateiktos išvados ir pastabos;
- f. EBI rekomendacijos ir gairės, taip pat makroprudencinių institucijų arba ESRV įspėjimai ir rekomendacijos.

115. Į pirmiau išvardytus elementus kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti, kai, vertindamos konkrečią riziką, planuoja savo priežiūros veiklos intensyvumą.

116. Kredito, rinkos ir operacinės rizikos atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, įvertinti, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje. Tačiau šiose gairėse aptariamas vertinimas yra platesnis už būtiniausius reikalavimus, kad kompetentingos institucijos galėtų susidaryti visapusišką nuomonę apie riziką kapitalui.

117. Vertindamos riziką kapitalui, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti galimą finansavimo sąnaudų rizikos poveikį, tuo tikslu remdamosi 8 antraštinėje dalyje išdėstyta metodika, ir gali nuspręsti, ar reikia imtis priemonių šiai rizikai mažinti.

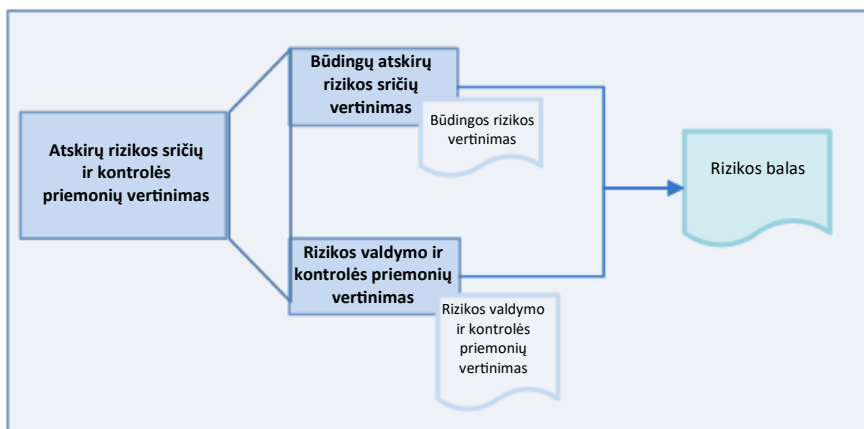
118. Taikydamos šioje antraštinėje dalyje aprašytą metodiką, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti atitinkamus kiekybinius rodiklius ir kitus parametrus, kuriuos taip pat galėtų naudoti atlikdamos pagrindinių rodiklių stebėseną, kaip nurodyta 3 antraštinėje dalyje, taip pat, kai tinkama, turėtų atsižvelgti į įstaigos vidaus rizikos priemones.

119. Vertindamos kiekvieną reikšmingą riziką, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti šiuos aspektus ir skirdamos balą atsižvelgti į:

- a. būdingą riziką (rizikos pozicijas);
- b. rizikos valdymo ir kontrolės priemonių kokybę ir veiksmingumą.

120. Ši vertinimo proceso schema pavaizduota 2 diagramoje.

2 diagrama. Rizikos kapitalui vertinimo proceso schema

121. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų naudotis turimais informacijos šaltiniais, įskaitant pagal teisės aktus reikalaujamas teikti ataskaitas, įstaigos vidaus parametrus ir ataskaitas (pvz., vidaus audito ataskaitą, rizikos vertinimo ataskaitas, per ICAAP surinktą informaciją), patikrinimų vietoje ataskaitas ir išorės ataskaitas (pvz., įstaigos pranešimus investuotojams, reitingų agentūroms). Kompetentingos institucijos turėtų teikti *ad hoc* ataskaitas, kai tai griežtai būtina ir proporcinga jų priežiūros užduotims atlikti ir kai informacija nedubliuojama ar kitaip nėra prieinama pagal KRD 104 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą. Nors vertinti reikia konkrečią įstaigą, norint nustatyti galimas rizikos kapitalui sritis, reikėtų svarstyti galimybę įstaigą palyginti su panašiomis įstaigomis. Šiuo tikslu reikėtų išskirti panašias įmones, kurioms būdinga tam tikra rizika, jos gali būti kitokios, nei pasirinktos VMA ar kitai analizei atlikti.
122. Vertindamos riziką kapitalui, kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti minimalių nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo tikslumą, pagrįstumą ir įvardyti atvejus, kai atliekant minimalių nuosavų lėšų skaičiavimus tikrasis rizikos lygis gali būti nepakankamai įvertintas. Pagal šį vertinimą būtų nustatomi 2 ramsčio reikalavimai, kaip numatyta 7.2.3 skirsnyje.
123. Kiekvienos reikšmingos rizikos vertinimo rezultatai turėtų būti išdėstyti išvadų santraukoje, kurioje būtų pateiktas pagrindinių rizikos veiksmų apibūdinimas ir pažymėtas rizikos balas, kaip nurodyta kituose skirsniuose.

6.2. Kredito ir sandorio šalies rizikos vertinimas

6.2.1. Bendrosios nuostatos

124. Vertindamos kredito rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.
125. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti iš visų ne prekybos knygos pozicijų (įskaitant nebalansinius straipsnius) kylančią kredito riziką. Jos taip pat turėtų vertinti sandorio šalies kredito riziką ir atsiskaitymų riziką, kuri gali patekti ir į ne prekybos knygos, ir į prekybos

knygos taikymo sritį. Norėdamos atlikti tokį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus komponentus, lemiančius galimus kredito nuostolius, ypač į:

- a. kredito įvykio (t. y. įsipareigojimų neįvykdymo) arba susijusių kredito įvykių tikimybę, kuri daugiausia susijusi su skolininkais ir jų pajėgumu įvykdyti atitinkamus įsipareigojimus;
- b. pozicijų, kurioms kyla kredito rizika, dydį;
- c. kredito pozicijų susigrąžinimo rodiklį skolininkams nevykdant įsipareigojimų.

126. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į galimybę, kad šių komponentų kokybė laikui bėgant gali sumažėti arba pablogėti, palyginti su laukiamais rezultatais.

127. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti ASV rizikos poveikį būdingai kredito rizikai, taip pat su ASV rizika susijusių kredito rizikos kontrolės priemonių tinkamumą, teikdamos pirmenybę aplinkos rizikai. Vertindamos kredito koncentracijos riziką ir nekilnojamojo turto riziką, taip pat kredito riziką konkrečiuose portfeliuose ar pozicijų klasėse, kurioms, kaip manoma, kyla reikšminga rizika aplinkai, kompetentingos institucijos visų pirma turėtų atsižvelgti į ekologinės pertvarkos ir fizinę riziką.

128. Be to, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atkreipti dėmesį į tai, kaip kredito suteikimo procese atsižvelgiama į PP /TF riziką, įskaitant tai, ar įstaiga yra įdiegusi sistemas ir kontrolės priemones, padedančias užtikrinti, kad paskolų grąžinimui naudojamos lėšos būtų iš teisėtų šaltinių.

6.2.2. Būdingos kredito rizikos vertinimas

Kredito rizikos esminių šaltinių nustatymas

129. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti kredito riziką atsižvelgdamos į esamą padėtį ir ateities perspektyvą ir sujungti esamo portfelio kredito rizikos analizę su įstaigos kredito rizikos strategijos vertinimu, norima prisiimti rizika ir rizikos ribomis (galimai atliekant platesnės apimties strategijos vertinimą, kuris sudaro VMA dalį). Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, kokį poveikį šiems elementams galėtų daryti tikėtini ir nepalankūs makroekonominiai pokyčiai.

130. Norėdamos įvertinti įstaigai būdingą kredito riziką, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų nustatyti jos kredito rizikos poziciją. Kad tai pasiektų ir užtikrintų nuoseklų kredito rizikos, su kuria įstaiga susiduria arba gali susidurti, šaltinių nustatymą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti šiuos informacijos šaltinius:

- a. reguliavimo ataskaitų šablonus, pavyzdžiui, COREP ir FINREP, atsižvelgiant į atitinkamas reguliavimo rizikos klases, nustatytas remiantis įstaigos taikomu nuosavų lėšų reikalavimų vertinimo metodu (t. y. standartizuotu arba IRB);
- b. išvadas, padarytas įvertinus kitus SREP elementus (pvz., VMA) ir remiantis ankstesne priežiūros veikla;

- c. įstaigos padėties palyginimus su panašiomis įstaigomis, jei tokie duomenys yra prieinami. Visų pirma, jeigu įstaigos taiko vidaus reitingais pagrįstą metodą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti pagal Direktyvos 2013/36/ES 78 straipsnį atliktos priežiūros lyginamosios analizės rezultatus.
131. Kompetentingos institucijos, atlikdamos vertinimą, daugiausia dėmesio turėtų skirti svarbiausiems nustatytiems kredito rizikos šaltiniams, įvertindamos jų reikšmingumą įstaigai pradžininiu požiūriu. Atlikdami šį vertinimą, jos turėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:
 - a. kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti kredito riziką bei atitinkamas ribas;
 - b. nagrinėjamo portfelio rizikos vertę, palyginti su bendra kredito rizikos verte, įskaitant jos pokyčius laikui bėgant;
 - c. nagrinėjamo portfelio kredito rizikai taikomą nuosavų lėšų reikalavimą, palyginti su bendru nuosavų lėšų reikalavimu, įskaitant jo pokyčius laikui bėgant;
 - d. jei taikytina, įstaigos atitinkamam portfeliui kredito rizikai skirtą vidinio kapitalo dalį, palyginti su bendru vidiniu kapitalu;
 - e. veiksnus (įskaitant restruktūrizuotą poziciją) ir neveiksnaus portfelio balansinių ir nebalansinių su kreditu susijusių straipsnių sudėtį ir kokybę, įskaitant vertės sumažėjimo ir nurašytų sumų bei kredito portfelio įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių lygį ir pokytį per tam tikrą laikotarpį.
 132. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti rizikos reikšmingumą atsižvelgdamos į esamą portfelį, taip pat remdamosi istoriniais duomenimis ir ateities prognozėmis (ankstesnius šių rodiklių pokyčius ir prognozes, jei tokių yra).
 133. Kaip papildomą informacijos šaltinį atliekant reikšmingumo vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų – jei įmanoma ir jei tai tinkama – atsižvelgti į įstaigos taikomus vidinius kredito rizikos parametrus. Tam, be kita ko, vertinamas jų tinkamumas siekiant tiksliai kiekybiškai įvertinti kredito rizikos pozicijas įvairiuose portfeliuose, ypatingą dėmesį skiriant metinės ataskaitos, kurią parengia įstaigos patikimumo vertinimo funkciją vykdantys asmenys, įrodymams, o konkrečiau – grįžtamojo patikrinimo, kurį atliko įstaiga, rezultatams, t. y. apskaičiuotųjų parametrų ir stebimų rezultatų palyginimui. Kompetentingos institucijos turėtų skirti ypatingą dėmesį portfeliams, kuriuose apskaičiuoti parametrai nepakankamai atspindėjo stebėtus rezultatus.
 134. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį įstaigos atlieka tam, kad nustatytų visus anksčiau nenustatytus kredito rizikos šaltinius, pavyzdžiui, dėl pasikeitusios kredito kokybės, kredito koncentracijos, užtikrinimo priemonių vertės ir kredito pozicijos nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, rezultatus.
 135. Remdamosi ankstesnėse dalyse atliktu reikšmingumo vertinimu, taip pat atsižvelgdamos į įstaigos kredito rizikos ir kredito portfelio dydį bei sudėtingumą, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti atitinkamą vertinimo išsamumo lygį.

Įstaigos kredito portfelio (balansinių ir nebalansinių su kreditu susijusių straipsnių) pobūdis, dydis ir sudėtis

136. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti kredito pozicijų pobūdį (t. y. paskolos gavėjų ir pozicijų rūšis) ir analizuoti įstaigos kreditų portfelio rizikos sandarą. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti, kokį poveikį kredito rizikos pozicijos pobūdis gali daryti pozicijos dydžiui (pvz., kredito linijų / nepanaudotų įsipareigojimų, kuriuos panaudoja paskolos gavėjai, išreiškimas užsienio valiuta), atsižvelgiant į įstaigos teisinės galimybes vienašališkai anuliuoti nepanaudotas kredito priemonių dalis.
137. Norėdamos įvertinti kredito rizikos pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šias kredito rizikos pakategores, atlikdamos detalesnę jų pakategorių, kurios įstaigai laikomos svarbiausiomis, vertinimą²⁸:
- a. kredito koncentracijos riziką;
 - b. sandorio šalies kredito ir atsiskaitymų ir perdavimo riziką;
 - c. šalies riziką;
 - d. kredito riziką dėl pakeitimo vertybiniais popieriais;
 - e. skolinimo užsienio valiuta riziką;
 - f. nekilnojamojo turto riziką;
 - g. nuosavybės vertybinių popierių riziką bankinėje knygoje;
 - h. gautinų sumų sumažėjimo riziką;
 - i. modelių riziką esant kompetentingų institucijų patvirtintiems modeliams.
138. Jeigu specializuoto skolinimo pozicijos laikomos reikšmingomis, kompetentingos institucijos tokias pozicijas turėtų vertinti atskirai nuo kitos skolinimo veiklos, nes šių pozicijų rizika priklauso nuo finansuojamo turto arba projekto (pvz., komercinio nekilnojamojo turto, energijos jėgainės, transportavimo, biržos prekių) pelningumo, o ne nuo paskolos gavėjų (tai yra dažniausiai specialiosios paskirties įmonės). Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti:
- a. projektų pelningumą ir prielaidų, kuriomis grindžiami verslo planai, konservatyvumą (įskaitant pagrindinių klientų kredito riziką);
 - b. reglamentavimo pokyčių poveikį, ypač subsidijuojamuose sektoriuose, būsimiems pinigų srautams;
 - c. kintančios rinkos paklausos poveikį, jei tai svarbu, ir tai, ar yra rinka, kurioje ateityje būtų galima parduoti finansuojamą objektą;
 - d. sindikato arba kitų skolintojų, su kuriais būtų dalijamasi kredito rizika, buvimą;
 - e. rėmėjų suteiktas bet kokios formos garantijas;
 - f. galimą koncentracijos rizikos, galinčios atsirasti dėl šios veiklos, padidėjimą.

²⁸ Žr. I priedą, kuriame pateikiamas nebaigtinis kredito rizikos pakategorių suskirstymas ir papildoma informacija apie jų vertinimą.

Portfelio kredito kokybė

139. Vertindamos portfelio kredito kokybę, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų sutelkti dėmesį į tai, ar tinkamai suklasifikuotos kredito pozicijos, ir įvertinti galimo netinkamo suklasifikavimo, dėl kurio gali būti vėluojama sudaryti atidėjinius ir pripažinti įstaigos nuostolius, poveikį.
140. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti analizę, kad atskirtų veiksnias, neveiksnius ir restruktūrizuotas pozicijų kategorijas, atsižvelgdamos tiek į įsipareigojančiųjų asmenų skaičių, tiek į atitinkamas sumas ir (arba) kiekius. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti bendrąją kredito kokybę portfelio lygmeniu, atskirus kokybės klases kiekvienos iš pirmiau paminėtų kategorijų lygmeniu ir nustatyti bendrąją įstaigos kredito riziką. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įsipareigojimų nevykdymo ir reitingų pasikeitimo riziką pagal pozicijų klases, atsižvelgdamos į kredito kokybės tendencijas laikui bėgant, ir jos turėtų analizuoti, ar faktinė portfelio kredito kokybė atitinka deklaruojamą norimą prisiimti riziką, bei nustatyti bet kokių nukrypimų priežastis.
141. Tai turėtų sudaryti sąlygas atlikti bendrą įstaigos kredito ciklo vertinimą nuo pat pradžių iki pabaigos – nuo kredito suteikimo iki kiekvienos rizikos kategorijos stebėjimo ir valdymo. Atlikdamos šią analizę, kompetentingos institucijos turėtų remtis panašių įstaigų palyginimu ir naudoti lyginamuosius portfelius (t. y. paskolos gavėjų portfelius, kurie įstaigų grupėms yra bendri), kai tai yra tinkama ir įmanoma. Atliekant šią analizę reikėtų atsižvelgti į:
 - a. turto kokybės rodiklius, istorines tendencijas ir augimo rodiklius pagal paskolos gavėjų rūšis, sektorius ir produktus, paskolos gavėjų kredito reitingo pasiskirstymą, ankstesnio laikotarpio kredito klasių pokyčių rodiklius, mokėjimo terminų praleidimą ir įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius skirtingais laikotarpiais;
 - b. neveiksnių paskolų rodiklius ir padengimą pagal portfelį, sektorių, geografinę vietovę bei pokyčius laikui bėgant, taip pat atsižvelgiant į atitinkamus gaunamų ir netenkamų pinigų srautus iš kiekvieno atitinkamo portfelio, pozicijų pasiskirstymą pagal neveiksnių paskolų klases (t. y. pradelstos, abejotinos), vertės sumažėjimo ir nurašymų lygį bei pokyčius laikui bėgant pagal kiekvieną atitinkamą veiksni, istorinius išieškojimo rodiklius ir išieškojimo proceso trukmę, perimtą turtą ir jo pokyčius laikui bėgant, taip pat laikotarpį nuo to momento, kai pozicijos buvo priskirtos neveiksnioms.
142. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar paskolų nuostolių atidėjinių ir kredito vertės koregavimų lygis yra tinkamas, atsižvelgiant į pozicijų kokybę ir, jei taikytina, į užstato lygį, visų pirma vertindamos, ar paskolų nuostolių atidėjinių lygis atitinka rizikos lygį skirtinguose portfeliuose laikui bėgant ir palyginti su atitinkamomis panašiomis įstaigomis, taip pat atsižvelgiant į atitinkamus makroekonominius pokyčius, ir ar išvestinių finansinių priemonių rinkos vertei taikomi kredito vertės koregavimai atspindi atitinkamų sandorio šalių kreditingumą. Manydamos, kad tai reikalinga, kompetentingos institucijos turėtų rengti patikrinimus vietoje arba imtis kitų reikiamų priežiūros veiksmų ir įvertinti, ar atidėjinių paskolų nuostoliams padengti lygis yra pakankamas, pavyzdžiui, įvertinusios paskolų imtį.

Atlikdamos tokį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į vidaus ir išorės auditorių nustatytus faktus, jei tokių yra.

143. Vertindamos įstaigai būdingą kredito riziką, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį įstaigos atlieka tam, kad nustatytų visus anksčiau nenustatytus kredito rizikos šaltinius, pavyzdžiui, dėl pasikeitusios kredito kokybės, kredito koncentracijos, užtikrinimo priemonių vertės ir kredito pozicijos nepalankiausių sąlygų laikotarpiu, rezultatus.

Kredito rizikos mažinimo sistemos lygis ir kokybė

144. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti garantijų lygį ir kokybę (įskaitant kredito išvestines finansines priemones) ir turimas užtikrinimo priemones, kuriomis, įvykus kredito įvykiams, būtų sumažinti kredito nuostoliai, įskaitant priemones, kurios, apskaičiuojant nuosavas lėšas, nėra pripažįstamos tinkamomis. Atlikdamos tokį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti:
 - a. padengimo užtikrinimo priemonėmis ir garantijomis lygį, pagal portfelį, paskolos gavėjo rūšį, reitingą, sektorių ir kitus svarbius aspektus;
 - b. užstato vertes, susijusias su veiksniais ir neveiksniais pozicijomis;
 - c. ankstesnius duomenis apie susigrąžintų lėšų dalį pagal užtikrinimo priemonių ir garantijų rūšį ir sumą.
145. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti likutinės rizikos reikšmingumą (kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 80 straipsnyje), ypač susitarimų dėl užtikrinimo priemonių ir garantijų pakankamumą ir įgyvendinamumą, laiką ir pajėgumą realizuoti užtikrinimo priemones ir vykdyti garantijas pagal nacionalinę teisinę sistemą, užtikrinimo priemonių turto vertės likvidumą ir kintamumą bei užtikrinimo priemonių, naudojamų vykdant kredito užtikrinimo veiksmus, atsiperkamąją vertę. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti garantų ir užtikrinimo priemonių koncentraciją bei koreliaciją su paskolos gavėjų kreditingumu (t. y. neteisingų sprendimų riziką) bei galimą poveikį apsaugos veiksmingumui.

ASV veiksniai

146. Vertindamos ASV rizikos ir aplinkos rizikos poveikį, visų pirma būdingai kredito rizikai, kompetentingos institucijos turėtų stengtis atsižvelgti į konkrečius šios rizikos ypatumus, pavyzdžiui, į jos perspektyvinį pobūdį ir skirtingą poveikį įvairiais laikotarpiais, pripažindamos neužtikrintumą, susijusį su ilgalaikėmis prognozėmis, kuris atsiranda plėtojant kompetentingų institucijų pajėgumus atsižvelgti į šiuos ypatumus savo vertinime.

6.2.3. Kredito rizikos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

147. Siekiant visapusiškai įvertinti įstaigos kredito rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti įstaigos kredito rizikos valdymo ir kontrolės sistemą bei jos tinkamumą atsižvelgiant į būdingas kredito rizikos pozicijas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos

institucijos taip pat turėtų remtis kitų SREP elementų (pvz., VMA ir valdymo sričių) vertinimo rezultatais. Dėl įstaigų, kurioms taikomos neveiksnių pozicijų (sumažinimo) strategijos ir susijusios valdymo ir veiklos gairės, kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaigos atitinka atitinkamose EBI gairėse nustatytus konkrečius tokių strategijų ir jų perkėlimo į operatyvinį lygmenį reikalavimus, be kita ko, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos įpareigojimų reikalavimus.

Kredito rizikos strategija ir norima priimti kredito rizika

148. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą norimą priimti kredito riziką, strategiją ir ribas, kurias būtų patvirtinęs valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos, be kitų veiksnių, turėtų atsižvelgti į valdymo organo vaidmenį nustatant, tvirtinant ir peržiūrint kredito rizikos strategiją bei norimą priimti riziką, į tai, ar aukščiausioji vadovybė tinkamai įgyvendina šią strategiją, taip pat į jos tinkamumą įstaigai, atsižvelgiant į jos verslo modelį, bendrą norimą priimti riziką, esamą ir numatomą rinkos aplinką bei finansinę padėtį.

Organizacinė ir vidaus kontrolės sistema

149. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema ir valdymo tvarka yra tinkama, kad įstaiga galėtų veiksmingai valdyti, vertinti ir kontroliuoti kredito rizikos priėmimą, ar įstaiga turi pakankamai (ir kokybiniu, ir kiekybiniu požiūriu) žmogiškųjų ir techninių išteklių, kad galėtų atlikti reikalingas užduotis. Pirmiausia jos turėtų vertinti, ar įstaigos valdymo organas ir vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiama kredito vertinimo sistema. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į atsakomybės paskirstymo tinkamumą, darbuotojų įgūdžius ir patirtį, kurių reikia jų užduotims atlikti, kredito rizikai priimti, ją vertinti, stebėti ir apie ją pranešti, įskaitant neveiksnių pozicijų valdymą ir visų pirma neveiksnių pozicijų restruktūrizavimą, ir galiausiai į tai, ar nustatyta aiški takoskyra tarp už riziką atsakingų darbuotojų ir rizikos valdytojų.

150. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra nustačiusi tinkamas kredito suteikimo, kredito rizikos nustatymo, vertinimo, ataskaitų teikimo ir kontrolės politikos nuostatas bei procedūras, ar jos atitinka įstaigos kredito rizikos strategiją ir apima visas pagrindines veiklos sritis bei procesus. Tai apima vertinimą, ar ši politika yra aiškiai įforminta, ar apie ją aiškiai informuota ir ar ji nuosekliai taikoma visoje įstaigoje ir bankų grupėje, kuriai ji priklauso. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar valdymo organas patvirtina šias politikos kryptis, reguliariai jas aptaria ir peržiūri, laikydamasis rizikos strategijų, taip pat į tai, ar vyresnioji vadovybė yra atsakinga už valdymo organo nustatytų politikos krypčių ir procedūrų parengimą bei įgyvendinimą.

151. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi reikiamą kredito rizikos nustatymo, supratimo, vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemą, kuri atitiktų įstaigos dydį ir sudėtingumą. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi tinkamą duomenų infrastruktūrą ir ar taikomi tinkami analizės metodai, kad įstaiga galėtų tinkamai valdyti savo kredito riziką, įvykdyti priežiūros ataskaitų teikimo reikalavimus, taip

pat nustatyti, įvertinti ir reguliariai stebėti kredito riziką, būdingą visai balansinei ir nebalansinei veiklai (jei taikytina – grupės lygmeniu).

152. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos valdymo organai ir vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiama kreditų vertinimo sistema, ir ar ji žino atitinkamo modelio rizikos laipsnį. Jos turėtų įvertinti, ar įstaiga atliko testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekdama suprasti nepalankių įvykių poveikį savo kredito rizikos pozicijoms ir kredito rizikos atidėjinių pakankumui, atsižvelgdami į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dažnumą, nustatytus atitinkamus rizikos veiksnius, testavimo scenarijaus pagrindą sudarančias prielaidas, taip pat į tai, kaip testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai viduje naudojami kapitalo planavimui ir kredito rizikos strategijoms.
153. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga apibrėžė ir visoje įstaigoje įdiegė nuolatinę ir veiksmingą kredito rizikos pozicijų (įskaitant kredito koncentraciją) stebėseną ir, be kitų dalykų, nustatė specialius rodiklius ir aktualius įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai ir iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga įdiegė periodinių ataskaitų apie kredito rizikos pozicijas, įskaitant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, teikimą valdymo organui, vyresniajai vadovybei ir atitinkamiems kredito rizikos valdytojams, tvarką.
154. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką vidaus kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo kredito riziką, atsižvelgdamos į kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti kredito riziką. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų ypatingą dėmesį skirti tam, ar įstaigos kontrolės funkcijos apima pakankamą veiklos sritį (įskaitant visus konsoliduojamus subjektus, geografines vietas ir kredito veiklą), taip pat tam, ar yra nustatyti veiklos limitai ir taikomos kitos priemonės, kurių tikslas – užtikrinti, kad kredito rizikos pozicijos neviršytų įstaigai priimtinių lygių, atsižvelgiant į jos norimą prisiimti riziką ir ribas. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų ypatingą dėmesį skirti tam, ar įstaiga yra įdiegusi tinkamas vidaus kontrolės priemones ir praktiką, užtikrinančias, kad apie politikos nuostatų, procedūrų ir ribų pažeidimus (arba išimtis) būtų laiku pranešama atitinkamo lygio vadovams, kad šie galėtų imtis veiksmų, įskaitant patikrinimus, skirtus nustatyti, įvertinti ir valdyti PP / TF rizikas, kurios įstaigai kyla dėl kredito suteikimo veiklos.
155. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar limitų sistema atitinka įstaigos sudėtingumo lygį ir jos pajėgumą įvertinti bei valdyti kredito riziką. Tai apima įvertinimą, ar nustatyti limitai yra absoliutūs, ar gali pasitaikyti jų pažeidimų. Antruoju atveju įstaigos politikoje turėtų būti aiškiai aprašyta, koku laikotarpiu ir kokiomis konkrečiomis aplinkybėmis šie limitų pažeidimai yra galimi. Be to, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar esamos procedūros, skirtos informuoti kredito vadybininkus apie jiems nustatytus limitus, yra pakankamos, taip pat ar tokie limitai yra reguliariai peržiūrimi ir atnaujinami (pvz., siekiant užtikrinti, kad jie atitiktų strategijos pokyčius).

156. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti vidaus audito funkcijos vykdymą – kredito rizikos valdymo sistemos vidaus auditų tinkamumą, apimtį ir dažnumą. Šie auditai turėtų apimti pagrindinių kredito rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės sistemos elementų peržiūrą visoje įstaigoje ir atitinkamų išorės reglamentų, susijusių su vidaus politika ir procedūromis, laikymąsi, taip pat bet kokius nukrypimus nuo šių reglamentų.

157. Jeigu nustatydamos minimalius nuosavų lėšų reikalavimus kredito rizikai padengti įstaigos taiko vidaus reitingais pagrįstą metodą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar vidaus patvirtinimo procesas yra patikimas ir veiksmingas kvestionuojant modelio prielaidas ir nustatant bet kokius galimus kredito rizikos valdymo sistemos trūkumus. Šis vertinimas, jei įmanoma, turėtų būti grindžiamas informacija, gauta iš jau atliktos vidaus modelių (pvz., patikrinimų vietoje) priežiūros veiklos, ir atsižvelgiant į EBI vidaus reitingais pagrįstų sistemų patvirtinimo priežiūros vadove²⁹ išdėstytą priežiūros praktiką.

6.2.4. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

158. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos kredito ir sandorio šalies riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas rizikos balas, pagrįstas 6 lentelėje nurodytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek tai įmanoma, laikytis pagal analogiją.

6 lentelė Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas kredito ir sandorio šalies rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. Kompleksinių produktų ir sandorių pozicija nėra reikšminga arba yra labai maža. Kredito koncentracijos rizikos lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, poveikis kredito rizikai 	<ul style="list-style-type: none"> Rizikos valdymas ir kontrolės priemonės atitinka atitinkamose EBI gairėse nustatytus reikalavimus. Įstaigos kredito rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos kredito rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Kredito rizikos vertinimo, stebėsenos ir informavimo apie riziką sistemos yra tinkamos. Kredito rizikos vidaus limitai ir kredito rizikos kontrolės

²⁹ EBA/REP/2023/29.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<p>nėra reikšmingas arba yra labai mažas.</p> <ul style="list-style-type: none"> Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis yra pakankamas ir labai patikimas. Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra labai didelis, o kokybė labai aukšta. 	<p>sistema yra patikimi.</p> <ul style="list-style-type: none"> Limitai, kuriuos taikant kredito riziką galima mažinti arba riboti, atitinka įstaigos kredito rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką. ASV rizika, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinė rizika, tinkamai integruota į kredito rizikos valdymą ir kontrolės priemones.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra maža arba vidutinė. Kompleksinių produktų ir sandorių pozicija yra maža arba vidutinė. Kredito koncentracijos rizikos lygis yra mažas arba vidutinis. Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra mažas arba vidutinis. Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika yra maža arba vidutinė. ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, poveikis kredito rizikai yra mažas arba vidutinis. Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis yra pakankamas ir patikimas, kad būtų užtikrintas aukštas patikimumo lygis. Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra didelis, o kokybė aukšta. 	
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra vidutinė arba didelė. Kompleksinių produktų ir sandorių pozicija yra vidutinė arba didelė. Kredito koncentracijos rizikos lygis yra vidutinis arba didelis. Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra vidutinis arba didelis. Iš veiksmų pozicijų kylanti kredito rizika yra vidutinė arba didelė, o susiklosčius 	<ul style="list-style-type: none"> Rizikos valdymas ir kontrolės priemonės neatitinka atitinkamose EBI gairėse nustatytų reikalavimų. Įstaigos kredito rizikos politika ir strategija ne visiškai dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Kredito rizikos valdymo organizacinė sistema nepakankamai tvirta; nėra aiškaus užduočių paskirstymo tarp riziką prisiimančių asmenų ar valdymo ir kontrolės funkcijas vykdančių

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<p>nepalankiausioms sąlygoms toliau blogėja.</p> <ul style="list-style-type: none"> ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, poveikis kredito rizikai yra vidutinis arba didelis. Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis vidutinis. Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra vidutinis, o kokybė vidutinė. 	<p>darbuotojų.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kredito rizikos vertinimo, stebėsenos ir informavimo apie riziką sistemos nėra tinkamos. Kredito rizikos vidaus limitai ir kredito rizikos kontrolės sistema nėra pakankamai patikimi. Limitai, kuriuos taikant kredito riziką galima mažinti arba riboti, neatitinka įstaigos kredito rizikos valdymo strategijos ir norimos priimti rizikos.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal kredito rizikos pozicijos pobūdį ir sudėtį darytina išvada, kad rizika yra didelė. Kompleksinių produktų ir sandorių pozicija yra didelė. Kredito koncentracijos rizikos lygis yra didelis. Restruktūrizuotų ir neveiksnių pozicijų lygis yra didelis. Veiksnių pozicijų keliama kredito rizika yra didelė. ASV rizikos, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinės rizikos, poveikis kredito rizikai yra didelis. Atidėjinių ir kredito vertinimo koregavimų santykinis lygis yra mažas. Padengimas garantijomis ir užtikrinimo priemonėmis yra mažas, o kokybė maža. 	<ul style="list-style-type: none"> ASV rizika, visų pirma ekologinės pertvarkos ir fizinė rizika, nėra pakankamai integruotos į kredito rizikos valdymą ir kontrolės priemones.

159. Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustato trūkumų įstaigos kredito ir sandorio šalies rizikos valdymo sistemoje. Kompetentingos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl priemonės rūšies, remdamosi jos veiksmingumu šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą) arba jų derinį, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

7 lentelė. Nebaigtinis galimų priežiūros priemonių, skirtų kredito ir sandorio šalies rizikai valdyti, sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, j, l, m ir n punktus. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) valdymo organą arba jo komitetus labiau įtrauktų į atitinkamų kredito sprendimų priėmimo procesą;
b) tobulintų kredito rizikos vertinimo sistemas;
c) gerintų kredito procesų kontrolę, įskaitant kredito teikimą, stebėseną ir grąžinimą;
d) tobulintų užtikrinimo priemonių valdymą, vertinimą ir stebėseną;

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, j, l, m ir n punktus. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
e) didintų ataskaitų apie kredito riziką teikimo valdymo organui ir vyresniajai vadovybei kokybę ir jas teiktų dažniau;
f) taikytų specialią atidėjinių politiką ir, jei tai leidžiama pagal taikomas apskaitos taisykles ir reglamentus, reikalautų didinti atidėjinius;
g) koreguotų vidaus rizikos parametrus ir (arba) rizikos koeficientus, pagal kuriuos apskaičiuojamos konkrečių produktų, sektorių arba tam tikro pobūdžio įsipareigojančių asmenų pagal riziką įvertintos pozicijos;
h) didesne dalimi sumažintų užtikrinimo priemonių vertę;
i) mažintų dideles pozicijas arba kitus kredito koncentracijos rizikos šaltinius;
j) griežtintų kredito suteikimo kriterijus visų arba kai kurių kategorijų produktams arba skolininkams;
k) mažintų konkrečių rūšių paskolų (pvz., hipotekinių, eksporto finansavimo, komercinio nekilnojamojo turto, pakeitimo vertybiniais popieriais), tam tikrų kategorijų skolininkų, sektorių, šalių ir pan. pozicijas arba įgytų jų apsaugą;
l) gerintų tinkamą strategiją neveiksnių pozicijų kiekiui ar daliai mažinti;
m) pagerintų su ASV rizika, ypač aplinkos rizika, susijusį kredito rizikos valdymą, galbūt remiantis viena ar keliomis iš aukščiau išvardytų priemonių.

6.3. Rinkos rizikos vertinimas

6.3.1. Bendrosios nuostatos

160. Vertindamos rinkos rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.
161. Šiose gairėse nuorodos į rinkos riziką apima visas toliau nurodytas rizikos rūšis, kurias turėtų įvertinti kompetentingos institucijos:
- rinkos riziką, kylančią iš visų balansinių ir nebalansinių pozicijų, kuriose gali būti patiriama nuostolių dėl rinkos kainų svyravimų, t. y. prekybos knygos pozicijų rizika, taip pat neprekybinio portfelio valiutų ir prekių rizika;
 - nuostolių riziką, kylančią dėl kredito vertinimo koregavimo sumų pakeitimo reaguojant į sandorio šalies kredito maržų ir (arba) rinkos kainų pokyčius, turinčius įtakos išvestinių finansinių priemonių sandorių ir, jei taikoma, vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandorių (VPJFS) tikrajai vertei;
 - riziką, susijusią su tikrąja verte vertinamų priemonių vertinimu, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 575/2013 105 straipsnyje.
162. Kompetentingos institucijos gali atlikti ne tokią išsamią įstaigų, kurios atitinka prekybos knygoje smulkiai apskaitomos veiklos sąlygas, kaip išdėstyta Reglamento (ES) 575/2013 94 straipsnyje, analizę. Vertinant nereikšmingų pozicijų turinčias įstaigas, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama rizikos valdymo ir valdysenos struktūros tinkamumui ir sistemų bei kontrolės priemonių kokybei ir veiksmingumui.

163. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į ASV rizikos poveikį būdingai rinkos rizikai, taip pat į rinkos rizikos valdymo sistemos ir su ASV rizika susijusių kontrolės priemonių tinkamumą, teikdamos pirmenybę aplinkos rizikai.

6.3.2. Būdingos rinkos rizikos vertinimas

164. Vertindamos būdingą rinkos riziką, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius įstaigos rizikos pozicijos priežastinius veiksnius ir įvertinti reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai riziką. Norėdamos susidaryti tokį supratimą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų nustatyti rinkos riziką, kuri įstaigai daro arba gali daryti poveikį, ir sutelkti dėmesį į tas pakategores ir veiksnius, kurie laikomi svarbiausiais šiai įstaigai.
165. Siekiant pagrįsti šią analizę, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti bent jau į įstaigos produktus, veiklą ir verslo linijas. Jos turėtų palyginti nuosavų lėšų reikalavimus, taikomus rinkos ir kredito vertinimo koregavimo rizikai, bei papildomą vertinimo koregavimą, atimamą iš įstaigos nuosavų lėšų, su bendrais nuosavų lėšų reikalavimais. Jei taikytina, jos turėtų palyginti įstaigos šioms rizikoms paskirtą vidinį kapitalą su bendru vidiniu kapitalu. Jos taip pat gali atsižvelgti į santykinę rinkos rizikos pozicijų svorį, išreikštą bendru turtu, santykinę grynojo rinkos rizikos pozicijų pelno ir bendrų veiklos pajamų svorį ir ankstesnius šių skaičių ir prognozių pokyčius. Be to, reikėtų atsižvelgti į įstaigos strategiją, susijusią su veikla rinkoje, ir su tuo susijusią norimą prisiimti riziką. Vertindamos rinkos veiklą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į 161 dalyje nurodytas rizikas, kurios gali apimti prekybos ir ne prekybos knygą.

Įstaigos veiklos, kurią vykdant patiriama rizika, pobūdis ir struktūra

166. Pirmasis žingsnis vertinant įstaigos būdingos rinkos rizikos pobūdį – nuosekliai ir išsamiai nustatyti jos rinkos rizikos pozicijas. Kompetentingos institucijos turėtų naudoti esamus teisės aktuose nustatytus ataskaitų šablonus, pvz., COREP ir FINREP, vidaus ataskaitas, įžvalgas, gautas įvertinus kitus SREP elementus (pvz., VMA) arba ankstesnę priežiūros veiklą, ir palyginimus su panašiomis įstaigomis, jei tokių yra.
167. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų remtis svarbiausiais nustatytais rizikos šaltiniais ir įvertinti jų reikšmingumą įstaigai prudenciniu požiūriu. Norėdamos įvertinti rinkos rizikos pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti bent šias pakategores³⁰:
- a. palūkanų normos riziką (prekybos knyga);
 - b. kredito rizikos premiją nepakeitimo vertybiniais popieriais atveju, kredito rizikos premiją pakeitimo vertybiniais popieriais atveju (prekybos knyga);
 - c. akcijų riziką (prekybos knyga);

³⁰ Žr. II priedą, kuriame pateikiamas nebaigtinis rinkos rizikos pakategorių suskirstymas.

- d. pokyčių riziką (įmonei, kuriai taikomas įsipareigojimų neįvykdymo rizikos kapitalo reikalavimas)³¹;
- e. įsipareigojimų neįvykdymo riziką (įmonei, kuriai taikomas įsipareigojimų neįvykdymo rizikos kapitalo reikalavimas);
- f. valiutų keitimo riziką, įskaitant perskaičiavimo riziką (prekybos ir bankinėje knygoje);
- g. biržos prekių riziką (prekybos ir bankinė knyga);
- h. kredito vertinimo koregavimo riziką (prekybos ir bankinė knyga);
- i. vertinimo riziką (tikrąja verte vertinamos priemonės prekybos ir ne prekybos knygoje).

168. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į:

- a. finansinių produktų sudėtingumą (pvz., produktai, vertinami taikant vertinimo pagal modelį metodus, produktai, kuriems būdinga ne delta rizika ir bazinė rizika). Kompetentinga institucija gali tai įvertinti, remdamasi rodikliu – papildomu mokesčiu, kuris atsiranda dėl likutinės rizikos, kaip numatyta Reglamento 575/2013/ES 325u straipsnyje;
- b. įstaigos pozicijos likvidumą. Kompetentinga institucija gali tai padaryti įvertindama, ar įstaiga patiria riziką, susijusią su pakategorėmis, kurioms būdingi didelio likvidumo terminai, kaip nurodyta Reglamento 575/2013/ES 325bd straipsnio 2 lentelėje;
- c. rinkos rizikos sutelkimą į konkrečius subjektus, sektorius, šalis, rizikos klases;
- d. konkrečių rinkos operacijų, kurių rizika gali būti nevysiškai atspindėta rinkos rizikos nuostatuose nuosavų lėšų reikalavimuose, vykdymą (pvz., didelio dažnio prekyba).

169. Jeigu reikia, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti įstaigų vidaus rizikos matavimus. Prie jų būtų galima priskirti vidaus rizikos vertę arba numatomą trūkumą, kurie nenaudojami apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus arba rinkos rizikos jautrumą pagal įvairius rizikos veiksnus ir galimus nuostolius.

170. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti įstaigos gebėjimą susidaryti išsamų vaizdą apie rinkos koncentracijos rizikos, kuri jai daro poveikį, mastą, neatsižvelgiant į tai, ar rizika kyla dėl vieno rizikos veiksnio, ar dėl kelių tarpusavyje susijusių rizikos veiksnių, ypatingą dėmesį skirdamos koncentracijai į kompleksinius ir nelikvidžius produktus. Jos turėtų peržiūrėti pačios įmonės atliktą koncentracijų ir nelikvidžių pozicijų vertinimą. Kompetentingos institucijos turėtų reikalauti, kad įstaigos, esant pernelyg didelei koncentracijos rizikai, sumažintų pozicijas tam tikroje pagrindinėje sandorių šalyje (PSŠ) arba perskirstytų pozicijas savo kliringo sąskaitose pagal Reglamento Nr. 648/2012 7 straipsnio a punktą.

171. Pagal 300 dalį nustatydamos, ar įstaigai kylančiai rinkos rizikai reikėtų taikyti 2 ramsčio reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų apsvastyti, ar pagal 1 ramsčio metodiką rizika tinkamai nustatoma, atsižvelgdamos į tai, kad:

³¹ Migracijos rizika vertinama kaip kredito maržos rizikos dalis atliekant prekybos knygos esminę peržiūrą.

- a. pagal 1 ramstį įstaigos, taikančios alternatyvų standartizuotą metodą, turi apskaičiuoti papildomą mokestį (likutinės rizikos papildomą mokestį) už kompleksiniams finansiniams produktams būdingą riziką, kuri nepakankamai fiksuojama taikant jautrumo metodą ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikos kapitalo reikalavimą;
 - b. įstaigos, taikančios vidinio modelio metodą arba alternatyvų vidinio modelio metodą, privalo įtraukti į tuos vidinius modelius visas reikšmingas rizikas;
 - c. alternatyviame standartiniame metode numatyti rizikos svoriai, Reglamento Nr. 575/2013/ES 325bb straipsnyje nurodyti tikėtino nuostolio rodikliai ir Reglamento 575/2013/ES 325bk straipsnyje nurodytas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijaus rizikos matas, taikomas alternatyviame vidaus modelio metode, yra skirti pozicijų likvidumui įvertinti pagal likvidumo terminą, nurodytą Reglamento 575/2013/ES 325bd straipsnio 2 lentelėje.
172. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į rinkos rizikos pozicijas ir atitinkamas valdymo sistemas, turėtų nustatyti ir išanalizuoti bet kokią sandorių kainodaros tvarką, taikomą tarp Sąjungoje įsteigtų įstaigų, priklausančių trečiosios šalies grupei, ir kitų tos grupės subjektų, įsteigtų už Sąjungos ribų ir neįtrauktų į ES patronuojančiosios įmonės konsoliduotąją ataskaitą. Analizėje turėtų būti pateikta ši informacija:
- a. kiekybinis komponentas, skirtas nustatyti sandorių kainodaros tvarkos reikšmingumą, palyginti su prekybos knygos bendruoju pelnu ir nuostoliu bei įstaigos nuosavomis lėšomis;
 - b. kokybinis komponentas, skirtas įvertinti, ar šių priemonių poveikis yra skaidrus įstaigos valdybai ir ar į ją tinkamai atsižvelgta rizikos valdymo procese;
 - c. kokybinis komponentas, skirtas įvertinti, kokį poveikį sandorių kainodaros tvarka daro įstaigos verslo sprendimams, įskaitant tai, kokį poveikį sandorių kainodaros tvarkos dinamika gali daryti sandorius sudarančių padalinių sprendimams ir galimiems interesų konfliktams, kurie gali kilti dėl tos tvarkos.
173. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti sandorių kainodaros reikšmingumą prekybos knygos straipsnių atžvilgiu daugiausia dėmesio skirdamos sandorių kainodaros tvarkai, kuri atitinka šias sąlygas:
- a. ji apima bent vieną grupės subjektą, įsteigtą už Sąjungos ribų ir kurio aukščiausias konsolidavimo lygis yra už Sąjungos ribų;
 - b. ji grindžiama sandorio pelno metodu (angl. TFPM) arba bet kokia panašia ekonomiškai lygiaverte praktika, pagal kurią pelnas ir nuostoliai, susiję su keliems subjektams priklausančiomis pozicijomis, yra perskirstomi šiems subjektams pagal kiekvieno subjekto ribinį „m“ indėlį į kainodaros susitarime nustatytus pagrindinius parametrus.
174. Dėl įstaigų pagal 173 dalies a punktą, kai pelnas ir nuostoliai, perskirstyti taikant sandorių pelno metodus pagrįstą vidaus kainodaros tvarką, yra reikšmingi (pvz., sudaro daugiau nei 5 proc. įstaigos pelno (nuostolio) ataskaitos sumos) ir ši rizika nėra padengiama arba nėra

visiškai padengiama pagal 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. atsižvelgti į šią riziką nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus;
- b. atsižvelgti į rezultatus, susijusius su komponentais, išvardytais 172 dalyje, pavyzdžiui, sandorių kainodaros tvarkos reikšmingumą, atsižvelgiant į portfelio, kurio pelnas ir nuostoliai naudojami nustatant įstaigai perduotiną sumą, rinkos rizikos kapitalo reikalavimus, taip pat į galimus susijusios valdymo tvarkos trūkumus;
- c. nustatyti 2 ramsčio reikalavimus, kurie pakankamai padengtų rinkos riziką, neįtrauktą į 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus ir kylančią dėl sandorių kainodaros tvarkos. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos gali taikyti V priede nustatytą skaičiavimo metodą arba alternatyvią metodiką, kuri padeda tiksliai įvertinti riziką, kurios neapima 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų, ir sudaro sąlygas nustatyti atitinkamus 2 ramsčio reikalavimus, remdamosi V priede pateikta metodika kaip gairėmis.

Pelno analizė ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

175. Norėdamos geriau suprasti įstaigos su rinkos rizika susijusį rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti istorinį rinkos veiklos pelningumą, įskaitant pelno kintamumą. Šią analizę galima atlikti portfelio lygmeniu arba suskaidyti pagal verslo linijas, turto klases arba padalinius, priklausomai nuo įstaigos pozicijų reikšmingumo ir sudėtingumo (remiantis VMA arba kitomis priežiūros institucijų įžvalgomis).
176. Kompetentingos institucijos turėtų atskirti prekybos ir ne prekybos pajamas (pvz., komisinį atlygį, klientų mokesčius ir pan.) bei realizuotą ir nerealizuotą pelną ir (arba) nuostolius.
177. Vertindamos turto klasių ir (arba) pozicijų, kuriose uždirbamas reikšmingas pelnas arba patiriami neįprasti nuostoliai, pelningumą, kompetentingos institucijos turėtų jį lyginti su įstaigos prisiimamos rizikos lygiu (pvz., rizikos vertė / grynosios įplaukos iš prekybai laikomo finansinio turto ir įsipareigojimų) ir taip nustatyti ir analizuoti galimus neatitikimus. Jeigu galima, kompetentingos institucijos įstaigos duomenis turėtų lyginti su ankstesniais veiklos rezultatais ir panašiomis įstaigomis.
178. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga atliko reikiamus testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, kuriais papildytų savo rizikos vertinimo sistemą. Šiuo tikslu jos turėtų atsižvelgti į šiuos elementus:
 - a. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dažnumą;
 - b. ar nustatyti atitinkami rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., nelikvidumas ir (arba) kainų skirtumai, koncentruotos pozicijos, vienos krypties rinkos ir pan.);
 - c. prielaidas, kuriomis grindžiamas nepalankiausių sąlygų scenarijus;
 - d. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų panaudojimą įstaigos viduje planuojant kapitalą ir kredito rizikos strategijas.

6.3.3. Rinkos rizikos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

179. Norėdamos pakankamai gerai suprasti rinkos rizikos valdymą, kad jis būtų proporcingas įstaigos rizikos profiliui, kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti įstaigos rizikos valdymo ir kontrolės sistemą ir jos tinkamumą atsižvelgiant į būdingos rizikos pozicijas. Atlikdama šį vertinimą, kompetentinga institucija turėtų remtis šio skirsnio dalimis, taip pat atsižvelgti į:
- a. kitų SREP elementų (pvz., VMA ir valdymo sričių) vertinimo rezultata;
 - b. Reglamento 575/2013/ES 325c straipsnyje nurodyto vertinimo rezultata įstaigoms, kurios taiko alternatyvų standartizuotą metodą, ir vertinimo, atlikto pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2024/1085, rezultata, ypač atsižvelgiant į Reglamento 575/2013/ES 104b, 325bi ir 325bj straipsniuose nurodytus reikalavimus.
180. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti įstaigų politiką ir procedūras, susijusias su pozicijų priskyrimu prekybos knygai ir bankinei knygai, kaip aprašyta Reglamento 575/2013/ES 3 skyriaus 1 antraštinėje dalyje.

Rinkos rizikos strategija ir norima prisiimti rizika

181. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą norimą prisiimti kredito riziką, strategiją ir ribas, kurias patvirtino valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos, be kitų veiksnių, turėtų atsižvelgti į valdymo organo vaidmenį nustatant, tvirtinant ir peržiūrint rizikos strategiją bei norimą prisiimti riziką, į tai, ar valdymo organas tinkamai įgyvendina šią strategiją, taip pat į jos tinkamumą įstaigai, atsižvelgiant į įstaigos verslo modelį, bendrą norimą prisiimti riziką, esamą ir numatomą rinkos aplinką bei finansinę būklę.

Organizacinė ir vidaus kontrolės sistema

182. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema yra tinkama, kad įstaiga galėtų veiksmingai nustatyti, suprasti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti rinkos riziką, įskaitant pakankamus (ir kokybiniu, ir kiekybiniu požiūriu) žmogiškuosius ir techninius išteklius reikalingoms užduotims vykdyti. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar atsakomybės paskirstymas, atsižvelgiant į rinkos rizikos prisiėmimą, stebėseną, ataskaitų teikimą ir kontrolę, yra pakankamas, ar jis taikomas visai įstaigai, ar esama aiškos sandorius sudarančio padalinio ir netiesioginio aptarnavimo padalinio ir rizikos prisiėmimo ir kontrolės padalinio atskirties, taip pat į susijusių darbuotojų įgūdžius ir kompetenciją.
183. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi aiškiai apibrėžtą rinkos rizikos nustatymo, valdymo, vertinimo ir kontrolės politiką ir procedūras ir ar jos yra patikimos ir atitinka įstaigos rizikos strategiją bei apima visas pagrindines veiklos sritis bei procesus. Šiuo atveju taip pat vertinama, ar ši politika ir procedūros yra aiškiai įformintos, apie jas pranešta ir ar jos nuosekliai taikomos visoje įstaigoje.

184. Visų pirma vertinime turėtų būti aptariamose pozicijose, kurios reguliavimo tikslais turi būti įtrauktos į prekybos knygą arba iš jos išbrauktos, vidaus rizikos draudimo politika bei naujų rinkos veiklos rūšių ir (arba) produktų procedūros.
185. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą rinkos rizikos nustatymo, supratimo ir vertinimo sistemą, kuri atitiktų įstaigos dydį ir sudėtingumą, ir ar ši sistema dera su atitinkamais būtiniausiais reikalavimais, taikomais pagal galiojančią teisinę ir reguliavimo sistemą.
186. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos yra nustačiusios tinkamą rinkos rizikos stebėsenos ir pranešimo apie rinkos riziką sistemą, kuria būtų užtikrinama, kad prireikus bus imtasi skubių veiksmų tinkamu įstaigos vyresniosios vadovybės arba valdymo organo lygiu. Į stebėsenos sistemą reikėtų įtraukti konkrečius rodiklius ir atitinkamus įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas, taip pat turėtų informuoti valdymo organą ir aukščiausiąją vadovybę apie esamas rizikas ir priemones, atsižvelgiant į politines ribas.
187. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtas ir visapusiškas limitų sistemas ir patikimomis apsaugos priemonėmis grindžiamą kontrolės sistemą, kuriomis mažintų savo kredito riziką, atsižvelgdamos į kredito rizikos strategiją ir norimą prisiimti kredito riziką. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų ypatingą dėmesį skirti tam, ar įstaigos kontrolės funkcijos apima pakankamą veiklos sritį (įskaitant visus konsoliduojamus subjektus, geografines vietas ir rinkos veiklą), ar yra nustatyti veiklos ribos (įskaitant individualias ribas prekybos skyriaus ar verslo padalinio lygmeniu, kurie turėtų būti stebimi kasdien) ir ar taikoma kita praktika, kuria siekiama išlaikyti rinkos rizikos pozicijas įstaigai priimtiniu lygiu, atsižvelgiant į jos norimą prisiimti riziką ir ribas.
188. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar vidaus patvirtinimo procesas yra patikimas ir veiksmingas kvestionuojant modelio prielaidas ir nustatant galimus rinkos rizikos valdymo sistemos trūkumus. Jeigu įstaigos taiko vidaus metodą nustatydamos minimalius nuosavų lėšų reikalavimus rinkos rizikai padengti, šis vertinimas turėtų būti grindžiamas, kai tinkama, informacija, gauta iš jau atliktos vidaus modelių priežiūros veiklos (pvz., patikrinimų vietoje).
189. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą rinkos rizikos valdymo sistemos vidaus auditų tinkamumo, apimties ir dažnumo požiūriu. Tai turėtų apimti visos įstaigos rizikos valdymo, vertinimo ir kontrolės sistemos pagrindinių elementų peržiūrą, taip pat vidaus politikos ir procedūrų atitiktį atitinkamiems išoriniams teisės aktams ir bet kokius nukrypimus nuo jų.

6.3.4. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

190. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos rinkos riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas rizikos balas, pagrįstas 8 lentelėje nurodytais analizės kriterijais. Jeigu,

atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategorijas vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek tai įmanoma, laikytis pagal analogiją.

8 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas rinkos rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika nėra reikšminga arba yra labai maža. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos nėra sudėtingos. Rinkos rizikos koncentracijos lygis nėra reikšmingas arba yra labai mažas. Grąža iš įstaigos rinkos rizikos pozicijų nekinta. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos rinkos rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos rinkos rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra maža arba vidutinė. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra mažo arba vidutinio sudėtingumo. Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra mažas arba vidutinis. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra mažas arba vidutinis. 	<ul style="list-style-type: none"> Rinkos rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie kredito riziką sistemos yra tinkamos. Rinkos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema yra patikimos ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką.
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra vidutinė arba didelė. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra vidutinio arba didelio sudėtingumo. Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra vidutinis arba didelis. Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra vidutinis arba didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos rinkos rizikos politika ir strategija ne visiškai dera su bendrąja strategija ir rizikos profiliu. Rinkos rizikos valdymo organizacinė sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos rinkos rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Pagal rinkos rizikos pozicijų pobūdį ir sudėtį galima daryti išvadą, kad rizika yra didelė. 	<ul style="list-style-type: none"> Rinkos rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema yra patikimos ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją ir norimą prisiimti riziką.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
	kontrolės priemonės, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<p>galima daryti išvadą, kad rizika yra didelė.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos rinkos rizikos pozicijos yra didelio sudėtingumo. • Rinkos rizikos koncentracijos lygis yra didelis. • Įstaigos rinkos rizikos pozicijos sukuria grąžą, kurios kintamumas yra didelis. 	ir kontrolės sistema neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ar norimos prisiimti rizikos.

191. Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustato trūkumų įstaigos rinkos rizikos valdymo sistemoje. Kompetentingos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl priemonės rūšies, remdamosi jos veiksmingumu šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti kitas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą) arba jų derinį, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

9 lentelė. Nebaigtinis galimų rinkos rizikos priežiūros priemonių sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, j, l, m ir n punktus. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) gerintų rinkos rizikos ataskaitų kokybę, jas dažniau teiktų įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei;
b) gerintų įstaigos vidaus modelių veiksmingumą arba savo grįžtamąjį patikrinimą arba testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;
c) dažniau atliktų nuodugnesnius rinkos veiklos vidaus auditus;
d) ribotų investicijas į tam tikrus produktus, jeigu įstaigos politika ir procedūromis neužtikrinama, kad šių produktų rizika būtų pakankamai padengta ir kontroliuojama;
e) parduotų investicijas į finansinius produktus, jeigu per įstaigos vertinimo procesus gauti vertinimo rezultatai yra nekonservatyvūs, t. y. neatitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 standartų;
f) sumažintų būdingą rinkos riziką (pvz., taikant rizikos draudimą, parduodant turtą arba didinant per pagrindines sandorio šalis (PSŠ) atsiskaitomų išvestinių finansinių priemonių apimtį), kai nustatomi reikšmingi įstaigos vertinimo ar kontrolės sistemų trūkumai;
g) pateiktų planą dėl laipsniško savo pozicijų, susijusių su finansinių sunkumų paveiktu turtu, ir arba nelikvidžių pozicijų mažinimo.

6.4. Operacinės rizikos vertinimas

6.4.1. Bendrosios nuostatos

192. Vertindamos operacinės rizikos valdymo sistemą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.

193. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti visų įstaigos verslo linijų ir operacijų operacinę riziką, atsižvelgdamos į vidaus valdymo tvarkos ir visos įstaigos kontrolės priemonių vertinimo išvadas, kaip nurodyta 5 antraštinėje dalyje. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kaip operacinė rizika gali pasireikšti, taip pat atsižvelgti į įstaigos nuostolių duomenų rinkinį ir galimą kitos susijusios rizikos (pvz., su kreditu ir rinka susijusios operacinės rizikos) poveikį.
194. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti iš trečiųjų šalių paslaugų teikėjų kylančios operacinės rizikos reikšmingumą, įskaitant vienos trečiosios šalies paslaugų teikėjo (tiesiogiai arba netiesiogiai per subrangos grandines) arba riboto skaičiaus trečiųjų šalių paslaugų teikėjų, padedančių įstaigai vykdyti esmines ar svarbias funkcijas, teikiamų paslaugų koncentraciją (subjekto ir, jei reikia, grupės lygmeniu), ir ar tai galėtų turėti įtakos įstaigos veiklos atsparumui, veiklos rezultatams ir rizikos valdymui. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, koku mastu kitos įstaigos naudojami tų pačių trečiųjų šalių paslaugų teikėjų paslaugomis, jeigu tokia informacija joms yra prieinama.
195. Vertindamos operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų vertinti IRT riziką pagal SVAA ir galimą jos poveikį įstaigos ypatingos svarbos ar svarbioms funkcijoms, įskaitant bet kokią galimą finansinį, reputacijos, reguliavimo ir strateginį poveikį įstaigai.
196. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga taiko tinkamą veiklos atsparumo metodiką, kad galėtų atlaikyti sutrikimus, prisitaikyti prie jų ir atsigaivinti po jų, kai tokie sutrikimai įvyksta, bei ar ši metodika yra tinkamai ir nuosekliai suderinta su esama rizikos valdymo sistema, veiklos tęstinumo planais ir trečiųjų šalių valdymu.
197. Vertindamos operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, jei taikytina, ar įstaigos politika ir procedūros sudaro sąlygas tinkamai nustatyti, įvertinti ir valdyti operacinę riziką, kylančią iš veiklos, susijusios su kriptoturtu, ir ją palaikančios technologijos.
198. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti reputacijos riziką kartu su operacine rizika, nes ji yra neatsiejamai susijusi su operacinės rizikos įvykiais. Tačiau skiriant operacinės rizikos balą, į reputacijos rizikos vertinimo rezultatus atsižvelgti nereikėtų, o jei reikia, reputacijos riziką reikėtų analizuoti atliekant VMA ir (arba) vertinant likvidumo riziką, nes jų pagrindinis poveikis gali pakenkti investuotojų, indėlininkų ar tarpbankinių rinkos dalyvių pasitikėjimui įstaiga.
199. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti ASV rizikos poveikį būdingai veiklos ir reputacijos rizikai, taip pat su ASV rizika susijusių veiklos ir reputacijos rizikos kontrolės priemonių tinkamumą, teikdamos pirmenybę fizinėms aplinkos ir pereinamojo laikotarpio rizikoms. Visų pirma, vertindamos teisinę riziką ir reputacijos riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti riziką aplinkai ir ekologinio manipuliavimo riziką.

6.4.2. Būdingos operacinės rizikos vertinimas

200. Kompetentingos institucijos turėtų nuodugniai suprasti įstaigai būdingas operacinės rizikos pozicijas ir įvertinti šios rizikos prudencinio poveikio įstaigai svarbą, taip pat poveikį įstaigos gebėjimui vykdyti esmines ar svarbias funkcijas sutrikus veiklai.
201. Siekdamas pagrįsti šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į nuosavų lėšų reikalavimą, taikomą operacinei rizikai, palyginti su bendru nuosavų lėšų reikalavimu, o prireikus – į institucijos operacinei rizikai skirtą vidinį kapitalą, palyginti su bendru vidiniu kapitalu. Be to, kompetentingos institucijos turėtų pasinaudoti žiniomis, įgytomis vertinant kitus SREP elementus (visų pirma aprašytus 4 ir 5 antraštinėse dalyse), lyginant su panašiomis įmonėmis, vykdančiomis bet kokią kitą priežiūros veiklą, įskaitant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų bei rinkos priežiūros institucijų pateiktą informaciją, taip pat remiantis kitais atitinkamais informacijos šaltiniais.
202. Kompetentingos institucijos turėtų bent jau atsižvelgti į pagrindinius operacinės rizikos veiksnus, galimus veiklos sutrikimų scenarijus ir, jei taikytina, juos analizuoti pagal verslo liniją, juridinius asmenis, geografines vietas ir įvykių tipų kategorijas (atsižvelgiant į duomenų prieinamumą) bei palyginti įstaigos padėtį su panašių įstaigų padėtimi. Šie veiksniai turėtų apimti bent pagrindinę įstaigos operacinės rizikos ir norimos prisiimti operacinės rizikos strategiją, verslo aplinką (įskaitant geografinį pasiskirstymą, IRT operacijas ir platinimo kanalus), naujausius reikšmingus įmonių įvykius (pvz., susijungimus, įsigijimus, perleidimus ir restruktūrizavimą), IRT sistemas ir kitus su IRT susijusius aspektus, kaip nurodyta 6.4.2.3 skirsnyje, procesų pokyčius, trečiųjų šalių susitarimus, atitikties teisės aktams klausimus, verslo užmojus, paskatų sistemas ir kitus pagrindinius operacinės rizikos veiksnus.

Operacinės rizikos pozicijų pobūdis ir reikšmingumas

203. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti operacinės rizikos pozicijų pobūdį, analizuodamos pagrindinių operacinės rizikos šaltinių ir priežastinių veiksnių poveikį ir susidaryti perspektyvią nuomonę apie galimą operacinę riziką. Atlikdamos šią analizę, kompetentingos institucijos:
- gali atsižvelgti į įstaigai aktualų veiklos modelį, verslo linijas, produktus, procesus ir geografines vietas, priklausomybių vertinimą ir operacinės rizikos pozicijas, susijusias su pagrindiniais rizikos veiksniais (pvz., procesais, įmonėmis, sistemomis ir išoriniais veiksniais), taip pat rizikos veiksnių sąveiką, pasinaudodama įstaigos atliktu savarankišku rizikos vertinimu, panašių įstaigų analize, duomenimis bei viešosiomis ir (arba) konsorciumo duomenų bazėmis, jei tokios yra prieinamos ir aktualios;
 - turėtų analizuoti tiek įstaigai poveikį darančių įvykių dažnumą, tiek jų poveikio įstaigai mastą, taip pat atskirti didelį poveikį darančius nuostolius nuo dažnai patiriamų nuostolių. Remdamasi tuo skirtumu, kompetentingos institucijos turėtų vertinti operacinės rizikos nuostolių tendencijas ir jų koncentraciją, ir

c. turėtų atlikti sverto scenarijų analizę ir apsvarstyti planuojamas verslo operacijas bei įstaigos atliekamas būsimas operacinės rizikos analizes, jei tokios yra, atsižvelgiant į visas jau įgyvendintas ir veiksmingas taisomąsias priemones ir rizikos mažinimo veiksmus.

204. Nustačiusios ir išanalizavusios pagrindinius operacinės rizikos šaltinius ir priežastinius veiksnus, kompetentingos institucijos dėmesį turėtų sutelkti į tuos šaltinius ir priežastinius veiksnus, kurie įstaigai gali turėti reikšmingiausią poveikį.

205. Pagrindinis informacijos šaltinis, į kurį kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti, yra įstaigos duomenų apie nuostolius ir įvykius rinkinys, nes jis gali suteikti vertingos informacijos apie įstaigos operacinės rizikos profilio raidą. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai vertinti duomenų apie nuostolius išsamumą, tikslumą ir kokybę. Kitas informacijos šaltinis turėtų būti įstaigos įrašai apie visus su IRT susijusius incidentus ir reikšmingas kibernetines grėsmes (pagal SVAA 17 straipsnio 2 dalį) ir nustatytus IRT rizikos šaltinius (pagal SVAA 8 straipsnio 2 dalį).

Operacinės rizikos pakategorių vertinimas

206. Kompetentingos institucijos, vertindamos operacinės rizikos pakategores, turėtų sutelkti dėmesį į tas pakategores, kurios laikomos reikšmingomis įstaigai. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų taikyti savo ekspertinį vertinimą, kad nustatytų reikšmingas pakategores, remdamosi visais prieinamais vidaus ir išorės informacijos šaltiniais. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų visada atkreipti dėmesį į šiuos operacinės rizikos aspektus³²:

- a. teisinę riziką;
- b. modelio riziką;
- c. IRT riziką;

6.4.2.1. Teisinė rizika

207. Vertindamos įstaigos teisinės rizikos pozicijų svarbą ir reikšmingumą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos aspektus:

- a. netinkamą produktų arba paslaugų pardavimą;
- b. interesų konfliktą vykdant veiklą;
- c. manipuliavimą lyginamosiomis palūkanų normomis, valiutų kursais arba kitomis finansinėmis priemonėmis arba indeksais;
- d. kliūtis pakeisti finansinius produktus jų galiojimo laikotarpiu ir (arba) pakeisti finansinių paslaugų teikėjus;
- e. savaiminį produktų atnaujinimą arba sutarčių nutraukimą skiriant nuobaudas; ir (arba)
- f. klientų skundų nagrinėjimą;

³² Žr. III priedą, kuriame pateikiamas nebaigtinis operacinės rizikos pakategorių suskirstymas.

- g. nacionalinių ir tarptautinių taisyklių bei teisės aktų pažeidimus (mokesčių taisyklės, vidinis sukčiavimas ar vidinė vagystė, kovos su pinigų plovimu taisyklės, kovos su terorizmu taisyklės ir ekonominės sankcijos);
- h. su ASV, visų pirma su aplinkos apsauga ir ekologiniu manipuliavimu, susijusią bylinėjimosi riziką.

208. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar dėl teismo proceso įstaiga gali patirti kokių nors išlaidų, baudų, nuobaudų ar baudžiamųjų nuostolių, taip pat į skundų skaičių ir turinį. Be to, reikėtų pasinaudoti 4 skyriaus vertinimo rezultatais ir nuodugniai išnagrinėti skatinimo politiką, siekiant gauti išsamią informaciją apie galimų pažeidimų priežastis. Atsižvelgiant į tai kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar įstaiga yra nustačiusi tinkamas ir veiksmingas sistemas ir procesus, kuriais įgyvendintų ribojamąsias priemones (pvz., sankcijas) ir jų laikytųsi, be kita ko, vertindamos, kaip įstaiga laikosi EBI vidaus politikos, procedūrų ir kontrolės priemonių gairių³³.

209. Tačiau kompetentinga institucija turėtų laikytis perspektyvinio požiūrio ir taip pat analizuoti galimą reglamentavimo pokyčių ir atitinkamų institucijų veiksmų vartotojų apsaugos ir apskritai finansinių paslaugų srityje įtaką.

6.4.2.2. Modelio rizika

210. Vertindamos operacinę riziką, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti modelio riziką, ypatingą dėmesį skirdamos vidiniams nereguliuojamiems modeliams (pvz., dirbtinio intelekto modeliams, produktų kainodarai, rizikos ribų nustatymui ir stebėsenai, ICAAP / ILAAP modeliams, veiklos atkūrimo galimybėms).

211. Vertindamos modelio riziką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. tai, kokia apimtimi ir kokiems tikslams įstaiga taiko modelius sprendimams priimti ir tokių sprendimų reikšmingumą įstaigos veiklai. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti verslo sritį / veiklą, kurioje įstaiga plačiai taiko modelius, ir įvertinti galimą modelio rizikos poveikį, be kita ko, atliekant jautrumo ir scenarijų analizes arba testavimą nepalankiausiomis sąlygomis; ir
- b. kontrolės mechanizmų patikimumą (metodų, dažnumo, tolesnių veiksmų ir pan. atžvilgiu), įskaitant modelio patvirtinimo procesą, reguliarias peržiūras ir įstaigos informuotumo apie modelio trūkumus arba rinkos ir verslo pokyčius lygį.

212. Kai modeliai naudojami sprendimų priėmimo tikslais (pvz., produktų kainodara, DI modeliai, finansinių priemonių vertinimas, klientų profiliavimas), kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar esama patikimo vidaus patvirtinimo proceso ir (arba) modelių peržiūros proceso modelio rizikai nustatyti ir sumažinti (išskyrus reguliavimo modelius).

³³ EBI gairės dėl vidaus politikos, procedūrų ir kontrolės priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti Sąjungos ir nacionalinių ribojamųjų priemonių įgyvendinimą (EBA/GL/2024/14).

213. Vertindamos modelio riziką, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, kaip vertinama kita rizika kapitalui, rizika likvidumui ir finansavimui, ypač atsižvelgti į tai, ar rizikos vertinimui, kainodarai ir turto ir (arba) įsipareigojimų vertinimui taikoma metodika yra tinkama. Tokio vertinimo rezultatai turėtų būti grindžiami operacinės rizikos vertinimo išvadomis.

6.4.2.3. IRT rizika. Būdingos IRT rizikos vertinimas

Reikšmingos IRT rizikos nustatymas

214. Vadovaujantis SVAA, kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti, kaip įstaiga nustato, klasifikuoja ir dokumentuoja visas IRT palaikomas verslo funkcijas, vaidmenis ir atsakomybės sritis, šias funkcijas palaikančius informacinius išteklius³⁴ ir IRT išteklius³⁵, taip pat jų vaidmenis ir tarpusavio priklausomybes, susijusias su IRT rizika. Ši peržiūra turėtų padėti kompetentingoms institucijoms išsamiai įvertinti įstaigos būdingą IRT riziką (IRT rizikos profilį), nustatyti jos reikšmingą būdingą IRT riziką ir susidaryti nuomonę apie šios rizikos prudencinį poveikį. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos, jei tai yra aktualu ir taikytina, turėtų atsižvelgti bent į šiuos aspektus:

- a. IRT rizikos valdymo sistemos peržiūros ataskaitą (pagal SVAA 6 straipsnio 5 dalį);
- b. IRT rizikos šaltinius, visų pirma riziką, susijusią su kitomis finansinėmis įstaigomis ir kylančią iš jų, kurią įstaiga nustatė pagal SVAA 8 straipsnio 2 dalį;
- c. didelius su IRT susijusius incidentus, apie kuriuos pranešta (pagal SVAA 19 straipsnio 1 dalį), įskaitant bendrų metinių išlaidų ir nuostolių dėl didelių su IRT susijusių incidentų tendenciją (pagal SVAA 11 straipsnio 10 dalį);
- d. skaitmeninės veiklos atsparumo testavimo programoje numatytų bandymų rezultatus (pagal SVAA 24 straipsnį), įskaitant grėsmėmis grindžiamo skverbimosi testavimo išvadų santrauką ir susijusius koregavimo planus (pagal SVAA 26 straipsnio 6 dalį);
- e. informacijos registrą (pagal SVAA 28 straipsnio 3 dalį), kuriame nurodomas priklausomybės nuo trečiųjų šalių IRT paslaugų teikėjų, įskaitant grupės vidaus IRT paslaugų teikėjus, laipsnis pagal IRT paslaugų ir (arba) IRT sistemų tipą;
- f. pagrindinių priežiūros institucijų rekomendacijas ir nuomones (pagal SVAA 40 straipsnio 3 dalį ir 42 straipsnio 7 dalį) ir susijusius ypatingos svarbos IRT trečiųjų šalių paslaugų teikėjų atsakymus, ataskaitas ir informaciją (pagal SVAA 35 straipsnio 1 dalies c punktą, 42 straipsnio 1 dalį ir 48 straipsnio 2 dalį);
- g. IRT sistemų sudėtingumo lygį ir senųjų IRT sistemų rizikos vertinimo rezultatus (kaip numatyta SVAA 8 straipsnio 7 dalyje);
- h. rizikos vertinimą po svarbaus pakeitimo (pagal SVAA 8 straipsnio 3 dalį);
- i. novatoriškų IRT sprendimų pritaikymo ir integravimo lygį;

³⁴ Reglamento (ES) 2022/2554 3 straipsnio 6 dalis.

³⁵ Reglamento (ES) 2022/2554 3 straipsnio 7 dalis.

- j. duomenų centrų ir nustatytų jautrių teritorijų vietas, t. y. regionai ar šalys, įskaitant atvejus, kai sutartines IRT paslaugas teikia trečiųjų šalių IRT paslaugų teikėjai, taip pat įtraukiant duomenų tvarkymo ir saugojimo vietas;
- k. bet kokius susijusius esminius trūkumus ar silpnąsias vietas, nustatytas pagal 5 antraštinę dalį;
- l. įstaigos atliktus savo IRT rizikos ir kontrolės priemonių vertinimus (jei jie pateikti ICAAP informacijoje);
- m. įstaigos valdymo organui pateiktą su IRT rizika susijusią valdymo informaciją;
- n. su IRT susijusias vidaus ir išorės audito išvadas;
- o. išorinių grėsmių aplinką, įskaitant informaciją apie grėsmes ir pažeidžiamumą.

IRT sistemų ir IRT paslaugų peržiūra

215. Kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti atitinkamą įstaigos dokumentaciją, metodiką ir procesus bei susidaryti nuomonę, ar įstaiga tinkamai nustatė IRT sistemas bei IRT paslaugas, kuriomis užtikrina ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veikimą. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. IRT sistemas, užtikrinančias ypatingos svarbos ar svarbias funkcijas, taip pat institucijos nustatytus ypatingos svarbos informacijos išteklius ir IRT išteklius (pagal SVAA 8 straipsnį);
- b. pagrindinius procesus, priklausomus nuo IRT paslaugas teikiančių trečiųjų šalių, įskaitant sąsajas su IRT paslaugas teikiančiomis trečiosiomis šalimis, kurios vykdo įstaigos nustatytas ypatingos svarbos ar svarbias funkcijas (pagal SVAA 8 straipsnio 5 dalį).

Ypatingos svarbos arba svarbias funkcijas atliekančioms IRT sistemoms bei paslaugoms kylančios reikšmingos IRT rizikos nustatymas ir žemėlapių sudarymas

216. Išnagrinėjusios įstaigos priklausomybę nuo informacinių ir IRT išteklių, IRT rizikos profilį, IRT sistemas ir IRT paslaugas, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie reikšmingas IRT rizikas, kurios prudenciniu požiūriu gali turėti reikšmingą poveikį įstaigos IRT sistemoms ir paslaugoms, užtikrinančioms ypatingos svarbos ar svarbias funkcijas, bei reikšmingą poveikį jos gebėjimui veikti sutrikimų atveju. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. finansinius nuostolius, įskaitant galimas kompensacijas klientams, teises ir sanavimo išlaidas, sutartinius nuostolius, išlaidas ir prarastas pajamas;
- b. galimą veiklos sutrikimą, atsižvelgiant (be kita ko) į susijusių paslaugų svarbą, įskaitant įstaigos sandorius ir operacijas (įskaitant priklausomybę nuo trečiųjų šalių), klientų ir (arba) finansinių partnerių ir (arba) filialų ir darbuotojų, kuriems gali būti daromas poveikis, skaičių;
- c. galimą duomenų praradimą;
- d. galimą poveikį reputacijai;

- e. galimą reguliavimo poveikį, įskaitant viešai pareikštą nepasitikėjimą, baudas arba net leidimų keitimą;
- f. galimą strateginį poveikį įstaigai;
- g. galimą geografinį paplitimą.

217. Kompetentingos institucijos turėtų priskirti nustatytą esminę IRT riziką III priede nurodytoms IRT rizikos kategorijoms. Tikimasi, kad įstaigos išlaikys savo klasifikaciją, užuot naudojusios priede pateiktą klasifikaciją.

6.4.3. Operacinės rizikos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

218. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos taikomą operacinės rizikos valdymo ir kontrolės sistemą ir tvarką, atsižvelgdamos į 5 antraštinėje dalyje aptartos bendrosios rizikos valdymo ir vidaus kontrolės sistemos analizės rezultatus, nes tai turės įtakos įstaigos operacinės rizikos pozicijoms. PP / TF rizikos atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų pateiktą vertinimą.

Operacinės rizikos strategija ir norima prisiimti rizika

219. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą valdymo organo patvirtintą operacinės rizikos strategiją ir norimą prisiimti rizikos lygį, kurioje apibūdinamas operacinės rizikos, kurią įstaiga nori prisiimti, pobūdis, rūšys ir lygiai. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos, be kitų veiksnių, turėtų atsižvelgti į valdymo organo vaidmenį nustatant, tvirtinant, įgyvendinant ir peržiūrint operacinės rizikos strategiją ir norimą prisiimti riziką (įskaitant norimą prisiimti IRT riziką ir skaitmeninio operacinio atsparumo strategiją), taip pat į tai, ar strategijos aprėptis yra pakankama ir ar ji tinkama, atsižvelgiant į įstaigos operacinės rizikos profilio pobūdį ir reikšmingumą.

Organizacinė ir vidaus kontrolės sistema

220. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 323 straipsnio nuostatų. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų vertinti organizacinės sistemos ir valdymo tvarkos patikimumą ir veiksmingumą, kad sudarytų sąlygas veiksmingai valdyti, vertinti ir kontroliuoti operacinę riziką, skirdamos pakankamai žmogiškųjų ir techninių išteklių būtinoms užduotims atlikti. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar yra nustatytas atsakomybės paskirstymas, susijęs su operacinės rizikos nustatymu, vertinimu, mažinimu, stebėseną ir ataskaitų teikimu, taip pat į tai, ar laikomasi trijų gynybos linijų modelio.

221. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi tvirtą kontrolės sistemą ir patikimas apsaugos priemonės, skirtas operacinei rizikai mažinti, įskaitant atitinkamas politikos nuostatas ir procedūras, apimančias ir likutinę riziką, taip pat ar jos atitinka įstaigos norimą prisiimti operacinės rizikos valdymą ir strategiją bei apima visas pagrindines

operacijas ir procesus. Tai, be kita ko, apima vertinimą, ar ši politika ir procedūros yra aiškiai įformintos, apie jas pranešta ir ar jos nuosekliai taikomos visoje įstaigoje.

222. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą, atsižvelgdamos į operacinės rizikos valdymo sistemos vidaus auditų tinkamumą, apimtį ir dažnumą.

Veiklos tęstinumas, reagavimas ir veiklos atkūrimas

223. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi i) EBI gairių dėl vidaus valdymo, kiek tai susiję su bendru veiklos tęstinumo valdymu, ir ii) SVAA, kiek tai susiję su IRT veiklos tęstinumo politika bei IRT reagavimo ir veiklos atkūrimo planais. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar IRT veiklos tęstinumo politika bei IRT reagavimo ir veiklos atkūrimo planai yra neatskiriama įstaigos bendrosios veiklos tęstinumo politikos ir reagavimo bei veiklos atkūrimo plano dalis.

224. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga yra įdiegusi veiksmingą veiklos tęstinumo valdymo sistemą, apimančią išbandytus veiklos tęstinumo, reagavimo ir veiklos atkūrimo planus, kurie apima bent jau jos ypatingos svarbos arba svarbias funkcijas, įskaitant tas, kurių vykdymas yra patikėtas trečiosioms šalims, ir ar šiuose planuose atsižvelgiama į įvairius rimtus, bet tikėtinus scenarijus, kuriems susiklosčius įstaiga gali būti pažeidžiama. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaigos veiklos tęstinumo politika sudaro sąlygas imtis tinkamų reagavimo ir veiklos atkūrimo priemonių įvykus bet kokio tipo incidentui.

225. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, ar įstaigos veiklos tęstinumo valdymo sistema apima:

- a. poveikio verslui analizę;
- b. tinkamas veiklos atkūrimo strategijas, kuriose būtų numatyti pagrindiniai vidaus ir išorės priklausomybės veiksniai ir aiškiai apibrėžti veiklos atkūrimo prioritetai ir atsparumo lygiai;
- c. išsamius ir lanksčius planus, kaip elgtis esant tikėtiniems trikdantiems scenarijams, kurie parengti remiantis poveikio verslui analize ir koordinuojant veiksmus su vidaus ir išorės suinteresuotaisiais subjektais;
- d. planus, kuriuose nustatomos nenumatytų atvejų strategijos ir reagavimo bei veiklos atkūrimo procedūros;
- e. veiksmingą planų struktūros ir operacinio veiksmingumo testavimą;
- f. informuotumo apie veiklos tęstinumo valdymą didinimo ir mokymo programas;
- g. pranešimų vadovybei ir visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams planus ir krizių valdymo dokumentus, priemones ir krizių valdymo funkciją, jei taikoma (pagal SVAA 11 straipsnio 7 dalį).

226. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos veiklos tęstinumo, reagavimo ir veiklos atkūrimo planai:

- a. apima pareigas ir atsakomybės sritis, įskaitant aiškias gaires dėl galimo pareigų perėmimo, bei apibrėžtą vidinį sprendimų priėmimo procesą ir nustatytas jo aktyvinimo sąlygas;
- b. peržiūrimi siekiant užtikrinti, kad nepaprastųjų situacijų strategijos atitiktų esamą veiklą, rizikas ir grėsmes, atsparumo lygį bei veiklos atkūrimo tikslus ir prioritetus;
- c. apima pirmenybę veiklos tęstinumo veiksams, taikant rizika grindžiamą metodą;
- d. reguliariai tikrinami, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti veiklos atkūrimo tikslai ir laikomasi terminų; ir
- e. apima trečiųjų šalių paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų testavimą, jei taikoma.

227. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar testavimo rezultatai dokumentuojami ir ar apie juos pranešama valdymo organui.

IRT rizikos valdymo sistemos vertinimas

228. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga laikosi SVAA ir EBI gairių dėl vidaus valdymo, kiek tai susiję su vidaus valdymu ir IRT rizikos valdymo organizavimu. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos valdymo organas neša bendrą atsakomybę už IRT rizikos valdymą ir ar tinkamai apibrėžia, tvirtina bei prižiūri visų su IRT susijusių priemonių įgyvendinimą. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar valdymo organo nariai turi pakankamai žinių ir įgūdžių, kad suprastų ir įvertintų IRT riziką ir jos poveikį įstaigos veiklai.

229. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, koku mastu visų su IRT susijusių padalinių funkcijos ir atsakomybės sritys bei nustatyta valdymo tvarka yra įtraukti ir integruota į įstaigos vidaus kontrolės ir valdymo sistemą, skirtą IRT rizikai valdyti. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar įstaiga veiksmingai paskyrė atsakomybę už IRT rizikos valdymą ir priežiūrą nepriklausomai kontrolės funkcijai, kuri turi tiesioginę prieigą ir gali tiesiogiai atsiskaityti priežiūros funkciją vykdančiam valdymo organui, ir įvertinti, ar įstaigoje aiškiai matomas:

- a. aiškus bendravimas, vaidmenų ir pareigų paskirstymas bei integravimas visose su IRT susijusiose funkcijose, įskaitant IRT remiamas verslo funkcijas ir procesus;
- b. pakankamas ir tinkamas biudžetas skaitmeniniam veiklos atsparumui užtikrinti, atsižvelgiant į visų rūšių išteklius, įskaitant atitinkamas visų darbuotojų informuotumo programas, mokymą ir IRT įgūdžius (pagal SVAA 5 straipsnio 2 dalies g punktą);
- c. tinkami tolesni veiksmai ir valdymo organo atsakas į ypatingos svarbos IRT audito nustatytus faktus, apie kuriuos pranešta pagal SVAA 13 straipsnio 5 dalį.

230. Kompetentingos institucijos turėtų išsamiai susipažinti su įstaigos IRT rizikos valdymo sistema ir įvertinti, ar įstaiga yra parengusi pakankamas ir tinkamas strategijas, politiką, procedūras, IRT protokolus ir priemones, įskaitant tolerancijos lygius, kad galėtų veiksmingai, efektyviai ir visapusiškai valdyti reikšmingą IRT riziką pagal SVAA reikalavimus. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos, jei taikytina, turėtų atsižvelgti į:

- a. įstaigos IRT rizikos valdymo politikos³⁶, procesų ir procedūrų, apimančių, be kita ko, IRT trečiųjų šalių valdymą, su IRT susijusių incidentų nustatymą ir reagavimą, IRT vertinimą, valdymą, šifravimą ir kriptografiją, IRT operacijų saugumą, tinklo saugumą, prieigos kontrolę, tinkamumą ir veiksmingumą, taip pat tai, ar juos patvirtino valdymo organas ir ar apie juos pranešta visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams (pagal SVAA 14 straipsnį);
- b. tai, ar įstaigos nustatytas IRT rizikos tolerancijos lygis ir IRT sutrikimų poveikio tolerancija yra tinkami (kaip numatyta SVAA 6 straipsnio 8 dalies b punkte);
- c. įstaigos skaitmeninės veiklos atsparumo strategijos tinkamumą ir įgyvendinimą, įskaitant jos derėjimą su verslo strategija;
- d. IRT trečiųjų šalių rizikos strategijos, įskaitant, jei tokia yra, IRT kelių tiekėjų strategiją, suderinamumą su bendrąja verslo strategija ir IRT rizikos valdymo sistema;
- e. likutinę riziką, susijusią su įstaigos nustatytomis rizikomis, susijusiomis su sutartiniais susitarimais dėl IRT paslaugų, užtikrinančių ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veikimą, naudojimo;
- f. likutinę riziką, susijusią su įstaigos nustatytomis rizikomis, susijusiomis su IRT projektais, turinčiais įtakos ypatingos svarbos ar svarbioms funkcijoms, apie kurias pranešama valdymo organui, taip pat su IRT sistemų įsigijimu, kūrimu ir priežiūra bei IRT pokyčiais;
- g. skaitmeninės veiklos atsparumo testavimo programos patikimumą ir išsamumą;
- h. pagrindinių su IRT susijusių incidentų ir išvadų, apie kuriuos pranešta valdymo organui pagal SVAA 17 straipsnio 3 dalies e punktą ir 13 straipsnio 5 dalį, tendencijas ir mastą;
- i. nustatytai reikšmingai IRT rizikai taikomas specialias IRT rizikos kontrolės priemones;
- j. savalaikes ataskaitas valdymo organui ir vyresniajai vadovybei apie IRT rizikos valdymo aspektus;
- k. vidaus audito apimtį ir nustatytus faktus.

231. Vertindamos IRT rizikos valdymą, kompetentingos institucijos turėtų skirti ypatingą dėmesį IRT trečiųjų šalių rizikos valdymui, įskaitant įstaigos priklausomybės nuo IRT trečiųjų šalių paslaugų teikėjų lygį. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su ypatingos svarbos IRT paslaugas teikiančių trečiųjų šalių pagrindiniais priežiūros vykdytojais, kaip numatyta EPI bendrose gairėse³⁷, jeigu vertinama įstaiga IRT paslaugas gauna iš ypatingos svarbos IRT paslaugas teikiančios trečiosios šalies. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar institucijos įsteigta speciali pareigybė arba paskirtas aukščiausiosios vadovybės narys veiksmingai vykdo trečiųjų šalių susitarimų IRT srityje stebėseną.

³⁶ Pagal SVAA reikalavimus, šios politikos turėtų apimti bent jau informacijos saugumo politiką, atsarginių kopijų kūrimo politiką, IRT turto valdymo politiką, šifravimo ir kriptografinių kontrolės priemonių politiką, kriptografinių raktų valdymo politiką, IRT projektų valdymo politiką, IRT sistemų įsigijimo, kūrimo ir priežiūros politiką, žmogiškųjų išteklių politiką, fizinio ir aplinkos saugumo politiką, su IRT susijusių incidentų valdymo politiką, taip pat politiką dėl trečiųjų šalių IRT paslaugų teikėjų teikiamų paslaugų, skirtų ypatingos svarbos ar svarbioms funkcijoms užtikrinti, naudojimo.

³⁷ EPI bendros gairės dėl EPI ir kompetentingų institucijų bendradarbiavimo ir keitimosi informacija priežiūros srityje pagal Reglamentą (ES) 2022/2554 (JC/2024/36).

232. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar vidaus audito funkcija yra veiksminga ir ar ji turi pakankamai žinių, įgūdžių ir patirties audito įstaigos IRT rizikos valdymo sistemai įgyvendinti, ir šiuo tikslu tikrinti, ar:

- a. IRT rizikos valdymo sistemos auditas atliekamas pakankamai kokybiškai, išsamiai, dažnai ir atitinka įstaigos dydį, veiklą ir IRT rizikos profilį;
- b. audito plane numatyti audito patikrinimai, susiję su įstaigos nustatytais reikšmingais IRT rizikos veiksniais, įskaitant nepriklausomus IRT reagavimo ir veiklos atkūrimo planų vertinimus;
- c. laiku patikrinti ir ištaisyti svarbiausi IRT audito nustatyti faktai, įskaitant ataskaitų teikimą valdymo organui;
- d. dėl nustatytų IRT audito faktų, įskaitant sutartus veiksmus, imamasi tolesnių oficialių veiksmų, o vyresnioji vadovybė ir (arba) audito komitetas periodiškai tikrina pažangos ataskaitas.

6.4.4. Reputacijos rizikos vertinimas

233. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigai kylančią reputacijos riziką naudodamosi patirtimi, įgyta pagal 4–6.2 antraštinės dalis. Tokiame vertinime dėmesys taip pat turėtų būti skiriamas bendrai reputacijos rizikos sistemai, užtikrinant įstaigos gebėjimą veiksmingai valdyti bet kokius reputacijos rizikos įvykius. Atliekant šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų vengti dvigubai skaičiuoti aspektus, kurie jau buvo įvertinti atliekant teisinės rizikos vertinimą (6.4.2.1 skyrius).

234. Vertindamos reputacijos rizikos reikšmingumą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigos dydį, taip pat į jos teikiamų paslaugų, vykdomos veiklos ir operacijų pobūdį, mastą ir sudėtingumą (pvz., biržoje kotiruojamos akcijos ar skolos vertybiniai popieriai arba dalyvavimas tarpbankinėse rinkose).

235. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir vidaus, ir išorės veiksnius arba įvykius, dėl kurių įstaigai gali kilti su reputacija susijusių rūpesčių, išskyrus įvykius, kurie gali pereiti į teismines bylas. Dėl 1 ir 2 kategorijų įstaigų kompetentingos institucijos, atlikdamos vertinimą, turėtų atsižvelgti į visus šiuos rodiklius:

- a. neigiamą žiniasklaidos / socialinių tinklų dėmesį bei vartotojų asociacijų iniciatyvas, dėl kurių galėtų pablogėti visuomenės nuomonė apie įstaigą ir jos reputaciją;
- b. vartotojų skundų skaičių ir pokytį arba staigų vartotojų ar investuotojų praradimą;
- c. neigiamus įvykius, susijusius su panašiomis įstaigomis, kuriuos visuomenė galėtų susieti su visu finansų sektoriumi arba tam tikra įstaigų grupe;
- d. asmenų, dalyvaujančių įstaigos valdyme arba turinčių reikšmingą akcijų paketą, reputaciją;
- e. veikimą ar operacijas sektoriuose ar jurisdikcijose, kuriose kyla didelė PP / TF rizika, arba bendradarbiavimą su asmenimis, kuriems būdinga didelė PP / TF rizika;

- f. veikimą ar operacijas sektoriuose arba jurisdikcijose ir (arba) bendradarbiavimą su sandorio šalimis, kurioms kyla esminių problemų arba viešų ginčų, susijusių su ASV veiksniais, įskaitant, be kita ko, aplinkos veiksnius;
- g. su IRT susijusių incidentų poveikį reputacijai, kurį įstaiga užregistravo pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2024/1772³⁸;
- h. kitus „rinkos“ rodiklius, jei tokių duomenų turima (pvz., reitingų sumažinimus arba akcijų kainos kaitą per metus).

236. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos reputacijos rizikos masto reikšmę ir jos sąsajas su kitomis rizikomis, remdamosi atitinkamais rizikos vertinimais (įskaitant kitų priežiūros institucijų vertinimus), siekdamos nustatyti galimą antrinį poveikį abiem kryptimis.

237. Operacinės rizikos analizės atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigai kylančios PP / TF rizikos svarbą ir reikšmingumą žvelgiant prudenciniu požiūriu pagal operacinės rizikos apimtį. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos turėtų naudotis svarbia iš už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų gauta informacija ir papildyti savo vykdomos priežiūros išvadas bei įvertinti, ar dėl jų kyla su PP / TF rizika susijusių prudencinių klausimų.

238. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad PP / TF rizika gali kilti bet kokiai įstaigai, neatsižvelgiant į įstaigos dydį ar finansinį patikimumą. Todėl tinkamas dėmesys turėtų būti skiriamas ir įstaigoms, kurios laikomos finansiškai patikimos ir gali turėti gerą reputaciją, jeigu tos įstaigos galėtų būti konkrečiai pasirinktos PP / TF tikslais. Dėmesys turėtų būti skiriamas ir toms įstaigoms, kurioms labai sekasi pritraukti naujų vartotojų ir (arba) plėsti rinkos dalį, ypač naudojant netradicinius platinimo kanalus, nes tai galėtų būti susiję su silpnomis klientų išsamaus patikrinimo kontrolės priemonėmis vartotojų prijungimo etape.

239. Kompetentingos institucijos su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis priežiūros institucijomis turėtų dalytis svarbia informacija apie nustatytas operacinės rizikos problemas, dėl kurių gali kilti PP / TF rizika, tikslinių finansinių sankcijų nevykdymo arba vengimo rizika ir tokių problemų, kaip įstaigos IT sistemos ar vidaus kontrolės sistemos trūkumai.

240. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga yra įdiegusi reikiamą reputacijos rizikos valdymo tvarką, strategijas, procesus ir mechanizmus. Pirmiausia, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. įstaiga yra įforminusi ir įdiegusi politiką ir procesus, kuriais šią riziką nustatytų, valdytų ir stebėtų, įskaitant griežtą elgesio kodeksą, ir ar ši politika ir procesai proporcingi įstaigos dydžiui ir svarbai sistemoje;

³⁸ 2024 m. kovo 13 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/1772, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2554 dėl reguliavimo techninių standartų, kuriais nustatomi su informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) susijusių incidentų ir kibernetinių grėsmių klasifikavimo kriterijai, nustatomos reikšmingumo ribos ir patikslinamos ataskaitų apie didelius incidentus detalės, C/2024/1519 (OL L, 2024/1772, 2024 6 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1772/oj).

- b. įstaiga šią riziką mažina atsargiai, be kita ko, nustato atitinkamus parametrus ir stebėsenos priemonės, įtraukia galimus reputacijos klausimus į nenumatytų atvejų planus, vykdo atitinkamus mokymus ir rengia informuotumo didinimo sesijas bei naudojami įgyta patirtimi;
- c. įstaiga atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis arba scenarijų analizę, kad įvertintų bet kokią netiesioginį reputacijos rizikos poveikį (pvz., likvidumui ir finansavimo sąnaudoms, pozicijų pakeitimui vertybiniais popieriais, galimybei pasinaudoti atitinkama bankininkystės paslauga);
- d. įstaiga imasi veiksmų savo prekės ženklui apsaugoti, naudodama žiniasklaidos / socialinių tinklų stebėjimo priemones, protokolus, skirtus kovoti su dezinformacija ir neigiamu viešumu, taip pat vykdydama operatyvias informavimo kampanijas;
- e. įstaiga analizuoja galimą savo strategijos ir verslo planų ir apskritai savo elgsenos poveikį reputacijai.

6.4.5. Veiklos atsparumas

241. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti visapusišką vaizdą apie įstaigos gebėjimą vykdyti ypatingos svarbos ar svarbias funkcijas esant veiklos sutrikimams (veiklos atsparumo lygis) – tai rezultatas, kurį lemia veiksmingas veiklos rizikos valdymas, atsižvelgiant į įstaigos dydį, verslo modelį ir bendrą rizikos profilį. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų remtis turimais vertinimais, susijusiais su operacinės rizikos valdymu, veiklos tęstinumu, pokyčių valdymo gebėjimais, trečiųjų šalių teikiamomis paslaugomis ir IRT, kuriomis remiasi įstaiga, kad visapusiškai įvertintų, ar šie elementai kartu prisideda prie įstaigos operacinio atsparumo. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaiga nuosekliai ir koordinuotai įgyvendina savo rizikos valdymo sistemą, veiklos tęstinumo planus, trečiųjų šalių valdymą (jau įvertintą pagal SVAA ir EBI gaires, paskelbtas pagal Direktyvos 2013/36/ES dėl vidaus valdymo tvarkos, procesų ir mechanizmų 74 straipsnio 3 dalį) ir veiklos atkūrimo ir pertvarkymo sistemas. Be to, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga pakankamai išnagrinėjo vidinius ir išorinius ryšius bei tarpusavio priklausomybes, kurie yra būtini jos ypatingos svarbos ar svarbioms funkcijoms vykdyti.
242. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kiek valdymo organas ir vyresnioji vadovybė skiria dėmesio įstaigos gebėjimui reaguoti į veiklos sutrikimus ir atsigauti po jų, remdamosi prielaida, kad sutrikimai neišvengiamai įvyks. Tai vertindamos, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar:
- a. valdymo organas aktyviai prisideda prie to, kad visoje įstaigoje būtų suformuotas išsamus supratimas apie veiklos atsparumo metodiką, ir stebi šios metodikos veiksmingumą;
 - b. laiku teikiamos ataskaitos apie įstaigos nuolatinį veiklos atsparumą, taip padedant valdymo organui vykdyti priežiūrą, visų pirma tais atvejais, kai nustatyti dideli trūkumai galėtų turėti įtakos įstaigos ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų vykdymui.

6.4.6. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

243. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos operacinę riziką. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas rizikos balas, pagrįstas 10 lentelėje nurodytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek tai įmanoma, laikytis pagal analogiją.

10 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas operacinės rizikos balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos pozicijoms būdinga keletas didelio dažnumo ir (arba) mažo poveikio įvykių. Operacinės rizikos pozicija yra nereikšminga arba labai maža, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių (prieš susigrąžinimą ir įskaitant dėl operacinės rizikos susidariusius kredito portfelio nuostolius) lygis yra nereikšmingas ir (arba) labai žemas, arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažėjo. Nėra reikšmingų su IRT susijusių rizikų, IRT architektūra yra paprasta, atspari ir lanksti, o IRT rizikos yra nereikšmingos arba labai mažos. Koncentracijos rizika trečiųjų šalių paslaugų teikėjams yra maža, jai būdingos paprastos subrangos grandinės. Grėsmės intensyvumas, galintis sukelti didelius ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veiklos sutrikimus (įskaitant su informacinėmis ir ryšių technologijomis susijusius incidentus), yra žemas. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos operacinės rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Operacinės rizikos sistema apima visas svarbias rizikos rūšis. Operacinės rizikos vertinimo, stebėsenos ir atsiskaitymo apie operacinę riziką sistemos yra tinkamos. Operacinės rizikos kontrolės sistema yra patikima. IRT rizikos valdymas ir kontrolės priemonės yra pakankamos atsižvelgiant į SVAA nustatytus reikalavimus. Trečiųjų šalių rizikos valdymo sistema yra patikima ir veiksminga, taip pat yra sudaryti tinkami sutartiniai susitarimai. Veiksmingas ir patikimas veiklos tęstinumo valdymas, įskaitant išbandytus veiklos tęstinumo, reagavimo ir veiklos atkūrimo planus.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos pozicijoms iš esmės būdinga keletas didelio dažnumo ir (arba) mažo poveikio įvykių. Operacinė rizika yra maža arba vidutinė, tai matyti iš scenarijų 	

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
	vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<p>analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra mažas arba vidutinis arba tikimasi, kad buvęs žemesnis nuostolių lygis pakils arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažės. Maža IRT rizika, vidutiniškai sudėtinga / iš dalies apribota IRT architektūra ir maža / vidutinė IRT rizika. Koncentracijos rizikos lygis, susijęs su trečiosiomis šalimis – paslaugų teikėjais, yra vidutinis, o subrangos grandinės – vidutinio sudėtingumo. Grėsmės intensyvumas, galintis sukelti didelius ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veiklos sutrikimus (įskaitant su IRT susijusius incidentus), yra vidutinis. 	
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos pozicijoms būdinga keletas mažo dažnumo ir (arba) didelio poveikio įvykių. Per praėjusius kelerius metus patirtų nuostolių lygis yra vidutinis arba didelis, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra vidutinis arba didelis arba tikimasi, kad buvęs žemesnis nuostolių lygis pakils arba buvęs aukštesnis nuostolių lygis sumažės. Požymiai, iš kurių matyti galima didelė IRT rizika, sudėtinga, nelanksti ar suskaidyta IRT architektūra bei vidutinė ar didelė IRT rizika. Koncentracijos rizikos lygis, susijęs su trečiosiomis šalimis – paslaugų teikėjais, yra aukštas, o subrangos grandinės yra vidutinio ilgio arba ilgos ir sudėtingos. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos operacinės rizikos politika ir strategija nepakankamai ar net netinkamai dera su bendrąja strategija ir norima prisiminti rizika. Operacinės rizikos organizacinė sistema nepakankamai tvirta. Operacinės rizikos sistema neapima visų svarbių rizikos rūšių. Operacinės rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų apie ją teikimo sistemos yra netinkamos. Operacinės rizikos kontrolės sistema yra silpna. IRT rizikos valdymas ir kontrolės priemonės neatitinka SVAA nustatytų reikalavimų. Trečiosios šalies rizikos valdymo sistema yra neišsami / silpna, jos sutartinės nuostatos yra nepakankamos. Netinkamas veiklos tęstinumo valdymas, įskaitant

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> Grėsmės intensyvumas, galintis sukelti didelius ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veiklos sutrikimus (įskaitant su informacinėmis ir ryšių technologijomis susijusius incidentus), yra didelis. 	nepatikimus, neveiksmingus ar neišsamius veiklos tęstinumo, reagavimo ir veiklos atkūrimo planus.
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Operacinės rizikos pozicijoms būdingi visų tipų rizikos įvykiai. Per praėjusius kelerius metus patirtų nuostolių lygis yra didelis ir toliau didėja, tai matyti iš scenarijų analizės ir palyginimo su panašių įstaigų nuostoliais. Įstaigos per praėjusius kelerius metus patirtų bendrų nuostolių lygis yra didelis arba rizika labai padidėjo. Daugybė požymių, rodančių didelę IRT riziką, itin sudėtingą / pažeidžiamą IRT architektūrą bei didelę IRT riziką. Koncentracijos rizikos trečiųjų šalių paslaugų teikėjams lygis yra labai aukštas / didelis, subrangos grandinės yra ilgos / sudėtingos. Grėsmės intensyvumas, galintis sukelti didelius ypatingos svarbos ar svarbių funkcijų veiklos sutrikimus (įskaitant su informacinėmis ir ryšių technologijomis susijusius incidentus), yra labai didelis / rimtas. 	

244. Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustatomi trūkumai įstaigos operacinės rizikos valdymo sistemoje ir veiklos atsparumo srityje (atsižvelgiant į glaudų operacinio atsparumo ir operacinės rizikos valdymo tarpusavio ryšį). Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl priemonės rūšies, atsižvelgdamos į jos veiksmingumą šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą) arba jų derinį su toliau esančioje lentelėje išvardytomis priemonėmis, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti. SVAA pažeidimų atveju kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti SVAA 50 straipsnyje numatytas atitinkamas korekcines ir taisomąsias priemones.

11 lentelė. Nebaigtinis galimų priežiūros priemonių, nustatytų vertinant operacinę riziką ir veiklos atsparumą, sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, j, l, m ir n punktus ir Reglamento (ES) 2022/2554 50 straipsnį. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) valdymo organą arba jo komitetus labiau įtrauktų į sprendimų dėl operacinės rizikos valdymo priėmimo procesą;
b) tobulintų operacinės rizikos vertinimo sistemas;
c) stiprintų veiklos procesų kontrolės priemones, įskaitant nustatymą, stebėseną, reagavimą ir atkūrimą;
d) tobulintų veiklos valdymo sistemą;
e) gerintų operacinės rizikos ataskaitų teikimą valdymo organui ir vyresniajai vadovybei;
f) parengtų ir įgyvendintų trūkumų šalinimo veiksmų planus;
g) apribotų tam tikrus susitarimus su trečiosiomis šalimis, visų pirma susijusius su ypatingos svarbos ar svarbiomis funkcijomis;
h) stiprintų operacinės rizikos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir scenarijų analizę;
i) įgyvendintų griežtesnes veiklos rizikos valdymo priemones;
j) stiprintų veiklos tęstinumo, reagavimo ir veiklos atkūrimo planus;
k) stiprintų operacinės rizikos, susijusios su ASV rizika, visų pirma rizika aplinkai, valdymą, galimai remiantis vienu ar keliais pirmiau išvardytais veiksmais.

6.5. Palūkanų normos rizikos ir kredito maržos rizikos, kurią lemia ne prekybos knygos veikla, vertinimas

6.5.1. Bendrosios nuostatos

245. Vertindamos būdingą palūkanų normos riziką, kylančią iš palūkanų normoms jautrių pozicijų, susijusių su neprekybinėmis balansinėmis ir nebalansinėmis operacijomis (paprastai vadinamą ne prekybos knygos palūkanų normos rizika, angl. IRRBB), bei kredito maržos riziką, kylančią iš pozicijų ne prekybos knygoje (paprastai vadinamą CSRBB), ir vidaus kontrolės sistemos tinkamumą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.

246. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti IRRBB, įskaitant šių pozicijų apsidraudimo sandorius, neatsižvelgdamos į jų pripažinimą ir vertinimą apskaitos tikslais, taip pat neatsižvelgdamos į nuostolių ir pelno pripažinimą ir vertinimą apskaitos tikslais.

247. Vertindamos IRRBB, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bent jau šių pakategorių³⁹ aktualumą ir reikšmingumą: atotrūkio riziką, bazės riziką ir pasirinkimo sandorių riziką.

248. IRRBB vertinimas turėtų būti atskiriamas nuo CSRBB vertinimo, kurį kompetentingos institucijos taip pat turėtų atlikti pagal 6.5.3 skirsnį. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaigų vidaus sistemose tinkamai vertinama ir stebima CSRBB rizika, žvelgiant iš ekonominės vertės ir grynujų palūkanų pajamų (įskaitant rinkos vertės pokyčius) perspektyvos ir tinkamai apibrėžta CSRBB ir nustatyta jos taikymo sritis⁴⁰.

³⁹ Žr. IV priedą, kuriame pateikiamas nebaigtinis IRRBB pakategorių suskirstymas.

⁴⁰ Taip pat atsižvelgiant į EBI/2022/14 gaires.

249. Remdamosi bendruoju IRRBB būdingos rizikos vertinimu ir IRRBB ir CSRBB rizikos valdymu ir kontrolės priemonėmis, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie IRRBB ir CSRBB ir apskaičiuoti bendrą balą pagal 12 lentelėje nustatytus kriterijus. Kiekvienos atskiros rizikos srities vertinimo rezultatai turėtų būti išdėstyti išvadų santraukoje kartu pateikiant pagrindinių rizikos priežastinių veiksnių paaiškinimą.

6.5.2. IRRBB

6.5.2.1. Būdingos BKPNR vertinimas

250. Vertindamos būdingos BKPNR lygį, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti pagrindinius įstaigos BKPNR pozicijos priežastinius veiksnus ir įvertinti galimą šios rizikos prudencinį poveikį įstaigai.

Preliminarus vertinimas

251. Norėdamos nustatyti BKPNR vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų pažymėti BKPNR, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, šaltinius ir ar buvo kokių nors reikšmingų pokyčių. Kad galėtų tai padaryti, kompetentingos institucijos taip pat turėtų pasinaudoti žiniomis, kurių įgijo iš SREP tikslais surinktos informacijos, IRRBB ataskaitų, vertindamos kitus SREP elementus, lygindamos įstaigos padėtį su panašiomis įstaigomis ir atlikdamos visą kitą priežiūros veiklą. Atsižvelgdamos į tai, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip įstaiga valdo palūkanų normos riziką, įskaitant pagrindinę IRRBB strategiją ir norimą prisiimti riziką, susijusią su IRRBB, taip pat vidinio kapitalo lygį, kurį įstaiga skyrė IRRBB.

Įstaigos palūkanų normos rizikos profilio pobūdis ir sudėtis

252. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti aiškią nuomonę, kokią neigiamą poveikį palūkanų normų pokyčiai gali daryti įstaigos grynosioms palūkanų pajamoms (ir prireikus jos uždarbiui) ir ekonominei vertei (dabartinei numatomų pinigų srautų vertei) ir tam, kokios grėsmės trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu realiai gali kilti kapitalo pakankamumui.

253. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti ir susidaryti aiškią nuomonę apie įstaigos turto, įsipareigojimų ir nebalansinių pozicijų struktūrą bei ypatybes, įskaitant jų jautrumą palūkanų normų, terminų ir perkainojimo datų pakeitimams, taip pat produktų ir pozicijų, kurių terminai neaiškūs (pvz., su įterptais pasirinkimo sandoriais ar išankstinio apmokėjimo sąlygomis), dalį ir bet kokias su tuo susijusias elgsenos prielaidas.

254. Be to, kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti įstaigos apsidraudimo strategiją ir tai, koku mastu gali būti taikomas natūralus apsidraudimas (taip pat atsižvelgiant į perkainojimo terminų modeliavimo patikimumą neapibrėžto termino straipsnių atveju), apsidraudimo tikslais naudojamų išvestinių finansinių priemonių sumą ir tai, ar išvestinės finansinės priemonės gali padėti sumažinti NKEV, GPP ar kitų įstaigos viduje naudojamų parametru jautrumą.

255. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atkreipti dėmesį į bet kokias koncentracijas (pvz., paskolų ar obligacijų portfeliuose), susijusias su palūkanų perskaičiavimo terminais arba produktais, turinčiais automatinę ar elgsenos pasirinkimo galimybę, į neveiksnius pozicijas bei į tikrosios vertės priemonėse įtvirtinto IRRBB pobūdį, įskaitant mažiau likvidžias priemones, pavyzdžiui, 3 lygio turtą ir įsipareigojimus.
256. Analizuodamos poveikį įstaigos uždarbiui, kompetentingos institucijos turėtų žinoti, kiek įstaigos grąža priklauso nuo palūkanų normoms jautrių pozicijų, ir turėtų nustatyti, kokią poveikį įvairūs palūkanų normų pokyčiai daro įstaigos grynosioms palūkanų pajamoms, taip pat nustatyti priemonių rinkos vertės, kuri, atsižvelgiant į apskaitos tvarką, rodoma pelno (nuostolio) ataskaitoje arba tiesiogiai nuosavybės skiltyje (pvz., per kitas bendrąsias pajamas), pokyčių poveikį.
257. Analizuodamos poveikį įstaigos ekonominei vertei ir pajamoms, kompetentingos institucijos turėtų pirmiausia analizuoti priežiūrinio išskirties testavimo, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalyje ir išsamiau nustatyta Deleguotajame reglamente (ES) 2024/856, rezultatus kad apskaičiuotų pradinį lyginamąjį rodiklį, pagal kurį lygintų, koks poveikis padaromas įstaigai dėl palūkanų normos pokyčių. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos ypač turėtų atsižvelgti į tai, ar atlikus perkainojimą ir pasikeitus pagrindinėms prielaidoms, poveikis pinigų srautų laikui ir sumai (ypač klientų sąskaitoms, kurioms nenustatytos konkrečios perkainojimo dienos, klientų sąskaitoms su įterptomis klientų pasirinkimo galimybėmis ir (arba) nuosavam kapitalui) stipriai pakinta.
258. Jeigu, atlikus priežiūros institucijos atliekamą grynųjų palūkanų pajamų priežiūrinį išskirties testavimą, įstaiga yra pripažįstama kaip išskirtis, kompetentingos institucijos, jei mano esant tinkama (pvz., atsižvelgdamos į įstaigos verslo modelį), turėtų apsvarstyti galimybę išanalizuoti papildomus aspektus, siekdamos papildyti vertinimą. Papildomi aspektai, į kuriuos reikėtų atsižvelgti, gali būti tikrosios vertės priemonių rinkos vertės pokyčiai, blogiausių GPP projekcijų vertinimas, palyginti su dabartinėmis esamomis GPP, ir administracinių išlaidų / pridėtinių išlaidų ir grynųjų komisinių / mokesčių vertinimas, siekiant nustatyti įtrauktuosius nuostolius / pelną dėl pastebėtų palūkanų normų ir rinkos sąlygų pokyčių.
259. Kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į pinigų srautų jautrumą tikrosios vertės priemonių vertinimo pokyčiams ne prekybos knygoje, įskaitant palūkanų normų išvestines finansines priemones, naudojamas ne prekybos knygos priemonių rizikai drausti (pvz., pagal rinkos kainas nustatomos pelno (nuostolių) ataskaitoje pateiktų priemonių tikrosios vertės pokyčių, apsidraudimo nuo rizikos sąskaitos veiksmingumo poveikis).
260. Be to, naudodamos Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalyje nustatytą ir Deleguotajame reglamente (ES) 2024/856 išsamiau apibūdintą priežiūrinį išskirties testavimą, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaigos atsižvelgtų į kitus palūkanų normų sukrėtimo scenarijus.

261. Atlikdamos kiekybinį vertinimą, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į įstaigos vidaus arba standartizuotos metodikos, skirtos IRRBB vertinimui, rezultatus; be to, kompetentingos institucijos dėl įstaigų, savo veikloje naudojančių įvairias valiutas, turėtų įvertinti kokį poveikį skirtingos valiutos daro ekonominės vertės ir pelno rodikliams, o tais atvejais, kai taikoma vidaus metodika, – kokius metodus įstaigos naudoja šių valiutų duomenims suvesti. Analizuodamos šias metodikas, kompetentingos institucijos turėtų nuodugniau išsiaiškinti pagrindinius rizikos veiksnius, iš kurių susideda įstaigos BKPNR profilis.
262. Analizuodamos priežiūrinio išskirties testavimo poveikio rezultatus ir rezultatus, gautus taikant įstaigos vidaus ar standartizuotas metodikas, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti ir konkretaus laiko momento skaičius, taip pat istorines tendencijas. Šias normas reikėtų palyginti su panašių įstaigų normomis ir išanalizuoti atsižvelgiant į bendrą padėtį rinkoje.

Sukrėtimo scenarijai ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

263. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti palūkanų normos sukrėtimo scenarijų atsižvelgiant į nuolat vykstantį valdymą, taip pat į IRRBB testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kuriuos įstaiga atlieka per nuolat vykstantį vidaus valdymo procesą, rezultatus ir į juos atsižvelgti. Šiomis aplinkybėmis kompetentingos institucijos turėtų žinoti pagrindinius įstaigos IRRBB šaltinius, ypač elgsenos prielaidų pokyčių, pavyzdžiui, susijusių su neterminuotuoju indėliu, poveikį.
264. Jeigu apžvelgiant įstaigos sukrėtimo scenarijų ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus matyti, kad įvairiuose kreivės taškuose susikaupia ypač daug perkainojimo ir (arba) terminų arba įtariama, kad taip gali nutikti, kompetentingoms institucijoms gali prireikti atlikti papildomą analizę.

6.5.2.2 IRRBB valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

265. Norėdamos visapusiškai suprasti įstaigos ne prekybos knygos palūkanų normos rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų apžvelgti įstaigos palūkanų normos pozicijų valdymą ir sistemą.

BKPNR strategija ir norima prisiimti BKPNR

266. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą ir dokumentuotą IRRBB strategiją ir norimą prisiimti riziką, kurią būtų patvirtinęs valdymo organas. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos, be kitų veiksmų, turėtų atsižvelgti į valdymo organo vaidmenį nustatant, tvirtinant ir peržiūrint IRRBB strategiją bei norimą prisiimti riziką, į tai, ar aukščiausioji vadovybė tinkamai įgyvendina šią strategiją, taip pat į jos tinkamumą įstaigai, atsižvelgiant į jos verslo modelį, rinkos aplinką ir vaidmenį finansų sistemoje bei kapitalo pakankamumą.

Organizacinė ir vidaus kontrolės sistema

267. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos organizacinė sistema yra tinkama, o atsakomybė aiškiai apibrėžta, kad įstaiga galėtų veiksmingai valdyti, vertinti, stebėti ir kontroliuoti IRRBB, ar įstaiga turi pakankamai žmogiškųjų ir techninių išteklių. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į atsakomybės už bendrą IRRBB valdymą ir IRRBB vertinimą, stebėseną, kontrolę bei pranešimą, įskaitant IRRBB kontrolės srities nepriklausomumą, ribų tinkamumą.
268. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi aiškiai apibrėžtą IRRBB valdymo politiką ir procedūras, kurios atitiktų IRRBB strategiją ir norimą priimti IRRBB, kurią patvirtino ir reguliariai peržiūri valdymo organas. Šios politikos sritys turėtų būti aiškiai įformintos, apie jas turėtų būti informuota ir jos turėtų būti nuosekliai taikomos visoje įstaigoje, taip pat visose bankų grupėse. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar politikos srityse apibrėžtos naujų produktų kūrimo, didelių rizikos draudimo ar rizikos valdymo iniciatyvų procedūros, užtikrinant, kad prieš jas įgyvendinant būtų taikomos atitinkamos procedūros ir kontrolės priemonės, o įstaiga būtų atlikusi jų galimo poveikio bendram rizikos profiliui analizę.
269. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą BKPNR nustatymo, vertinimo, valdymo ir mažinimo sistemą, kuri atitiktų ne prekybos knygos pozicijų lygį, sudėtingumą ir rizikingumą bei įstaigos dydį ir sudėtingumą. Vertinimas turėtų apimti vidaus modelius, pavyzdžiui, susijusius su klientų elgesiu (pvz., indėlių stabilumo modeliai ir išankstinis paskolos grąžinimas). Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar rizikos valdytojai ir įstaigos vyresnioji vadovybė supranta prielaidas, kuriomis grindžiamos vertinimo sistemos, ir ar žino, kokio laipsnio modelio rizika būdinga įstaigos rizikos vertinimo metodams.
270. Be to, jos turėtų įvertinti, ar naudodama informacinės sistemas ir vertinimo metodus vadovybė gali įvertinti visoms reikšmingoms ne prekybos knygos portfelio balansinėms ir nebalansinėms pozicijoms būdingą IRRBB (jeigu reikia, grupės lygmeniu), įskaitant vidaus rizikos draudimą, atsižvelgiant į terminų ir sandorio šalių koncentraciją. IRRBB sistema turėtų būti reguliariai peržiūrima, o jos veiksmingumas – vertinamas. Kompetentingos institucijos turėtų palyginti vidaus peržiūras ir vertinimus su COREP informacija.
271. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos taikomą metodiką, skirtą su neterminuotaisiais indėliais susijusios elgsenos modeliavimui, įskaitant tai, ar joje atsižvelgiama į atitinkamus rizikos veiksnius, darančius įtaką neterminuotųjų indėlių perskaičiavimo elgsenai. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų naudoti tinkamas analitines priemones, atsižvelgdamos į įstaigos verslo modelį. Tarp galimai tinkamų metodų – įvertinti, kaip įstaiga segmentuoja neterminuotuosius indėlius pagal rizikos veiksnius, susijusius su klientu, įstaiga ar rinkos profiliu, bei palyginti su panašų rizikos profilių turinčiomis panašiomis įstaigomis. Be to, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kaip

įstaiga suderina istorinius duomenis su į ateitį orientuotais metodais ir ekspertų vertinimais, bei išnagrinėti, kokį poveikį GPP ir NKEV turėtų elgsenos prielaidų patikslinimas.

272. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos vidaus vertinimo sistemose (VVS) atsižvelgiama į visas reikšmingas įstaigos patiriamos palūkanų normos rizikos formas (pvz., staigaus vertės kitimo nevykstant prekybai riziką, bazinę riziką ir pasirinkimo galimybių riziką). Stebėsenos sistema turėtų būti tinkamai sukalibruota, nepriklausomai patvirtinta, pakartotinai išbandyta ir peržiūrėta tinkamais intervalais. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar, remiantis verslo modeliui ir įstaigos veiklai būdingos IRRBB pobūdžiu, mastu ir sudėtingumu, VVS yra pagrįsta dokumentais.
273. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga įdiegusi reikiamą BKPNR stebėsenos ir pranešimo įstaigos viduje apie BKPNR sistemą, kuria užtikrinama, kad prireikus bus imtasi skubių veiksmų reikiamu įstaigos vyresniosios vadovybės arba valdymo organo lygmeniu. Į stebėsenos sistemą reikėtų įtraukti konkrečius rodiklius ir atitinkamus įspėjamuosius rodiklius, kuriais būtų veiksmingai iš anksto duodamas įspėjamasis ženklas (pvz., dėl IRRBB limitų pažeidimų). Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar valdymo ir kontrolės funkciją vykduojantys darbuotojai reguliariai teikia stebėsenos rezultatus valdymo organui ir vyresniajai vadovybei, užtikrindamas tinkamą dažnumą, priklausomai nuo IRRBB pozicijų masto, sudėtingumo ir lygio.
274. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo IRRBB pozicijas, laikantis savo rizikos valdymo strategijos ir norimos prisiimti rizikos, įskaitant tinkamą limitų sistemą, taikomą abiem IRRBB priemonėms. Vidaus kontrolės funkcija turėtų apimti visus konsoliduojamus subjektus, visas geografines veiklos vietas ir visą finansinę veiklą. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą, įskaitant tai, ar patikrinimai atliekami pakankamai dažnai ir ar jie apima pagrindinius IRRBB sistemos elementus.

6.5.3. CSRBB

6.5.3.1. Būdingos CSRBB vertinimas

275. Vertindamos būdingos CSRBB lygį, kompetentingos institucijos turėtų suprasti pagrindinius įstaigos CSRBB pozicijos priežastinius veiksnius ir įvertinti galimą šios rizikos prudencinį poveikį įstaigai.
276. Norėdamos nustatyti CSRBB vertinimo mastą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų nustatyti CSRBB, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, šaltinius. Tai darydamos kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kaip įstaiga valdo kredito maržos riziką, įskaitant jos CSRBB strategiją ir norimą prisiimti riziką, susijusią su CSRBB, ir kaip CSRBB vertinama per ICAAP.

277. Kompetentingos institucijos turėtų susidaryti aiškią nuomonę apie tai, kokį neigiamą poveikį kredito maržos pokyčiai gali daryti įstaigos grynosioms palūkanų pajamoms (ir prireikus jos uždarbiui) ir ekonominei vertei ir tai, kokios grėsmės trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu realiai gali kilti kapitalo pakankamumui. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų įvertinti metodiką, kurią taiko įstaiga, siekdama susidaryti aiškų vaizdą apie savo turto, įsipareigojimų ir nebalansinių pozicijų struktūrą bei ypatybes, taip pat tai, kokią įtaką šie veiksniai turi CSRBB lygiui ir kryptčiai.

278. Analizuodamos poveikį įstaigos pajamoms, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kredito maržoms jautrių pozicijų poveikį įstaigos grąžai, kredito maržų pokyčių poveikį įstaigos grynosioms palūkanų pajamoms ir priemonių rinkos vertės pokyčių poveikį (priklausomai nuo apskaitos tvarkos), kuris matomas pelno ir nuostolio ataskaitoje arba tiesiogiai atsispindi nuosavame kapitale (pvz., per kitas bendrąsias pajamas).

279. Kai tinkama, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti rezultatus, gautus taikant įstaigos CSRBB matavimo metodiką. Analizuodamos šią metodiką, kompetentingos institucijos turėtų nuodugniau išsiaiškinti pagrindinius rizikos veiksnius, kurie sudaro įstaigos CSRBB profilio pagrindą.

6.5.3.2. CSRBB valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

280. Norėdamos visapusiškai suprasti įstaigos ne prekybos knygos kredito maržos rizikos profilį, kompetentingos institucijos turėtų apžvelgti įstaigos palūkanų normos pozicijų valdymą ir sistemą.

281. Institucijos CSRBB valdymo peržiūra turėtų apimti šiuos elementus:

- a. įstaigos CSRBB strategiją ir norimą prisiimti riziką;
- b. įstaigos organizacinę sistemą ir atsakomybės už CSRBB valdymo, matavimo, stebėsenos ir kontrolės funkcijas paskirstymą;
- c. įstaigos CSRBB valdymo politiką ir procedūras.

282. Vertindamos šias sritis, kompetentingos institucijos turėtų remtis 6.5.2.2 skirsniu, kuriame aptariamas IRRBB valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas; jame išdėstyti principai taip pat taikomi vertinant CSRBB valdymą.

283. Analizuodamos turto ir įsipareigojimų, kuriems taikomas CSRBB vertinimas, apimtį, taip pat kaip aptarta įstaigos metodikoje, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar bet koks galimas priemonių pašalinimas iš atitinkamos apimties atliekamas tik nesant jautrumo kredito maržos rizikai, ir ar jis yra tinkamai dokumentuotas ir pagrįstas, kaip reikalaujama EBI gairių dėl IRRBB ir CSRBB 124 punkte⁴¹. Reikia atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. ar įstaiga įtraukia visą turtą ir įsipareigojimus, apskaitomus tikrąja verte;

⁴¹ Gairės, paskelbtos remiantis Direktyvos 2013/36/ES 84 straipsnio 6 dalimi, kuriose nustatyti galimų palūkanų normų pokyčių keliamos rizikos nustatymo, vertinimo, valdymo ir mažinimo, taip pat kredito maržos rizikos vertinimo ir stebėsenos kriterijai, taikomi ne prekybos knygos veiklai (EBA/GL/2022/14).

- b. ar įstaiga įtraukia visą turtą ir įsipareigojimus, kurių kredito maržos riziką galima nustatyti pagal tiesioginę / netiesioginę arba net modeliuotą rinkos kainą, neatsižvelgiant į jų apskaitos tvarką;
 - c. galimą kredito maržų svarbą įstaigos įvairių turto ir (arba) įsipareigojimų kainų nustatymo praktikoje (pvz., darant aiškias nuorodas į stebimas rinkos kainas ar didesnę netiesioginę svarbą);
 - d. skirtumus, jei tokių yra, kuriuos įstaiga taiko vertindama CSRBB, atsižvelgdama į NKEV ir GPP aprėptį (pvz., dėl GPP laikotarpio ar kitų priežasčių).
284. Siekdamos išanalizuoti, kaip įstaiga vertina CSRBB, kompetentingos institucijos turėtų, kai tinkama, apsvarstyti galimybę peržiūrėti, kokius sukrėtimų scenarijus įstaiga nagrinėja, taip pat kaip ir kodėl šie sukrėtimai gali skirtis įvairiuose balanso straipsniuose.
285. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar įstaigos CSRBB vertinime neatsižvelgiama į individualų nuokrypį, arba ar jis įtraukiamas tik proporcingumo sumetimais, neatsižvelgiant į įstaigos SREP kategorizaciją, su sąlyga, kad užtikrinama, jog šios priemonės duos konservatyvesnius rezultatus.
286. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą CSRBB nustatymo, vertinimo, valdymo ir mažinimo sistemą, kuri atitiktų ne prekybos knygos pozicijų lygį, sudėtingumą ir rizikingumą bei įstaigos dydį ir sudėtingumą. Jos turėtų įvertinti, ar naudodama informacines sistemas ir vertinimo metodus vadovybė gali įvertinti visoms reikšmingoms ne prekybos knygos portfelio balansinėms ir nebalansinėms pozicijoms būdingą CSRBB (jeigu reikia, grupės lygmeniu). CSRBB sistema turėtų būti reguliariai peržiūrima, o jos veiksmingumas – vertinamas. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar svarbios vertinimo prielaidos peržiūrimos bent kartą per metus, o sparčiai kintančiomis rinkos sąlygomis – dažniau.
287. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigos vidaus vertinimo sistemose (VVS) atsižvelgiama į visus CSRBB šaltinius, kurie yra svarbūs įstaigos verslo modeliui. Stebėsenos sistema turėtų būti tinkamai sukalibruota, nepriklausomai patvirtinta, pakartotinai išbandyta ir peržiūrima tinkamais intervalais. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar, atsižvelgiant į verslo modeliui ir įstaigos veiklai būdingos CSRBB pobūdį, mastą ir sudėtingumą, VVS yra pagrįsta dokumentais.
288. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga įdiegusi reikiamą CSRBB stebėsenos ir pranešimo įstaigos viduje apie CSRBB sistemą, kuria užtikrinama, kad prireikus bus imtasi skubių veiksmų reikiamu įstaigos vyresniosios vadovybės arba valdymo organo lygmeniu. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar valdymo ir kontrolės funkciją vykdančys darbuotojai reguliariai teikia stebėsenos rezultatus valdymo organui ir vyresniajai vadovybei, užtikrindamas tinkamą dažnumą, priklausomai nuo CSRBB pozicijų masto, sudėtingumo ir lygio.

289. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo reikšmingas CSRBB pozicijas, laikantis savo rizikos valdymo strategijos ir norimos prisiimti rizikos. Vidaus kontrolės funkcija turėtų apimti visus konsoliduojamus subjektus, visas geografines veiklos vietas ir visą finansinę veiklą. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti vidaus audito funkcijos veiksmingumą, įskaitant tai, ar patikrinimai atliekami pakankamai dažnai ir ar jie apima pagrindinius CSRBB sistemos elementus.

6.5.4. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

290. Atlikusios pirmiau nurodytus vertinimus, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos IRRBB ir CSRBB. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas balas, pagrįstas 12 lentelėje nurodytais analizės kriterijais. Jeigu, atsižvelgdama į tam tikrų rizikos pakategorių reikšmingumą, kompetentinga institucija nusprendžia šias pakategores vertinti ir joms balą skirti atskirai, šioje lentelėje išdėstytų rekomendacijų reikėtų, kiek įmanoma, laikytis pagal analogiją.

12 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas IRRBB ir CSRBB balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	IRRBB atveju: <ul style="list-style-type: none"> ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas; pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas; ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptosiomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams nėra reikšmingas arba yra labai mažas. 	IRRBB ir CSRBB atveju: <ul style="list-style-type: none"> įstaigos rizikos politika ir palūkanų normos ir kredito maržos rizikos strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika; įstaigos palūkanų normos ir kredito maržos rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų; palūkanų normos ir kredito maržos rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką sistemos yra tinkamos; yra aiškiai apibrėžtos vidaus politikos ribos ir su jomis susijusios rizikos mažinimo priemonės, taip pat palūkanų normos ir kredito maržos rizikos (jei ji reikšminga) kontrolės sistema, kurios yra patikimos ir atitinka įstaigos rizikos strategiją bei norimą prisiimti riziką.
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	IRRBB atveju: <ul style="list-style-type: none"> ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra mažas arba vidutinis; pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra mažas arba vidutinis; ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptosiomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams yra mažas arba vidutinis. 	
3	Atsižvelgiant į	IRRBB atveju:	<ul style="list-style-type: none"> Yra neatitikimų tarp įstaigos

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
	būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra vidutinis arba didelis; pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra vidutinis arba didelis; ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptomomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams yra vidutinis arba didelis. 	<p>rizikos politikos ir strategijos, susijusios su palūkanų normų bei kredito maržos rizika, ir jos bendrosios strategijos bei norimos priimti rizikos;</p> <ul style="list-style-type: none"> įstaigos palūkanų normos ir kredito maržos rizikos valdymo organizacine sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų;
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<p>IRRBB atveju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ekonominės vertės jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra didelis; pajamų jautrumas palūkanų normų pokyčiams yra didelis; ekonominės vertės ir pajamų jautrumas pagrindinių prielaidų (pvz., produktų su įterptomomis klientų pasirinkimo galimybėmis) pokyčiams yra didelis. 	<ul style="list-style-type: none"> Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos palūkanų normos ir kredito maržos rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos; Vidaus politikos ribos, rizikos mažinimo priemonės ir (arba) palūkanų normos ir kredito maržos rizikos (jei ji reikšminga) kontrolės sistema nėra tarpusavyje suderintos arba neatitinka įstaigos rizikos strategijos ir norimos priimti rizikos.

291. Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis priežiūros priemonių sąrašas, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti, jei nustatomi trūkumai įstaigos IRRBB ir CSRBB valdymo sistemoje. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl priemonės rūšies, atsižvelgdamos į jos veiksmingumą šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą) arba jų derinį, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

13 lentelė. Nebaigtinis galimų ir IRRBB ir CSRBB priežiūros priemonių sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies b, d, e, f, j ir l punktus ir 84 straipsnio 3 dalį. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) stiprintų savo gebėjimus atlikti testavimus nepalankiausiomis sąlygomis;
b) griežtintų IRRBB valdymo informacijos teikimo valdymo organui ir vyresniajai vadovybei tvarką;
c) vidaus riboms taikytų variacijos koeficientus ir taip mažintų veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką;
d) užtikrintų, kad įstaigos teiktų papildomas arba dažnesnes ataskaitas apie savo IRRBB pozicijas;
e) naudotų standartizuotą IRRBB metodiką;
f) nurodytų modeliavimo ir parametrų prielaidas, išskyrus tas, kurios nustatytos EBI techniniuose reguliavimo standartuose (pagal Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 5 dalies paskutinę pastraipą).

7 antraštinė dalis. SREP kapitalo vertinimas

7.1. Bendrosios nuostatos

292. Kompetentingos institucijos per SREP kapitalo vertinimą, turėtų nustatyti, ar įstaigos turimomis nuosavomis lėšomis patikimai padengiama kapitalo rizika, su kuria įstaiga susiduria arba gali susidurti, jei ši rizika įvertinama kaip reikšminga įstaigai.
293. Kompetentingos institucijos turėtų tai atlikti nustatydamos ir apibrėždamos papildomų nuosavų lėšų kiekį (sumą) ir kokybę (sudėtį), kurias įstaiga privalo turėti, kad padengtų įstaigai būdingą riziką ir rizikos elementus, kurių nepadengia arba nepakankamai padengia 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus, ir, jei būtina, nuosavų lėšų reikalavimus, skirtus modelių, kontrolės priemonių, valdymo ar kitokiems trūkumams pašalinti, taip pat rizikai, kylančiai dėl įstaigos verslo modelio (2 ramsčio reikalavimai – kitai rizikai, išskyrus pernelyg didelio sverto riziką, ir 2 ramsčio reikalavimai dėl pernelyg didelio sverto rizikos – pernelyg didelio sverto rizikai).
294. Kai dėl atitinkamų reguliavimo sistemos, taikomos nustatant 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus, pokyčių (pvz., bendros rizikos pozicijos padidėjimo ar sumažėjimo) arba dėl šios sistemos įgyvendinimo konkrečioje įstaigoje (pvz., rezultatų apatinės ribos) atsiranda arba gali atsirasti reikšmingas poveikis įstaigos kapitalo profiliui, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti tokį poveikį atsižvelgdamos į jo sąveiką su 2 ramsčio reikalavimais. Atlikus tokį vertinimą, gali būti iš naujo nustatytas (padidintas arba sumažintas) 2 ramsčio reikalavimų lygis arba sudėtis, siekiant užtikrinti, kad bendri įstaigos nuosavų lėšų reikalavimai atitiktų Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 1 dalį, visų pirma tai, kad 2 ramsčio reikalavimai apimtų riziką arba rizikos elementus, kurie nėra padengti arba nepakankamai padengti pagal 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus. Kad atliktų tokį vertinimą, kompetentingos institucijos gali padidinti SREP arba atskirų jo elementų vertinimo dažnumą, kaip nurodyta 2.4 skirsnyje aprašytame SREP priežiūros intensyvumo modelyje.
295. Kad būtų pašalintas galimas kapitalo trūkumas, be kita ko, nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų imtis tinkamų priežiūros priemonių, įskaitant, atitinkamais atvejais, 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sverto rizikos nustatymą ir perdavimą, t. y. bendruosius kapitalo reikalavimus ar bendruosius sverto koeficiento reikalavimus viršijantį nuosavų lėšų, kurias įstaiga turėtų turėti, kiekį (sumą) ir kokybę (sudėtį).
296. Nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus ir, kai tinkama, 2 ramsčio gaires, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. atsižvelgti į visas priežiūros priemones, kurias jos taikė arba planuoja taikyti įstaigai;
- b. aiškiai pagrįsti visus papildomų nuosavų lėšų reikalavimų elementus 2 ramsčio reikalavimų ir 2 ramsčio reikalavimų dėl pernelyg didelio svarto rizikos bei 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos atveju;
- c. nuosekliai taikyti 2 ramsčio reikalavimus ir 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos bei 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, siekiant užtikrinti platų rizikos ribojimo rezultatų nuoseklumą visose įstaigose.

297. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos nuosavų lėšų pakankumą ir ekonominių nepalankių sąlygų poveikį nuosavoms lėšoms, taip pat pernelyg didelio svarto keliamą riziką – tai vienas pagrindinių įstaigos gyvybingumo rodiklių. Šio vertinimo santrauka turėtų būti parengiama skiriant balą pagal šios antraštinės dalies pabaigoje aptartus aspektus.

7.2. 2 ramsčio reikalavimų, taikomų kitai rizikai, išskyrus pernelyg didelės svarto riziką, nustatymas

298. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus kitai rizikai, išskyrus pernelyg didelio svarto riziką, jei jos nustato bet kurią iš įstaigos padėčių, išvardytų Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 1 dalyje, visų pirma įskaitant:

- a. nenumatytą nuostolių riziką ir numatytą nuostolių riziką, nepakankamai padengtą atidėjiniais, per 12 mėnesių laikotarpį (išskyrus tuos atvejus, kai Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nurodyti nuosavų lėšų reikalavimai, taikomi kitokį laikotarpį), kurią dėl savo veiklos patiria atskiros įstaigos, įskaitant riziką, susijusią su tam tikrų ekonominių ir rinkos pokyčių poveikiu;
- b. modelių trūkumus, susijusius su nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo vidaus metodais (toliau – reguliavimo modelio trūkumai), kurie vertinami pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį, išskyrus trūkumus, dėl kurių įstaiga tapo saistoma rezultatų apatinės ribos pagal Reglamento 575/2013 92 straipsnį;
- c. vidaus valdymo trūkumus, įskaitant vidaus kontrolės priemones, ir kitus trūkumus, taip pat riziką, kylančią dėl įstaigos verslo modelio, nustatytą atlikus 4–6 antraštinėse dalyse nurodytą rizikos vertinimą, kai kitos priežiūros priemonės nebuvo veiksmingos arba laikomos nepakankamomis nustatytiems trūkumams pašalinti.

7.2.1. Papildomų nuosavų lėšų nenumatytiems nuostoliams padengti nustatymas

299. Nustatydamas nenumatytą nuostolių rizikos 2 ramsčio reikalavimus pagal kitos dalies a punktą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti kiekvienos rūšies riziką, dėl kurios gali kilti pavojus įstaigos kapitalo pozicijai. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimų dydį, kad būtų padengta netikėtų nuostolių rizika, nustatydamas kapitalą, laikomą pakankamu šios rūšies rizikai padengti, ir išbraukdamas atitinkamą 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų dalį.

300. Kompetentingos institucijos turėtų dėl kiekvienos konkrečios rizikos nustatyti kapitalo sumas, laikomas pakankamomis, nurodydamos, įvertindamos ir kiekybiškai apibūdindamos riziką, kuri daro poveikį įstaigai, atsižvelgdamos į visą jos rizikos profilį. Apskaičiuojant kapitalo, kuris laikomas pakankamu, sumas, reikėtų įtraukti:
- konkrečiai įstaigai būdingą riziką arba rizikos elementus, kurie nėra numatyti 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimuose;
 - su įstaiga susijusią riziką arba tokios rizikos elementus, kurie nėra pakankamai įtraukti į 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus.
301. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad kapitalo kiekis, kuris laikomas pakankamu kiekvienos rūšies rizikai, nustatytai pagal Direktyvos 2013/36/ES 79–85 ir 87a straipsnius, padengti, nebūtų mažesnis už atitinkamą tą riziką padengiančių taikytinų 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų dalį. Išimtiniais atvejais, kai visų pirma mažoms įstaigoms tampa pernelyg sudėtinga prasmingai išskirti kapitalo sumą, laikomą pakankama kiekvienai konkrečiai rizikai, kompetentingos institucijos turėtų visomis pastangomis laikytis šios dalies pirmojo sakinio nuostatų, naudodamos ICAAP atliktus skaičiavimus, priežiūros institucijos vertinimą bei kitus informacijos šaltinius.
302. Nustatydamos, vertindamos ir kiekybiškai įvertindamos įstaigai kylančią riziką, kompetentingos institucijos turėtų remtis šiais informacijos šaltiniais:
- ICAAP ir kompetentingos institucijos atlikto vertinimo rezultatais, įskaitant ICAAP atliktus skaičiavimus, kai jie laikomi patikimais ar iš dalies patikimais pagal 306–308 dalis;
 - priežiūros ataskaitomis;
 - priežiūrinio vertinimo rezultatais, įskaitant bet kokią ankstesnę susijusią priežiūros veiklą ir lyginamąją analizę, taip pat kitą susijusią informaciją, įskaitant tą, kuri gaunama sąveikaujant ir palaikant dialogą su įstaiga.
303. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į ICAAP ir jo vertinimo rezultatus kaip į vieną iš pagrindinių įstaigai svarbios rizikos nustatymo ir vertinimo rodiklių. Nustatant kapitalo, kuris laikomas pakankamu, kiekį ir 2 ramsčio reikalavimus atsižvelgiant į kiekvienos rūšies riziką, reikėtų atsižvelgti į ICAAP atliktus skaičiavimus, jei jie laikomi patikimais ar iš dalies patikimais, bei į priežiūros lyginamųjų skaičiavimų rezultatus ir į kitus svarbius rodiklius, jei taikoma, įskaitant priežiūros institucijų vertinimą.
304. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 98 straipsnio 1 dalies f punktą, norėdamos nustatyti 2 ramsčio reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų vertinti ir analizuoti diversifikacijos poveikį, kuris kyla dėl geografinių, sektorinių kitų aktualių veiksnių kiekvienoje reikšmingoje rizikos kategorijoje (tos pačios rizikos diversifikacija). Jokiais Reglamente (ES) Nr. 575/2013 numatytais rizikų kapitalui atvejais minimalūs nuosavų lėšų reikalavimai, apskaičiuoti pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnį, dėl diversifikacijos poveikio neturėtų mažėti.

305. Tačiau diversifikacija tarp skirtingų kategorijų rizikos, įskaitant riziką, numatytą Reglamente (ES) Nr. 575/2013 (diversifikacija tarp atskirų rizikų) neturėtų būti nagrinėjama nustatant 2 ramsčio reikalavimus.

ICAAP atlikti skaičiavimai

306. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti ICAAP atliktų skaičiavimų patikimumą ir įvertinti, ar skaičiavimai yra:

- a. išsamūs. Skaičiavimai / metodika turėtų sudaryti sąlygas skaičiavimus suskirstyti pagal rizikos rūšį, užuot pateikus vieną visas rizikos sritis apimantį (ekonominio kapitalo) skaičiavimą;
- b. patikimi. Skaičiavimai / metodika turėtų aiškiai apimti riziką, kurią norima analizuoti (pvz., skaičiuojant kredito koncentracijos riziką, reikėtų remtis atitinkamais sektorių skirstymais, kurie atspindėtų faktines koreliacijas ir portfelio sudėtį), ir jie turėtų būti pakankamai tvirti, stabilūs, atžvalgūs rizikai ir konservatyvūs, siekiant tinkamai apskaičiuoti su rizika susijusius nuostolius. Tokie skaičiavimai ir (arba) metodikos turėtų derėti su įstaigų strateginiais procesais, įskaitant įstaigų norimą prisiimti riziką;
- c. suprantami. Pagrindiniai skaičiavimų ir (arba) metodikų veiksniai bei pagrindinės prielaidos turėtų būti aiškiai nurodyti. Skaičiavimai „juodosios dėžės“ principu neturėtų būti priimtini. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga paašikintų naudojamą pagrindinę prielaidą, įskaitant bent laikotarpį, patikimumo lygius, koreliacijos prielaidas, pagrindinius parametrus, daugiausia trūkumų turinčius naudojamus modelius, ir tai, kaip jos apskaitomos ir koreguojamos ICAAP atliktuose galutiniuose skaičiavimuose.
- d. palyginami. Skaičiavimuose ir (arba) metodikose turėtų būti aiškiai paminėtos pagrindinės prielaidos pagal bendrąjį konservatyvumo lygį, laikymo laikotarpius ir (arba) rizikos laikotarpius bei patikimumo lygius (arba lygiavertį matą), siekiant sudaryti sąlygas atlikti koregavimus, kurių gali prašyti arba kuriuos gali patvirtinti kompetentingos institucijos, kad palengvintų palyginamumą su panašiomis įstaigomis ir priežiūros lyginamaisiais rodikliais.

307. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti ICAAP atliktų skaičiavimų patikimumą palyginant juos su tos pačios rizikos priežiūros lyginamųjų rodiklių ir kitų atitinkamų rodiklių reikšmėmis.

308. ICAAP atliekamas skaičiavimas turėtų būti laikomas iš dalies patikimu tuomet, kai, nepaisant to, kad atitinka ne visus 306 dalyje išvardytus kriterijus, vis tiek atrodo labai patikimas, tačiau taip turėtų būti išimtiniais atvejais; tokiais atvejais reikėtų imtis priemonių, kad būtų pašalinti nustatyti ICAAP atliktų skaičiavimų trūkumai.

Priežiūros lyginamieji rodikliai ir kita susijusi informacija

309. Kompetentingos institucijos turėtų sudaryti ir taikyti konkrečiai rizikai pritaikytus priežiūros lyginamuosius rodiklius ir pagal juos tikrinti ICAAP atliktus šios reikšmingos rizikos ir šios

rizikos elementų, kurie nėra numatyti Reglamente (ES) Nr. 575/2013 arba numatyti nepakankamai, skaičiavimus arba pagal juos pagrįsti konkrečiai rizikai padengti nustatomus 2 ramsčio reikalavimus, ypač jei ICAAP atliekami šios reikšmingos rizikos arba jos elementų skaičiavimai laikomi nepatikimais arba duomenų apie juos neturima.

310. Priežiūros lyginamieji rodikliai turėtų būti tokie, kad jais būtų galima remtis kaip apdairiu, nuosekliu (t. y., jei taikoma, pritaikytu pagal atitinkamus laikymo laikotarpius ir (arba) rizikos laikotarpius bei pasitikėjimo lygį, kaip to reikalaujama Reglamente (ES) Nr. 575/2013), skaidriu ir palyginamu matu ir šį matą būtų galima taikyti visose įstaigose apskaičiuojant ir palyginant kapitalą, kuris laikomas pakankamu tam tikros rizikos atžvilgiu.
311. Taikydamos priežiūros lyginamuosius rodiklius, kompetentingos institucijos turėtų išnagrinėti įstaigų verslo modelį ir, jei tinkama, šiuos rodiklius papildyti priežiūros institucijos vertinimu, kad būtų atsižvelgta į konkrečiam verslo modeliui ir įstaigai būdingas sąlygas.
312. Pagal konkrečią riziką nustatytiems 2 ramsčio reikalavimams pagrįsti kompetentingos institucijos turėtų naudoti kitus svarbius duomenis. Kiti svarbūs duomenys gali apimti rizikos vertinimo rezultatus (pagal 6 antraštinėje dalyje nurodytus kriterijus), panašių įstaigų grupių palyginimus, įskaitant EBI paskelbtą ataskaitą (-as) ir lyginamuosius rodiklius.
313. Kiti svarbūs duomenys turėtų paskatinti kompetentingą instituciją iš naujo įvertinti konkrečios rizikos ICAAP / priežiūros lyginamųjų rodiklių tinkamumą / patikimumą ir (arba) pakoreguoti rezultatą, jei kyla abejonių dėl jų tikslumo.
314. Siekdamos užtikrinti, kad 2 ramsčio reikalavimai konkrečiai rizikai padengti būtų nustatomi nuosekliai, kompetentingos institucijos turėtų naudoti tas pačias panašių įstaigų grupes, kurias naudojo analizuodamos riziką kapitalui, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje.
315. Kai kompetentingos institucijos, vedamos dialogą su įstaiga, atsižvelgia į priežiūros lyginamuosius rodiklius ir kitus svarbius duomenis, naudojamus nustatant 2 ramsčio reikalavimus, jos turėtų paaiškinti naudojamų duomenų loginį pagrindą ir bendruosius pagrindinius principus.

7.2.2. Nuosavų lėšų arba kitų priemonių nustatymas, siekiant pašalinti reguliavimo modelio trūkumus, kurių neapima faktinė aplinkybė, kad įstaiga tapo saistoma rezultatų apatinės ribos

316. Jeigu kompetentingos institucijos, atlikdamos nuolatinę vidaus metodų, taikomų nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, peržiūrą, nustato modelio trūkumą, dėl kurių galėtų būti nepakankamai įvertinti 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimai, jos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus tik tuo atveju, jei nusprendžia, kad tai yra tinkamesnė priemonė, palyginti su kitomis priežiūros priemonėmis. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus tik šioms trūkumams pašalinti:

- a. jeigu jų neįmanoma pašalinti pagal 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus taikant kitas priežiūros priemones, pavyzdžiui, reikalaujant, kad įstaigos pakoreguotų savo modelius arba taikytų tinkamą konservatyvumo atsargą savo įverčiams;
- b. atsižvelgiant į tai, ar pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnį įstaiga tapo saistoma rezultatų apatinės ribos, ir, jei taip, elgtis taip, kaip paaiškinta kitoje dalyje.

Tokie 2 ramsčio reikalavimai turėtų būti nustatyti tik kaip laikinoji priemonė, kol šalinami trūkumai.

317. Kai įstaiga tampa saistoma Reglamente (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 3 dalyje nustatytos rezultatų apatinės ribos, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. užtikrinti, kad 2 ramsčio reikalavimų nominali suma automatiškai nepadidėtų dėl to, kad įstaiga yra saistoma rezultatų apatinės ribos („laikina viršutinė riba“), kaip numatyta Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 6 dalies a punkte. Šiuo tikslu taikytinų 2 ramsčio reikalavimų, apie kuriuos įstaigai pranešė kompetentinga institucija po paskutinio SREP ciklo, procentinė dalis galios įstaigos bendrai rizikos pozicijai netaikant apatinės ribos, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 4 dalyje. Šis metodas bus taikomas tol, kol bus atlikta b punkte aprašyta peržiūra;
- b. nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki kito SREP pabaigos datos, peržiūrėti įstaigai nustatytus 2 ramsčio reikalavimus pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą. Atlikdamos šią peržiūrą, kompetentingos institucijos turėtų:
 - i. pašalinti bet kurią 2 ramsčio reikalavimų dalį, kuri gali apimti reguliavimo modelio trūkumus apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, kurie jau įtraukti į rezultatų apatinę ribą, kad būtų pašalintas bet koks galimas dvigubo skaičiavimo poveikis;
 - ii. įvertinti, ar 2 ramsčio reikalavimai nominaliajai sumai daromi aritmetiniai pokyčiai (t. y. kai 2 ramsčio reikalavimų nominalioji suma padidėja ne dėl padidėjusios rizikos, o dėl to, kad 2 ramsčio reikalavimai išreiškiami kaip bendros rizikos pozicijos procentinė dalis) dėl to, kad bendra rizikos pozicija automatiškai padidėja, kai įstaiga tapo saistoma rezultatų apatinės ribos, ir, jei reikia, juos pašalinti;
- c. po b punkte nurodytos peržiūros informuoti įstaigas apie taikytinus nuosavų lėšų reikalavimus, visų pirma atkreipiant dėmesį į visas išvadas, susijusias su dvigubo skaičiavimo elementais. Kompetentingos institucijos taip pat gali reikalauti, kad įstaigos, teikdamos ataskaitas pagal 3 ramstį, atskleistų, kokį poveikį 2 ramsčio reikalavimai, apie kuriuos pranešta, turėjo laikinasis apribojimas arba dvigubo skaičiavimo peržiūra – priklausomai nuo to, kas buvo taikoma ataskaitinę datą.

318. Pagal ankstesnę dalį kompetentingos institucijos turėtų skatinti įstaigas ankstyvuoju etapu pranešti apie numatomus atvejus (remiantis įverčiais), kai jos gali tapti saistomos rezultatų apatinės ribos. Taip siekiama, kiek įmanoma, palengvinti ankstesnėje dalyje aprašytą dvigubo skaičiavimo elementų peržiūrą.

319. Kompetentingos institucijos turėtų atlikti 317 dalyje aprašytą peržiūrą tuo metu, kai įstaiga pirmą kartą tampa saistoma rezultatų apatinės ribos. Pasibaigus šiai peržiūrai, laikinasis

2 ramsčio reikalavimų apribojimas nebetaikomas, o kompetentingų institucijų nurodyti 2 ramsčio reikalavimai taikomi bendrai rizikos pozicijai taikant apatinę ribą. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad tol, kol įstaiga yra saistoma rezultatų apatinės ribos, neturėtų būti nustatomi jokie papildomi nuosavų lėšų reikalavimai, dėl kurių būtų dvigubai įskaičiuojamos rizikos, kurios jau yra visiškai padengtos dėl to, kad įstaigai taikoma rezultatų apatinė riba, kaip numatyta Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 8 dalyje ir laikantis 294 dalies.

7.2.3. Nuosavų lėšų ir kitų priemonių nustatymas kitų trūkumų keliamai rizikai padengti

320. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus, siekdamas pašalinti trūkumus, – nustatytus atlikus 4–6 antraštinėse dalyse aprašytą rizikos vertinimą, – tais atvejais, kai kitos priežiūros priemonės nebuvo veiksmingos arba laikomos nepakankamomis nustatytiems trūkumams pašalinti. Kompetentingos institucijos tokius 2 ramsčio reikalavimus turėtų nustatyti tik laikinai, kol šalinami trūkumai.

321. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus finansavimo rizikai, nustatytai atliekant 8 antraštinėje dalyje aptartą rizikos vertinimą, padengti, jeigu nusprendžia, kad ši priemonė tinkamesnė už kitas priežiūros priemones.

322. Jei įstaiga pakartotinai nenustato ar neišlaiko pakankamo nuosavų lėšų lygio, kad padengtų 2 ramsčio gaires, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus tokiai papildomai rizikai padengti ne vėliau kaip per 2 metus nuo gairių pažeidimo dienos. Kompetentingos institucijos gali atidėti tokį sprendimą, tais atvejais, kai jos leidžia įstaigoms veikti nepasiekus gairėse nustatyto lygio dėl ekonominių ar rinkos priežasčių arba įstaigai būdingų aplinkybių, laikydamosi 452–453 dalių.

7.2.4. 2 ramsčio reikalavimų sudėties nustatymas

323. Prireikus ir atsižvelgdamos į konkrečias įstaigos aplinkybes, kompetentingos institucijos gali nuspręsti reikalauti, kad įstaiga 2 ramsčio reikalavimus padengtų aukštesnės kokybės kapitalu, nei nurodyta Direktyvos 2013/36/ES⁴² 104a straipsnio 4 dalyje. Šis sprendimas turėtų būti aiškiai pagrįstas, atkreipiant dėmesį į konkrečias aplinkybes, dėl kurių jis priimtas. Savo pagrindime kompetentingos institucijos turėtų nurodyti tokius elementus:

- a. įstaigos specifiką, jos akcijų struktūrą ir, kai tinkama, grupės struktūrą, galinčias turėti įtakos galimybėms pritraukti kapitalą;
- b. konkretų įstaigos patiriamos rizikos pobūdį, dėl kurio gali itin sparčiai mažėti bendras 1 lygio nuosavas kapitalas.

⁴² Bent 56,25 proc. bendro 1 lygio nuosavo kapitalo ir bent 75 proc. 1 lygio kapitalo.

7.3. 2 ramsčio reikalavimai dėl pernelyg didelio svarto rizikos

324. Jeigu, įvertinus pernelyg didelio finansinio svarto riziką, kompetentingos institucijos pagal Direktyvos 2013/36/ES 104a straipsnio 3 ir 4 dalis nusprendžia, kad šiai rizikai sumažinti reikia taikyti 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos, jos turėtų šį reikalavimą pridėti prie nuosavų lėšų reikalavimo, pagrįsto finansinio svarto koeficientu, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, o ne prie 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų, pagrįstų bendra rizikos pozicija, kaip nustatyta 92 straipsnio 1 dalies a–c punktuose. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti svarto koeficiento reikalavimą ir 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos pernelyg didelio svarto rizikai padengti atskirai nuo bendra rizikos pozicija pagrįstų reikalavimų ir 2 ramsčio reikalavimų, susijusių su visomis kitomis rizikos rūšimis (t. y. turimos nuosavos lėšos tuo pat metu gali būti naudojamos bendra rizikos pozicija pagrįsto rinkinio reikalavimams ir nuosavų lėšų reikalavimų svarto koeficientu pagrįsto rinkinio reikalavimams įvykdyti).

7.3.1. Pernelyg didelio finansinio svarto rizikos vertinimas

325. Laikydamosi svarto koeficiento (ir jo reikalavimų rinkinio) koncepcijos, kaip bendra rizikos pozicija pagrįstų nuosavų lėšų reikalavimų stiprinimo priemonės, vertinant pernelyg didelio svarto riziką, kompetentingos institucijos turėtų dėmesį skirti galimam reikšmingam pažeidžiamumui, kuris nepadengtas arba nepakankamai padengtas nuosavų lėšų reikalavimais, kaip nustatyta Reglamento (ES) 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, dėl kurių gali prireikti įstaigos verslo veiklos taisomųjų priemonių, kurios nebuvo numatytos jos verslo plane.

326. Vertindamos pernelyg didelio svarto riziką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus šiuos aspektus ir kiekvieno aspekto vertinimo išsamumo lygį pritaikyti pagal jo svarbą įstaigai:

- a. pernelyg didelio svarto rizikos elementus, kurie laikomi nepadengtais arba nepakankamai padengtais pagal svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, visų pirma dėl:
 - i. reguliuojamo arbitražo ir (arba) svarto koeficiento optimizavimo keičiantis pozicijomis, kurios įskaičiuojamos į svarto koeficientą dėl ekonomiškai panašių pozicijų, kurių skaičius skaičiuojant svarto koeficiento pozicijas gali būti mažesnis;
 - ii. reguliuojamo arbitražo ir (arba) optimizavimo mažinant svarto koeficiento poziciją laikinai sumažinant perdavimo apimtis pagrindinėse finansų rinkose (ypač pinigų rinkoje, kai vykdoma tam tikra veikla, pvz., vertybinių popierių įsigijimo finansavimo sandoriai, tačiau taip pat išvestinių finansinių priemonių rinkoje) ataskaitinėmis dienomis, kuriomis teikiamos ataskaitos ir skelbiami padidinti svarto koeficientai (toliau – balanso gražinimo veikla);
 - iii. konkrečių verslo modelio ypatumų, verslo veiklos ar kitų banko individualių ypatumų, dėl kurių įstaigai tenkančios pernelyg didelio svarto rizikos mastas gali padidėti arba sumažėti, tačiau kurie nepadengti arba nepakankamai padengti apskaičiuojant svarto

koeficientą. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, jei taikoma, pasirašytų nuosavybės priemonių pasirinkimo sandorių pozicijas arba trumpąsias pozicijas per kredito išvestines finansines priemones, kurios gali turėti padidėjusį didžiausių nuostolių poveikį, nes šios pozicijos nėra visapusiškai įvertintos skaičiuojant svarto koeficientą (palyginti su, pvz., pasirašytomis kredito išvestinėmis finansinėmis priemonėmis), ir tam tikrų nebalansinių straipsnių koncentracijas, kai įstaigos verslo veiklai būdingi ypatumai gali lemti padidėjusį lėšų išmokėjimo kintamumą;

- b. pernelyg didelio svarto rizikos elementų, kurie aiškiai neįtraukti į svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą arba nėra jame aiškiai nurodyti, be kita ko, dėl išimčių, išvardytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 429a straipsnyje, ypač kai kyla klausimų dėl nepertraukiamos atitikties šių išimčių sąlygoms vertinimo ir kai kliovimasis bendrąja išimtimi yra itin reikšmingas įstaigai, o neįtraukta suma yra nepagrįstai nepastovi;
- c. įstaigos svarto koeficiento ir jo sudedamųjų dalių pokyčių, įskaitant numatomą dabartinių ir būsimų numatomų nuostolių poveikį svarto koeficientui, atsižvelgiant į įstaigos verslo modelį.

7.3.2. 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos nustatymas

327. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos kaip skirtumą tarp kapitalo, laikomo pakankamu per didelio svarto rizikai padengti, ir nuosavų lėšų reikalavimų, taikomų svarto koeficientui, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte. Ši suma gali būti neigiama.

328. Nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos, kompetentingos institucijos visų pirma turėtų atsižvelgti į:

- a) pernelyg didelio svarto rizikos elementus, kurie laikomi nepadengtais arba nepakankamai padengtais svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punkte, ypač tais atvejais, kai iš 325 ir 326 dalyse aprašytų aspektų vertinimo matyti, kad yra aukštas pažeidžiamumo lygis, palyginti su svarto koeficiento pozicija;
- b) pernelyg didelio finansinio svarto rizikos veiksniai, kurie yra aiškiai neįtraukti į finansinio svarto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą arba nėra jame aiškiai nurodyti, įskaitant dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 429a straipsnio 1 dalyje išvardytų išimčių, įvertintų pagal 326 dalies b punktą. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos tik tais atvejais, kai ypač plačiai taikant tam tikrą išimtį susidaro svarto koeficiento lygis, kuris tinkamai neatspindi įstaigos patiriamos rizikos.

329. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, vertinti ir apskaičiuoti pernelyg didelio svarto riziką, naudodamos 302 ir 303 dalyse nustatytus informacijos šaltinius ir metodus tiek, kiek jie svarbūs šios rizikos požiūriu.

7.3.3. 2 ramsčio reikalavimų dėl pernelyg didelio svarto rizikos sudėtis

330. Kompetentingos institucijos 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos turėtų įtraukti į 1 lygio minimalaus svarto koeficiento reikalavimą. Siekdamos įvykdyti šį papildomą reikalavimą, įstaigos taip pat turėtų turėti galimybę naudoti bet kokį 1 lygio kapitalą.

331. Prireikus ir atsižvelgdamos į konkrečias su įstaigomis susijusias aplinkybes, kompetentingos institucijos gali nuspręsti reikalauti, kad įstaigos 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos padengtų aukštesnės kokybės kapitalu, nei nurodyta ankstesnėje dalyje. Šis sprendimas turėtų būti aiškiai pagrįstas, atkreipiant dėmesį į konkrečias aplinkybes, kuriomis remiantis jis buvo priimtas, atsižvelgiant į įstaigos atskirą rizikos padėtį ir analizuojant situacijas, kuriose dėl pasireiškusios pernelyg didelio svarto rizikos gali prireikti aukštesnės kokybės kapitalo galimiems nuostoliams padengti.

7.4. Suderinamumas su kapitalo rezervo ir bet kokiais makroprudenciniais reikalavimais

332. Nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus (arba kitas kapitalo priemones), kompetentingos institucijos turėtų papildomų nuosavų lėšų reikalavimus derinti su visais taikomais kapitalo rezervų reikalavimais, atsižvelgdamos į tokią pačią riziką arba tokios rizikos elementus. Kompetentingos institucijos 2 ramsčio reikalavimų arba kitų kapitalo priemonių (įskaitant 2 ramsčio gairių) neturėtų nustatyti, jeigu ta pati rizika jau yra padengta pagal kitus konkrečius kapitalo rezervo reikalavimus. Bet kokie 2 ramsčio reikalavimai arba kitos kapitalo priemonės turėtų būti susijusios su konkrečia įstaiga ir neturėtų padengti makroprudencinės ar sisteminės rizikos.

7.5. Bendrųjų SREP kapitalo reikalavimų (TSCR), bendrųjų SREP svarto koeficiento reikalavimų (TSLRR), bendrųjų kapitalo reikalavimų (OCR) ir bendrųjų svarto koeficiento reikalavimų (OLRR) nustatymas

333. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir išreikšti bendrą SREP kapitalo reikalavimą kaip bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą, 1 lygio kapitalą ir bendras nuosavas lėšas pagal toliau pateiktą 14 lentelę:

14 lentelė. Bendrųjų SREP kapitalo reikalavimų nustatymas pagal bendrą 1 lygio nuosavą kapitalą, 1 lygio nuosavą kapitalą ir bendras nuosavas lėšas

	TSCR = (a) + (b)	
	Komponentas (a)	Komponentas (b)
Bendras 1 lygio nuosavas kapitalas	Nuosavų lėšų reikalavimas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies a punktą	2 ramsčio reikalavimai turi būti laikomi bendro 1 lygio nuosavo kapitalo dalimi pagal 7.2 skirsnį
1 lygio kapitalas	Nuosavų lėšų reikalavimas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies b punktą	2 ramsčio reikalavimai turi būti laikomi 1 lygio kapitale pagal 7.2 skirsnį
Bendra nuosavų lėšų suma	Nuosavų lėšų reikalavimas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies c punktą	Bendri 2 ramsčio reikalavimai, nustatytas pagal 7.2 skirsnį

334. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas (pagal 1 lygio kapitalą) turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- svorto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1 dalies d punktą;
- papildomas nuosavas lėšas, būtinas pernelyg didelio svorto rizikai padengti (nustatomas pagal 7.3 skirsnyje nurodytus kriterijus).

335. Jei kompetentingos institucijos reikalauja, kad įstaigos padengtų 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos aukštesnės kokybės kapitalu pagal 331 dalį, jos turėtų nustatyti bendrąjį SREP svorto koeficiento reikalavimą (pagal bendrą 1 lygio kapitalą) kaip papildomų nuosavų lėšų dalį, nurodytą ankstesnės dalies b punkte, kuri, pagal kompetentingos institucijos reikalavimą, turi būti laikoma bendro 1 lygio kapitalo forma.

336. Analizuodamos aukštesnės kokybės kapitalo poreikio galimybę, kompetentingos institucijos turėtų vengti dubliavimosi su kitais esamais reikalavimais, susijusiais su atitinkamu bendra rizikos pozicija pagrįstu ar svorto koeficientu pagrįstu reikalavimų rinkiniu ir su minimaliu nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimu.

337. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis kapitalo reikalavimas turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- TSCR;
- jungtinio kapitalo rezervo reikalavimus.

338. Kompetentingų institucijų nustatomas bendrasis svorto koeficiento reikalavimas turėtų būti apskaičiuojamas sudėjus:

- bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas;
- G-SII svorto koeficiento rezervo reikalavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalį.

339. Vertindamos ir (arba) apskaičiuodamos bendruosius SREP kapitalo reikalavimus, bendruosius SREP svarto koeficiento reikalavimus, bendruosius kapitalo reikalavimus ir bendruosius svarto koeficiento reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti tik į tuos straipsnius ir priemones, kurios tinkamos nuosavoms lėšoms nustatyti (kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 antroje dalyje).

7.6. Reikalavimų laikymasis nepalankiausiomis sąlygomis. 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos naudojimas siekiant atsižvelgti į kiekybinius testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus

340. Kompetentingos institucijos, atlikdamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, turėtų nustatyti įstaigos nuosavų lėšų pakankumą (kiekį ir sudėtį) nepalankiausiomis sąlygomis ir ar reikia imtis priežiūros priemonių, įskaitant 2 ramsčio gaires, 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, persvarstytą kapitalo planavimą ir kitas priemones, kad būtų išvengta galimų neatitikimų. Siekdamas įvertinti kapitalo pakankumą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:

- a. įstaigų atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kokybinių rezultatų (pvz., nustatytų rizikos valdymo ir kontrolės priemonių trūkumų) taikymą;
- b. informaciją apie įstaigų atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, jeigu ICAAP laikomas patikimu, ir priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinių rezultatų naudojimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 100 straipsnį, kaip nurodyta 11 antraštinėje dalyje, įskaitant, pavyzdžiui:
 - i. pagal jį gali būti apibrėžiami konkretūs baziniai scenarijai ir (arba) prielaidos, kurių įstaigos turi laikytis;
 - ii. tai gali būti visos sistemos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, taikant įstaigos arba priežiūros institucijų naudojamą metodiką ir scenarijus.

341. Kompetentingos institucijos, jei reikia, turėtų įvertinti kiekybinius testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, susijusius su įstaigos nuosavų lėšų pakankumu ir kokybe, ir nustatyti, ar nuosavų lėšų kiekis ir kokybė yra pakankami, kad būtų patenkinti taikomi kapitalo reikalavimai, visų pirma:

- a. bendrieji kapitalo reikalavimai, įskaitant jungtinio rezervo reikalavimus pagal bazinį scenarijų per perspektyvinį ne trumpesnį kaip dvejų metų laikotarpį;
- b. bendri SREP kapitalo reikalavimai pagal nepalankius scenarijus per perspektyvinį ne trumpesnį kaip dvejų metų laikotarpį.

342. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, o jei nustatant gaunama teigiama reikšmė – apibrėžti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, skirtas spręsti priežiūros problemas,

susijusias su įstaigos jautrumu pagal priežiūriniame testavime nepalankiausiomis sąlygomis taikomus nepalankius scenarijus. 2 ramsčio gairės neturėtų būti naudojamos siekiant padengti riziką ar rizikos elementus, kurie jau yra padengti pagal 2 ramsčio reikalavimus, kaip numatyta 7.2 skirsnyje. Panašiai 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos nereikėtų naudoti tiems pernelyg didelio svorto rizikos aspektams, kurie pagal 7.3 skirsnį jau įtraukti į 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos.

343. 2 ramsčio gairių lygis turėtų padėti apsaugoti nuo galimo bendro SREP kapitalo reikalavimo pažeidimo susiklosčius nepalankiam scenarijui. 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos lygis taip pat turėtų apsaugoti nuo bendrojo SREP svorto koeficiento reikalavimo pažeidimo susiklosčius nepalankiam scenarijui. Jeigu iš priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybinių rezultatų matyti, kad nepalankiausiomis sąlygomis įstaiga neturėtų pažeisti jai taikomų bendrų SREP kapitalo reikalavimų, kompetentingos institucijos gali nuspręsti neapibrėžti 2 ramsčio gairių. Panašiai, kompetentingos institucijos gali nuspręsti nenustatyti 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos, jei nesitikima, kad bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas bus pažeistas esant testavimui nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankųjį scenarijų.
344. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir apibrėžti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos, remdamosi atitinkamų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis nepalankaus scenarijaus rezultatais, įskaitant rezultatus iš visos ES mastu EBI atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis arba bet kokių kitų atitinkamų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, atliktų visos sistemos mastu, kurios perspektyvinis laikotarpis yra bent dveji metai.
345. Laikydamosi proporcingumo principo kompetentingos institucijos gali svarstyti galimybę įstaigoms, kurios nepriskirtos prie 1 kategorijos, ir tarpvalstybinių grupių patronuojamosioms įmonėms taikyti supaprastintų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus (pvz., taikant priežiūros institucijų nustatytus bazinius scenarijus, jautrumo analizės, vėlesnį paskirtų institucijų atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų paskirstymą pagal atskiras verslo linijas, konsoliduotu lygmeniu atliktų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis poveikį visam portfeliui) arba ankstesnių priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis arba įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus pagal 340 dalį tam, kad šios įstaigos ir įmonės galėtų nustatyti ir atnaujinti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos. Supaprastintų formų priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis galima atlikti atskirai užuot jį vykdžius testuojant visą sistemą.
346. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir apibrėžti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svorto rizikos pagal 2.4 skirsnyje aprašytą būtiniausio priežiūros intensyvumo modelį. Visų pirma, 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos nustatymo ir apibrėžimo dažnumas turėtų atitikti kapitalo pakankamumo vertinimo pagal SREP būtiniausią priežiūros intensyvumo modelį dažnumą.
347. Nepaisydamos ankstesnės dalies, kompetentingos institucijos:

- a. turėtų vertinti, ar esamos 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos tebėra tinkamos, kai gaunami naujų priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai, ir prireikus jas peržiūrėti;
 - b. gali nustatyti 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos tik kas antrus metus, o ne kasmet, įskaitant 1 kategorijos SREP įstaigas. Tačiau kitais metais, po to, kai buvo nustatytos 2 ramsčio gairės, kompetentingos institucijos, remdamosi visa svarbia informacija, įskaitant ankstesnių priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, kartu su papildoma jautrumo analize (t.y. supaprastintomis priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis formomis), turėtų įvertinti, ar 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos tebėra aktualios arba turi būti atnaujintos.
348. Kalibruodamos 2 ramsčio gaires kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytas toks lygis, kad būtų galima bent padengti numatomą didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis, kuris turėtų būti apskaičiuojamas remiantis bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio pokyčiais (t. y. atsižvelgiant į bendro 1 lygio nuosavo kapitalo ir bendros rizikos pozicijos judėjimą) blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais ir atsižvelgiant į taikomų kapitalo reikalavimų lygį. Didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis 2 ramsčio gairių nustatymo tikslais reikėtų suprasti kaip skirtumą tarp mažiausio bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio nepalankaus scenarijaus atveju testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu ir faktinio bendro 1 lygio nuosavo kapitalo rodiklio pradinio laikotarpiu.
349. Kalibruojant 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis reikėtų apskaičiuoti remiantis 1 lygio kapitalo pokyčiais blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais ir atsižvelgiant į taikytinus svarto koeficiento kapitalo reikalavimus. Didžiausią poveikį nepalankiausiomis sąlygomis 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos nustatymo tikslais reikėtų suprasti kaip skirtumą tarp mažiausio svarto koeficiento nepalankaus scenarijaus atveju testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpiu ir faktinio svarto koeficiento pradinio laikotarpiu.
350. Kompetentingos institucijos turėtų gauti informaciją apie 2 ramsčio gairių pradžią kiekvienos įstaigos atveju, išskaičiuodama elementus, kuriais jau padengiama didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis vertinime nurodyta rizika. Visų pirma, kompetentingos institucijos turėtų išskaičiuoti atitinkamas priemones, ypač kapitalo apsaugos rezervą pagal 354 dalį. Be to, apibrėždamos 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos pradžią, kompetentingos institucijos prireikus gali analizuoti kitus didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis koregavimus, susijusius su statinio balanso prielaida arba skirtingu laikotarpiu nuo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pradžios iki pradinės padėties momento.
351. Apibrėždamos 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti tinkamą savo atitinkamos pradinės padėties ir galutinių verčių ryšį. Šiuo tikslu jos gali nuspręsti naudotis intervalų nustatymo metodu, kad suskirstytų įstaigas pagal 2 ramsčio gairių pradžią ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio

sverto rizikos pradžią, remdamosi atitinkamais priežiūriniais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis, išdėstytais 344 dalyje, arba remdamosi kitais 345 dalyje išdėstytais metodais. Šitaip kompetentingos institucijos kiekvienam intervalui gali priskirti fiksuotą 2 ramsčio gairių arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sverto rizikos ribą ir nustatyti galutines 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio sverto rizikos, kurios neviršija priskirto intervalo ribos arba, išimties tvarka, kurios viršija atitinkamo intervalo ribą, remdamosi įstaigai būdingomis sąlygomis. Kompetentingos institucijos turėtų vengti intervalų staigaus kritimo poveikio, pavyzdžiui, leisdamos iš dalies dubliuotis gretimų intervalų 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sverto rizikos lygiams, taip pat jos turėtų užtikrinti, kad nustatytos galutinės 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio sverto rizikos būtų būdingos įstaigai.

352. Nustatydamos galutines 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio sverto rizikos, kompetentingos institucijos prireikus ir kai tinkama turėtų atsižvelgti į šiuos veiksniai:

- a. didžiausio poveikio nepalankiausiomis sąlygomis metų pradžios datą ir scenarijų, naudojamų atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, galiojimo pradžią ir laikotarpį;
- b. patikimo įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatą, atsižvelgiant į konkretaus scenarijaus apibrėžtis ir prielaidas, visų pirma tais atvejais, kai manoma, kad jie yra tinkamesni įstaigos verslo modeliui ir rizikos pobūdžiui arba kai vidaus scenarijai yra griežtesni negu priežiūros scenarijai;
- c. pokyčius, kurie atsirado po testavimo nepalankiausiomis sąlygomis galutinės datos ir kurie daro reikšmingą poveikį įstaigos rizikos profiliui arba kapitalo pozicijai (pvz., neveiksnių paskolų pardavimui). Šie pokyčiai gali apimti laikinus rizikos profilio pasikeitimus, įskaitant įstaigos veiklos ar balanso struktūrinius pokyčius;
- d. atitinkamus įstaigos valdymo rizikos mažinimo veiksmus, kurie laikomi patikimais ir itin užtikriniais, atlikus jų priežiūrinį vertinimą;
- e. informaciją apie nuomonę dėl priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis aktualumą įstaigos strategijai, finansiniams planams ir verslo modeliui;
- f. sumažėjusį tikrumą dėl faktinio įstaigos jautrumo nepalankiems scenarijams;
- g. bet kokią galimą dubliavimąsi su 2 ramsčio reikalavimais arba 2 ramsčio reikalavimais dėl pernelyg didelio sverto rizikos;
- h. įstaigos bendrą veiklos atkūrimo pajėgumą, kaip nurodyta EBI gairėse dėl bendro gaivinimo pajėgumo planuojant gaivinimo veiksmus⁴³;
- i. įstaigos turimų nuosavų lėšų kokybę (sudėtį), įskaitant blogiausiais nepalankiausių sąlygų metais;
- j. tai, ar įstaiga yra restruktūrizuojama ar pertvarkoma.

⁴³ EBI gairių dėl bendro gaivinimo pajėgumo planuojant gaivinimo veiksmus (EBA/GL/2023/06) II skirsnis. BGP vertinimas. „Patikslintas BGP“

353. 2 ramsčio gairių nustatymo tikslais kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti, kokių mastu nepalankiausių sąlygų scenarijai apima visą reikšmingą riziką, kuri turi įtakos 2 ramsčio reikalavimams, nustatytą bendruose SREP kapitalo reikalavimuose. Kompetentingos institucijos visų pirma turėtų atsižvelgti į tai, kad makroekonominio nuosmukio scenarijai gali ne visiškai apimti tam tikrą riziką, pavyzdžiui, pensijų riziką ar kai kurių kredito koncentracijos rizikos elementų (pvz., vieno kliento koncentracijos) riziką, dėl kurios gali padidėti galimi nuostoliai pagal išbandytus nepalankius scenarijus.

354. Be to, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kiek esami bendri rezervų reikalavimai ir kitos taikytinos priemonės jau apima riziką, nustatytą atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Atsižvelgiant į tai, kompetentingos institucijos:

- a. turėtų suderinti 2 ramsčio gaires ir kapitalo rezervų reikalavimus, nes 2 ramsčio gairės ir kapitalo rezervų reikalavimai iš esmės sutampa;
- b. išimtiniais atvejais, kiekvieną atvejį nagrinėdama atskirai, turėtų 2 ramsčio gairių sumą įskaityti į anticiklinį kapitalo rezervą (CCyB), – nors iš principo nesitikima, kad šie rodikliai sutaptų, – atsižvelgdama į pagrindines rizikas, kurias apima šis rezervas ir kurios įtrauktos į testavimui nepalankiausiomis sąlygomis naudojamų scenarijų struktūrą, pasikonsultavusi su makroprudencine institucija;
- c. 2 ramsčio gairės neturėtų būti įskaitomos į sisteminės rizikos rezervus (G-SII/O-SII rezervai ir sisteminės rizikos rezervas), nes jie skirti padengti riziką, kurią įstaiga kelia finansų sistemai;
- d. neturėtų derinti 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svarto rizikos su G-SII svarto koeficiento rezervo reikalavimu, nurodytu Reglamento (ES) Nr. 575/2013 92 straipsnio 1a dalyje;
- e. pagal Direktyvos 2013/36/ES 104b straipsnio 4a dalį gali peržiūrėti tai įstaigai pateiktas 2 ramsčio gaires, siekdama užtikrinti, kad jų kalibravimas išliktų tinkamas, jei įstaiga tampa saistoma rezultatų apatinės ribos.

355. Jei kompetentingos institucijos nustato 2 ramsčio gaires, jos šias gaires turėtų įtraukti į bendruosius kapitalo reikalavimus. Jei kompetentingos institucijos nustato 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio svarto rizikos, jos šias gaires turėtų įtraukti į bendruosius svarto koeficiento reikalavimus. Kompetentingos institucijos bendruosius kapitalo reikalavimus ir bendruosius svarto koeficiento reikalavimus turėtų analizuoti kaip du atskirus reikalavimų rinkinius. Todėl turimas nuosavas lėšas galima naudoti vienu metu, kad būtų įvykdytos 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svarto rizikos.

7.7. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

356. Atsižvelgdamos į pirmiau nurodytą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę, ar esamais nuosavų lėšų ištekliais rizika, kurią įstaiga patiria arba gali patirti, yra patikimai padengiama. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas balas, pagrįstas 15 lentelėje nurodytais analizės kriterijais.

357. Nustatydamos kapitalo pakankamumo įvertinimą, jei taikytina, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bendro veiklos atkūrimo pajėgumo įvertinimą kapitalo atžvilgiu („silpnas“, „pakankamas-galimai tobulintinas“, „patenkinamas“), kaip nurodyta EBI gairių dėl bendro gaivinimo pajėgumo planuojant gaivinimo veiksmus 41–43 dalyse⁴⁴. Atsižvelgti į bendrojo veiklos atkūrimo pajėgumo balą kapitalo pakankamumo kontekste yra ypač svarbu tuo atveju, kai bendrasis kapitalo atkūrimo pajėgumo balas yra „silpnas“.

15 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas kapitalo pakankamumo balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia nedidelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga lengvai atitinka jai taikomas 2 ramsčio gaires ir 2 ramsčio gaires dėl pernelyg didelio sverto rizikos. Įstaigos turimos nuosavos lėšos pakankamai viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą ir bendrąjį sverto koeficiento reikalavimą ir tikimasi, kad taip bus ir ateityje. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nenustatyta jokios pastebimos didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms ar svertui rizikos. Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kliūčių nėra arba visi subjektai yra kapitalizuoti pakankamai gerai ir viršija priežiūros reikalavimus. Įstaiga turi realistišką ir patikimą kapitalo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti kapitalą, nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „patenkinamas“. Nėra reikšmingos pernelyg didelio sverto rizikos arba ji labai maža.
2	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia vidutinę-mažą riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga turi sunkumų laikydamasi jai taikomų 2 ramsčio gairių arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sverto rizikos. Tam spręsti numatyti rizikos mažinimo veiksmai yra patikimi. Įstaiga artėja prie kai kurių savo kapitalo rezervų pažeidimo ribos, bet vis dar aiškiai viršija bendrą SREP kapitalo reikalavimą ir bendrą SREP sverto koeficiento reikalavimą. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nustatyta didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms ar svertui rizika yra maža, o valdymo veiksmai šiam klausimui spręsti atrodo patikimi. Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla arba gali kilti nedidelės kliūtys. Įstaiga turi realistišką ir patikimą kapitalo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas, nors šios tokios rizikos esama. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti kapitalą,

⁴⁴ EBA/GL/2023/06.

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		<p>nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „patenkinamas“ arba „pakankamas, kad būtų tobulintinas“.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pernelyg didelio finansinio svorto rizika maža.
3	Turimų nuosavų lėšų kiekis ir sudėtis kelia vidutinę-didelę riziką įstaigos gyvybingumui.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga neatitinka jai taikomų 2 ramsčio gairių arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos. Susirūpinimą kelia šiam klausimui spręsti numatytų rizikos mažinimo veiksmų patikimumas. Įstaiga naudoja kai kuriuos iš savo kapitalo rezervų. Jeigu padėtis pablogės, įstaiga gali pažeisti savo bendrą SREP kapitalo reikalavimą arba bendrą SREP svorto koeficiento reikalavimą. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nustatyta vidutinė didelio, bet tikėtino ekonominio nuosmukio poveikio nuosavoms lėšoms arba svertui rizikos rizika. Valdymo veiksmais ši rizika gali nebūti patikimai pašalinta. Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) yra kliūčių. Įstaiga turi kapitalo planą, bet vargu ar jis būtų veiksmingas. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti kapitalą, nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „pakankamas, bet tobulintinas“ arba „prastas“. Pernelyg didelio finansinio svorto rizika yra vidutinė.
4	Turimų nuosavų lėšų kokybė ir struktūra įstaigos gyvybingumui kelia didelę riziką.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaiga neatitinka jai taikomų 2 ramsčio gairių arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos (arba sąmoningai nenustatė 2 ramsčio gairių arba 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos) ir artimiausiu metu negalės to padaryti. Tam spręsti numatyti rizikos mažinimo veiksmai nėra patikimi. Įstaiga priartėjo prie bendro SREP kapitalo reikalavimo arba bendro SREP svorto koeficiento reikalavimo pažeidimo ribos. Atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis paaiškėjo, kad bendras SREP kapitalo reikalavimas arba bendras SREP svorto koeficiento reikalavimas būtų pažeistas vos prasidėjus dideliu, bet tikėtinu ekonominiu nuosmukiui. Valdymo veiksmais ši rizika nebus patikimai pašalinta. Laisvam kapitalo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) yra kliūčių. Įstaiga neturi kapitalo plano arba turi akivaizdžiai netinkamą kapitalo planą. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti kapitalą, nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „silpnas“. Pernelyg didelio finansinio svorto rizika yra didelė.

358. Toliau esančioje lentelėje pateiktas nebaigtinis priežiūros priemonių, kurių gali imtis kompetentingos institucijos, jei nustato įstaigos kapitalo pakankamumo, taip pat ir nepalankiausiomis sąlygomis, trūkumų, sąrašas. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl priežiūros priemonės rūšies, remdamosi jos veiksmingumu šalinant konkretų nustatytą trūkumą. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones arba jų derinį, jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

16 lentelė. Nebaigtinis galimų kapitalo pakankamumo priežiūros priemonių sąrašas

Galimos kompetentingų institucijų priežiūros priemonės pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a, c, h, i ir j punktus. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad įstaiga:
a) turėtų nustačiusi papildomus nuosavų lėšų reikalavimus, nustatydamas bendrą SREP kapitalo reikalavimą ir, jei taikytina, nustatydamas 2 ramsčio gaires;
b) pateiktų patikimą kapitalo planą, kuriame būtų numatyta, kaip išvengti rizikos, kad nebus įvykdyti jai taikomi kapitalo reikalavimai, jeigu iš testavimo nepalankiausiomis sąlygomis kiekybiniai rezultatų būtų matyti, kad pagal nustatytus nepalankiausių sąlygų scenarijus įstaiga negalės įvykdyti šių reikalavimų, ir nustatyti šio plano įgyvendinimo termino;
c) atitinkamai pakeistų kapitalo planus, įskaitant siūlomus valdymo veiksmus, arba imtųsi papildomų rizikos mažinimo veiksmų, kurie būtų aktualūs atsižvelgiant į scenarijus ir dabartines makroekonominės sąlygas;
d) apribotų kintamąjį atlygį, išreikštą grynujų pajamų procentine dalimi, jei jis nesuderinamas su patikimos kapitalo bazės išlaikymu;
e) apribotų ar sumažintų savo verslą ar veiklą arba atsisakytų veiklos, kuri kelia pernelyg didelę grėsmę jos stabilumui;
f) sumažintų tam tikrai įstaigų veiklai, produktams ir sistemoms, įskaitant trečiųjų šalių vykdomą veiklą, būdingą riziką;
g). grynąjį pelną skirtų nuosavų lėšų stiprinimui;
h) apribotų arba uždraustų paskirstymą ar palūkanų mokėjimus akcininkams, nariams arba papildomų 1 lygio priemonių turėtojams, jei toks draudimas nereikia įsipareigojimų neįvykdymo;
i) nustatytų papildomus arba dažnesnius ataskaitų teikimo reikalavimus, įskaitant ataskaitas apie nuosavas lėšas ir finansinį svertą.

359. Vertindamos kapitalo plano arba peržiūrėto kapitalo plano patikimumą pagal 16 lentelės b ir c punktus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos kriterijus:

- jis apima visą numatytą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpį;
- jame nurodyti patikimi rizikos mažinimo ir valdymo veiksmai, pavyzdžiui, dividendų mokėjimo apribojimas ir pan.;
- įstaiga yra pasirengusi ir gali imtis tokių veiksmų siekdama pašalinti visai sistemai taikomų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis kapitalo reikalavimų pažeidimus;
- ar minėtiems rizikos mažinimo ir valdymo veiksams taikomi kokie nors teisiniai ar su reputacija susiję apribojimai, pavyzdžiui, dėl prieštaringų ankstesnių viešų pranešimų (pvz., dėl dividendų politikos, verslo planų ir norimos prisiimti rizikos);
- ar tikėtina, kad rizikos mažinimo ir valdymo veiksmai leistų įstaigai per tinkamą laikotarpį įvykdyti visus taikytinus kapitalo reikalavimus;
- siūlomi veiksmai iš esmės atitinka makroekonominis analizės kriterijus ir žinomus būsimus reguliavimo pokyčius, kurie daro poveikį įstaigai pagal taikomų nepalankių scenarijų taikymo sritį ir terminus;

g. veiklos atkūrimo galimybių spektrą ir jų analizę, kaip nustatyta įstaigos veiklos atkūrimo plane.

360. Kompetentingos institucijos turėtų tikėtis, kad įstaigos įgyvendins persvarstytą kapitalo planą, įskaitant tolesnius pakeitimus, padarytus remiantis įstaigos priežiūrinio vertinimo rezultatais ir dialogu su įstaiga.

8 antraštinė dalis. Likvidumo ir finansavimo rizikos vertinimas ir SREP likvidumo ir finansavimo vertinimas

8.1. Bendrosios nuostatos

361. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos reikšmingą likvidumo ir finansavimo riziką ir tai, ar įstaigos likvidumas ir finansavimas padeda užtikrinti tinkamą įvertintų rizikų padengimą. Šioje antraštinėje dalyje siekiama pateikti metodiką, kurią galima taikyti vertinant atskiras rizikos sritis, rizikos valdymą ir kontrolės priemones. Joje nesiekama išvardyti visų metodų ir kompetentingoms institucijoms leidžiama atsižvelgti į kitus papildomus kriterijus, kurie, jų manymu, gali būti reikšmingi remiantis įstaigos likvidumo ir finansavimo vertinime nurodytais konkrečiais jos ypatumais.

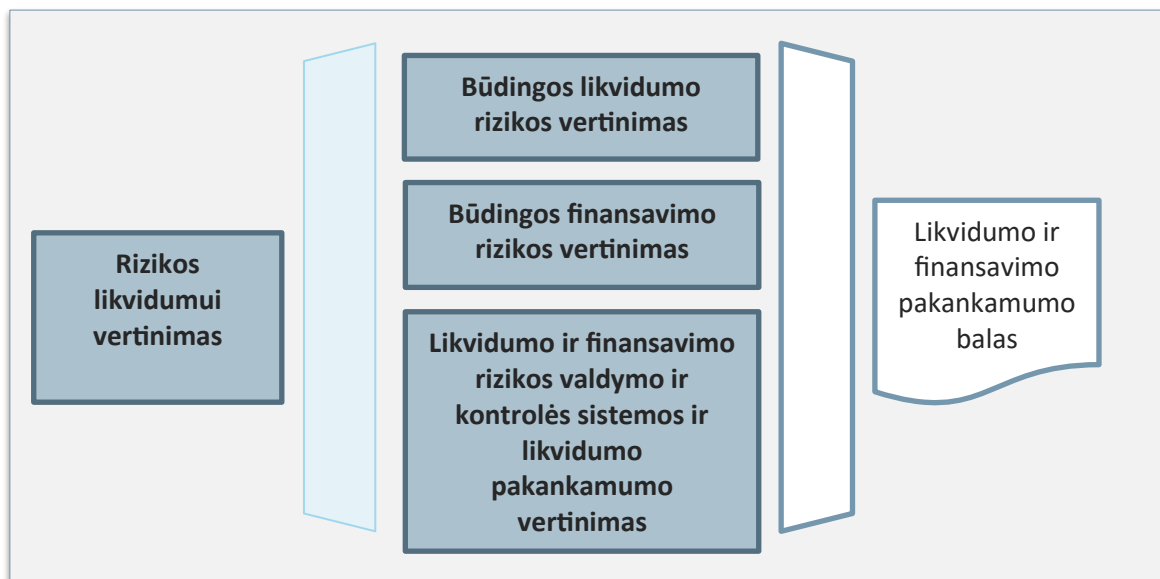
362. Vertindamos būdingą likvidumo ir finansavimo riziką bei likvidumo ir finansavimo rizikos vidaus kontrolės sistemos tinkamumą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga apskritai laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.

363. Metodiką sudaro šešios pagrindinės sudedamosios dalys:

- a. būdingos likvidumo rizikos vertinimas (8.2 skirsnis);
- b. būdingos finansavimo rizikos vertinimas (8.3 skirsnis);
- c. likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas (8.4 skirsnis);
- d. išvadų santrauka ir likvidumo ir finansavimo pakankamumo balas (8.5 skirsnis);
- e. galimų SREP likvidumo ir finansavimo rizikos rodiklių nustatymas (8.6 skirsnis);
- f. lyginamoji analizė ir kiekybinių likvidumo bei finansavimo reikalavimų nustatymas (8.7 skirsnis).

364. Šio vertinimo proceso schema pavaizduota 3 paveiksle.

3 pav. Vertinami rizikos likvidumui ir finansavimui aspektai

365. Vertindamos riziką likvidumui ir finansavimui, kompetentingos institucijos, be kita ko, turėtų peržiūrėti, kaip įstaiga laikosi padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio (LRC), kaip nurodyta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61⁴⁴, ir grynojo pastovaus finansavimo rodiklio (NSFR), kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 šeštos dalies IV antraštinėje dalyje, ir įstaigos ILAAP. Jos taip pat turėtų atsižvelgti į EBI rekomendacijas, gaires ir rekomendacijas, įtrauktas į LCR ir NSFR įgyvendinimo ataskaitas, taip pat į makroprudencinių institucijų arba ESRV įspėjimus ir rekomendacijas. Tačiau šiose gairėse aptariamas vertinimas yra platesnis už būtiniausius reikalavimus, kad kompetentingos institucijos galėtų susidaryti visapusišką nuomonę apie riziką.
366. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į pagal 4 antraštinę dalį atliktos verslo modelio analizės rezultatus, turėtų užtikrinti, kad atliekant vertinimą būtų skiriama dėmesio tam, kokią poveikį įstaigos verslo modelis daro jos likvidumo ir finansavimo rizikos profiliui. Tai darydamos jos turėtų atkreipti dėmesį į tai, kaip ilginiui pasikeitė įstaigos verslo modelis ir ar dėl to padidėjo rizika. Kompetentingos institucijos turėtų stebėti pagrindinius kiekybinius rodiklius, kad galėtų nustatyti tendencijas ir remtis jomis atliekant šią analizę.
367. Siekiant palengvinti kiekybinį įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos bei pakankamumo vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų remtis 8.7 skirsnyje pateiktomis papildomomis gairėmis dėl lyginamosios analizės ir kiekybinių likvidumo bei finansavimo reikalavimų nustatymo.
368. Kompetentingos institucijos taip pat turi įvertinti bet kokią informaciją, kuri gali turėti įtakos likvidumui ir finansavimo padėčiai (pvz., informaciją, gautą iš už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimą atsakingų kompetentingų institucijų).

369. Vertindamos įstaigos organizacinių ir rizikos valdymo priemonių, skirtų likvidumo ir finansavimo rizikai valdyti, kokybę, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad šios priemonės apimtų visus jos reikšmingus juridinius asmenis, filialus ir patirnuojamąsias įmones.
370. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į ASV rizikos poveikį būdingai likvidumo ir finansavimo rizikai, taip pat į likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo ir kontrolės sistemos, susijusios su ASV rizika, tinkamumą, pirmenybę teikdamos aplinkos rizikai.
371. Kiekvienos atskiros rizikos vertinimo rezultatai turėtų būti išdėstyti išvadų santraukoje ir pagrindinių rizikos veiksnių paaiškinime, taip pat nurodant balą, kaip paaiškinta kituose skirsniuose.

8.2. Būdingos likvidumo rizikos vertinimas

372. Norėdamos įvertinti įstaigos likvidumo riziką trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu, kompetentingos institucijos turėtų vertinti reikiamus laikotarpius, įskaitant tos pačios dienos laikotarpius, ir taip užtikrinti, kad įstaigos turimų likvidumo atsargų pakaktų ir įprastomis, ir nepalankiausiomis sąlygomis. Šis vertinimas apima tokius aspektus:
- a. likvidumo poreikių trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu vertinimą;
 - b. tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimą;
 - c. likvidumo rezervų ir likvidumo atsvaros pajėgumo vertinimą;
 - d. priežiūrinį likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.
373. Vertindamos likvidumo poreikius, rezervus ir atsvaros pajėgumą įprastomis sąlygomis, kompetentingos institucijos savo analizę turėtų grįsti papildomų stebėsenos parametrų ataskaitų formose, kaip nurodyta techniniame įgyvendinimo reglamente dėl priežiūros ataskaitų, pateiktais duomenimis. Vertindamos likvidumo poreikius nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į veiksmus, kurių įstaigos gali imtis, kad išsaugotų savo reputaciją ir (arba) franšizę. Šiame vertinime reikėtų atsižvelgti į poveikį didelių didmeninių ir mažmeninių sandorio šalių reputacijai, įskaitant poveikį, kuris gali kilti per socialinius ar kitus kanalus. Kompetentingos institucijos gali atlikti ne tokį išsamų tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimą ir likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, jei tai pagrįsta mažesniu šių rizikos šaltinių reikšmingumu, ypač 3 ir 4 kategorijų įstaigų atveju, ir atsižvelgiant į ILAAP rezultatus.

Likvidumo poreikių trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiu vertinimas

374. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos likvidumo poreikius trumpuoju ir vidutiniu laikotarpiais tiek įprastomis, tiek nepalankiausiomis sąlygomis. Jos turėtų atsižvelgti į poveikį įstaigos likvidumo poreikiams esant nepalankioms aplinkybėms per pirmąsias 30 dienų, pavyzdžiui, nuo 30 dienų iki 3 mėnesių, ir, pavyzdžiui, po trijų–dvylikos mėnesių, kai susidaro sunkūs, bet tikėtini nepalankūs veiksniai, apimantys individualius, visą rinką apimančius ir kombinuotus sukrėtimus. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti likvidumo

poreikių dydį, vietą ir valiutą, taip pat atskirų sukrėtimų poveikį skirtingomis reikšmingomis valiutomis, siekdamas atsižvelgti į valiutų konvertuojamumo riziką ir riziką, susijusią su galimais sutrikimais prieigai prie užsienio valiutos rinkų (įskaitant išskirtinius atvejus, pvz., prieigos prie korespondentinės banko sąskaitos, denominuotos užsienio valiuta, praradimą).

375. Kompetentingos institucijos turėtų remti trumpalaikės likvidumo rizikos vertinimą, analizuodamos likvidumo padengimo rodiklį (LCR), kaip nurodyta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61, įskaitant tai, ar LCR yra teisingai apskaičiuojamas ir pateikiamas ataskaitose ir ar jis tinkamai atspindi įstaigos likvidumo poreikių padengimą. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti, ar įstaigos periodiškai tikrina savo gebėjimą kasdien teikti LCR ataskaitas, siekdamas užtikrinti, kad prireikus įstaigos galėtų pateikti patikimus duomenis pagal Reglamento (ES) 575/2013 414 straipsnį.

376. Vertindamos sukrėtimų poveikį įstaigos likvidumo poreikiams, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į visus reikšmingus įstaigos likvidumo rizikos šaltinius, visų pirma į:

- a. galimybę, kad laikantis bet kurių taikomų ES reguliavimo reikalavimų, įstaigos likvidumo poreikiai susiklosčius tam tikro pobūdžio nepalankiausių sąlygų scenarijui, kuriuo grindžiamas reikalavimas, įskaitant atvejus, kai terminas trumpesnis nei 30 dienų, būtų nustatyti netinkamai.
- b. riziką, susijusią su didmeninėmis sandorio šalimis, atsižvelgiant į balanso straipsnius ir finansavimo koncentracijas. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į sandorio šalių teikiamo finansavimo, kuris visas priklauso reikšmingiausiems aptarnaujamiems sektoriams, kintamumą ir galimą plitimo riziką. Šiuo atžvilgiu ypatingą dėmesį reikėtų skirti finansavimui, surinktam per naujas verslo linijas ir platinimo kanalus, taip pat iš klientų, vykdančių rizikingesnę veiklą (kriptoturto emitentų ir paslaugų teikėjų);
- c. riziką, susijusią su neapibrėžtais pinigų srautais / nebalansiniais straipsniais (pvz., kredito linijomis, įkaito vertės išlaikymo prievolėmis) ir veikla (pvz., likvidumo parama nekonsoliduotoms specialiosios paskirties įmonėms, viršijant sutartinius įsipareigojimus);
- d. bendrąją ir grynąją gaunamų ir netenkamų pinigų srautų vertę; jeigu gaunamų ir netenkamų pinigų srautai labai dideli, kompetentingos institucijos dėmesį į riziką įstaigai turėtų visų pirma atkreipti tada, kai gaunamų pinigų srautai negaunami numatytu laiku, net jei grynųjų netenkamų pinigų srautų rizika nedidelė;
- e. riziką, susijusią su mažmeninėmis sandorio šalimis, įskaitant finansavimo koncentraciją. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų taikyti mažmeninių indėlių klasifikavimo į atskiras rizikos grupes metodiką, numatytą Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 24 ir 25 straipsniuose;
- f. riziką, kad pernelyg didelė vidutinio–ilgojo laikotarpio finansavimo profilio rizika darys neigiamą poveikį sandorio šalių, kurios svarbios trumpalaikiai likvidumo pozicijai, elgsenai;
- g. riziką, kylančią esant patikėtiems indėliams⁴⁵.

⁴⁵ Geriausia patirtis apibūdinama EBI ataskaitoje: Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio įgyvendinimo ES stebėsena. Antroji ataskaita (EBA/REP/2021/07).

377. Kompetentingos institucijos, vertindamos įstaigos trumpalaikius likvidumo poreikius, būtinai turėtų atsižvelgti į skaitmeninimo poveikį (įskaitant, pvz., momentinius mokėjimus) ir galimybę, kad dėl informacijos sklaidos socialiniuose tinkluose gali paspartėti lėšų išėmimas nepalankaus scenarijaus atveju.

Dienos likvidumo rizikos vertinimas

378. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos tos pačios dienos likvidumo rizikos poziciją pasirinktu laikotarpiu. Šis vertinimas turėtų apimti bent jau turimą ar prieinamą esant įprastoms sąlygoms bei finansinėms ar veiklos nepalankiausioms sąlygoms (t. y. IT gedimai, teisiniai apribojimai dėl lėšų pervedimo, priegios prie atitinkamų bankininkystės paslaugų ir (arba) įstaigai reikšmingų valiutų, prekių ar priemonių tarpuskaitos paslaugų sustabdymas ir (arba) nutraukimas) tos pačios dienos likvidumo vertinimą. Šiame vertinime visų pirma reikėtų atsižvelgti į tai, kaip nepalankiausių sąlygų laikotarpiu dėl padidėjusių įstaigos tos pačios dienos užtikrinimo poreikių gali sumažėti jos galimybė prireikus panaudoti likvidumo rezervą nepalankiausiomis sąlygomis patiriamiems netenkamų pinigų srautams padengti.

379. Tose jurisdikcijose, kuriose tos pačios dienos rizikos ataskaitos dar nerengiamos, kompetentingos institucijos gali remtis pačios įstaigos atlikta tos pačios dienos likvidumo rizikos analize.

Likvidumo rezervų ir likvidumo atsvaros pajėgumo vertinimas

380. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos likvidumo rezervo ir likvidumo atsvaros pajėgumų pakankumą, atsižvelgiant į nagrinėjamo turto ypatumus ir įvairius nepalankiausių sąlygų scenarijus, vienam mėnesiui ir skirtingais laikotarpiais, pavyzdžiui, iki 1 metų, taip pat vienai parai. Vertinime turėtų būti atsižvelgiama į likvidžių turto objektų klasifikaciją ir kokybę (kaip nurodyta Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2015/61), jų atitiktį bendriesiems ir veiklos reikalavimams, taikomiems aukštos kokybės likvidžiam turtui, taip pat į tai, ar likvidumo atsarga ir kompensacinis pajėgumas atitinka įstaigos norimą prisiimti riziką.

381. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į veiksnius, kurie nepalankiausių sąlygų laikotarpio metu galėtų sumažinti įstaigos gebėjimą laiku realizuoti savo likvidų turtą, įskaitant tokius veiksnius kaip didelė koncentracija atskirų sandorio šalių ar turto rūšių atžvilgiu, rezerve esantis turtas, kuris yra suvaržytas ar paskolintas, taip pat likvidaus turto denominavimas valiuta, kuri skiriasi nuo įstaigos likvidumo poreikių valiutos. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į tikėtiną paskirtų likvidumo priemonių, kurios gali būti įtrauktos į likvidumo atsvaros pajėgumą, vertę.

382. Kompetentingos institucijos turėtų (kai taikytina) peržiūrėti įstaigos prielaidų tinkamumą, kiek tai susiję su jos gebėjimu nepalankiausiomis sąlygomis pasinaudoti atpirkimo sandorių rinkomis ir centrinio banko finansavimu, įskaitant prielaidas dėl turto, kuris gali būti naudojamas kaip užtikrinimo priemonė, tinkamumo ir prieinamumo. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaiga periodiškai išbando savo rinkos prieigą sudarydama pardavimo arba atpirkimo

sandorius. Be to, jos turėtų peržiūrėti šių įstaigų prielaidas dėl laiko, kuriuo pasiekiamas likvidumas nepalankiomis sąlygomis.

Priežiūrinis likvidumo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

383. Kompetentingos institucijos turėtų pačios atlikti likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad galėtų nepriklausomai įvertinti trumpalaikę ir vidutinės trukmės likvidumo riziką. Nepalankiausių sąlygų scenarijai turėtų būti grindžiami 30 dienų padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimų nepalankiausiomis sąlygomis prielaidomis, tačiau kompetentingos institucijos gali išplėsti savo vertinimą, kad jis apimtų 30 dienų ar ilgesnio laikotarpio riziką, taip pat keisti padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo prielaidas, kad galėtų atsižvelgti į riziką, į kurią pagal padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimą atsižvelgta nepakankamai. Tai turėtų apimti priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kurį sudarytų konkrečiai įstaigai pritaikytas ir visos rinkos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.

8.3. Būdingos finansavimo rizikos vertinimas

384. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos finansavimo riziką ir tai, ar ji tinkamai vykdo vidutinio laikotarpio ir ilgalaikius turto ir nebalansinių straipsnių įsipareigojimus pastovaus finansavimo priemonėmis ir įprastomis, ir nepalankiausiomis sąlygomis. Šis vertinimas apima tokius aspektus:

- a. įstaigos finansavimo profilio vertinimą;
- b. rizikos finansavimo profilio stabilumui vertinimą;
- c. faktinės rinkos prieigos vertinimą;
- d. numatyto finansavimo rizikos pokyčio vertinimą remiantis įstaigos finansavimo planu.

Įstaigos finansavimo profilio vertinimas

385. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos finansavimo profilis tinkamas, įskaitant tai, ar tinkami vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiai sutartiniai ir elgsenos nesutapimai, susiję su jos verslo modeliu, strategija ir norima priimti rizika. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar įstaigos vidutinės trukmės ir ilgalaikis turtas bei nebalansiniai straipsniai yra tinkamai padengti įvairiomis stabiliomis finansavimo priemonėmis, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 413 straipsnyje. Kompetentingos institucijos turėtų padėti atlikti šį vertinimą analizuodamos NSFR, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 šeštos dalies IV antraštinėje dalyje, ir įvertindamos, ar apie tai tinkamai pranešta.

386. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kokį poveikį įstaigos finansavimo profiliui daro bet kokie (vietiniai) reguliavimo ir sutartiniai veiksniai, turintys įtakos finansavimo teikėjų elgsenos ypatumams (pvz., taisyklės, susijusios su kliringu, gelbėjimu privačiomis lėšomis, indėlių garantijų sistemomis, nes jos gali daryti įtaką finansavimo teikėjų elgsenai).

387. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar dėl galimų trūkumų, kurių kyla dėl įstaigos finansavimo profilio, pavyzdžiui, terminų nesutapimo, kurie viršija priimtinas ribas, pernelyg didelės finansavimo šaltinių koncentracijos, pernelyg didelio turto suvaržymo arba netinkamo ar nepastovaus ilgalaikio turto finansavimo, įstaigos finansavimo sąnaudos ir galimybės gauti finansavimą praradimas gali padidėti iki nepriimtino lygio. Visų pirma, planuojant ar kuriant testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijus, būtina atidžiai įvertinti prielaidas dėl finansavimo, pritraukto per kanalus, kurie grindžiami finansinėmis technologijomis arba yra mažiau tradiciniai (pvz., internetinės indėlių platformos), stabilumo.

Rizikos finansavimo profilio pastovumui vertinimas

388. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti veiksnius, dėl kurių gali sumažėti finansavimo profilio, susijusio su turto, nebalansinių straipsnių ir įsipareigojimų pobūdžiu ir ypatumais, pastovumas. Jos turėtų atsižvelgti į turto ir įsipareigojimų struktūrinį terminų nesutapimą (įskaitant bet kokių valiutų nesutapimų poveikį), atitinkamus struktūrinius finansavimo rodiklius (pvz., paskolų ir indėlių santykį, klientų finansavimo trūkumą ir elgsenos požiūriu patikslintą terminų atitikimą) bei finansavimo ypatybes, kurios pradžiai požiūriu galėtų rodyti padidėjusią PP / TF riziką bei kelti susirūpinimą. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į nuostolių poveikį finansavimo stabilumui, turėdamos omenyje, kad finansavimo teikėjai gali jautriai reaguoti į žymiai mažesnius nuostolius nei tie, kurie keltų grėsmę kapitalo rodikliams.

389. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti riziką finansavimo profilio tvarumui, kuri kyla dėl finansavimo šaltinių koncentracijos (visų pirma dėl naudojamų finansavimo priemonių rūšies, konkrečių finansavimo rinkų, pavienių arba susijusių sandorio šalių). Pavyzdžiui, jos turėtų atsižvelgti į reikšmingiausių sektorių, kuriuos aptarnauja įstaiga, ypatumus ir kokį poveikį tai daro įstaigos finansavimo rizikos profiliui, ir ypatingą dėmesį skirti cikliškų ar nepastovių sektorių pozicijoms.

390. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti riziką, kad dėl turto suvaržymo gali būti daromas neigiamas poveikis rinkos dalyvių norui įstaigai suteikti neužtikrintų skolos priemonių (atsižvelgiant į konkrečius rinkos (-ų), kurioje (-iose) įstaiga veikia, ypatumus ir į įstaigos verslo modelį).

Faktinės rinkos prieigos vertinimas

391. Kompetentingos institucijos turėtų žinoti, kokia yra įstaigos faktinė prieiga prie rinkos ir kokios yra esamos bei būsimos grėsmės šiai prieigai prie rinkos, įskaitant prieigos prie užsienio valiutos rinkų sutrikimus (įskaitant individualų pobūdį). Atlikdamos vertinimą, jos turėtų atsižvelgti į tai, koku mastu įstaiga kelia aukštus reikalavimus tam tikroms rinkoms ar sandorio šalims (įskaitant centrinius bankus), palyginti su tų rinkų ar sandorio šalių pajėgumais, į bet kokius reikšmingus ar netikėtus pokyčius skolos vertybinių popierių emisijos srityje, į riziką, kad naujienos apie įstaigą gali daryti neigiamą poveikį rinkai (vertinimas / pasitikėjimas), taigi ir galimybei patekti į rinką, taip pat į požymius, kad trumpalaikė likvidumo rizika gali apriboti įstaigos galimybę patekti į pagrindines finansavimo rinkas.

Numatyto finansavimo rizikos pokyčio vertinimas remiantis įstaigos finansavimo planu

392. Kompetentingos institucijos, remdamosi įstaigos finansavimo planu, turėtų įvertinti numatomą finansavimo rizikos pokytį ir susidaryti nuomonę apie plano įgyvendinamumą (pvz., atlikti grįžtamąjį patikrinimą, apsvarstyti alternatyvius scenarijus).

8.4. Likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas

393. Kad galėtų visapusiškai suprasti įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos profilį ir jų tarpusavio sąsajas, kompetentingos institucijos taip pat turėtų tikrinti įstaigos valdymo ir likvidumo bei finansavimo rizikos valdymo sistemą. Tuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų vertinti:

- a. likvidumo riziką ir finansavimo strategiją, norimą priimti likvidumo ir finansavimo riziką;
- b. organizacinę sistemą, politiką ir procedūras;
- c. rizikos nustatymo, vertinimo, valdymo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką tvarką;
- d. įstaigos likvidumo / finansavimo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;
- e. vidaus kontrolės sistemą, kuri įdiegta likvidumo rizikai ir finansavimo rizikai valdyti;
- f. įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo planus ir veiklos atkūrimo planus;
- g. įstaigos finansavimo planus.

Likvidumo ir finansavimo rizikos strategija ir norima priimti rizika

394. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi patikimą, aiškiai suformuluotą, dokumentuotą ir praneštą likvidumo / finansavimo rizikos strategiją, kurią būtų patvirtinę valdymo organai. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos, be kitų veiksnių, turėtų atsižvelgti į valdymo organo vaidmenį nustatant, tvirtinant ir peržiūrint likvidumo / finansavimo rizikos strategiją bei norimą priimti riziką (įskaitant pagrindines prielaidas), į tai, ar valdymo organas tinkamai įgyvendina šią strategiją, taip pat į jos tinkamumą įstaigai, atsižvelgiant į jos verslo modelį, bendrą rizikos toleranciją, vaidmenį finansų sistemoje, finansinę būklę ir finansavimo pajėgumą.

Organizacinė sistema, politika ir procedūros

395. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi tinkamą organizacinę struktūrą ir valdymo tvarką likvidumo ir finansavimo rizikos valdymui, įskaitant patikimą ILAAP sistemą, atitinkančią šių gairių 5 antraštinės dalies 91 punktą. Be to, jos turėtų vertinti, ar įstaiga įgyvendino tinkamas vertinimo ir kontrolės funkcijas, kurioms vykdyti skirta pakankamai žmogiškųjų ir techninių išteklių, kad plėtotų ir įgyvendintų šias funkcijas ir vykdytų reikalaujamas stebėsenos užduotis. Likvidumo rizikos kontrolę ir sistemų bei procesų stebėseną turėtų kontroliuoti nepriklausomai vykdoma funkcija.

396. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo politiką ir procedūras ir ar jos dera su įstaigos norima priimti likvidumo

rizika. Tai apima vertinimą, ar politika ir procedūros tinkamai apibrėžtos, įformintos ir apie jas veiksmingai informuota visa įstaiga. Valdymo organas turėtų patvirtinti ir reguliariai peržiūrėti politiką bei procedūras, o jas turėtų įgyvendinti vyresnioji vadovybė.

397. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos požiūrio į patekimo į rinką užtikrinimą savo reikšmingose finansavimo rinkose tinkamumą, įskaitant bet kokią atliktą patekimo į rinką testavimą, įstaigos metodą, pagal kurį ji nuolat veikia rinkose (konkrečių mažų įstaigų arba specializuotų verslo modelių atveju patekimo į rinkas testavimas gali būti neaktualus), įstaigos metodą, kaip plėtoti tvirtus ryšius su finansavimo teikėjais, ir bet kokius įrodymus, kad įstaiga tebeturėtų galimybę patekti į rinką nepalankiausiomis sąlygomis.

Rizikos nustatymas, vertinimas, valdymas, stebėseną ir pranešimas apie riziką

398. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos nustatymo ir vertinimo sistemą ir IT sistemas, kurios atitiktų įstaigos dydį, sudėtingumą, norimą prisiimti riziką ir pajėgumą prisiimti riziką. Jos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksniai:

- a. tai, ar įstaiga įdiegė reikiamus savo atitinkamų laikotarpių pinigų srautų prognozavimo metodus taikydamos įprastų veiklos sąlygų ir nepalankiausių veiklos sąlygų prielaidas ir ar visapusiškai atsižvelgia į reikšmingus rizikos priežastinius veiksniai;
- b. tai, ar įstaiga taiko tinkamas pagrindines prielaidas ir metodikas, ar jos reguliariai tikrinamos ir pripažįstama, kad įvairūs rizikos veiksniai (kredito, rinkos, IRRBB ir pan.), kylantys iš balansinių ir nebalansinių straipsnių, daro poveikį vienas kitam;
- c. ar įstaiga supranta savo galimybes pasinaudoti finansinėmis priemonėmis, kai jų turi, atsižvelgiant į visus su šių priemonių naudojimu susijusius teisinius, reguliavimo ir veiklos apribojimus, pavyzdžiui, negalėjimą naudotis turtu dėl skirtingais laikotarpiais taikomų suvaržymų.

399. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos yra įdiegusios tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos ataskaitų teikimo sistemą, kuriai pritarė aukščiausiaji vadovybė. Jos turėtų atsižvelgti į informacinių sistemų kokybę ir vidinius informacijos srautus, naudojamus ataskaitoms rengti, taip pat į tai, ar ataskaitos yra suprantamos tikslinei auditorijai, tikslios ir praktiškai pritaikomos (pvz., pateikiamos laiku, nėra pernelyg sudėtingos, jų taikymo sritis yra tinkama). Ataskaitos turėtų būti reguliariai teikiamos atitinkamiems gavėjams (pvz., valdymo organui, vyresniajai vadovybei arba turto ir įsipareigojimų komitetui).

400. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar tinkamas tos pačios dienos likvidumo rizikos vertinimo procesas, ypač tose įstaigose, kurios dalyvauja mokėjimo, atsiskaitymo ir tarpuskaitos sistemose. Jos turėtų įvertinti, ar įstaiga tinkamai stebi ir kontroliuoja pinigų srautus bei likvidžius išteklius, skirtus dienos vidaus reikalavimams patenkinti, ir prognozuoja, kuriuo dienos metu įvyks pinigų srautai, taip pat ar įstaiga atlieka tinkamus specializuotus dienos vidaus operacijų testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, atsižvelgdama taip pat į verslo tendencijas (pvz., galimybę atlikti momentinius mokėjimus).

401. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi tinkamą likvidumo ir finansavimo rodiklių rinkinį. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. rodikliai tinkamai atspindi įstaigos likvidumo rizikos profilį, įskaitant likvidumo atsargoje esančių turto objektų diversifikacijos laipsnį ir likvidžių turto objektų valiutos denominacijos bei netenkamų pinigų srautų pasiskirstymo pagal valiutas suderinamumą;
- b. rodikliuose tinkamai atspindi pagrindiniai likvidumo rizikos aspektai, susiję su galima staiga nuosmukio rizika, pavyzdžiui, netenkamų pinigų srauto terminų koncentracija (taip pat atsižvelgiant į bet kokią galimą ankstyvą įsipareigojimų atšaukimą) ir centrinio banko paramos programos;
- c. pagal rodiklius galima nustatyti įstaigos struktūrinius finansavimo pažeidžiamumą, įskaitant bet kokią koncentraciją konkrečiose rinkose, valiutos, sandorio šalių ir terminų koncentraciją;
- d. rodikliai leidžia suprasti įstaigų finansavimo „nelankstumą“ (nepriklausomai nuo to, kas daroma apskaičiuojant padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį arba grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį), įskaitant suskirstymą į vienas rūšies kategorijas pagal jų rizikos savybes ir indėlių, kuriems garantijos ir (arba) draudimo sistema netaikoma, dalį.

402. Įstaigos turėtų turėti galimybę įrodyti, kad rodikliai yra tinkamai dokumentuoti, periodiškai tikrinami, naudojami nustatant įstaigos norimą prisiimti riziką, rengiant ataskaitas vadovybei ir nustatant veiklos ribas.

Įstaigos likvidumo ir finansavimo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

403. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga atliko tinkamą likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal EBI gaires dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis⁴⁶:

- a. siekiant suprasti nepalankių įvykių poveikį savo rizikos pozicijai ir gebėti įvertinti savo likvidžiojo turto, likvidumo atsvaros pajėgumo ir finansavimo struktūros tinkamumą;
- b. siekiant padengti riziką, kuri gali atsirasti pagal įvairaus pobūdžio nepalankiausių sąlygų scenarijus ir (arba) pašalinti riziką, kurią kelia kontrolės, valdymo ar kiti trūkumai.

404. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar pagal galiojančią sistemą įstaiga gali:

- a. nustatyti laikotarpį, kurį įstaiga išliktų turėdama esamas likvidumo atsargas ir pastovius finansavimo šaltinius, kartu atsižvelgiant į įstaigos norimą prisiimti riziką, susiklosčius sunkioms, bet tikėtinoms nepalankiausiomis likvidumo sąlygoms;
- b. analizuoti nepalankiausių sąlygų scenarijų poveikį visos konsoliduojamos grupės likvidumo pozicijai ir atskirų subjektų bei verslo linijų likvidumo pozicijai;
- c. suprasti, kur gali kilti rizika, nepaisant įstaigos organizacinės struktūros ir likvidumo rizikos valdymo centralizavimo laipsnio.

⁴⁶ EBA/GL/2018/04.

405. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga nurodytų įvairaus pobūdžio modeliuojamų nepalankiausių sąlygų scenarijų (kaip paaiškinat EBI gairėse dėl įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis) poveikį, taip pat jautrumo testavimų skaičių (laikantis proporcingumo principo). Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijai ir pagal juos modeliuojami sukrėtimai turėtų būti grindžiami ne tik praeitimi, bet ir ekspertų vertinimu pagrįstais hipotetiniais testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijais. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar vertinami bent šie scenarijai:
- trumpalaikiai ir ilgesnio laikotarpio;
 - konkrečios įstaigos ir visos rinkos (susiklosto vienu metu keliose įvairiose rinkose);
 - a ir b punktų derinys.
406. Svarbus aspektas, kurį kompetentingos institucijos turėtų analizuoti vertindamos įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis sistemą, yra hipotetinio (-ių) nepalankiausių sąlygų scenarijaus (-ų) poveikio įstaigos pinigų srautams, likvidumo atsvaros pajėgumui ir išlikimo laikotarpiui modeliavimas ir tai, ar šiuo modeliavimu atspindimas įvairus poveikis, kuris nepalankiausiomis ekonominėmis sąlygomis gali būti padarytas tiek įstaigos turtui, tiek gaunamų bei netenkamų pinigų srautams.
407. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų vertinti, ar formuluodama testavimo nepalankiausiomis sąlygomis prielaidas įstaiga laikosi konservatyvaus metodo. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į scenarijaus pobūdį ir sunkumą, jei svarbu, turėtų analizuoti tam tikrų prielaidų tinkamumą, pirmiausia prielaidų dėl:
- laipsniško mažmeninio finansavimo baigimosi;
 - užtikrinto ir neužtikrinto didmeninio finansavimo sumažėjimo;
 - koreliacijos tarp finansavimo rinkų ir diversifikavimo tarp įvairių rinkų;
 - papildomų neapibrėžtų nebalansinių pozicijų;
 - finansavimo grąžinimo terminų (pvz., kai finansavimo teikėjas turi pasirinkimo pirkti galimybių);
 - įstaigos kredito reitingo pablogėjimo poveikio;
 - valiutos konvertavimo galimybės ir prieigos prie užsienio valiutos rinkų bei atitinkamų bankų sąskaitų;
 - galimybės perleisti likvidumo atsargas tarp subjektų, sektorių ir šalių;
 - būsimo balanso augimo įverčius.
 - dėl reputacijos rizikos – netiesioginio reikalavimo įstaigai perkelti turtą į kitą laikotarpį ir pratęsti arba išlaikyti kitų formų likvidumo paramą.
408. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis valdymo sistema tinkama ir ar ji tinkamai integruota į bendrąją rizikos valdymo strategiją. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:
- testavimo nepalankiausiomis sąlygomis mastas ir dažnumas tinkami atsižvelgiant į įstaigos pobūdį ir sudėtingumą, jos likvidumo rizikos pozicijas ir santykinę svarbą finansų sistemai;

- b. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai integruojami į įstaigos likvidumo ir finansavimo strateginio planavimo procesą ir naudojami, siekiant padidinti likvidumo valdymo veiksmingumą ištikus krizei, taip pat integruojami į įstaigos likvidumo nenumatytų atvejų ir veiklos atkūrimo planą;
- c. įstaiga yra įdiegusi reikiamą procesą, per kurį pasirinktų tinkamus rizikos veiksnius testavimui nepalankiausiomis sąlygomis atlikti, atsižvelgdama į reikšmingas pažeidžiamas sritis, dėl kurių konkrečios įstaigos likvidumo pozicija gali susilpnėti;
- d. prielaidos ir scenarijai tikrinami ir atnaujinami pakankamai dažnai;
- e. kai vertinamas grupės likvidumo valdymas, ar įstaiga skiria pakankamai dėmesio kiekvienai galimai likvidumo atsargų perdavimo grupės viduje kliūčiai.

Likvidumo ir finansavimo rizikos vidaus kontrolės sistema

- 409. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga turi tvirtą ir visapusišką vidaus ribų ir kontrolės sistemą ir patikimų apsaugos priemonių, kuriomis mažintų savo likvidumo ir finansavimo riziką, atsižvelgdamos į norimą prisiimti riziką, ir užtikrintų diversifikuotos finansavimo struktūros prieinamumą. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar ribų ir kontrolės sistema yra tinkama atsižvelgiant į įstaigos sudėtingumą, dydį ir verslo modelį ir ar atspindi įvairius reikšmingus likvidumo rizikos veiksnius ir likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus.
- 410. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaigoje nustatytos ribos, siekiant užtikrinti nuoseklumą tarp likvidžiojo turto valiutos nominaliosios vertės ir gryųjų netenkamų pinigų srauto paskirstymo pagal valiutą pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnio 6 dalį;
- 411. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos kompetentingi organai patvirtino ribas ir reguliariai jas peržiūri bei apie jas pranešta visoms atitinkamoms verslo linijoms. Šis procesas, taip pat tvarka, pagal kurią įstaiga stebi, kaip laikomasi nustatytų ribų, ir problemų sprendimo procesas turėtų būti aiškiai aprašyti jos procedūrose.
- 412. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaiga likvidumo rizikos kontrolės sistemoje įdiegė tinkamą lėšų pervedimo kainodaros sistemą, kuri apima visas susijusias likvidumo sąnaudas, naudą ir riziką. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, ar vadovybė, remdamasi sandorių kainodaros mechanizmu, gali teikti tinkamas paskatas likvidumo rizikai valdyti ir ar sistema ir jos kalibravimas yra peržiūrimi ir atnaujinami tinkamai atsižvelgiant į įstaigos dydį ir sudėtingumą. Be to, kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos politika dėl lėšų pervedimo kainodaros metodikos integravimo į vidaus kainodaros sistemą remiamasi vertinant sandorius su klientais ir priimant sprendimus dėl jų (įskaitant abi balanso puses, pvz., paskolų teikimą ir indėlių priėmimą).
- 413. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga taiko tinkamas likvidžių aktyvų rezervo kontrolės priemones, įskaitant koncentracijos ribas ir tinkamą nuolatinę rezervo

pakankamumo bei rinkos sąlygų pokyčių, galinčių turėti įtakos įstaigos gebėjimui greitai likviduoti savo turtą, stebėseną.

Nenumatytų atvejų likvidumo planai

414. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai nurodyta politika, procedūros ir veiksmų planai, pagal kuriuos bus reaguojama į galimus didelius įstaigos gebėjimo patenkinti savo likvidumo poreikius ir save finansuoti trukdžius. Jos turėtų atsižvelgti į nenumatytų atvejų finansavimo priemonių, įtrauktų į nenumatytų atvejų likvidumo planus, turinį ir mastą, ypač į šiuos veiksnius:

- a. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai paaiškinta priemonių aktyvavimo ir palaikymo valdymo tvarka;
- b. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tinkamai atsižvelgta į įstaigos likvidumo ir finansavimo ir bendresnį rizikos profilį;
- c. ar įstaiga turi išankstinio įspėjimo likvidumo rodiklių sistemą, įskaitant, be kita ko, rodiklius, kurie EBI gairėse dėl veiklos atkūrimo plano rodiklių yra nustatyti kaip likvidumo rodikliai, kuriems gali būti padarytas poveikis įstaigai sudarius sąlygas laiku pastebėti blogėjančias rinkos sąlygas bei operatyviai nuspręsti, kokių veiksmų reikia imtis;
- d. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane aiškiai apibūdinta, kad padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio likvidumo rezervas skirtas naudoti esant nepalankiausioms sąlygoms, net jei dėl to padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio vertės nesiektų 100 proc., įskaitant tai, kad tai yra numatyto likvidumo rizikos valdymo dalis esant nepalankiausioms sąlygoms ir apie tai vėliau pranešama vyresniajai vadovybei, jei pasiekiamos nustatytos mažesnės padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio vertės. Nenumatytų atvejų likvidumo plane turėtų būti aiškiai nurodyta ir aprašyta, kaip reikėtų valdyti likvidumo riziką esant nepalankiausioms sąlygoms, kad būtų kuo labiau pasiekti nustatyti padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio lygiai;
- e. ar nenumatytų atvejų likvidumo plane tiksliai nustatyti visi reikšmingi (galimi) finansavimo šaltiniai, įskaitant apskaičiuotąsias sumas, kurias būtų galima gauti iš įvairių likvidumo šaltinių, ir apskaičiuotąjį laiką, kurio prireiktų lėšoms iš šių šaltinių gauti;
- f. ar priemonės atitinka įstaigos bendrąją rizikos strategiją ir norimą prisiimti likvidumo riziką;
- g. ar prielaidos dėl centrinio banko finansavimo vaidmens, padarytos įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane, yra tinkamos. Prie veiksmų, kuriuos kompetentingos institucijos gali analizuoti, galima priskirti, pavyzdžiui, įstaigos nuomonę apie:
 - I. esamą ir būsimą galimybę naudotis galimais alternatyviais finansavimo šaltiniais, susijusiais su centrinio banko skolinimo programomis;
 - II. skolinimo priemonių rūšis, priimtinas užtikrinimo priemonės ir kreipimosi dėl centrinio banko lėšų tvarką;
 - III. aplinkybes, kuriomis prireiktų centrinio banko finansavimo, reikalingą sumą ir laikotarpį, kuriuo šio centrinio banko finansavimo veikiausiai reikėtų.

415. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar nenumatytų atvejų likvidumo plane aprašyti veiksmai yra įgyvendinami, turint galvoje nepalankiausių sąlygų scenarijus, kuriais jų ketinama imtis. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. įstaigos likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, jos likvidumo valdymo plano, likvidumo išankstinio įspėjimo rodiklių ir, jei taikoma, su likvidumu susijusio veiklos atkūrimo plano nuoseklumo ir tarpusavio sąveikos lygį;
- b. ar tikėtina, kad nenumatytų atvejų likvidumo plane apibrėžti veiksmai padės įstaigai tinkamai reaguoti į įvairius galimus didelio likvidumo nepalankiausių sąlygų scenarijus, įskaitant su įstaiga susijusias ir visos rinkos sąlygas, taip pat galimą jų sąveiką; ir ar nenumatytų atvejų likvidumo plane apibrėžti veiksmai apdairiai kiekybiškai įvertinti pagal likvidumą kuriantį pajėgumą nepalankiausiomis sąlygomis ir laiką, kurio reikia tokiame pajėgumui įvykdyti, atsižvelgiant į veiklos reikalavimus, pavyzdžiui, užstato įkeitimas centriniame banke.

416. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti įstaigos nenumatytų atvejų likvidumo plane aprašytos valdymo sistemos tinkamumą. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. ar tinkamos problemų sprendimo ir prioritetų nustatymo procedūros, kuriomis detalizuojama, kaip kiekvieno iš šių veiksmų gali ir turėtų būti imtasi;
- b. ar įstaiga yra nustačiusi reikiamą politiką ir procedūras, pagal kurias palaikytų ryšius įstaigos viduje ir su išorės šalimis;
- c. kaip nenumatytų atvejų likvidumo planas⁴⁷ dera su įstaigos veiklos tęstinumo planais.

Finansavimo planai

417. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar finansavimo planas įgyvendinamas ir yra tinkamas atsižvelgiant į įstaigos pobūdį, mastą ir sudėtingumą, esamą ir prognozuojamą veiklą, likvidumą ir finansavimo profilį. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. ar finansavimo plane aptarti alternatyvūs scenarijai. Kompetentingos institucijos turėtų ypač atkreipti dėmesį į plano, skirtą paremti numatomą verslo veiklą susiklosčius nepalankiems scenarijams, patikimumą;
- b. numatytą įstaigos finansavimo profilio pokytį dėl finansavimo plano įgyvendinimo, ir ar jis yra tinkamas atsižvelgiant į įstaigos veiklą ir verslo modelį;
- c. ar finansavimo planas padės pagerinti įstaigos finansavimo profilį taip, kaip reikalinga arba norima;
- d. savo pačios nuomonę apie visą rinkos veiklą (veiklos pokyčius), kurią įstaigos planuoja vykdyti savo jurisdikcijoje, ir kokį poveikį ji turi galimybės įgyvendinti konkrečius finansavimo planus; ir

⁴⁷ Jeigu nenumatytų atvejų likvidumo planas yra visiškai integruotas į veiklos atkūrimo planą, jis bus įtrauktas į likvidumo BGP įvertį. Jeigu nenumatytų atvejų likvidumo planas neįtrauktas į veiklos atkūrimo planą ir abu dokumentai yra atskiri, nenumatytų atvejų likvidumo planą reikia nagrinėti atskirai.

- e. ar finansavimo planas:
 - I. integruotas į bendrąjį įstaigos strateginį planą;
 - II. dera su įstaigos verslo modeliu;
 - III. dera su norima prisiimti likvidumo rizika.

418. Be to, kompetentingos institucijos gali analizuoti:

- a. ar įstaiga tinkamai analizuoja ir žino, ar jos finansavimo planas tinkamas ir pakankamas atsižvelgiant į įstaigos esamą likvidumą ir finansavimo pozicijas bei numatomą jų raidą. Tai darydamos, kompetentingos institucijos gali analizuoti, ar vyresnioji įstaigos vadovybė gali paaiškinti, kodėl finansavimo planas yra įgyvendinamas ir kokie jo silpnieji aspektai;
- b. įstaigos politiką, pagal kurią nustatoma, kurie finansavimo aspektai ir kurios rinkos yra reikšmingos įstaigai (ir ar politika yra pakankama);
- c. įstaigos numatytą laikotarpį, per kurį būtų pereita prie kito finansavimo profilio, jei to reikia arba norima, turint galvoje tai, kad pernelyg spartus arba lėtas visiškas perėjimas gali kelti riziką;
- d. tai, ar finansavimo plane numatytos įvairios strateginių pokyčių įgyvendinimo laiku strategijos ir aiškos valdymo procedūros.

419. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar įstaigos finansavimo planas tinkamai įgyvendinamas. Jos turėtų atsižvelgti bent į tai, ar:

- a. finansavimo planas tinkamai dokumentuotas ir apie jį informuoti visi atitinkami darbuotojai;
- b. finansavimo planas integruotas į kasdienę įstaigos veiklą, ypač į finansavimo sprendimų priėmimo procesą.

420. Be to, kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į tai, ar įstaiga gali finansavimo planą suderinti su duomenimis, kuriuos teikia kompetentingai institucijai finansavimo plano formoje.

421. Kompetentingos institucijos turėtų analizuoti įstaigos finansavimo plano įgyvendinimo stebėsenos procesų kokybę ir tai, ar įstaiga geba laiku reaguoti į nukrypimus. Atlikdamos šį vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a. naujausios informacijos, teikiamos (vyresniajai) vadovybei apie esamą finansavimo plano įgyvendinimo būklę, kokybę;
- b. ar finansavimo plane numatytos alternatyvios atsarginės priemonės, kurių būtų imtasi, jeigu pasikeistų rinkos sąlygos; ir
- c. politiką ir praktiką, kurią įstaiga taiko reguliariai peržiūrėdama, atlikdama grįžtamąjį patikrinimą ir atnaujinama finansavimo planą, kai faktiškai pritrauktas finansavimai labai skiriasi nuo finansavimo plano.

8.5. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

422. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti nuomonę apie įstaigos likvidumo ir finansavimo riziką ir įstaigos likvidumo išteklių pajėgumą ją padengti ir (arba) sumažinti. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta išvadų santraukoje, prie kurios pridedamas likvidumo ir finansavimo pakankamumo balas, pagrįstas 17 lentelėje nurodytais analizės kriterijais. Likvidumo ir finansavimo pakankamumo įvertinimas turėtų atspindėti kompetentingų institucijų nuomonę dėl to, ar esami likvidumo ištekliai padeda užtikrinti tinkamą likvidumo ir finansavimo rizikos padengimą. Kompetentingos institucijos, jei mano, kad tai yra tinkama, gali apsvarstyti galimybę taikyti tarpinį likvidumo ir finansavimo rizikos įvertinimą.

423. Nustatydamos likvidumo ir finansavimo pakankamumo balą, kompetentingos institucijos, kai taikytina, turėtų atsižvelgti į bendro pajėgumo susigrąžinti likvidumą balą veiklos atkūrimo planavimo procese („silpnas“, „pakankamas-galimai tobulintinas“, „patenkinamas“), kaip nurodyta EBI gairių dėl bendro gaivinimo pajėgumo planuojant gaivinimo veiksmus 41–43 dalyse⁴⁸. Atsižvelgti į bendrą pajėgumo susigrąžinti pakankamą likvidumą balą yra ypač svarbu tuo atveju, kai bendras pajėgumo susigrąžinti likvidumą balas yra „silpnas“.

17 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas likvidumo ir finansavimo pakankamumo balas

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
1	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla mažas reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Dėl nesutapimų (pvz., terminų, valiutos) kyla neesminė arba labai maža rizika. Likvidumo atsargų kiekis ir sudėtis yra pakankami ir tinkami. Kiti likvidumo rizikos veiksniai (įskaitant reputacijos riziką, negalėjimą likvidumo išteklių perduoti grupės viduje) nėra reikšmingi arba yra labai maži. Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos pakankamai viršija kiekybinius priežiūros reikalavimus ir tikimasi, kad tokie išliks ateityje. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kliūčių nėra, arba visų subjektų likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos viršija priežiūros reikalavimus. Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio arba jo tvarumo yra nereikšminga arba labai maža. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo / finansavimo rizikos politika ir strategija dera su bendrąja strategija ir norima prisiimti rizika. Įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo organizacinė sistema yra tvirta, atsakomybės sritys aiškiai paskirstytos, riziką prisiimančių darbuotojų pareigos aiškiai atskirtos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Likvidumo ir finansavimo rizikos vertinimo, stebėsenos ir pranešimo apie riziką sistemos yra tinkamos. Finansavimo rizikos vidaus ribų ir kontrolės sistema yra patikima ir atitinka įstaigos rizikos valdymo strategiją bei norimą prisiimti riziką. Įstaiga turi realistišką ir patikimą nenumatytų atvejų likvidumo planą ir tikėtina, kad prireikus jis būtų veiksmingas.

⁴⁸ EBA/GL/2023/06.

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl finansavimo stabilumo nėra reikšminga. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų) yra nereikšmingi ir (arba) mažai reikšmingi. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo įstaigos veiklai ir verslo modeliui nekyla jokios pastebimos rizikos arba kylanti rizika yra labai maža. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti likvidumą, nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „patenkinamas“. 	
2	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba maža reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos) yra maža arba vidutinė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra maža arba vidutinė. Kiti likvidumo rizikos veiksniai (įskaitant reputacijos riziką, negalėjimą likvidumo išteklių perduoti grupės viduje) yra maži arba vidutiniai. Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos viršija kiekybinius priežiūros reikalavimus, bet yra rizika, kad ateityje taip bus neilgai. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla arba gali kilti nedidelės kliūtys. Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra maža arba vidutinė. Rizika dėl finansavimo stabilumo yra maža arba vidutinė. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų) yra mažai arba vidutiniškai reikšmingi. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra maža. Atlikus priežiūrinį vertinimą nustatyta, kad bendras šios įstaigos pajėgumas susigrąžinti likvidumą 	

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
		yra „patenkinamas“ arba „pakankamas, tačiau yra galimybių tobulėti“.	
3	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos) yra vidutinė arba didelė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra vidutinė arba didelė. Kiti likvidumo rizikos veiksniai (įskaitant reputacijos riziką, negalėjimą likvidumo išteklių perduoti grupės viduje) yra vidutiniai arba dideli. Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos mažėja ir (arba) yra mažesnės už kiekybinius priežiūros reikalavimus ir yra abejonių, ar įstaiga laiku pajėgs laiku atkurti atitiktį šiems reikalavimams. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla kliūtys. Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra vidutinė arba didelė. Rizika dėl finansavimo stabilumo yra vidutinė arba didelė. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų) yra vidutinio arba didelio reikšmingumo. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra vidutinė. Remiantis priežiūriniu vertinimu, bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti likvidumą yra „pakankamas-galimai tobulintinas“ arba „silpnas“. 	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos politika ir strategija nėra visiškai suderinta su bendrąja strategija ir norima priimti rizika. Įstaigos likvidumo ir finansavimo rizikos valdymo organizacine sistema nepakankamai atskiriamos riziką prisiimančių darbuotojų pareigos nuo rizikos valdymo ir kontrolės funkcijų. Nepakankamai tiksliai ir dažnai vykdomos likvidumo ir finansavimo rizikos vertinimo, stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos. Likvidumo ir finansavimo rizikos vidaus ribos ir kontrolės sistema neatitinka įstaigos rizikos valdymo strategijos ar norimos priimti rizikos. Įstaiga turi likvidumo nepaprastųjų situacijų planą, kuris, tikėtina, nebus veiksmingas, arba įstaiga neturi jokio likvidumo nepaprastųjų situacijų plano, arba jos planas yra akivaizdžiai nepakankamas
4	Atsižvelgiant į būdingos rizikos lygį, valdymą ir kontrolės priemones, kyla didelė reikšmingo	<ul style="list-style-type: none"> Rizika dėl nesutapimų (pvz., tarp terminų, valiutos) yra didelė. Rizika dėl likvidumo atsargų kiekio ir sudėties yra didelė. Kiti likvidumo rizikos veiksniai (įskaitant reputacijos riziką, negalėjimą likvidumo išteklių perduoti grupės viduje) yra dideli. 	

Rizikos balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Būdingosios rizikos analizės kriterijai	Tinkamų valdymo ir kontrolės priemonių analizės kriterijai
	prudencinio poveikio įstaigai rizika.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos likvidumo atsvaros pajėgumas ir likvidumo atsargos sparčiai mažėja ir (arba) yra mažesnės už kiekybinius priežiūros reikalavimus, ir yra didelių abejonių, ar įstaiga pajėgs laiku atkurti atitiktį šiems reikalavimams. Laisvam likvidumo judėjimui tarp grupės subjektų (jei tai svarbu) kyla rimtos kliūtys. Rizika dėl įstaigos finansavimo profilio ir jo tvarumo yra didelė. Rizika dėl finansavimo stabilumo yra didelė. Kiti finansavimo rizikos priežastiniai veiksniai (pvz., reputacijos rizika, prieiga prie finansavimo rinkų) yra labai reikšmingi. Dėl ilgesnio laikotarpio (> 1 metai) finansavimo struktūros ir pastovumo kylanti rizika įstaigos veiklai ir verslo modeliui yra didelė. Bendras įstaigos pajėgumas susigrąžinti likvidumą, nustatytas atlikus priežiūrinį vertinimą, yra „silpnas“. 	

424. Atsižvelgdamos į 8.5 skirsnyje nurodytą likvidumo ir finansavimo pakankamumo vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti, ar būtina nustatyti konkrečius likvidumo ir finansavimo reikalavimus, siekiant padengti likvidumo ir finansavimo riziką, kuri įstaigai daro arba gali daryti poveikį.

425. Toliau esančioje lentelėje pateiktas nebaigtinis kokybinių ir kiekybinių priežiūros priemonių, kurias kompetentingos institucijos gali taikyti tais atvejais, kai nustatomas konkretus trūkumas, sąrašas. Kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones (įskaitant kiekybines priemones pagal Direktyvos 2014/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą arba jų derinį), jeigu jos laikomos tinkamesnėmis nustatytiems trūkumams pašalinti.

426. Jeigu kompetentingos institucijos nusprendžia, kad gali prireikti taikyti kiekybines priemones, jos turėtų remtis papildomomis gairėmis, pateiktomis kitame skirsnyje, skirtame lyginamajai analizei bei kiekybinių likvidumo ir finansavimo priemonių nustatymui.

427. Svarbu pažymėti, kad dalis 18 lentelėje nurodytų priemonių yra kokybinio pobūdžio. Atsiradus esminių trūkumų, ypač susijusių su likvidumo ir finansavimo valdymu, pirmenybė, kai įmanoma, turėtų būti teikiama kokybinėms priemonėms.

18 lentelė. Nebaigtinis galimų likvidumo ir finansavimo rizikos priežiūros priemonių sąrašas

Galimos priežiūros priemonės kompetentingoms institucijoms pagal Direktyvos 2013/36/ES 102 straipsnį, 104 straipsnio 1 dalies b, e, f, j, k, i ir n punktus ir 105 straipsnį, Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 575/2013 428b straipsnio 5 dalį:
a) reikalauti, kad padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
b) reikalauti, kad įstaigos taikytų tokį minimalų išlikimo laikotarpį, kad nustatyti trūkumai būtų pakankamai sumažinti;
c) reikalauti, kad įstaigos turėtų minimalią bendrą likvidžiojo turto arba likvidumo atsvaros pajėgumo sumą, kuri būtų tokio dydžio, kad nustatyti trūkumai būtų pakankamai sumažinti;
d) reikalauti, kad NSFR būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
e) reikalauti, kad įstaigos turėtų minimalią bendrą turimo pastovaus finansavimo sumą, kuri būtų tokio dydžio, kad nustatyti trūkumai būtų pakankamai sumažinti;
f) nustatyti konkrečius likvidumo reikalavimus, įskaitant apribojimus, susijusius su turto ir įsipareigojimų terminų neatitikimais;
g) skirti administracines nuobaudas ar taikyti kitas administracines priemones, įskaitant prudencinius reikalavimus;
h) nustatyti turimo likvidžiojo turto koncentracijos reikalavimus, be kita ko: <ul style="list-style-type: none"> - reikalavimus dėl įstaigos likvidžiojo turto profilio sudėties sandorio šalių, valiutos atžvilgiu; ir (arba) - finansavimo koncentracijos viršutinės ribas, limitus arba apribojimus;
i) nustatyti trumpalaikių sutarčių arba elgsenos nulemtų turto ir įsipareigojimų terminų nesutapimų apribojimus, be kita ko: <ul style="list-style-type: none"> - turto ir įsipareigojimų terminų nesutapimo (konkrečiose laikotarpių grupėse) ribas; - minimalių išlikimo laikotarpių ribas; ir (arba) - priklausomybės nuo tam tikrų trumpalaikio finansavimo šaltinių, pavyzdžiui, pinigų rinkos finansavimo, ribas.
j) nustatyti papildomus arba dažnesnius likvidumo pozicijų ataskaitų teikimo reikalavimus, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> - dažnesnes reguliavimo ataskaitas dėl padengimo likvidžiuoju turtu rodiklio; ir (arba) - dažnesnes ir detalesnes kitas likvidumo, pavyzdžiui, papildomų stebėsenos parametrų, ataskaitas.
k) reikalauti imtis veiksmų, kad būtų pašalinti nustatyti trūkumai, susiję su įstaigos gebėjimu nustatyti, įvertinti, stebėti ir valdyti likvidumo riziką, taikant, be kita ko, šias priemones: <ul style="list-style-type: none"> - didinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumą, kad įstaiga galėtų tiksliau nustatyti ir kiekybiškai įvertinti reikšmingus įstaigos likvidumo rizikos šaltinius; - didinti gebėjimą likvidųjį turtą paversti pinigais; - tobulinti nenumatytų atvejų likvidumo planą ir ankstyvojo įspėjimo likvidumo rodiklių sistemą; ir (arba) - griežtinti likvidumo valdymo informacijos teikimo įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei tvarką.
l) reikalauti imtis veiksmų įstaigos finansavimo profiliui iš dalies pakeisti, be kita ko: <ul style="list-style-type: none"> - sumažinti įstaigos priklausomybę nuo (galimai nepastovių) finansavimo rinkų, pvz., didmeninio finansavimo; - mažinti jos finansavimo koncentracijos riziką, atsižvelgiant į šiuos parametrus: sandorio šalį, kritines terminų neatitikimo reikšmes, nesutapimą pagal valiutas ir pan. ir (arba) - mažinti įkeisto turto vertę, potencialiai atskiriant suvaržytą turtą nuo įkeisto turto vertės perviršio (pvz., padengtiems vertybiniais popieriais, ribiniams aktyvams didinti).
m) nustatyti reikalavimą teikti papildomas arba dažnesnes ataskaitas apie įstaigos finansavimo padėtį, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> - dažniau teiktų teisės aktuose nustatytas ataskaitas, kurios svarbios finansavimo profilio stebėsenai (pvz., NSFR ataskaitą ir papildomų stebėsenos parametrų ataskaitas); ir (arba) - priežiūros institucijai dažniau teiktų įstaigos finansavimo plano ataskaitas.
n) reikalauti, kad būtų imtasi veiksmų siekiant pašalinti nustatytus įstaigos finansavimo rizikos kontrolės trūkumus, be kita ko: <ul style="list-style-type: none"> - griežtinti ataskaitų dėl finansavimo rizikos teikimo įstaigos valdymo organui ir vyresniajai vadovybei

Galimos priežiūros priemonės kompetentingoms institucijoms pagal Direktyvos 2013/36/ES 102 straipsnį, 104 straipsnio 1 dalies b, e, f, j, k, i ir n punktus ir 105 straipsnį, Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/61 8 straipsnį ir Reglamento (ES) Nr. 575/2013 428b straipsnio 5 dalį:

tvarką;
 - parengti naują arba patobulintą finansavimo planą; ir (arba)
 - nustatyti norimos priimti rizikos ribas;
 - stiprinti įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pajėgumus, įskaitant reikalavimą, kad įstaiga vertintų ilgesnį nepalankiausių sąlygų laikotarpį.

428. Nustatydamos struktūrinius, ilgalaikius priežiūros reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar reikia nustatyti papildomus trumpalaikius ir (arba) vidutinio laikotarpio likvidumo ir (arba) nuosavų lėšų reikalavimus, kurie būtų tarpinis sprendimas, siekiant sumažinti tebekylančią riziką, kol struktūriniais reikalavimais bus pasiektas norimas poveikis.

429. Jeigu kompetentingos institucijos daro išvadą dėl didelės rizikos, kad įstaigos finansavimo sąnaudos pastebimai padidės, jos turėtų apsvarstyti galimybę prašyti pakeisti finansavimo struktūrą, siekiant sumažinti finansavimo sąnaudų riziką, arba netgi imtis nuosavųjų lėšų priemonių (kaip numatyta 7 antraštinėje dalyje), kad būtų kompensuotas poveikis pelno ir nuostolių ataskaitai, jeigu įstaiga negali perkelti padidėjusių finansavimo sąnaudų savo klientams.

8.6. Likvidumo ir finansavimo kiekybinių reikalavimų palyginimas ir nustatymas

Specialių kiekybinių likvidumo ir finansavimo reikalavimų nustatymas

430. Siekdamas paremti likvidumo ir finansavimo pakankamumo vertinimą bei, jei manoma, kad tai gali būti būtina, suderinti konkrečius kiekybinius reikalavimus (pvz., bet kurį iš aukščiau pateiktoje 18 lentelėje nurodytų kiekybinių rodiklių), kompetentingos institucijos priežiūros likvidumo ir finansavimo orientacinius rodiklius turėtų laikyti kiekybinėmis priemonėmis. Šie rodikliai turėtų būti naudojami kaip prudenceiniai, nuoseklūs, skaidrūs ir palyginami lyginamieji rodikliai, kuriais remiantis būtų apskaičiuojami ir palyginami įstaigoms, kurių verslo modeliai ir rizikos profiliai yra panašūs, taikomi specialūs kiekybiniai likvidumo reikalavimai. Rengdamos priežiūros lyginamuosius rodiklius, kompetentingos institucijos turėtų naudoti likvidumo ir finansavimo rizikos priežiūrinį vertinimą ir priežiūrinio likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus.

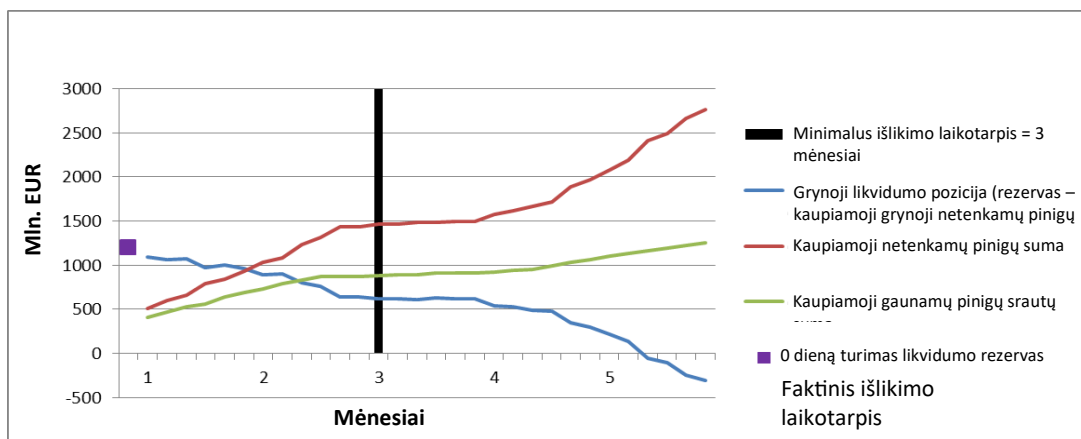
431. Kompetentingos institucijos turėtų naudoti tinkamiausią įstaigos verslo modelio lyginamąjį rodiklį ir, jei reikia, lyginamojo rodiklio rezultatus vertinti pagal savo supratimą, kad būtų atsižvelgta į konkrečiam verslo modeliui būdingas sąlygas. Kai kompetentingos institucijos, norėdamos nustatyti specialius likvidumo reikalavimus, atsižvelgia į priežiūros lyginamuosius rodiklius, jos turėtų paaiškinti įstaigai lyginamųjų rodiklių logiką ir bendruosius pagrindinius jų principus.

432. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti kiekvieno įstaigos taikomo lyginamojo rodiklio tinkamumą, lyginamuosius rodiklius nuolat tikrinti ir, atsižvelgdamos į jų taikymo patirtį, atnaujinti.
433. Vienas pagrindinių kompetentingos institucijos lyginamųjų rodiklių, pagal kuriuos kiekybiškai vertinami specialūs likvidumo reikalavimai, dėmenų bus atskirų įstaigų ir konsoliduoti duomenys, surinkti iš priežiūros ataskaitų, teikiamų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 415 straipsnį, apimantys likvidumą ir pastovų finansavimą bei apie papildomus likvidumo stebėsenos parametrus.
434. Toliau pateikiama keletas galimų metodų pavyzdžių:
- a. 1 pavyzdys. Įstaigos pradinės likvidumo atsargos yra 1 200 mln. EUR. Projektuojama penkių mėnesių kaupiamoji gaunamų pinigų suma ir kaupiamoji netenkamų pinigų suma nepalankiausiomis sąlygomis. Per šį laikotarpį kaskart, kai gaunamų pinigų srautas būna mažesnis už netenkamų pinigų srautą, įstaiga naudoja likvidumo rezervą. Rezultatas tas, kad apibrėžtomis nepalankiausiomis sąlygomis įstaiga galėtų išlikti puspenkto mėnesio; šis laikotarpis yra ilgesnis už priežiūros institucijų nustatytą minimalų išlikimo laikotarpį (šiuo pavyzdyje, tris mėnesius);

19 lentelė. Kiekybinio likvidumo įvertinimo lyginamojo rodiklio pavyzdys

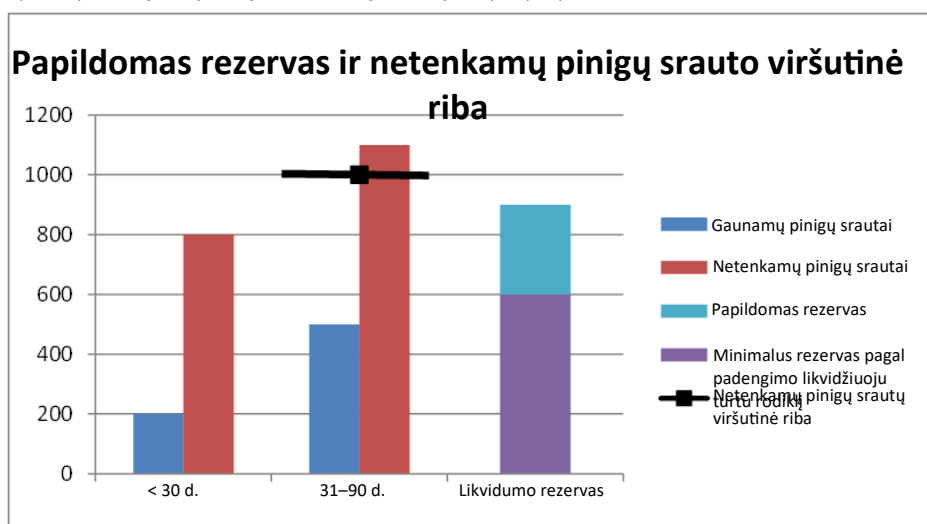
Laikotarpis mėnesiais	Kaupiamoji netenkamų pinigų suma	Kaupiamoji gaunamų pinigų srautų suma	Kaupiamoji grynoji netenkamų pinigų srautų suma	Grynoji likvidumo pozicija (rezervas – kaupiamoji grynoji netenkamų pinigų suma)	0 dieną turimas likvidumo rezervas
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Išlikimo laikotarpis
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

4 diagrama. Specialaus kiekybinio likvidumo reikalavimo nustatymo pavyzdys

b. 2 pavyzdys. Nustatytas priežiūrinis minimalus išlikimo laikotarpis yra trys mėnesiai. Alternatyvus minimalaus išlikimo laikotarpio nustatymo būdas, kuriuo taip pat galima spręsti susirūpinimą keliančią priežiūros problemą dėl to, kad skirtumas tarp gaunamų pinigų srautų ir netenkamų pinigų srautų yra nepriimtina didelis, yra nustatyti netenkamų pinigų srautų viršutinę ribą. Toliau pateiktame paveiksle netenkamų pinigų srautų viršutinės ribos nustatymo mechanizmas pažymėtas juoda horizontalia linija. Iš įstaigos reikalaujama sumažinti savo netenkamų pinigų srautus taip, kad jie neviršytų ribos. Ribą galima nustatyti vienai ar kelioms laikotarpių grupėms, gryniesiems netenkamų pinigų srautams (iš jų atėmus gaunamus pinigų srautus) arba bendrajai netenkamų pinigų srautų vertei. Reikalavimo padidinti rezervą galimybė pavaizduota trečiame stulpelyje.

5 pav. Specialių kiekybinių reikalavimų nustatymo pavyzdys

435. Jeigu tam, kad galėtų nustatyti specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, kompetentingos institucijos nerengė savų lyginamųjų rodiklių, lyginamąjį rodiklį jos gali taikyti šiais etapais, ypač likvidumo rizikos atveju:

- a. nepalankiausiomis sąlygomis atlikti grynųjų netenkamų pinigų srautų ir tinkamo likvidžiojo turto tam tikrais laikotarpiais lyginamąją analizę: iki vieno mėnesio (įskaitant naktį), nuo vieno mėnesio iki trijų mėnesių ir nuo trijų mėnesių iki vieno metų; šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų prognozuoti grynuosius netenkamų pinigų srautus (bendruosius netenkamų pinigų srautus ir gaunamų pinigų srautus);
- b. subalansuoti pajėgumus visuose skirtinguose terminų intervaluose, atsižvelgiant į nepalankias sąlygas (pvz., likvidžiojo turto verčių prudencinį vertinimą pagal nepalankiausių scenarijų prielaidas, palyginti su dabartiniu vertinimu įprastomis sąlygomis ir po vertės sumažinimo), sudarant nepalankiausių scenarijų terminų atitikimą ateinantiems metams;
- c. įvertinti įstaigos išlikimo laikotarpį, remiantis terminų atitikimo metodo nepalankiausiomis sąlygomis vertinimu;
- d. nustatyti norimą ir (arba) priežiūrinį minimalų išlikimo laikotarpį, atsižvelgiant į įstaigos rizikos profilį ir rinkos bei makroekonominės sąlygas;
- e. jeigu norimas ir (arba) priežiūrinis minimalus išlikimo laikotarpis yra ilgesnis už esamą įstaigos išlikimo laikotarpį, kompetentingos institucijos gali įvertinti, kokią papildomo likvidžiojo turto sumą (papildomų likvidumo rezervų) įstaiga turi turėti, kad jos išlikimo laikotarpis pailgėtų iki reikalaujamos minimalios trukmės.

Specialių kiekybinių likvidumo ir finansavimo reikalavimų formulavimas

436. Siekdamas suformuluoti specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų taikyti vieną iš šių būdų, jei kitas būdas konkrečiomis aplinkybėmis nelaikomas tinkamesniu:

- a. 1 būdas. Reikalauti, kad padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
- b. 2 būdas. Reikalauti, kad minimalus išlikimo laikotarpis būtų tokios trukmės, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti; išlikimo laikotarpį galima nustatyti tiesiogiai, kaip reikalavimą, arba netiesiogiai, nustačius atitinkamų analizuojamų laikotarpių netenkamų pinigų srautų viršutinę ribą; kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad rizika, kuri nėra (pakankamai) padengta pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, būtų padengta skirtingų rūšių likvidžiuoju turtu (pvz., pagal centrinių bankų reikalavimus tinkamu turtu);
- c. 3 būdas. Reikalauti, kad minimali bendra likvidžiojo turto suma arba likvidumo atsvaros pajėgumas – kaip bendra minimali suma arba kaip minimali suma, kuria turi būti viršytas taikomas reguliuojamas minimalus dydis, – būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti; kompetentingos institucijos gali nustatyti likvidžiojo turto sudėties reikalavimus, taip pat veiklos reikalavimus (pvz., dėl galimybės tiesiogiai paversti grynaisiais pinigais, užstato likvidžiuoju turtu centriniame banke).

437. Siekdamas tinkamai suformuluoti specialius kiekybinius pastovaus finansavimo reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų taikyti vieną iš šių būdų, jei kitas būdas konkrečiomis aplinkybėmis nelaikomas tinkamesniu:

- a. 4 būdas. Reikalauti, kad NSFR būtų didesnis už reguliuojamą minimalų dydį ir būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;
- b. 5 būdas. Reikalauti, kad minimali bendra turimo pastovaus finansavimo suma – kaip bendra minimali suma arba kaip minimali suma, kuria turi būti viršytas taikomas reguliuojamas minimalus dydis, – būtų tokio dydžio, kad nustatytus trūkumus būtų galima pakankamai sumažinti;

438. Kompetentingos institucijos specialius kiekybinius likvidumo ar finansavimo reikalavimus turėtų nustatyti taip, kad prudenciniai rezultatai iš esmės būtų nuoseklūs visose įstaigose, kartu atsižvelgdamos į tai, kad skirtingoms įstaigoms taikomų reikalavimų pobūdis gali skirtis dėl konkrečių įstaigų aplinkybių. Reikėtų nustatyti ne tik reikalavimo kiekybinį matą, bet ir nurodyti norimą jo sudėtį ir pobūdį. Visais atvejais reikėtų nustatyti ir priežiūros reikalavimą, ir visus taikomus reikalavimus pagal Direktyvą 2013/36/ES. Susiklosčius nepalankiausioms sąlygoms, įstaiga turėtų turėti galimybę panaudoti likvidumo rezervus ir likvidumo atsvaros pajėgumą, kurį turi, kad įvykdytų priežiūros reikalavimus.

439. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad įstaiga nedelsdama joms praneštų, jei ji neatitinka reikalavimų arba artimiausiu metu nesitiki jų atitikti. Prie pranešimo turėtų būti pridėtas įstaigos parengtas planas, kaip laiku atkurti atitiktį reikalavimams. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti plano įgyvendinamumą, ir jei mano, kad planas nėra įgyvendinamas, imtis reikiamų priežiūros priemonių. Jeigu planas laikomas įgyvendinamu, kompetentingos institucijos turėtų: nustatyti visus reikiamus tarpinius priežiūros rodiklius, atsižvelgdamos į įstaigos aplinkybes; stebėti, kaip įgyvendinamas atitikties veiklos atkūrimo planas; atidžiai stebėti įstaigos likvidumo poziciją; jei reikia, prašyti, kad įstaiga dažniau teiktų ataskaitas.

440. Be to, kas išdėstyta pirmiau, kompetentingos institucijos, remdamosi gairių 9 antraštinėje dalyje aprašytais kriterijais, kiekybinius reikalavimus taip pat gali nustatyti kaip apribojimus, viršutines ribas, neatitikimų, koncentracijos, norimos prisiimti rizikos ribas, kiekybinius užtikrintų paskolų teikimo apribojimus ir pan.

441. Toliau pateikiama keletas įvairių specialių kiekybinių likvidumo reikalavimų formulavimo pavyzdžių:

Specialių reikalavimų formulavimo pavyzdys

Nuo 2025 m. sausio 1 d. iki to laiko, kol bus nurodyta kitaip, iš Banko X reikalaujama:

- a. 1 būdas. Užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais sudarytų, pavyzdžiui, 125 proc. likvidumą mažinančių netenkamų pinigų srautų vertės, apskaičiuotos pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį, arba būtų didesnis.
- b. 2 būdas. Užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais būtų toks, kad išlikimo

laikotarpis būtų ne trumpesnis kaip trys mėnesiai arba ilgesnis, vertinant pagal vidaus likvidumo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, terminų atitikimo sistemą ir (arba) priežiūros institucijos parengtus specialius parametrus.

c. 3 būdas.

- Užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais sudarytų X mlrd. EUR arba būtų didesnis; arba
- užtikrinti, kad likvidumo atsvaros pajėgumas visais atvejais X mlrd. EUR arba didesne suma viršytų minimalų reikalavimą pagal padengimo likvidžiuoju turtu rodiklį.

d. 4 būdas. Užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais sudarytų, pavyzdžiui, 125 proc. reikalaujamo pastovaus finansavimo, apskaičiuoto pagal grynojo pastovaus finansavimo rodiklį, arba būtų didesnis.

e. 5 būdas.

- Užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais sudarytų X mlrd. EUR arba būtų didesnis; arba
- užtikrinti, kad turimas pastovus finansavimas visais atvejais X mlrd. EUR arba didesne suma viršytų minimalų reikalavimą pagal grynojo pastovaus finansavimo rodiklį.

9 antraštinė dalis. Bendrasis SREP vertinimas ir pranešimas

9.1. Bendrosios nuostatos

442. Šioje antraštinėje dalyje aptariama, kaip kiekvieno SREP elemento vertinimo išvados sujungiamos į bendrą SREP vertinimą, taip pat atitinkamų rezultatų pateikimo tvarka – įskaitant nuosavų lėšų reikalavimų ir gairių išdėstymą bei pagrindimą. Be to, joje aptariama, kaip šių gairių atitinkamų skyrių ir antraščių pabaigoje pateiktuose nebaigtiniuose sąrašuose nurodytos priežiūros priemonės sąveikauja su kitomis atitinkamomis sistemomis (t. y. ankstyvos intervencijos priemonėmis, pertvarkymo institucijų vertinimais, makroprudencinėmis priemonėmis ir kovos su pinigų plovimu bei terorizmo finansavimu priemonėmis).

9.2. Bendrasis SREP vertinimas

443. Rengdamos bendrąjį SREP vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į SREP elementų vertinimo išvadas, būtent dėl:

- a. rizikos, kurią įstaigos patiria arba gali patirti;

- b. tikimybės, kad dėl įstaigos valdymo, kontrolės trūkumų ir (arba) verslo modelio ar strategijos ši rizika gali padidėti arba sumažėti arba įstaigai rizika gali kilti iš naujų šaltinių;
- c. to, ar ši rizika patikimai padengta nuosavomis įstaigos lėšomis ir likvidumo ištekliais;
- d. galimos teigiamos arba neigiamos elementų sąveikos (pvz., kompetentingos institucijos gali padaryti išvadą, kad tvirta kapitalo pozicija galima sušvelninti kai kuriuos likvidumo ir finansavimo srityse iškilusius rūpestį keliančius klausimus, arba, priešingai, dėl silpnos kapitalo pozicijos rūpestis tose srityse gali sustiprėti).

444. Remdamosi šiais kriterijais, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įstaigos gyvybingumą – jis apibrėžiamas kaip tikimybės įstaigai prarasti gyvybingumą dydis, vertinant pagal nuosavų įstaigos lėšų ir likvidumo išteklių pakankumą, valdymą, kontrolės priemones ir (arba) verslo modelį arba strategiją, pagal kurią įstaiga padengia riziką, su kuria susiduria arba gali susidurti. Remdamosi šiuo vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų:

- a. imtis bet kurių priežiūros priemonių, kurių reikia rūpestį keliantiems klausimams išspręsti;
- b. nustatyti, kokių priežiūros išteklių ir planų įstaigai reikės ateityje, įskaitant tai, ar reikėtų planuoti kurią nors konkrečią priežiūros veiklą, įstaigą įtraukus į priežiūros analizės programą;
- c. nustatyti, ar reikia imtis ankstyvosios intervencijos priemonių, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje;
- d. nustatyti, ar galima laikyti, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kaip nurodyta Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje.

445. Bendrasis SREP vertinimas išreiškiamas gyvybingumo balu, kuris skiriamas atsižvelgiant į 20 lentelėje išdėstytus vertinimo kriterijus ir aiškiai dokumentuojamas metinėje bendrojo SREP vertinimo santraukoje. Į šią metinę santrauką taip pat reikėtų įtraukti bendrąjį SREP balą ir SREP elementų balus, taip pat visas per praėjusius 12 mėnesių padarytas priežiūrinės išvadas.

20 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas bendrasis SREP balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra mažas.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos verslo modelis ir strategija nekelia susirūpinimo. Įstaigos vidaus valdymas ir visos įstaigos kontrolės priemonės nekelia susirūpinimo. Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla nereikšmingo arba labai mažo prudencinio poveikio rizika. Nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis nekelia susirūpinimo. Įstaigos likvidumo pozicija ir finansavimo profilis nekelia susirūpinimo. Įstaigos veiklos atkūrimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas nekelia reikšmingo susirūpinimo.
2	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba mažas.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės priemonės kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla maža arba vidutinė

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
		reikšmingo prudencinio poveikio rizika. <ul style="list-style-type: none"> Turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. Įstaigos veiklos atkūrimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą.
3	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba didelis.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės priemonės kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla vidutinė arba didelė reikšmingo prudencinio poveikio rizika. Įstaigos turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. Įstaigos veiklos atkūrimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą.
4	Nustatytos rizikos įstaigos gyvybingumui keliamas pavojus yra didelis.	<ul style="list-style-type: none"> Įstaigos verslo modelis ir strategija kelia didelį susirūpinimą. Įstaigos valdymas arba visos įstaigos kontrolės priemonės kelia didelį susirūpinimą. Dėl rizikos kapitalui ir likvidumui kyla didelė reikšmingo prudencinio poveikio rizika. Įstaigos turimų nuosavų lėšų sudėtis ir kiekis kelia didelį susirūpinimą. Įstaigos likvidumo pozicija ir (arba) finansavimo profilis kelia didelį susirūpinimą. Įstaigos veiklos atkūrimo plano patikimumas ir įgyvendinamumas kelia didelį susirūpinimą.

446. Nustačiusios, kad įstaiga „žlunga arba galėtų žlugti“, kai tai matyti iš bendrojo SREP balo „F“, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su pertvarkymo institucijomis ir konsultuotis dėl išvadų Direktyvos 2014/59/ES 32 straipsnyje nustatyta tvarka.

9.3. Pranešimas apie SREP vertinimo rezultatus

447. Kompetentingos institucijos, vadovaudamosi 2.4 skirsnyje aprašytu SREP priežiūros intensyvumo modeliu, turėtų raštu pranešti įstaigai apie SREP vertinimo rezultatą. Šie pranešimai turėtų būti adresuoti įstaigos valdymo organui.

448. Pranešant įstaigoms ir, kai tinkama, kitoms kompetentingoms ar pertvarkymo institucijoms apie SREP vertinimo rezultatus turėtų būti pateikiama bent ši informacija:

- atitinkamas SREP vertinimo taikymo lygis, data ir SREP vertinimo taikymo data, taip pat informacijos, naudotos jį rengiant, ataskaitinės datos pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 710/2014 10 straipsnį;

- b. SREP rezultatų aprašymą, įskaitant vertinimo santrauką, reikšmingas priežiūros išvadas ir bendrąjį SREP balą. Jeigu iš įstaigos reikalaujama imtis taisomųjų veiksmų dėl konkrečių SREP elementų ar papildomų elementų, kompetentingos institucijos turėtų apsvastyti galimybę nustatyti atitinkamą taisomųjų veiksmų įgyvendinimo terminą ir prireikus paskelbti šių elementų ir papildomų elementų įvertinimus;
- c. reikalaujamas 2 ramsčio reikalavimų lygis ir kokybė, laikantis 7 dalyje nurodyto proceso ir kriterijų, įskaitant konkrečiai įstaigai būdingą reikalavimų nustatymo pagrindimą, atskirai vertinant pernelyg didelio finansinio svorto riziką ir kitų rūšių riziką. Pagrindime turėtų būti aiškiai nurodyti esminiai rizikos veiksniai, prisidedantys prie 2 ramsčio reikalavimų. Jei įvyktų reikšmingų pokyčių reguliavimo sistemoje, pagal kurią nustatomas įstaigai taikytinas 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimų rodiklis, pranešime turėtų būti pateikti vertinimo, atlikto pagal 7 antraštinės dalies 294 dalį, rezultatai. Pagrįsdamos 2 ramsčio reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų:
 - i. kiek įmanoma remtis rizikos kategorijomis ir pakategorėmis ir (arba) elementais, kaip aprašyta 6 antraštinėje dalyje, 7.2 ir 7.3 skirsniuose, atsižvelgiant į galiojančiuose teisės aktuose pateiktas konkrečių rizikos rūšių apibrėžtis, siekiant užtikrinti bendrą įstaigų palyginamumą;
 - ii. nustatyti pagrindinius trūkumus, kuriems turi būti taikomi šie reikalavimai, kol jie bus pašalinti pagal 320 dalį.
- d. informuodamos apie reikiamą kapitalo lygį ir 2 ramsčio reikalavimų kokybę pagal ankstesnį punktą, kompetentingos institucijos turėtų:
 - i. pranešti įstaigos bendrojo SREP kapitalo reikalavimo ir bendros rizikos pozicijos sumos santykį (koeficientą), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį. Bendrąjį SREP kapitalo reikalavimą reikėtų išreikšti pagal šią formulę:

$$TSCR \text{ koeficientas} = \frac{TSCR}{TREA}$$

- ii. pranešti įstaigos bendrojo SREP svorto koeficiento reikalavimo (TSLRR) ir svorto koeficiento pozicijos sumos santykį (koeficientą) (LRE), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį. Bendrasis SREP svorto koeficiento reikalavimas turėtų būti išreiškiamas pagal šią formulę:

$$TSLRR \text{ koeficientas} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

- iii. pranešti apie įstaigos bendrąjį kapitalo reikalavimą ir jo sudedamąsias dalis – 1 ramsčio nuosavų lėšų reikalavimus, 2 ramsčio reikalavimus ir rezervo reikalavimus – kaip apie bendros rizikos pozicijos (TREA) sumos dalį (koeficientą), suskirstytą pagal reikalavimo sudėtį;
- iv. bendrąjį svorto koeficiento reikalavimą ir jo sudedamąsias dalis – svorto koeficiento nuosavų lėšų reikalavimus, 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos ir G-SII svorto koeficiento rezervo reikalavimą, kaip LRE dalį (koeficientą), suskaidytą pagal reikalavimo sudėtį.

- e. Tikėtinas 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sveto rizikos lygis ir kokybė pagal 7.6 skirsnyje nurodytą procesą ir kriterijus, kai jas nustatant gaunama teigiama vertė, įskaitant:
 - i. visus taikytinus nuosavų lėšų koeficientus, kuriems turėjo įtakos 2 ramsčio gairės (bendras 1 lygio nuosavas kapitalas, T1 ir bendros nuosavos lėšos) ir sveto koeficiento reikalavimas, kuriems turėjo įtakos 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio sveto rizikos, ir tai, kad 2 ramsčio gairių tikslais turimų nuosavų lėšų negalima naudoti jokiems bendrųjų kapitalo reikalavimų elementams padengti ir kad 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sveto rizikos negalima naudoti jokiems bendrųjų sveto koeficiento reikalavimų elementams padengti;
 - ii. atitinkamus terminus jo nustatymui;
 - iii. konkrečiai šiai įstaigai būdingas pagrindimas, kuriuo remiantis buvo nustatytos gairės, ir pagrindiniai taikytos metodikos elementai;
 - iv. galima priežiūros institucijų reakcija į situacijas, kai nesilaikoma 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio sveto rizikos reikalavimų.
- f. pareiškimas apie turimą likvidumą ir bet kokius konkrečius kompetentingos institucijos nustatytus likvidumo reikalavimus, išskyrus tuos, kurie nustatyti Komisijos deleguotojo reglamento 2015/61 4 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 575/2013 428b straipsnio 2 dalyje, įskaitant šių reikalavimų taikymo priežastis, būdingas konkrečiai įstaigai;
- g. jei taikytina, kitų kokybinių ar kiekybinių priežiūros priemonių, įskaitant visas ankstyvosios intervencijos priemones, kurių kompetentinga institucija ketina imtis, suvestinę.

9.4. Priežiūros institucijų atsakas esant padėčiai, kai nevykdomi bendri SREP kapitalo reikalavimai arba bendrieji kapitalo reikalavimai

449. Pagal šias gaires nustatytas ir per SREP vertinimą nurodytas bendrasis SREP kapitalo reikalavimas yra teisiškai privalomas reikalavimas, kurį įstaigos turi vykdyti visada, taip pat ir nepalankiausiomis sąlygomis. Jeigu bendras SREP kapitalo reikalavimas nebetenkinamas, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę taikyti papildomas intervencijos priemones pagal Direktyvą 2013/36/ES ir Direktyvą 2014/59/ES, įskaitant veiklos leidimo panaikinimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 18 straipsnio d punktą, ankstyvosios intervencijos priemonių taikymą pagal Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnį, nustatyti, kad įstaiga žlunga arba galinti žlugti pagal Direktyvoje 2014/59/ES 32 straipsnio 4 dalies 4a punktą ir atitinkamas gaires ir imtis pertvarkymo veiksmų pagal tą pačią direktyvą. Naudodamosi šiais įgaliojimais, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti, ar priemonės yra proporcingos aplinkybėms ir jų sprendimui dėl to, kokia yra labiausiai tikėtina situacijos vystymosi kryptis.
450. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų stebėti, ar įstaigos atitinka bendruosius kapitalo reikalavimus. Prireikus kompetentingos institucijos turėtų imtis priemonių ir užtikrinti, kad įstaigos vykdytų Direktyvos 2013/36/ES 141–142 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

9.5. Priežiūros institucijų atsakas esant padėčiai, kai nevykdomos 2 ramsčio gairės

451. Kompetentingos institucijos turėtų stebėti, ar įstaiga ilgainiui nustato ir palaiko nuosavų lėšų sumą, kurios tikimasi pagal 2 ramsčio gaires. Kai įstaigos nuosavos lėšos sumažėja arba tikėtina, kad jos nukris žemiau 2 ramsčio gairėse nustatyto lygio, kompetentinga institucija turėtų tikėtis, kad įstaiga jai apie tai praneš ir parengs peržiūrėtą kapitalo planą. Savo pranešime įstaiga turėtų paaiškinti labiausiai tikėtinas nepalankias pasekmes, dėl kurių jai teks peržiūrėti kapitalo planą, bei nurodyti veiksmus, kurių ji ketina imtis, kad tvirtesnio dialogo su priežiūros institucijomis metu būtų galima galiausiai atkurti atitiktį 2 ramsčio gairėms.

452. Paprastai yra trys situacijos, kuriose įstaiga gali neatitikti jai taikomų 2 ramsčio gairių ir kurias kompetentinga institucija turi išanalizuoti.

- a. Kai esant konkrečios įstaigos ar išorės aplinkybėms nuosavų lėšų lygis nukrenta žemiau 2 ramsčio gairėse numatyto lygio (bet viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą) dėl to, kad pasiteisino 2 ramsčio gairėse numatyti rizikos veiksniai, kompetentingos institucijos gali leisti įstaigai laikinai veikti nesiekiant 2 ramsčio gairėse numatyto lygio, jeigu peržiūrėtas kapitalo planas laikomas patikimu pagal 7.7 skirsnyje nustatytus kriterijus. Prireikus, kompetentinga institucija taip pat gali apsvarstyti galimybę pakoreguoti 2 ramsčio gairėse numatytą lygį.
- b. Kai esant konkrečios įstaigos ar išorės aplinkybėms nuosavų lėšų lygis nukrenta žemiau 2 ramsčio gairėse numatyto lygio (bet viršija bendrąjį kapitalo reikalavimą) dėl to, kad pasiteisino 2 ramsčio gairėse nenumatyti rizikos veiksniai, kompetentingos institucijos turėtų tikėtis, kad įstaiga per tinkamą laikotarpį padidins nuosavų lėšų lygį iki 2 ramsčio gairėse numatyto lygio;
- c. Jei įstaiga neatsižvelgia į 2 ramsčio gaires, neįtraukia jų į savo rizikos valdymo sistemą arba neskiria nuosavų lėšų tam, kad per atitinkamus laikotarpius, kuriuos nustatė kompetentinga institucija, būtų laikomasi 2 ramsčio gairių, kompetentingos institucijos gali taikyti papildomas priežiūros priemones, numatytas 16 lentelėje.

Jeigu nesuteiktas leidimas veikti nesiekiant 2 ramsčio gairėse nustatyto lygio, kaip nurodyta a punkte, ir įstaigos nuosavos lėšos pastoviai nesiekia 2 ramsčio gairių lygio, kompetentinga institucija turėtų taikyti 2 ramsčio reikalavimus pagal 7 antraštinę dalį.

453. Nepaisant konkrečių priežiūros institucijų veiksmų pagal ankstesnį punktą, kompetentingos institucijos taip pat gali apsvarstyti galimybę taikyti kapitalo ir papildomas priežiūros priemones, numatytas 7 antraštinėje dalyje, jeigu manoma, kad šios priemonės geriau išspręstų problemas, dėl kurių nuosavos lėšos yra mažesnės už 2 ramsčio gairėse numatytas lėšas.

9.6. Priežiūros institucijų, ankstyvosios intervencijos priemonių ir pertvarkymo institucijų vertinimo sąveika

454. Greta priežiūros priemonių kompetentingos institucijos gali taikyti Direktyvos 2014/59/ES 27 straipsnyje nurodytas ankstyvosios intervencijos priemones, skirtas Direktyvos 2013/36/ES 104 ir 105 straipsniuose nurodytų priežiūros priemonių grupei papildyti.
455. Kompetentingos institucijos ankstyvosios intervencijos priemones turėtų taikyti taip, kad šios netrukdytų jokioms kitoms priežiūros priemonėms, o taikydamos ankstyvosios intervencijos priemones pasirinkti tinkamiausią (-ias) priemonę (-es) proporcingam atsakui į konkrečias aplinkybes užtikrinti.
456. Nustatydamos priežiūros ar ankstyvosios intervencijos priemones, kompetentingos institucijos, be 2 antraštinėje dalyje nustatytos problemų sprendimo tvarkos, turėtų taip pat atsižvelgti į pertvarkymo institucijos atlikto pertvarkymo galimybės vertinimo rezultatus, įskaitant susijusių darbo programą, siekdamos užtikrinti priežiūros veiksmų nuoseklumą.

9.7. Priežiūros priemonių ir makroprudencinių priemonių sąveika

457. Jeigu įstaigai taikoma makroprudencinė priemonė ir per SREP vertinimą nustatoma, kad makroprudencinės priemonės yra nepakankamos dėl įstaigos rizikos profilio ar įstaigoje esantiems trūkumams pašalinti (t. y. įstaiga patiria arba kelia didesnę riziką už tą, kurią ketinama sumažinti taikant makroprudencinę priemonę, arba nustatyti trūkumai yra reikšmingesni už tuos, kuriuos ketinama pašalinti taikant tą priemonę), kompetentingos institucijos turėtų svarstyti galimybę kartu su makroprudencine priemone taikyti papildomas konkrečiai įstaigai pritaikytas priemones.

9.8. Priežiūros priemonių ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių sąveika

458. Taikydamos priežiūros priemones su PP / TF rizika susijusiems prudenciniams trūkumams šalinti, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis priežiūros institucijomis, kad esami trūkumai ir (arba) pažeidžiamos sritys būtų tinkamai pašalinti imantis už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų kompetencijos sričiai priklausančių ir kompetentingų institucijų, žvelgiant iš jų atitinkamų perspektyvų, tinkamų priemonių⁴⁹.
459. Jei vykdydamos savo priežiūros veiklą kompetentingos institucijos patikimai nustato įstaigos sistemų ir kontrolės sistemos arba vidaus valdymo sistemos trūkumų, kurie yra susiję su kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, arba turi pagrindo įtarti, kad padidėjo įstaigai tenkanti PP / TF rizika, jos turėtų:

⁴⁹ Pagal EBI bendradarbiavimo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje gaires (EBA/GL/2021/15).

- a. pranešti už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingai priežiūros institucijai apie tokius trūkumus ir rizikos veiksnius kuo greičiau, kai jie nustatomi, ir bendradarbiauti su ja laikantis Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bendradarbiavimo gairių;
- b. įvertinti tokių trūkumų ir rizikos veiksnių galimą poveikį įstaigos prudencinei situacijai;
- c. bendradarbiauti su už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis priežiūros institucijomis ir laikytis atitinkamų institucijų įgaliojimų ir funkcijų, nagrinėti tinkamiausias prudencines priežiūros priemones šiems trūkumams ir rizikai šalinti kartu su bet kokiomis priemonėmis, kurių ėmėsi už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingos priežiūros institucijos.

460. Jei kompetentingoms institucijoms pranešama apie priežiūros priemones ar sankcijas, kurias planuoja arba taiko už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingos priežiūros institucijos, arba jos apie jas sužino, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar ir kaip reikia sumažinti galimą už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų nustatytų trūkumų ir neatitinkamą prudencinį poveikį.

10 antraštinė dalis. SREP taikymas tarpvalstybinėms grupėms

461. Šioje antraštinėje dalyje aptariama, kaip šiose gairėse aprašytos SREP procedūros ir metodika taikomos tarpvalstybinėms grupėms ir jų subjektams. Be to, joje pateikiamos nuorodos į bendrą vertinimo ir sprendimų priėmimo procesą, kuris turi būti vykdomas pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį ir Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 710/2014.
462. Taikydamos SREP, kompetentingos institucijos taip pat turėtų analizuoti galimą PP / TF riziką ir tikslinių finansinių sankcijų nevykdymo arba vengimo riziką, atsižvelgdamos į valstybės narės, kurioje įsteigta patronuojančioji įmonė, už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingos priežiūros institucijos pateiktą informaciją ir į už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų, atsakingų už grupės įmonių skirtingose jurisdikcijose kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūrą, pateiktą informaciją, visų pirma į PP / TF rizikos, reikšmingų trūkumų ir kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų vertinimus, kurie yra susiję su tarpvalstybine bankų grupės struktūra.
463. Vertindamos PP / TF rizikos ir tikslinių finansinių sankcijų nevykdymo arba vengimo rizikos pradžinį poveikį, tarpvalstybinei grupei taikydamos SREP, kompetentingos institucijos turėtų panaudoti informaciją, gautą vykdant dvišalį bendradarbiavimą su atitinkamomis už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis kompetentingomis institucijomis pagal kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bendradarbiavimo gaires ir dalyvaujant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijose⁵⁰ bei pradžinės priežiūros kolegijose.

10.1. SREP taikymas tarpvalstybinėms grupėms

464. Kai kompetentingos institucijos SREP ir šias gaires taiko tarpvalstybinėms grupėms, jos turėtų vertinti ir grupės kaip visumos, ir atskirų jos subjektų gyvybingumą. Konsoliduotos priežiūros institucijos turėtų atlikti pradinį patronuojančiosios įmonės ir įstaigų grupės vertinimą konsoliduotu lygmeniu, o kitos kompetentingos institucijos turėtų atlikti pradinį savo prižiūrimų subjektų (atskirų subjektų arba iš dalies konsoliduojamų subjektų, jei reikia) vertinimą.
465. Taikant šias gaires tarpvalstybinės grupės patronuojamosioms įmonėms, už patronuojamąsias įmones atsakingos kompetentingos institucijos, atlikdamos pirminį

⁵⁰ Už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingų priežiūros institucijų kolegijos, kaip apibrėžta Bendrose gairėse dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849 (toliau – Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijų gairės) ir Direktyvos (ES) 2024/1640 2 straipsnio 8 dalį.

vertinimą, turėtų pirmiausia vertinti įstaigas individualiai, kaip tai darytų vertindamos atskirą įstaigą. Tokių pirminių vertinimų išvados, jei taikytina, taip pat turėtų apimti pagrindinių pažeidžiamų sričių tarpvalstybiniame arba grupės kontekste nustatymą ir atspindėti stipriąsias puses bei riziką mažinančius veiksnius, susijusius su tuo, kad subjektas priklauso grupei.

466. Bet kurio tokio pradinio SREP elementų vertinimo rezultatais, įskaitant nuomonę (jei ji parengta) apie pagrindinius priklausomybės nuo patronuojančiosios įmonės ir (arba) grupės veiksnius, turėtų būti remiamasi vykdant bendrą vertinimą ir priimant sprendimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio reikalavimus. Todėl šiuos rezultatus kompetentingos institucijos turėtų aptarti priežiūros kolegijose, įsteigtose pagal Direktyvos 2013/36/ES 116 straipsnį.
467. Pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 710/2014 3 straipsnį, prieš pradedant bendro sprendimo priėmimo procesą, konsoliduojanti priežiūros institucija ir atitinkamos kompetentingos institucijos turi susitarti dėl bendro sprendimo priėmimo tvarkaraščio, kuriame nustatomi proceso etapai, ir visą proceso laikotarpį laikytis sutarto tvarkaraščio.
468. Po diskusijų priežiūros institucijų kolegijoje ir remdamosi jungtinio vertinimo rezultatais, kompetentingos institucijos turėtų užbaigti atitinkamus SREP vertinimus ir, atsižvelgdamos į diskusijų kolegijoje rezultatus, atlikti reikiamas korekcijas.
469. Jeigu per kompetentingos institucijos atliekamą pradinį vertinimą paaiškėja konkretūs su grupės vidaus pozicijomis susiję trūkumai, kurie daro neigiamą poveikį bendrajam atskiro subjekto gyvybingumui, kompetentingos institucijos priežiūros institucijų kolegijoje turėtų aptarti, ar galutinį subjekto vertinimą reikėtų pakeisti, atsižvelgiant į bendrąją grupės padėtį, įskaitant konsoliduotos grupės verslo modelį, strategiją ir tai, ar yra grupės vidaus finansinės paramos susitarimų, bei į konkrečius tų susitarimų ypatumus.
470. Kompetentingos institucijos priežiūros institucijų kolegijoje turėtų aptarti ir koordinuoti šiuos klausimus:
 - a. įvairių konsoliduotos grupės ir jos subjektų SREP elementų vertinimo planavimą, įskaitant dažnumą, ir terminus, siekiant palengvinti grupės rizikos ir likvidumo rizikos ataskaitų, reikalingų bendriems sprendimams priimti, rengimą, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnyje ir Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 710/2014 3 straipsnyje, atsižvelgiant į 2 antraštinėje dalyje nustatytą proporcingumą ir priežiūros institucijų įsipareigojimą;
 - b. išsamią lyginamųjų rodiklių, kurie naudojami vertinant SREP elementus, taikymo tvarką;
 - c. rizikos pakategorių vertinimo ir atskirų balų joms skyrimo metodus, jeigu nustatyta, kad šios rizikos pakategorės yra reikšmingos;
 - d. kokių konsoliduotų ir atskirų subjektų duomenų prašyti iš įstaigos vertinant SREP elementus, įskaitant per ICAAP ir ILAAP gaunamus duomenis;

- e. vertinimo rezultatus, įskaitant įvairiems elementams skirtus SREP balus, bendrąjį SREP įvertinimą ir bendrąjį SREP balą pagal konsoliduotus ir atskirų subjektų duomenis. Aptardamos atskirų kapitalo ir likvidumo rizikų vertinimą, kompetentingos institucijos dėmesį turėtų sutelkti į riziką, kuri atitinkamiems subjektams nustatyta kaip reikšminga;
- f. tarpvalstybinį prudencinį PP / TF rizikos poveikį, tikslinių finansinių sankcijų ir susirūpinimą keliančių klausimų neįgyvendinimo ir vengimo riziką, ir
- g. planuojamas priežiūros ir ankstyvosios intervencijos priemonės, jei jų prireikia.

471. Rengdamos bendrojo tarpvalstybinės grupės ir jos subjektų SREP vertinimo santrauką, kompetentingos institucijos šią santrauką turėtų parengti taip, kad būtų lengviau užpildyti SREP ataskaitos, grupės rizikos ataskaitos, likvidumo rizikos vertinimo ir grupės likvidumo rizikos vertinimo ataskaitos formas, reikalingas priimant bendrą sprendimą pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį, kaip nurodyta Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 710/2014, kuriuo nustatomi techniniai įgyvendinimo standartai.

10.2. SREP kapitalo vertinimas ir konkrečiai įstaigai taikomi prudenciniai reikalavimai

472. Kapitalo pakankamumo įvertinimas ir susijusių reikalavimų bei rekomendacijų nustatymas 7 antraštinėje dalyje aprašyta tvarka tarpvalstybinėms grupėms yra kompetentingų institucijų bendro sprendimo priėmimo proceso pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį dalis.
473. Tarpvalstybinės grupės patronuojančiajai arba patronuojamajai įmonei 2 ramsčio reikalavimai ir 2 ramsčio reikalavimai dėl pernelyg didelio svarto rizikos pagal Direktyvos 2013/36/ES 104 straipsnio 1 dalies a punktą turėtų būti taikomi bendru sprendimu, kaip numatyta tos direktyvos 113 straipsnio 1 dalies a punkte.
474. Aptardamos, ar nuosavų lėšų lygis pakankamas, ir nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus ir 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svarto rizikos, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į:
- a. rizikos ir trūkumų, kurių buvo nustatyta ir konsoliduotu, ir atskiro subjekto lygmeniu, reikšmingumo vertinimą (t. y. kuri rizika reikšminga visai grupei, o kuri reikšminga tik vienam subjektui) ir tai, kiek nuosavų lėšų reikia šiai rizikai padengti;
 - b. jeigu nustatyti trūkumai yra bendri visiems subjektams (pvz., tam tikrų valdymo trūkumų pastebėta visuose subjektuose arba nustatyta kelių subjektų taikomų modelių trūkumų), galimybę koordinuoti vertinimą ir imtis priežiūros priemonių, pirmiausia nuspręsti, ar priemonės reikėtų taikyti konsoliduotu lygmeniu, ar proporcingai taikyti kiekvienam subjektui, kuriame yra bendrų trūkumų;
 - c. ICAAP atliktų vertinimų rezultatus ir nuomones dėl ICAAP atliktų skaičiavimų patikimumo ir jų rezultatų galimo naudojimo nustatant 2 ramsčio reikalavimus;
 - d. priežiūrinių lyginamųjų skaičiavimų rezultatus, kurie naudojami nustatant 2 ramsčio reikalavimus visiems subjektams grupės ir konsoliduotu lygmeniu, ir

e. 2 ramsčio reikalavimai, kuriuos reikia nustatyti subjektams ir konsoliduotu lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad galutiniai nuosavų lėšų reikalavimai būtų nuoseklūs, ir tai, ar nuosavas lėšas reikia perkelti iš konsoliduoto lygmens į subjekto lygmenį.

475. Norėdamos nustatyti bendrą SREP kapitalo reikalavimą, kaip aprašyta 7 antraštinėje dalyje, kompetentingos institucijos turėtų svarstyti galimybę jį taikyti tuo pačiu lygmeniu, koku taikomi bendro sprendimo, priimto pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies a punktą, reikalavimai. Pirmiausia, bendras SREP kapitalo reikalavimas ir kitos kapitalo priemonės, jeigu taikomos, turėtų būti nustatytos konsoliduotu ir atskirų kitose valstybėse narėse veikiančių subjektų lygmeniu. Jeigu grupė konsoliduojama iš dalies, bendras SREP kapitalo reikalavimas ir kitos kapitalo priemonės turėtų būti nustatytos tik iš dalies konsoliduojamos grupės patronuojančiajai įmonei, siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos analizuojamų kitose valstybėse narėse veikiančioms patronuojamosioms įmonėms nustatytų 2 ramsčio reikalavimų neįskačiuotų du kartus.

476. Jei pagal tarpvalstybinės grupės patronuojančiosioms ar patronuojamosioms įstaigoms tenkančios pernelyg didelio svorto rizikos vertinimą reikia nustatyti 2 ramsčio reikalavimus pernelyg didelio svorto rizikai (P2R-LR) padengti, tai turėtų būti daroma pagal KRD 113 straipsnio 1 dalies a punkte numatytą bendrų sprendimų priėmimo procesą, taip pat turėtų būti nurodytas atskiras svorto koeficientų pagrįstų nuosavų lėšų reikalavimų rinkinys.

477. Aptardamos, ar nuosavų lėšų lygis pakankamas pernelyg didelio svorto rizikai padengti, ir nustatydamos 2 ramsčio reikalavimus dėl pernelyg didelio svorto rizikos, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti:

- a. 326 dalyje nurodytus aspektus;
- b. 2 ramsčio reikalavimus pernelyg didelio svorto rizikai padengti, kurie nustatyti subjektams ir konsoliduotu lygmeniu, siekiant užtikrinti, kad galutiniai nuosavų lėšų reikalavimai būtų nuoseklūs, ir tai, ar nuosavas lėšas reikia perkelti iš konsoliduoto lygmens į subjekto lygmenį.

478. Visa svarbia informacija apie 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos tarpvalstybinės grupės patronuojančiosioms ar patronuojamosioms įmonėms nustatymą kompetentingos institucijos turėtų dalytis tarpusavyje ir jie turėtų būti nustatomi laikantis bendro sprendimo priėmimo proceso pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies c punktą. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų aptarti metodą, pagal kurį 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svorto rizikos nustatomos individualiu lygmeniu, kai nėra to lygmens priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis duomenų, arba (jei būtina) susitarti dėl 2 ramsčio gairių ir 2 ramsčio gairių dėl pernelyg didelio svorto rizikos taikymo tik konsoliduotu lygmeniu. 2 ramsčio gairės ir 2 ramsčio gairės dėl pernelyg didelio svorto rizikos turėtų būti tinkamai nurodytos bendro sprendimo dokumente, parengtame pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį.

10.3. SREP likvidumo vertinimas ir konkrečiai įstaigai taikomi prudenciniai reikalavimai

479. Priemonės, skirtos spręsti bet kokius svarbius klausimus ir reikšmingus nustatytus faktus, susijusius su likvidumo priežiūra bei poreikiu nustatyti konkrečioms įstaigoms taikytinus likvidumo reikalavimus, turėtų būti nustatomos laikantis bendro sprendimų priėmimo proceso pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnį.
480. Pagal Direktyvos 2013/36/ES 113 straipsnio 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos turėtų laikyti, kad „klausimai“ yra svarbūs ir (arba) „rezultatai“ esminiai bent tais atvejais, kai:
- a. kompetentingos institucijos pasiūlo specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus; ir (arba)
 - b. kompetentingos institucijos pasiūlo kitus, ne specialius kiekybinius likvidumo reikalavimus, o likvidumo rizika ir (arba) finansavimo rizika įvertinama pakankamu balu „3“ arba „4“.

10.4. Kitų priežiūros priemonių taikymas

481. Už tarpvalstybinių grupių ir jų subjektų priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos, jeigu gali, turėtų aptarti ir suderinti visų priežiūros ir ankstyvosios intervencijos priemonių taikymą grupei ir (arba) reikšmingiems jos subjektams, siekdamos užtikrinti, kad tinkamiausios priemonės nustatytoms pažeidžiamoms sritims pašalinti būtų taikomos nuosekliai, atsižvelgiant į grupės padėtį, įskaitant pirmiau aptartus tarpusavio priklausomybės veiksnius ir grupės vidaus susitarimus.
482. Už tarpvalstybinės grupės subjektų rizikos ribojimu pagrįstą priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos, įstaigoms taikydamos priežiūros ar administracines priemones, įskaitant sankcijas, dėl jų negebėjimo tinkamai šalinti su PP / TF susijusių trūkumų, turėtų bendradarbiauti su atitinkamomis už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingomis priežiūros institucijomis pagal Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bendradarbiavimo gairių⁵¹ 8 skirsnį ir laikydamosi atitinkamų institucijų įgaliojimų ir funkcijų, analizuoti tinkamiausias prudencinės priežiūros priemones šiems trūkumams ir rizikai šalinti kartu su visomis priemonėmis, kurių ėmėsi už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingos priežiūros institucijos.

⁵¹ EBI kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bendradarbiavimo gairės (EBA/GL/2021/15).

11 antraštinė dalis Priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

11.1. Kompetentingų institucijų atliekamas priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

483. Kompetentingos institucijos, be kita ko, remdamosi Direktyvos 2013/36/ES 100 straipsniu, taip pat turėtų atlikti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kad būtų lengviau vykdyti SREP, visų pirma jos pagrindinių elementų priežiūrinį vertinimą, kaip aprašyta 4–8 antraštinėse dalyse. ASV veiksmų įtraukimas į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis turėtų būti vykdomas laikantis Bendrųjų gairių dėl ASV rizikos įtraukimo į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, teikiant pirmenybę aplinkos rizikai. Visų pirma priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų padėti kompetentingoms institucijoms:

- a. vertinti įstaigų atskirą riziką kapitalui, kaip nurodyta 6 antraštinėje dalyje, ir likvidumui bei finansavimui, kaip nurodyta 8 antraštinėje dalyje;
- b. vertinti įstaigų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų patikimumą bei pačių įstaigų ICAAP ir ILAAP tikslais atliekamų testavimų nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų aktualumą, rimtumą ir pagrįstumą. Vertinimų metu gali būti tikrinamos pagrindinės įstaigų prielaidos ir rizikos veiksniai;
- c. vertinti įstaigų gebėjimą laikytis bendrų SREP kapitalo reikalavimų ir bendrųjų kapitalo reikalavimų atliekant kapitalo pakankamumo vertinimą, kaip nurodyta 7.7 skirsnyje. Atsižvelgiant į priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis taikymo sritį ir rūšį, atliekant šį vertinimą gali būti nagrinėjami tik kai kurie bendrų SREP kapitalo reikalavimų elementai, kurie dėl struktūrinių ypatumų patenka į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis (pvz., atskirų rizikos kategorijų 2 ramsčio reikalavimai, jei testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima tik tokias rizikos kategorijas);
- d. nustatyti įstaigų 2 ramsčio gaires;
- e. nustatyti galimas įstaigos atskirų rizikos sričių valdymo ir kontrolės priemonių pažeidžiamas sritis arba trūkumus;
- f. nustatyti galimus bendros valdymo tvarkos arba visos įstaigos kontrolės priemonių, nurodytų 5 antraštinėje dalyje, trūkumus. Visų pirma, jei kompetentinga institucija priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis būdu nustato pačios įstaigos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programų arba pagalbinės rizikos duomenų infrastruktūros trūkumus, į juos turėtų būti atsižvelgiama vertinant tos įstaigos bendrą valdymo ir rizikos valdymo sistemą;

- g. nustatyti specialius likvidumo reikalavimus likvidumo pakankamumo vertinime, ypač jei kompetentinga institucija nėra parengusi konkrečių likvidumo reikalavimų priežiūros lyginamųjų rodiklių. Tam tikri likvidumo priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementai, kai tinkama, turėtų būti naudojami kaip pradiniai duomenys nustatant specialius likvidumo reikalavimus įstaigoms, kaip nurodyta 8.6 skirsnyje.

484. Be to, priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis turėtų padėti kompetentingoms institucijoms įvertinti priežiūros organizavimo tvarką ir planuoti priežiūros išteklius, taip pat atsižvelgiant į kitą aktualią informaciją, visų pirma susijusią su dažnesniu ir kruopščiau tam tikrų prie 1 kategorijos nepriskirtų įstaigų SREP elementų vertinimu, o taip pat skirtą nustatyti priežiūros analizės programos, kuri yra privaloma pagal Direktyvos 2013/36/ES 99 straipsnį, taikymo sritį.

485. Kompetentingos institucijos taip pat, kai tinkama, turėtų naudoti priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, kad:

- a. paremtų analizę, kurios reikia norint suteikti įvairius pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 arba Direktyvą 2013/36/ES reikalaujamus leidimus ir įgaliojimus, pvz., susijusius su kvalifikuotais akcijų paketais, susijungimais ir įsigijimais ir akcijų atpirkimais;
- b. paremtų teminę analizę, skirtą nustatyti galimas pažeidžiamas sritis įstaigų grupėje, turinčioje panašius rizikos profilius;
- c. padėtų atlikti galimo ASV veiksmų poveikio įstaigų verslo modeliui analizę remiantis vidutinio ir ilgojo laikotarpio scenarijų analize, atlikta pagal Bendras gaires dėl ASV rizikos integravimo į priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis;
- d. paskatintų įstaigas stiprinti savo vidaus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir rizikos valdymo pajėgumus: visų pirma priežiūrinis testavimas nepalankiausiomis sąlygomis ir vėlesnis testavimo rezultatų apibendrinimas gali paskatinti įstaigas toliau plėtoti ir tobulinti duomenų apibendrinimo, rizikos modeliavimo ir IT priemones testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ir rizikos valdymo tikslais.

11.2. Pagrindiniai priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementai

486. Priimdamos sprendimą dėl pagrindinių priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis elementų, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, be kita ko, šiuos dalykus:

- a. aprėptį, t. y. ar apimami tam tikri rizikos veiksniai arba daugelis rizikos veiksnių, tam tikri atskiri portfeliai arba veikla ar sektoriai ir (arba) geografinės vietos, visi arba keletas portfelių;
- b. tyrimo metodiką, apimančią šiuos aspektus: vieno veiksnio arba paprastą keletą veiksnių apimančią jautrumo analizę, mokumo arba likvidumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, atvirkštinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis arba vidutinės trukmės ir ilgalaikę scenarijų analizę. Kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti tokią struktūrą, kuri labiausiai atitiktų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis tikslą;

- c. apimtį, t. y. tarpvalstybinių grupių perimetro aprėptis, užtikrinant, kad būtų atsižvelgta į visus atitinkamus grupės subjektus;
- d. įstaigų, patenkančių į testavimų nepalankiausiomis sąlygomis taikymo sritį, imtis: planuodamos priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti tinkamą testavimo imtį, ypač jei priežiūriniu testavimu nepalankiausiomis sąlygomis siekia įvertinti tam tikras verslo linijas ar modelius arba atlikti poveikio tyrimus ir (arba) vertinimus;
- e. metodą, t. y. testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal principą „iš viršaus į apačią“ ir testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal principą „iš apačios į viršų“, abiejų metodų derinį, konkrečių bazinių scenarijų nustatymą įstaigoms.

487. Rengdamos ir atlikdamos priežiūrinius testavimus SREP tikslais, kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti turto kokybės vertinimų (AQR) rezultatus, jei jų yra, jie yra tinkami ir dar nėra įtraukti į įstaigų finansines ataskaitas. Gali būti naudinga derinti priežiūrinį testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir turto kokybės vertinimus, siekiant užtikrinti, kad įstaigų, kurioms taikomas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, balanso pozicijos būtų tiksliai nurodytos, būtų pagerinta pradinė padėtis ir būtų galima palyginti dalyvaujančių įstaigų pradinę padėtį.

11.3. Kompetentingų institucijų organizacinės ir valdymo priemonės

488. Kompetentingos institucijos turėtų parengti veiksmingą priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą. Ši programa turėtų būti paremta tinkamomis organizacinėmis, valdymo ir IT priemonėmis, užtikrinančiomis, kad priežiūriniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis būtų atliekami tinkamu dažnumu. Priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų padėti veiksmingai įgyvendinti atskirų įstaigų priežiūros analizės programą. Programoje taip pat turėtų būti nurodyta, kaip kompetentinga institucija priima sprendimus dėl testavimo nepalankiausiomis sąlygomis formų pasirinkimo, atsižvelgdama į kiekvieno testavimo tikslus.

489. Valdymo, organizacinės ir IT priemonės, kurių pagrindu parengta priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa, turėtų apimti bent:

- a. priežiūriniams testavimams nepalankiausiomis sąlygomis parengti ir atlikti pakankamus žmogiškuosius ir materialinius išteklius, duomenis ir IT infrastruktūrą. Visų pirma priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa turėtų būti pagrįsta pakankamais duomenimis ir tinkama metodika, apimančia visus aspektus, įskaitant scenarijus ir prielaidas (pvz., šablonus, gaires, dokumentus), ir užtikrinančia tiek lankstumą, tiek tinkamo lygio kokybę ir kontrolės priemones;
- b. kokybės užtikrinimo procesą, kuris apimtų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimą, kūrimą ir vykdymą bei įstaigų rezultatų palyginimą;

- c. priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis integravimą į kitus svarbius priežiūros procesus. Taigi, kai to reikalaujama ir taikant bet kokius teisinius apribojimus, organizacija turėtų remti vidinį dalijimąsi informacija ir visų testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos aspektų panaudojimą.

490. Pagal valdymo tvarką kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad priežiūrinio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa būtų reguliariai peržiūrima kokybiniu ir kiekybiniu požiūriu, siekiant užtikrinti tolesnį jos tinkamumą.

491. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad yra įgyvendinusios veiksmingo priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis ir jų rezultatų aptarimo su įstaigomis procesus ir tvarką. Šis dialogas turėtų atspindėti numatytus tikslus, būti užmegztas visų pirma tada, kai priežiūriniais testavimais nepalankiausiomis sąlygomis siekiama įvertinti bendrą įstaigų kapitalo pakankamumą (bet ne tik tada), ir būti organizuojamas bendresniame SREP vertinimų kontekste, kaip nustatyta šiose gairėse. Tam, kad toks dialogas vyktų, kompetentingos institucijos tiek techniniu, tiek vadovavimo lygmenimis turėtų (jei būtina) užtikrinti, kad:

- a. įstaigoms būtų tinkamai, pakankamai išsamiai ir tiksliai paaiškinamas metodikos ir prielaidų, naudojamų atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis ir vėliau apibendrinant testavimo rezultatus, taikymas;
- b. įstaigoms būtų pateikiamos tinkamos, pakankamai išsamios ir tikslios instrukcijos dėl to, kokią pagalbinę informaciją įstaigos turi pateikti kompetentingoms institucijoms kartu su testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais;
- c. baigus diskusijas, įstaigoms (jei būtina) būtų paaiškinti priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai, dėl kurių taikomos priežiūros priemonės. Pastarąją priemonę kompetentingos institucijos turėtų laikyti visų pirma atlikusios visos sistemos testavimus nepalankiausiomis sąlygomis, dėl kurių pradėtos taikyti priežiūros priemonės.

492. Taikydamos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis tarpvalstybinėms grupėms, kompetentingos institucijos turėtų keistis informacija ir, jei įmanoma, tinkamai aptarti procesą priežiūros institucijų kolegijose. Visų pirma kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų pateikta ir aptarta atitinkama išsami informacija apie metodikas, scenarijus ir pagrindines prielaidas, taip pat priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis, ypač skirtų kapitalo ir likvidumo pakankamumui vertinti, rezultatai.

493. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į numatytus priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis tikslus, taip pat turėtų nustatyti, kokia testavimų nepalankiausiomis sąlygomis informacija ir rezultatai gali būti viešinami. Priimdamos sprendimą dėl priežiūrinių testavimų nepalankiausiomis sąlygomis rezultatų ar metodikos viešinimo, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į savo pačių vaidmenį vertinime ir pasirinktą metodą, taip pat atsižvelgti į jų pačių atliktos analizės, pridamos prie paskelbtų rezultatų, apimtį.

12 antraštinė dalis. Trečiųjų šalių filialų vertinimas

494. Šioje antraštinėje dalyje aptariama, kaip šiose gairėse apibrėžtos SREP procedūros ir metodika taikomos Direktyvos 2013/36/ES 47 straipsnio 3 dalyje apibrėžtiems trečiųjų valstybių filialams (TCB). Joje taip pat aptariama, kaip kompetentingos institucijos taiko priežiūros priemonės, kad pašalintų per SREP elementų vertinimą nustatytus TCB trūkumus.
495. Atlikdamos SREP vertinimą dėl TCB, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, be kita ko, ar įstaiga laikosi teisės aktų, atskirai paskelbtų EBI interneto svetainėje, kaip nurodyta 12 dalyje.
496. Atliekant SREP vertinimą dėl TCB, turėtų būti įvertintas filialo verslo modelis, vidaus valdymo tvarka ir kontrolės priemonės, kapitalo lėšos ir likvidumo ištekliai bei registravimo apskaitos knygos (TCB SREP elementai). Pagal kredito įstaigų priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (kredito įstaigų SREP) šių sričių vertinimas turėtų būti atliekamas nuolat ir kartu turėtų būti nuolat stebimi pagrindiniai rodikliai.
497. Tikrinimas turėtų būti atliekamas tokiu dažnumu ir intensyvumu, kuris būtų proporcingas TCB priskyrimui 1 arba 2 klasei pagal Direktyvos 2013/36/ES 48a straipsnį, taip pat TCB veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui. Dėl 1 klasės TCB kompetentingos institucijos turėtų taikyti bent 2.4 skirsnio 1 lentelėje nustatytą 3 kategorijos įstaigų priežiūros veiksmų lygį. Dėl 2 klasės TCB kompetentingos institucijos turėtų taikyti bent 2.4 skirsnio 1 lentelėje nustatytą 4 kategorijos įstaigų priežiūros veiksmų lygį.
498. Kompetentingos institucijos turėtų ne tik vertinti pagrindinius SREP elementus, susijusius su TCB, bet ir užtikrinti supratimą apie kitą reikšmingą filialo riziką ir tai, kaip ji mažinama. Tai apima visas reikšmingas kredito rizikos, rinkos rizikos, operacinės rizikos ir IRRBB pozicijas. Kompetentingos institucijos gali manyti, kad, atsižvelgiant į TCB kylančios rizikos svarbą ir reikšmingumą, tikslinga atlikti išsamesnį vienos arba kelių iš šių sričių vertinimą. Tokiais atvejais kompetentingos institucijos turėtų remtis atitinkamose šių gairių antraštinėse dalyse pateiktomis gairėmis kaip vertinimo pagrindu ir siekti, kad nustatyti principai būtų taikomi proporcingai TCB.
499. Jeigu kompetentingos institucijos, vadovaudamosi Direktyvos 2013/36/ES 48a straipsniu, pasinaudoja teise taikyti TCB reikalavimus, nustatytus kredito įstaigoms pagal minėtą direktyvą, ir faktiškai traktuoja TCB kaip patronuojamąją įmonę, kompetentingos institucijos turėtų taikyti atitinkamam TCB kredito įstaigoms skirtą SREP ir remtis atitinkamomis šių gairių antraštinėmis dalimis (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ir 11 antraštinėmis dalimis, taip pat šio skirsnio 12.1.2 dalimi, skirta verslo modelio analizei).

500. Kompetentingos institucijos turėtų remtis atskirų SREP elementų vertinimo rezultatais, susijusiais su TCB, kad galėtų skirti balą kiekvienai sričiai. Kompetentinga institucija turėtų naudotis šia analize rengdama bendrąjį vertinimą ir skirdama TCB balą ir šiuo atžvilgiu vadovautis 21 lentelėje pateiktais analizės kriterijais. Atliekant bendrą vertinimą ir skiriant balą taip pat reikėtų atsižvelgti į kitos reikšmingos rizikos TCB vertinimą ir balų skyrimą (jei taikytina). Remdamosi bendruoju SREP vertinimu ir atskirų SREP elementų vertinimu, vertindamos TCB, kompetentingos institucijos turėtų imtis šios antraštinės dalies 12.2 skirsnyje nurodytų priežiūros priemonių visiems nustatytiems trūkumams pašalinti.

12.1. SREP taikymas trečiųjų valstybių filialams

12.1.1. Bendrosios nuostatos

501. Per SREP vertinimą daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama TCB reikšmingai rizikai ir tam, kaip ši rizika priklauso nuo veiklos, taip pat likusios grupės dalies rizikos profiliui ir tam, kaip ji valdoma. Atsižvelgiant į filialo statusą ir jo priklausomybę nuo trečiosios šalies patronuojančiosios įmonės, vertinime taip pat turėtų daugiau dėmesio skiriama tam, ar filialas yra pakankamai nepriklausomas valdymo ir rizikos valdymo požiūriu, kad galėtų veikti filialo interesais, užtikrindamas savo saugumą, patikimumą ir gyvybingumą, taip pat gebėjimą vykdyti įsipareigojimus klientams ir sandorio šalims toje valstybėje narėje, kurioje jam buvo išduotas leidimas vykdyti veiklą.

502. Atlikdamos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į nepriklausomos trečiosios šalies atlikto filialo vertinimo rezultatus ir nepriklausomą nuomonę dėl atitikties registravimo apskaitos reikalavimams, numatytiems atitinkamai Direktyvos 2013/36/ES 48g straipsnio 8 dalyje ir 48h straipsnio 3 dalyje. Be to, jos turėtų bendradarbiauti su už pagrindinės įmonės priežiūrą atsakinga institucija („kilmės valstybės institucija“) pagal administracinius ar kitus susitarimus, sudarytus remiantis Direktyvos 2013/36/ES 48c straipsnio 2 dalimi, ir, jei įmanoma, atsižvelgti į kilmės valstybės institucijos atliktų filialo priežiūrinių vertinimų rezultatus.

503. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad į vertinimo apimtį būtų įtrauktos priemonės, skirtos sisteminės svarbos arba riziką finansiniam stabilumui keliantiems TCB nustatyti. Be to, vertinimas turėtų sudaryti sąlygas nustatyti, kuriems TCB gali būti tikslinga gauti veiklos leidimą pagal Direktyvos 2013/36/ES III antraštinės dalies 1 skyrių (kaip patronuojamajai įmonei). Kompetentingos institucijos turėtų remtis 48i straipsniu, kuriame nurodyti šiuo atžvilgiu taikytini kriterijai.

504. Jeigu, peržiūrėjus TCB valdymą, verslo modelį ar veiklą, kompetentingos institucijos turi pagrįstų priežasčių įtarti, kad dalyvaujant TCB vykdomas ar buvo vykdomas pinigų plovimas ar teroristų finansavimas, arba buvo bandoma tai padaryti, arba kad dėl to kyla padidinta rizika, kompetentinga institucija privalo nedelsdama pranešti apie tai EBI ir už kovą su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu atsakingai priežiūros institucijai pagal Direktyvos 2013/36/ES 48n straipsnio 4 dalį.

12.1.2. Verslo modelio analizė

505. Kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti TCB verslo modelį ir strategiją, kad suprastų pagrindinius rizikos veiksnius. Kaip vertinimo pagrindą jos turėtų naudoti 4 antraštinėje dalyje pateiktas gaires ir siekti, kad principai būtų taikomi proporcingai TCB. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar trečiosios šalies filialo strategija ir atskiras su ja susijusių rizikų vertinimas yra tinkamai dokumentuoti, taip pat ar yra įrodymų, kad filialo vadovybė juos peržiūrėjo ir išnagrinėjo.
506. Kompetentingos institucijos turėtų ypatingą dėmesį skirti TCB veiklos aprėpčiai, siekdamas įvertinti, ar ji atitinka teritorinę taikymo sritį, nustatytą leidime, kurį išdavė kompetentinga institucija, kurioje yra įsisteigęs TCB. Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį į bet kokią tarpvalstybinę verslo veiklą, vykdomą teikiant atvirkštinį prašymą.
507. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, kokį poveikį pagrindinės įmonės strateginiai prioritetai, susiję su TCB, daro jos rizikos profiliui. Jos turėtų atkreipti dėmesį į visus TCB filialui nustatytus pelno ar strateginius tikslus ir įvertinti, ar juos galima pasiekti atsižvelgiant į TCB išteklių ir rizikos valdymo galimybes. Jos taip pat turėtų įvertinti TCB siūlomų paslaugų ir veiklos pobūdį ir tai, kaip, jei iš viso, jos skiriasi nuo platesnės grupės siūlomų paslaugų ir veiklos ir ar dėl to padidėja rizika arba paslaugos ir veikla nepatenka į TCB leidžiamų teikti paslaugų ir veiklos sritį, kuri negali būti platesnė nei tiesioginės pagrindinės įmonės trečiojoje šalyje.

12.1.3. Vidaus valdymo tvarkos ir kontrolės priemonių vertinimas

508. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti TCB valdymo tvarkos tinkamumą, remdamosi EBI gairių dėl vidaus valdymo 5 antraštine dalimi ir 7 skirsniu, vadovaudamosi Direktyva 2013/36/ES⁵², taip pat atsižvelgdamos į toliau pateiktus su TCB susijusius konkrečius aspektus. Vertinime turėtų būti nagrinėjama bendra sistema, rizikos kultūra ir elgsena rizikos atžvilgiu, atlyginimų politika ir praktika, taip pat vidaus kontrolės ir rizikos valdymo sistema, įskaitant IRT rizikos bei trečiųjų šalių rizikos valdymą.
509. Atlikdamos vidaus valdymo vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB išlaiko pakankamą veiklos apimtį valstybėje narėje, kaip numatyta EBI gairių dėl vidaus valdymo 90 dalies g punkte.

Organizacinė sistema

510. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB vadovaujantys asmenys:
- a. pakankamai gerai supranta filialo veiklą ir su ja susijusią riziką, taip pat turi žinių apie vietos rinką bei ES ir atitinkamos valstybės narės teisės aktus;
 - b. turi pakankamą autoritetą, statusą ir yra nepriklausomi, atsižvelgiant į tai, kiek jie yra įgalioti prisidėti prie pagrindinės įmonės sprendimų, susijusių su filialu;

⁵² EBA/GL/2021/05.

- c. praleidžia pakankamai laiko savo valstybėje narėje ir filialo patalpose, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo pareigas.

511. Jeigu TCB filialas yra įsteigęs valdymo komitetą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti jo vaidmenį užtikrinant tinkamą valdymą. Jei tokio organo nėra, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įgyvendinta tinkama ir proporcinga alternatyvi sistema, skirta aukščiausiosios vadovybės vykdomai TCB veiklos ir rizikos priežiūrai.

Ryšys su pagrindine įmone

512. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti TCB santykius su pagrindine įmone, įskaitant tai, ar filialas veiksmingai integruotas į grupės valdymo ir rizikos valdymo sistemą. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar:

- a. filialas teikia ataskaitas pagrindinei įmonei, užtikrina pakankamą filialo reikšmingos rizikos matomumą;
- d. TCB taikoma rizikos valdymo sistema tinkamai dera su ES finansinių paslaugų teisės aktais.

513. Kai TCB dalyvauja tarpusavio kompensacinėse arba grupės vidaus operacijose, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar filialas turi tinkamą sistemą savo sandorio šalies kredito rizikai valdyti.

Vidaus kontrolės sistema ir trečiųjų šalių rizikos valdymas

514. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB turi tinkamą vidaus kontrolės funkciją. 1 klasės TCB atveju (ir 2 klasės TCB atveju, jei taikytina pagal Direktyvos 2013/36/ES 48g straipsnio 3 dalį) kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar buvo paskirti tinkami už vidaus kontrolės funkcijas atsakingi vadovai, kurie yra nepriklausomi ir turi pakankamus gebėjimus eiti šias pareigas, kaip numatyta Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 6 dalyje.

515. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB atlieka tinkamą deramo patikrinimo procedūrą ir nuolatinę trečiųjų šalių paslaugų teikėjų atliekamų funkcijų priežiūrą. Jos turėtų patikrinti, ar susitarimai su trečiosiomis šalimis, įskaitant grupės vidaus susitarimus, reglamentuojami dokumentais įformintais susitarimais ir ar TCB turi prieigą prie visos informacijos, reikalingos jos priežiūros pareigoms vykdyti, įskaitant atvejus, kai pasitelkiami subrangovai. Kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, kaip TCB valdo savo IRT riziką, įskaitant tai, ar TCB tvarko tinkamą savo trečiųjų šalių paslaugų teikėjų registrą, įskaitant atvejus, kai naudojamos subrangovų, atliekančių ypatingos svarbos arba svarbias funkcijas, paslaugomis.

12.1.4. Kapitalo lėšų ir likvidumo išteklių vertinimas

516. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti:

- a. ar TCB filialas atitinka minimalaus kapitalo lėšų reikalavimą, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 48e straipsnio 1 dalyje;

- b. ar kapitalo lėšų sutelkimas į tam tikrą vertybinių popierių rūšį arba į vertybinius popierius iš tam tikros geografinės vietovės, arba kapitalo įnašo vertybinių popierių valiutos neatitikimas TCB įsipareigojimams, ypač indėliams, galėtų lemti padidėjusį vertybinių popierių vertės svyravimą ir galimą minimalių reikalavimų pažeidimą;
 - c. ar kapitalo lėšos yra laikomos reikalavimus atitinkančioje sąlyginio deponavimo sąskaitoje valstybėje narėje, kurioje trečiosios valstybės filialui suteiktas leidimas, o kapitalo įnašo priemonės atitinka Direktyvos 2013/36/ES 48e straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus ir sąlygas, nustatytas EBI gairėse dėl priemonių, kuriomis trečiųjų valstybių filialai gali nevaržomai ir nedelsdami pasinaudoti rizikai ar nuostoliams padengti⁵³.
517. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar įstaiga turi pakankamai likvidaus ir nesuvaržyto turto, kad galėtų sumažinti savo likvidumo riziką, visų pirma, ar filialo likvidaus turto pakanka siekiant padengti netenkamų pinigų srautus ne trumpesnę kaip 30 dienų laikotarpį, kaip numatyta Direktyvos 2013/36/ES 48f straipsnio 1 dalyje. 1 klasės TCB atveju taip pat reikėtų įvertinti, ar filialas laikosi padengimo likvidžiuoju turtu reikalavimo, kaip aprašyta tame pačiame straipsnyje.
518. Atlikdamos nesuvaržyto kapitalo lėšų ir likvidumo vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų analizuoti, ar TCB turi reikiamų dokumentų, kad galėtų greitai ir tiksliai patikrinti, ar jis laikosi minimalaus kapitalo įnašo ir likvidumo reikalavimo.
519. Kompetentingos institucijos turėtų vertinti:
- a. TCB ir pagrindinės įmonės bendradarbiavimo kokybę priimant sprendimus dėl kapitalo ir likvidumo valdymo, – įskaitant tai, kaip filialas įtraukiamas į grupės kapitalo ir likvidumo planavimo procesus, stebėseną ir testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat tai, ar yra numatyti tinkami eskalavimo mechanizmai, leidžiantys filialui nedelsiant pranešti pagrindinei įmonei apie galimas ar faktines kapitalo ar likvidumo problemas;
 - b. ar grupės vidaus finansavimo susitarimai neviršija išimties, leidžiamos pagal Direktyvos 2013/36/ES 48c straipsnio 4 dalies d punktą, ribų ir ar jais neužmaskuojama tarpvalstybinė verslo veikla, pažeidžianti teritorinę veiklos leidimo taikymo sritį, pavyzdžiui, kai grupės vidaus finansavimas, suteiktas kitoje valstybėje narėje įsteigtam TCB mainais už (visą ar dalinę) ekonominės rizikos ir konkretaus turto grąžos dalį.

12.1.5. Registravimo apskaitos knygų vertinimas

520. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB turi tinkamą valstybėje narėje apskaityto arba sukurto turto ir įsipareigojimų, įskaitant nebalansinius straipsnius, valdymo ir registravimo sistemą. Kompetentingos institucijos turi patikrinti, ar TCB sistema apima registrą, kuriame tinkamai dokumentuojamas visas filialo įtrauktas į apskaitą ar sukurtas turtas ir įsipareigojimai, laikantis reguliavimo techninių standartų pagal Direktyvos 2013/36/ES 48h straipsnio 4 dalį, bei politiką, atitinkančią Direktyvos 2013/36/ES 48h straipsnį.

⁵³ EBA/GL/2026/03.

521. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB vykdoma veikla, jos apskaitytas ar sukurtas turtas ir įsipareigojimai arba kiti apsaugos sandoriai, nurodyti registre, atitinka TCB registravimo apskaitos knygų politiką ir jo verslo strategiją.
522. Jeigu TCB tvarko kompensacinio apskaitos registravimo knygas, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB tinkamai valdo atitinkamai kompensavimo ir nuotolinės apskaitos tvarkos riziką, įskaitant sandorio šalies kredito riziką, kredito vertinimo koregavimo riziką ir atsiskaitymo riziką.
523. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar TCB turtą ir įsipareigojimus valdo savarankiškai. Jos turėtų įvertinti, ar TCB įrodo nepriklausomybės principo laikymąsi imdamasi naujos veiklos, įskaitant filialo vadovybės patvirtintos norimos priimti rizikos įgyvendinimą. Jos turėtų įvertinti, ar TCB turi pakankamas kontrolės priemones ir yra nustatęs ataskaitų teikimo tvarką, kad galėtų savarankiškai įvertinti faktinės ar numatomos veiklos keliamą riziką ir imtis atitinkamų veiksmų. Jos turėtų atsižvelgti į tai, ar TCB sistemoje tinkamai aptarta apskaitytos veiklos tiek, kiek ji daro poveikį filialo kapitalo ir likvidumo rizikos profiliui, prudencinė rizika ir PP / TF rizika.
524. Jeigu TCB priskiria turtą ir įsipareigojimus kitoms tos pačios grupės filialams ar patronuojamosioms įmonėms, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar dėl šių susitarimų kyla kokių nors konkrečių rizikų, įskaitant veiklos pažeidžiamumą ir teisinius apribojimus.

12.2. Išvadų, vertinimo balais ir priežiūros priemonių santrauka

525. Atlikusios pirmiau aptartą vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų susidaryti vaizdą apie pagrindines TCB rizikas. Ši nuomonė turėtų būti išdėstyta bendrojo metinio SREP vertinimo santraukoje, prie kurios pridedamas gyvybingumo balas, pagrįstas 21 lentelėje nurodytais aspektais. Į metinę santrauką taip pat reikėtų įtraukti visas per praėjusius 12 mėnesių padarytas priežiūros išvadas.

21 lentelė. Priežiūriniai analizės kriterijai, pagal kuriuos skiriamas bendrasis SREP balas

Balas	Priežiūros institucijos nuomonė	Analizės kriterijai
1	Nustatytos rizikos TCB gyvybingumui keliamas pavojus yra mažas.	<ul style="list-style-type: none"> TCB verslo modelis ir strategija nekelia susirūpinimo. TCB vidaus valdymo ir kontrolės tvarka nekelia susirūpinimo. TCB rizika nėra reikšminga, o rizikos valdymo ir kontrolės priemonės yra pakankamos, kad būtų galima sumažinti riziką, kuri pripažinta reikšminga. TCB kapitalo lėšos ir likvidumo padėtis nekelia susirūpinimo. TCB registravimo apskaitos knygos nekelia susirūpinimo.
2	Nustatytos rizikos TCB gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba mažas.	<ul style="list-style-type: none"> TCB verslo modelis ir strategija kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. TCB valdymas arba kontrolės priemonės kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. TCB reikšminga rizika ir jos valdymas bei kontrolė kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. TCB kapitalo lėšos ir (arba) finansavimo profilis kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą. TCB registravimo apskaitos knygos kelia mažą arba vidutinį susirūpinimą.
3	Nustatytos rizikos TCB gyvybingumui keliamas pavojus yra vidutinis arba didelis.	<ul style="list-style-type: none"> TCB verslo modelis ir strategija kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. TCB valdymas arba kontrolės priemonės kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. TCB reikšminga rizika ir jos valdymas bei kontrolė kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. TCB kapitalo lėšos ir (arba) likvidumo pozicija kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą. TCB registravimo apskaitos knygos kelia vidutinį arba didelį susirūpinimą.
4	Nustatytos rizikos TCB gyvybingumui keliamas pavojus yra didelis.	<ul style="list-style-type: none"> TCB verslo modelis ir strategija kelia didelį susirūpinimą. TCB valdymas arba kontrolės priemonės kelia didelį susirūpinimą. TCB reikšminga rizika ir jos valdymas bei kontrolė kelia didelį susirūpinimą. TCB kapitalo lėšos ir (arba) likvidumo pozicija kelia didelį susirūpinimą. TCB registravimo apskaitos knygos kelia didelį susirūpinimą.

526. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į nustatytas su TCB susijusių SREP elementų vertinimo pažeidžiamas sritis ir trūkumus, gali nustatyti priežiūros priemones, pagal kurias reikalaujama, kad TCB:

- turėtų kapitalo lėšų sumą, viršijančią Direktyvos 2013/36/ES 48e straipsnyje nustatytus būtiniausius reikalavimus;
- apribotų priemonių, kurios leidžiamos pagal EBI gaires dėl trečiųjų valstybių filialams prieinamų priemonių, kuriomis galima nevaržomai ir nedelsiant pasinaudoti siekiant

padengti riziką arba nuostolius pagal Direktyvos 2013/36/ES 48e straipsnio 2 dalies c punktą, formą, tam tikros jurisdikcijos priemonės arba konkrečia valiuta išreikštas priemonės;

- c. nustatytų papildomas veiklos sąlygas, be tų, kurios numatytos EBI gairėse dėl priemonių, kuriomis trečiųjų valstybių filialai gali nevaržomai ir nedelsdami pasinaudoti rizikai ar nuostoliams padengti pagal Direktyvos 2013/36/ES 48e straipsnio 2 dalies c punktą;
- d. atitiktų kitus konkrečius likvidumo reikalavimus, papildančius Direktyvos 2013/36/ES 48f straipsnyje nustatytus reikalavimus;
- e. sustiprintų savo valdymą, rizikos valdymą ar registravimo apskaitos knygas;
- f. apribotų ar sumažintų savo verslo ar vykdomos veiklos apimtį, taip pat šios veiklos partnerius;
- g. sumažintų su jų veikla, produktais ir sistemomis, įskaitant išorės rangovams perduotą veiklą, susijusią riziką ir nutrauktų tokią veiklą arba tokių produktų siūlymą;
- h. laikytųsi papildomų ataskaitų teikimo reikalavimų pagal 48k straipsnio 3 dalį arba padidintų reguliarių ataskaitų teikimo dažnumą;
- i. viešai atskleistų informaciją;
- j. Kiekvienu konkrečiu atveju ir atsižvelgdamos į Direktyvos 2013/36/ES 48i straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad TCB pateiktų prašymą išduoti patronuojamosios įmonės veiklos leidimą pagal Direktyvos III antraštinės dalies 1 skyrių. Tai apima atvejus, kai kompetentinga institucija, remdamasi Direktyvos 2013/36/ES 48j straipsniu, įvertina, kad TCB yra sisteminės svarbos arba kelia didelę grėsmę finansiniam stabilumui.

527. Sisteminės svarbos TCB atveju kompetentingos institucijos taip pat gali apsvarstyti galimybę:

- a) reikalauti, kad TCB pertvarkytų savo turtą ar veiklą taip, kad ji nebeatitiktų sisteminės svarbos kriterijų arba nebekeltų nepagrįstos rizikos Sąjungos ar tos valstybės narės, kurioje ji įsteigta, finansiniam stabilumui;
- b) nustatytų TCB taikomas papildomas prudencinius reikalavimus – įskaitant valdymo reikalavimus.

528. Kompetentingos institucijos turėtų pranešti SREP vertinimo rezultatus trečiosios valstybės filialo vadovybei ir informuoti ją apie visus veiksmus, kurių trečiosios valstybės filialas turi imtis, kad laikytųsi pagal nustatytus faktus taikomų priežiūros priemonių. Kompetentingos institucijos turėtų pranešti apie SREP vertinimo rezultatus, įskaitant informaciją apie visas priežiūros priemones, taikomas institucijai, atsakingai už pagrindinės įmonės priežiūrą pagal administracinius susitarimus arba kitus susitarimus, sudarytus pagal Direktyvos 2013/36/ES 48c straipsnio 2 dalį.

I priedas. Kredito rizikos pakategorės

Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis kredito rizikos pakategorių, kurias kompetentingos institucijos turėtų atitinkamais atvejais apsvarstyti, sąrašas.

Kredito rizikos pakategorės	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Vertinimo sritys	Su vertinimo sritimis susijusios teisinės nuorodos
Kredito koncentracijos rizika	<i>Rizika, kad įstaiga patirs didelių kredito nuostolių dėl pozicijų koncentracijos, susijusios su nedidelės grupės paskolos gavėjais, tam tikru paskolos gavėjų, kuriems būdingas panašus įsipareigojimų neįvykdymo dėsningumas, skaičiumi arba glaudžiai tarpusavyje susijusiu finansiniu turtu ir koncentruotu kredito rizikos mažinimu.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kliento koncentracija (įskaitant vieno kliento arba susijusių klientų grupės, kaip numatyta esant didelėms pozicijoms) • Sektoriaus koncentracija • Geografinė koncentracija • Produktų koncentracija • Užtikrinimo priemonių ir garantijų koncentracija • Paslėpti koncentracijos šaltiniai, kurie gali atsirasti nepalankiausiomis sąlygomis, kai kredito rizikos koreliacijos lygis gali padidėti, palyginti su įprastomis sąlygomis 	<i>Reglamentas (ES) 575/2013: 129, 170, 171, 184, 207, 209, 395, 400–401 straipsniai Direktyva 2013/36/ES: 81 ir 98 straipsniai</i>
Sandorio šalies kredito rizika	<i>Rizika, kad sandorio šalis gali neįvykdyti savo įsipareigojimų iki pabaigos neatsiskaičius už sandoryje numatytus pinigų srautus</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Sandorio šalių kokybė, atitinkami kredito vertinimo koregavimo rodikliai ir sandorių sudėtingumas • Neteisingų sprendimų rizika, kuri kyla, kai sandorio šalies pozicija neigiamai koreliuoja su jos kredito kokybe • Sandorio šalies kredito ir atsiskaitymų rizikos pozicijų dabartinė rinkos verte ir nominaliąja verte, palyginti su bendrąja kredito pozicija ir nuosavomis lėšomis • Sandorių, kurie įvykdyti naudojantis finansų rinkos infrastruktūra, kurioje teikiamos atsiskaitymo už suteiktas paslaugas paslaugos, dalis • Sandorių, sudarytų per pagrindines sandorio šalis, dalis ir jų apsaugos nuo nuostolių mechanizmo veiksmingumas • Sandorių, sudarytų su trečiosiose šalyse įsisteigusiomis pagrindinėmis sandorio šalimis, dalis, šių sandorių nuostolių apsaugos mechanizmų 	<i>Reglamentas (ES) 575/2013: 181 ir 246 straipsniai, trečios dalies II antraštinė dalies 6 skyrius Direktyva 2013/36/ES: 79 straipsnis</i>

Kredito rizikos pakategorės	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Vertinimo sritys	Su vertinimo sritimis susijusios teisinės nuorodos
Atsiskaitymų ir perdavimo rizika	Rizika, kylanti vykdant sandorius su skolos vertybiniais popieriais, akcijomis, užsienio valiuta ir prekėmis (išskyrus atpirkimo sandorius bei vertybinių popierių ar prekių skolinimą ir vertybinių popierių ar prekių skolinimąsi), lieka neišspręsta pasibaigus jų pristatymo terminui	<p>veiksmingumas ir tai, kaip mažinama pernelyg didelė rizika, susijusi su ES nepriklausančiomis pagrindinėmis sandorio šalimis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ne biržos išvestinių finansinių priemonių, kurių tarpuskaitos pagrindinė sandorių šalis neatlieka, dalis ir jų apsaugos nuo nuostolių mechanizmų veiksmingumas • Užskaitos tvarkos buvimas, reikšmė, veiksmingumas ir įgyvendinamumas 	Reglamentas (ES) 575/2013: 1 ir 92 straipsniai, trečia dalis, V antraštinė dalis
Šalies rizika	Rizika, kad įstaiga patirs kredito nuostolių, susijusių su veikla, vykdoma konkrečioje šalyje, dėl nepalankių aplinkybių ir (arba) įvykių, įskaitant geopolitinių įvykių poveikį toje šalyje	<ul style="list-style-type: none"> • Rizika, kad tam tikroje šalyje pablogės įstaigos pozicijų kokybė (įskaitant kolektyvinę skolininkų riziką, t. y. didelės skolininkų grupės įsipareigojimų nevykdymą), kylanti dėl grėsmių, įvykių ir nepalankių aplinkybių eskalavimo, susijusių su karais, terorizmu bei valstybių ir politinių veikėjų tarpusavio įtampa, turinčia įtakos tarptautiniams santykiams • Visų rūšių pozicijų, susijusių su viena šalimi, koncentracijos laipsnis, įskaitant valstybės poziciją, palyginant šią koncentraciją su visu įstaigos kredito portfeliu (pagal įsipareigojantį asmenį ir sumą) • Paskolos gavėjo šalies ekonominis stiprumas, stabilumas ir ankstesnių laikotarpių duomenys: ar mokėjimai būdavo punktualūs, ar yra buvę rimtų įsipareigojimų neįvykdymo atvejų • Kitų formų valstybės intervencijos (pvz., indėlių užšaldymo, ekspropriacijos arba baudžiamojo apmokestinimo) riziką, dėl kurios gali reikšmingai pablogėti paskolos gavėjų kreditingumas • Su tarpvalstybinio skolinimu užsienio valiuta susijusi pervedimų rizika, 	

Kredito rizikos pakategorės	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Vertinimo sritys	Su vertinimo sritimis susijusios teisinės nuorodos
		<i>kuri kyla reikšmingo tarpvalstybinio skolinimo atvejais ir pozicijose užsienio valiuta</i>	
Kredito rizika dėl pakeitimo vertybiniais popieriais	<i>Rizika, kylanti dėl pakeitimo vertybiniais popieriais sandorių, kurių atžvilgiu kredito įstaiga yra investuotoja, iniciatorė arba rėmėja, įskaitant riziką reputacijai, pavyzdžiui, riziką, susijusią su sudėtingomis struktūromis ar produktais</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tai, ar pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos tinkamai paskirstytos tarp bankinės knygos ir prekybos knygos ir ar paskirstymas dera su įstaigos pakeitimo vertybiniais popieriais strategija • Įstaigos turimų pakeitimo vertybiniais popieriais segmentų reitingas ir rezultatai, pagrindinio turto pobūdis, sudėtis ir kokybė • Tai, ar kapitalo atlaisvinimas atitinka faktinį rizikos perleidimą pagal inicijuotą pakeitimą vertybiniais popieriais • Tai, ar panaudotos ir nepanaudotos likvidumo priemonių, skirtų pakeitimo vertybiniais popieriais priemonei, sumos yra aiškiai atskirtos • Tai, ar turto užtikrintų komercinių vekselių struktūrinio investavimo įmonėms parengti nenumatytų atvejų planai, kuriuos įstaiga valdytų, jeigu komercinių vekselių emisija būtų negalima dėl likvidumo sąlygų, ir poveikį bendrai įstaigos kredito rizikos pozicijai 	<i>Reglamentas (ES) 575/2013: 67 straipsnis, trečios dalies II antraštinės dalies 5 skyrius Direktyva 2013/36/ES: 82 straipsnis</i>
Skolinimo užsienio valiuta rizika	<i>Papildoma kredito rizika, kylanti dėl mažmeninių ir MVĮ paskolos gavėjų, kurių rizika neapdrausta, skolinimo užsienio valiuta pozicijų</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Bet koks nelinijinis ryšys tarp rinkos rizikos ir kredito rizikos, kai valiutos kursai gali turėti neproporcingą poveikį įstaigos paskolų užsienio valiuta portfelio kredito rizikai, pavyzdžiui, reikšmingas tiek negrąžintos skolos vertės, tiek mokėjimų srauto tokiai skolai tvarkyti padidėjimas, tiek negrąžintos skolos vertės padidėjimas, palyginti su įkeisto vidaus valiuta išreikšto turto verte 	
Nuosavybės vertybinių popierių rizika bankinėje knygoje	<i>Finansinių priemonių nuostolių rizika, susijusi su bankinėje apskaitoje esančių akcijų vertės pokyčiais</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos investicijų į nuosavybės vertybinius popierius vertės sumažėjimo rizika ir užtikrinti, kad ta rizika būtų tinkamai nustatyta įstaigos rizikos sistemoje • Kai tinkama, strateginių investicijų (tiek draudimo, tiek nedraudimo srityse) rizika 	<i>Reglamentas (ES) 575/2013: 133 straipsnis</i>

Kredito rizikos pakategorės	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Vertinimo sritys	Su vertinimo sritimis susijusios teisinės nuorodos
Nekilnojamojo turto rizika	Nuostolių dėl nuosavo nekilnojamojo turto arba su nekilnojamoju turtu susijusių finansinių priemonių rinkos vertės pokyčių rizika	<ul style="list-style-type: none"> • Įstaigos investicijų į nekilnojamąjį turtą vertės sumažėjimo rizika • Kai tinkama, finansinių priemonių, susijusių su nekilnojamoju turtu (pvz., nekilnojamojo turto fondų (angl. REIT), vertė 	Dėl įstaigai priklausančio nekilnojamojo turto, kaip numatyta Reglamente (ES) 575/2013: 134 straipsnio 1 dalis – SA 156 straipsnis – IRB
Gautų sumų sumažėjimo rizika	KRR 4 straipsnio 53 punktas	<ul style="list-style-type: none"> • Visų kredito portfelių, kuriems netaikomas IRB metodas, bei tų, kurių sklaidos rizika portfelio požiūriu laikoma nereikšminga, sklaidos rizika • Kaip įstaigos atliktame suvestiniame gautinų sumų sumažėjimo rizikos vertinime atsižvelgiama į pozicijas, kurios nėra reikšmingos kiekviename portfelyje arba pozicijų klasėje • Kai tinkama, ar įsigytų pardavėjų mokėjimo sistemų (pvz., neapibrėžtųjų įsipareigojimų portfelio, susijusio su lėšų susigrąžinimo pozicijas) gautinų sumų sumažėjimo rizikos vertinimas yra tinkamas ir pagrįstas nuosekliu pagrindinių pozicijų segmentavimu pagal pagrindinius sutartinius požymius, t. y. pagrindinių pardavimo sandorių pobūdį, apdorotų mokėjimų laiką ir standartinių rizikos mažinimo mechanizmų taikymą 	
Modelio rizika (esant patvirtintiems reguliavimo modeliams)	KRR 4 straipsnio 52b punktas	<ul style="list-style-type: none"> • Stebėti, ar įstaiga toliau atitinka minimalius reikalavimus, ir užtikrinti, kad nebūtų nepakankamai įvertinti susiję nuosavų lėšų reikalavimai • Vertinimas gali būti grindžiamas vykdant kitus priežiūros veiksmus gautomis įžvalgomis, įskaitant veiksmus, vykdytus pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį 	Direktyva 2013/36/ES: 3 straipsnis

II priedas. Rinkos rizikos pakategorės

Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis rinkos rizikos pakategorijų, kurias kompetentingos institucijos, kai tinkama, turėtų apsvarstyti, sąrašas.

Rinkos rizikos pakategorės (1 lygmuo)	<i>Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴</i>
Bendroji palūkanų normos rizika (prekybos knyga)	<p><i>Nuostolių rizika, kylanti dėl skolos vertybinių popierių rinkos vertės pokyčių, susijusių su palūkanų normų lygio pokyčiais, nesusijusiais su jokiais konkrečiomis tų atskirų skolos vertybinių popierių savybėmis.</i></p> <p><u>Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo:</u></p> <p>> Iki esminės prekybos knygos peržiūros (EPKP) – vidaus modeliai</p> <p><i>Reglamento (ES) 575/2013 trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus 362 straipsnis</i></p> <p>> Iki EPKP – standartinis metodas / po EPKP – supaprastintas standartinis metodas</p> <p><i>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 2 skyriaus 2 skirsnio 2 poskirsnio 339–340 straipsniai (bendroji skolos vertybinių popierių rizika)</i></p> <p>> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas</p> <p><i>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai (jautrumo metodas, bendroji palūkanų normos rizika)</i></p> <p>> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas</p> <p><i>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (tikėtino trūkumo / nepalankiausių sąlygų scenarijaus rizikos priemonės (SSRM) komponentas)</i></p>
Kredito maržos	<i>Rizika, kylanti dėl skolinių finansinių priemonių rinkos vertės pokyčių, susijusių su jų kredito maržos svyravimais (žr. 1 antraštinę dalį,</i>

⁵⁴ Šioje lentelėje terminas „iki esminės prekybos knygos peržiūros (EPKP)“ reiškia apibrėžtis ir taikymo tvarką, galiojusius iki EPKP įsigaliojimo. Po EPKP reiškia apibrėžimus ir metodiką, taikytinus įsigaliojus EPKP.

Rinkos rizikos
pakategorės
(1 lygmuo)

Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴

rizika	„Apibrėžimai“).
(prekybos knyga)	<p>- Kapitalo vertinimas, diferencijuojamas pagal priemonės / portfelio tipą:</p> <p>1) Nepakeitimo vertybiniais popieriais kredito maržos rizika</p> <p>2) Pakeitimo vertybiniais popieriais kredito maržos rizika (neįtraukta į alternatyvų koreliacinės prekybos portfelį (ACTP))</p> <p>3) Į ACTP įtrauktų pakeitimo vertybiniais popieriais kredito maržos rizika</p> <p>- Taip pat apima valstybės riziką (t. y. nuostolių riziką dėl sumažėjusios valstybės skolos vertybinių popierių pozicijų rinkos vertės)</p>

Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo

> Iki EPKP – vidaus modeliai

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus KRR 362 straipsnis

(Rizikos vertė (VaR) – komponentas; ir papildomas ACTP komponentas („išsamus rizikos rodiklis“) pozicijoms ACTP)

> Iki EPKP – standartinis metodas / Po EPKP – supaprastintas standartinis metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 2 skyriaus, 2 skirsnio 1 poskirsnio 335–338 straipsniai (skolos vertybinių popierių specifinė rizika)

> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai (jautrumu grindžiamas metodas, kredito maržos rizika (CSR) be pakeitimo vertybiniais popieriais, CSR su pakeitimu vertybiniais popieriais (ne-ACTP), CSR su pakeitimu vertybiniais popieriais (ACTP))

> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (numatomas trūkumas / BPeM)

Rinkos rizikos pakategorės (1 lygmuo)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys ⁵⁴ komponentas)
<p>Nuosavybės vertybinių popierių rizika (prekybos knyga)</p>	<p><i>Rizika, kad finansinės priemonės rinkos vertė pasikeis dėl bendrų akcijų rinkos svyravimų arba dėl veiksmų, susijusių su finansinės priemonės emitentu, o išvestinės finansinės priemonės atveju – su pagrindinės finansinės priemonės emitentu</i></p> <p><u>Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo</u></p> <p>> Iki EPKP – vidaus modeliai</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus KRR 362 straipsnis</p> <p>> Iki EPKP – standartinis metodas / Po EPKP – supaprastintas standartinis metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 2 skyriaus, 3 skirsnio 341–344 straipsniai (bendroji nuosavo kapitalo priemonių rizika ir konkreti nuosavo kapitalo priemonių rizika)</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai (jautrumo metodas, rizikos klasės nuosavybės vertybinių popierių rizika)</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (numatomas trūkumas / BPeM komponentas)</p>
<p>Migracijos rizika</p>	<p><i>Finansinių priemonių nuostolių rizika, kylanti dėl emitento arba atskaitos turto ar pagrindinio turto emitento kreditingumo pablogėjimo Į šią sumą įsipareigojimų neįvykdymo rizika neįtraukiama Pagal EPKP ši rizika vertinama kaip kredito maržos rizikos dalis</i></p>

Rinkos rizikos pakategorės (1 lygmuo)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys ⁵⁴
Įsipareigojimų neįvykdymo rizika (prekybos knyga)	<u>Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo</u>
	<p>> Iki EPKP – vidaus modeliai</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus 4 skirsnio 372–376 straipsniai</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas</p> <p>Reglamento (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai</p>
	<p>Finansinių priemonių nuostolių rizika, kylanti dėl tų finansinių priemonių emitentų, atskaitos ar pagrindinių turto vienetų emitentų įsipareigojimų neįvykdymo Taip pat apima valstybės riziką, t. y. nuostolių riziką, kylančią dėl valstybės įsipareigojimų neįvykdymo</p>
	<u>Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo</u>
	<p>> Iki EPKP – vidaus modeliai</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus 372–376 straipsniai („papildomos įsipareigojimų neįvykdymo rizikos kapitalo“ komponentas)</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 5 skirsnio 325v–325ad straipsniai</p> <p>> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas</p> <p>Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (kapitalo poreikis įsipareigojimų neįvykdymo rizikai padengti)</p>
Užsienio valiutos	Reglamentas (ES) 575/2013, 4 straipsnio 1 dalies 142 punktą – apima, be kita ko, vertimo riziką ir struktūrinę valiutos keitimo riziką

**Rinkos rizikos
pakategorės
(1 lygmuo)**

Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴

kurso rizika

**(prekybos ir
bankinės knygos)**

Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo

I) Išimtis, taikoma struktūrinėms užsienio valiutos pozicijoms (S-FX pozicijoms)

- Reglamentas (ES) 575/2013, 104c straipsnis

- Gairės dėl struktūrinio pobūdžio užsienio valiutos pozicijų (EBA/GL/2020/09)

II) Pozicijų, kurios nėra struktūrinio pobūdžio užsienio valiutos pozicijos, vertinimas

> Iki EPKP – vidaus modeliai

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus 362–377 straipsniai

> Iki EPKP – standartinis metodas / Po EPKP – supaprastintas standartinis metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 3 skyriaus 351–354 straipsniai

> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai (jautrumo metodas, rizikos klasė užsienio valiutos kurso rizika)

> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (numatomas trūkumas / BPeM komponentas)

**Biržos prekių kainų
rizika**

Reglamentas (ES) 575/2013, 4 straipsnio 1 dalies 143 punktą

(prekybos ir

Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo

**Rinkos rizikos
pakategorės
(1 lygmuo)**

Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴

bankinės knygos)

> Iki EPKP – vidaus modeliai

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 5 skyriaus 362–377 straipsniai

> Iki EPKP – standartinis metodas / Po EPKP – supaprastintas standartinis metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 4 skyriaus 351–354 straipsniai

> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 2 skirsnio 325d–325k straipsniai (jautrumo pagrįstas metodas, prekių rizikos klasės rizika)

> Po EPKP – alternatyvus vidaus modelio metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1b skyriaus 325az–325bp straipsniai (numatomas trūkumas / BPeM komponentas)

**Kredito vertinimo
koregavimo rizika
(prekybos ir
bankinės knygos)**

Reglamentas (ES) 575/2013, 381 straipsnis

**Vertinimo rizika
(prekybos ir ne
prekybos knygos)**

Nuostolių rizika dėl tikrąja verte įvertinto turto ir įsipareigojimų balansinės vertės tikslinimo arba koregavimo (Reglamento (ES) 575/2013 105 straipsnis ir Reglamentas (ES) 2016/101)

Rinkos rizikos pakategorės (2 lygis)

**Nuorodos į teisės
aktus / apibrėžtys**

- Rinkos kainų neapibrėžtumas
- Pozicijos uždarymo išlaidos
- Vertinimo modelio rizika
- Neuždirbtos kredito maržos

TRS dėl prudencinis vertinimas
(Reglamentas (ES) 2016/101)

**Rinkos rizikos
pakategorės
(1 lygmuo)**

Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴

- Investavimo ir finansavimo išlaidos
- Koncentruotos pozicijos
- Būsimos administracinės išlaidos
- Pirmalaikis sutarties nutraukimas
- Operacinė (vertinimo) rizika

Reglamentas (ES) 575/2013, 325u straipsnis ir techniniai reguliavimo standartai dėl likutinės rizikos priedo (Reglamentas (ES) 2022/2328) – apima plačias rizikos kategorijas, kylančias iš finansinių priemonių su egzotiškais pagrindiniais turtais, bei likutinę riziką, būdingą finansinėms priemonėms, kurioms būdingos kitos likutinės rizikos.

Likutinė rizika

Atitinkamos teisinės nuorodos dėl kapitalo vertinimo

> Po EPKP – alternatyvus standartizuotas metodas

Reglamentas (ES) 575/2013, trečios dalies IV antraštinės dalies 1a skyriaus 4 skirsnio 325u straipsnis

**Rinkos rizika:
modelio rizika**

Reglamentas (ES) 575/2013, 4 straipsnio 1 dalies 52b punktas.

**Rinkos rizika:
rizika, susijusi su
linijiskumu**

- Delta rizika (rizika, susijusi su finansinės priemonės vertės pokyčiais dėl rizikos veiksnio vertės pokyčių (pirmojo laipsnio poveikis))
- Vega rizika (rizika, kylanti dėl nelinijinės priemonės pagrindinės priemonės kintamumo pokyčių)
- Kreivumo rizika (įskaitant gama riziką) (į delta ir vega riziką neįtraukta rizika, įskaitant riziką, kylančią dėl pagrindinio turto pokyčių ir kitų pasirinkimo sandorių parametrų antros eilės poveikio)

Rinkos rizika:

Rizika, kad įstaiga patirs rinkos ar likvidumo nuostolius dėl koncentracijos, kylančios iš pozicijų, susijusių su vienu rizikos veiksmu, arba

Rinkos rizikos
pakategorės
(1 lygmuo)

Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys⁵⁴

**rinkos likvidumo ir
koncentracijos
rizika**

iš pozicijų, susijusių su keliais tarpusavyje koreliuojančiais rizikos veiksniais, arba iš finansinių priemonių, kurių likvidumo laikotarpiai yra ilgi

**Rinkos rizika:
bazinė rizika**

Nuostolių rizika, susijusi su netobula koreliacija tarp nominaliai vienas kitą kompensuojančių priemonių vertės pokyčių

III priedas. Operacinės rizikos pakategorės

Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis operacinės rizikos, į kurią prireikūs kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti, pakategorių sąrašas.

Operacinės rizikos pakategorės (1 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Operacinės rizikos pakategorės (2 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys
Teisinė rizika	KRR 4 straipsnio 1 dalies 52a punktas		
Modelio rizika	KRR 4 straipsnio 1 dalies 52b punktas		
IRT rizika	KRR 4 straipsnio 1 dalies 52c punktas	IRT prieinamumo ir tęstinumo rizika	Neigiamo poveikio IRT sistemų ir duomenų veikimui ir jų prieinamumo rizika, įskaitant negalėjimą dėl IRT aparatinės arba programinės įrangos komponentų gedimo laiku atkurti įstaigos paslaugų; IRT sistemos valdymo trūkumus arba kitą įvykį, kaip išsamiau paaiškinta priede
		IRT saugumo rizika (įskaitant kibernetinę riziką)	Rizika, kad neteisėta prieiga arba piktavališki ar tyčiniai veiksmai gali pakenkti IRT sistemoms, duomenims ar paslaugoms, nepriklausomai nuo to, ar jie kyla iš institucijos vidaus, ar iš išorės (pvz., kibernetinės atakos)
		IRT pokyčių rizika	Rizika, kylanti dėl įstaigos negalėjimo laiku ir kontroliuojamai valdyti IRT sistemų arba IRT paslaugų pakeitimų
		IRT duomenų vientisumo rizika	Rizika, kad IRT sistemose saugomi ir tvarkomi duomenys gali būti neišsamūs, netikslūs arba nesuderinami skirtingose IRT sistemose, o tai gali pakenkti institucijos paslaugų ir veiklos patikimumui ar tęstinumui ir galbūt turėti operacinį, finansinį, teisinį ar reputacijos poveikį

Operacinės rizikos pakategorės (1 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	Operacinės rizikos pakategorės (2 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys
		IRT trečiosios šalies rizika	<i>Rizika, kuri įstaigai gali kilti dėl jos naudojimosi IRT paslaugas teikiančių trečiųjų šalių ar jų subrangovų teikiamomis IRT paslaugomis, įskaitant pagal užsakomųjų paslaugų susitarimus (SVAA 3 straipsnio 18 dalis), įskaitant IRT koncentracijos riziką (SVAA 3 straipsnio 29 dalis), tiek ypatingos svarbos, tiek neypatingos svarbos IRT paslaugas teikiančių trečiųjų šalių paslaugų teikėjų atžvilgiu</i>
Trečiosios šalies rizika (ne IRT)	<i>Rizika, kuri gali kilti finansų įmonei, susijusi su trečiųjų šalių paslaugų teikėjų ar jų subrangovų teikiamų paslaugų naudojimu, įskaitant paslaugų teikimą ar jų palaikymą, taip pat pasitelkiant išorės paslaugų teikimo susitarimus (būsimos EBI gairės dėl tinkamo trečiųjų šalių rizikos valdymo)</i>		
Kredito rizika (su kredito rizika susiję operacinės rizikos įvykiai, neįtraukti į pagal riziką įvertintą kredito rizikos poziciją)	<i>KRR 317 straipsnio 5 dalis</i>		
Rinkos rizika (su rinkos rizika susiję operacinės rizikos įvykiai)	<i>KRR 317 straipsnio 6 dalis</i>		

IV priedas. IRRBB pakategorės

Toliau esančioje lentelėje pateikiamas nebaigtinis IRRBB pakategorių, kurias kompetentingos institucijos turėtų atitinkamais atvejais apsvarstyti, sąrašas.

IRRBB pakategorės (1 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys	IRRBB pakategorės (2 lygis)	Nuorodos į teisės aktus / apibrėžtys
Atotrūkio rizika	EBA/GL/2022/14 (7 dalis „Apibrėžtys“)		
Bazinė rizika	EBA/GL/2022/14 (7 dalis „Apibrėžtys“)		
Pasirinkimo sandorių rizika	EBA/GL/2022/14 (7 dalis „Apibrėžtys“)	Automatinė pasirinkimo sandorių rizika	EBA/GL/2022/14 (7 dalis „Apibrėžtys“)
		Elgsenos pasirinkimo sandorių rizika	EBA/GL/2022/14 (7 dalis „Apibrėžtys“)

V priedas. Sandorių kainodaros rizikos vertinimas

Sandorių kainodaros rizikos 2 ramsčio reikalavimai turėtų būti nustatomi apibendrinant 2 ramsčio reikalavimus, atitinkančius riziką, susijusią su kiekviena sandorių kainodaros tvarka (TPA), kuri grindžiama sandorio pelno metodu (TPM), kaip nurodyta šių gairių 173 punkte. Kitų rūšių TPA, pagal kurią panašiai perkeliama reikšmingi nuostoliai į ES subjektą, turėtų būti vertinami panašiai. 2 ramsčio reikalavimai, atitinkantys TPA, kuri priklauso nustatytam TPM, turėtų būti nustatomas taip:

- a) įstaiga turėtų nustatyti portfelį, kurio pelnas ir nuostoliai naudojami kaip pagrindas nustatant sumą, kuri turi būti skirta įstaigai pagal TPA.
- b) Remdamasi i) empiriniais įrodymais ir ii) pagrindiniais parametrais, įtrauktais į kainodaros tvarką, kaip nurodyta šių gairių 174 dalies b papunktyje, įstaiga turėtų nustatyti savo ribinį indėlį („m“) į pagrindinius parametrus, naudojamus nustatant pelno ir nuostolių, kurie turi būti paskirstyti subjektams, dalyvaujantiems TPA, dalį.
- c) Įstaiga turėtų gauti rinkos rizikos kapitalo reikalavimus ($C_{MRPortfolio}$), susijusius su a punkte nurodytu portfelium.
- d) 2 ramsčio reikalavimų rodiklis, taikomas sandorių kainodaros susitarimui, yra lygus $m \times C_{MRPortfolio}$. Ši suma gali būti ribojama didžiausiu nuostoliu, kuris pagal TPA gali būti priskirtas šiai įstaigai.

$C_{MRPortfolio}$ rezultatai įstaigai gali pateikti už Sąjungos ribų įsteigtas subjektas, su kuriuo susitarta dėl TPA. Šis subjektas gali nustatyti kapitalo reikalavimus remdamasis rinkos rizikos taisyklėmis, taikomomis toje jurisdikcijoje, kurioje jis įsteigtas. Jeigu tos trečiųjų šalių nuostatos grindžiamos 1 ramsčio kapitalo sistema, kuri neatitinka 1 ramsčio rinkos rizikos kapitalo sistemos, įgyvendintos ES pagal Reglamentą (ES) 575/2013, kompetentingos institucijos turėtų padidinti reikalavimą 1,5 karto. Kompetentingos institucijos tą daugiklį gali sumažinti arba padidinti, kad atspindėtų ES ir trečiosios šalies rinkos rizikos taisyklių skirtumų reikšmingumą.

Kompetentingos institucijos gali nustatyti sandorio kainodaros susitarimo 2 ramsčio reikalavimų vertę, kuri yra mažesnė už tą, kuri apskaičiuota pagal šio priedo pirmąją pastraipą, jeigu tenkinamos visos toliau išvardytos sąlygos:

- a. atsižvelgiant į tą TPA, laikoma, kad įstaiga prisiima ir valdo didžiąją dalį rinkos rizikos, susijusios su portfelium, kuriuo grindžiamas sandorių kainodaros susitarimas;
- b. pagal šį registravimo apskaitos modelį įstaiga gali priskirti savo prekybos knygos nuostolius kitiems subjektams, dalyvaujantiems sandorių kainodaros susitarime;
- c. įstaiga pateikia pakankamai įrodymų, kad, atsižvelgiant į jos, kaip pagrindinės TPA rengėjos, vaidmenį pagal a punktą, rinkos rizikos kapitalo reikalavimais, susijusiais su pozicijomis, kurioms taikomas TPA, jau dengiami galimi nuostoliai, patirti dėl TPA.